

Eindrapportage evaluatie 2026 van het Orpheus Instituut

In opdracht van het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie & Sociale Economie (WEWIS)
en het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
(AHOVOKS) van de Vlaamse overheid

Evaluatie 2026 van het Orpheus Instituut

MusiQuE - Music Quality Enhancement

Nina Scholtens

Linda Messas

Rineke Smilde

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	6
Context en doel van de evaluatie	6
Over het Orpheus Instituut	7
Algemene evaluatie bevindingen	7
Aanbevelingen.....	10
1. Introductie.....	15
1.1 Doel van de (evaluatie) opdracht	16
1.2 Kern van de evaluatie.....	16
1.3 Beoogde resultaten en vereisten van de evaluatie.....	17
1.4 Evaluatieproces.....	18
1.5 Over het Orpheus Instituut	19
1.6 Leeswijzer	19
2. Institutioneel beleid.....	21
2.1 Missie, taken, beleidscontext	21
2.1.1 Missie en visie	21
2.1.2 Taken	22
2.1.3 Systeemanalyse	23
2.2 Unieke rol, relevantie, impact.....	36
2.2.1 Unieke rol	36
2.2.2 Relevantie	38
2.2.3 Impact.....	41
3. Institutionele governance.....	44
3.1 Organisatiestructuur	44
3.1.1 Algemene bestuursorganen	44
3.1.2 Strategische uitvoering en operationele coördinatie	45
3.1.3 Adviesorganen	47
3.2 Good governance.....	49
3.2.1 Good Governance Charter.....	49
3.2.2 Personeelsbeleid	51
3.3 Diversiteit en inclusie.....	56
3.4 Samenwerking met de Vlaamse overheid.....	58
3.4.1. Contact met de beleidsmakers.....	58
3.4.2 Strategische & operationele doelstellingen (ex-post)	60
3.4.3 KPI's	63
3.4.4 Strategische en operationele doelstellingen (ex-ante)	67
4. Financiën	71
4.1 Inkomsten 2022-2026 (ex post).....	71
4.1.1 Belangrijkste inkomstenbronnen	71
4.1.2 Externe financiering en hefboomeffect.....	76
4.1.3 Verdere overwegingen	79

4.2 Uitgaven 2022-2025 (ex post)	81
4.3 Conclusie financiële situatie 2022-2026 en vooruitzicht 2027-2031	83
4.3.1 Conclusie 2022-2026	83
4.3.2 Vooruitzicht 2027-2031	84
4.3.3 AHOVOKS subsidie	86
4.3.4 WEWIS subsidie	86
5. Onderwijs	89
5.1 DocARTES	90
5.2 Andere onderwijsprogramma's	93
5.2.1 Postgraduaats- en derdecyclusonderwijs	93
5.2.2 Levenslang leren	95
5.2.3 Gedistribueerde onderwijsprogramma's	97
5.3 Studenten & alumni	99
5.3.1 In- en uitstroom van studenten	99
5.3.2 Alumni	103
5.4 Interactie tussen onderzoek en onderwijs	104
6. Onderzoek	106
6.1 Onderzoekclusters	106
6.1.1 Een geïntegreerd onderzoeksmodel	108
6.1.2 Transdisciplinaire, transversale en transformatieve aanpak	110
6.2 De Ton Koopmancollectie	112
6.2.1 Situering van de Ton Koopmancollectie	112
6.2.2 Financiering van de Ton Koopmancollectie	113
6.3 Kennisdisseminatie en onderzoeksoutput	115
6.3.1 Disseminatie van onderzoek	119
6.3.2 Maatschappelijke relevantie	120
6.3.3 Zichtbaarheid en toegankelijkheid	121
6.4 Excellentie	122
6.5 Open Data en Open Science	123
6.6 Valorisatie	125
7. Communicatie & samenwerking	128
7.1 Interne communicatie	128
7.2 Externe communicatie en netwerken	129
7.2.1 Publieksgerichte onderzoeksformats	130
7.2.2 Digitale disseminatie	130
7.3 Samenwerking in het Vlaams ecosysteem	133
7.4 Internationale samenwerking	136
8. Kwaliteitsbewaking	140
9. SWOT-analyse	143
10. Conclusies en aanbevelingen	145
Bijlagen	151

Bijlage A: Aanbevelingen aan het Orpheus Instituut in de evaluatie van 2021 en opvolging in 2022-2026	151
Bijlage B: Rapport door het expertenpanel naar aanleiding van het plaatsbezoek	156
Bijlage C: Benchlearning analyse.....	157
Bijlage D: Analyse gebaseerd op het Culturele Waardenmodel.....	189
Bijlage E: Een overzicht van de KPI's, Strategische en Operationele Doelstellingen	194
Bijlage F: Totale onderzoeksoutput.....	198
Bijlage G: Overzicht van partners (nationaal en internationaal)	199
Bijlage H: Overzicht van de evaluatievragen.....	203
Bijlage I: Overzicht van de geïnterviewden	210

Lijst van figuren

Figuur 1: Doelstellingenkader & KPA's voor het Vlaams O&O&I systeem (Piramidemodel)	32
Figuur 2: Organigram van het Orpheus Instituut.....	44
Figuur 3: Ontwikkeling van de inkomsten van het Orpheus Instituut in de periode 2022-2026 (gebaseerd op informatie van Departement WEWIS en de jaarcijfers van het Orpheus Instituut).....	72
Figuur 4: Overzicht van inkomstenbronnen 2017-2026 (gebaseerd op informatie van Departement WEWIS en de jaarcijfers van het Orpheus Instituut)	76
Figuur 5: Vermenigvuldigingseffect van de structurele financiering (door het Orpheus Instituut in het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek)	79
Figuur 6: Overzicht van de totale bedrijfskosten en bedrijfsopbrengsten 2022-2025.....	83
Figuur 7: Research-led onderwijs: drie pijlers (ontwerp van Strategisch Plan 2027-2031 onderwijs)	90
Figuur 8: Correlaties tussen de onderzoeksclusters en thema's.....	110
Figuur 9: Overzicht van aantal evenementen dat plaatsvond in de periode 2022-2026 (gebaseerd op de jaarverslagen en het ex-postluik van de zelfevaluatie)	118
Figuur 10: Overzicht van communicatiekanalen in de trechterstrategie.....	131
Figuur 11: Overzicht van volgers van het Orpheus Instituut op socialemediakanalen per jaar.....	132

Lijst van tabellen

Tabel 1: Overzicht van het personeel en personeelsverloop van het Orpheus Instituut 2022-2024 (gebaseerd op de jaarrekeningen).....	52
Tabel 2: Overzicht van het aantal onderzoekers in het Orpheus Research Centre 2022-2024 (gebaseerd op de jaarverslagen).....	53

Tabel 3: Overzicht van de strategische doelstelling en de door de consultant samengevatte operationele doelstellingen uit het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek en in welk hoofdstuk van het rapport deze aan bod komen	60
Tabel 4: Overzicht van de strategische doelstellingen en de door de consultant samengevatte operationele doelstellingen uit het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs en welk hoofdstuk van het rapport ze aan bod komen	62
Tabel 5: Mate waarin het Orpheus Instituut zijn Algemene KPI's heeft bereikt.....	64
Tabel 6: Mate waarin het Orpheus Instituut zijn KPI's aangaande de verdere integratie van de Ton Koopmancollectie heeft bereikt.....	65
Tabel 7: Overzicht van inkomstenbronnen (gebaseerd op informatie van Departement WEWIS en de jaarcijfers van het Orpheus Instituut)	75
Tabel 8: Externe financiering ratio WEWIS-subsidie 2022-2026 (gebaseerd op de informatie van het Departement WEWIS en het Orpheus Instituut met betrekking tot de jaarverslagen)	77
Tabel 9: Overzicht van de totale kosten in 2022-2025 (gebaseerd op het ex-postluik van de zelfevaluatie)	81
Tabel 10: Ratio's van personeelskosten tegenover de subsidie van AHOVOKS en studiegelden.....	82
Tabel 11: Overzicht uitgaven WEWIS-subsidie in 2022-2024 (gebaseerd op de jaarverslagen)	82
Tabel 12: Overzicht van de instroom van docARTES-studenten 2022-2025 per jaar (gebaseerd op jaarverslagen en interview met het Orpheus Instituut).....	99
Tabel 13: Uitstroom docARTES-studenten (gebaseerd op het interview met het Orpheus Instituut).....	100
Tabel 14: Herkomst diploma van studenten postacademisch onderwijs over de periode 2022-2025.....	101
Tabel 15: Verhoudingen in nationaliteit en gender binnen het vierjarig docARTES-curriculum	101
Tabel 16: Kwalitatief overzicht van de output (gebaseerd op bijlage 5 van de ex-postluik van de zelfevaluatie)	115
Tabel 17: Overzicht van output per cluster (gebaseerd op het ex-postluik van de zelfevaluatie).....	117
Tabel 18: Overzicht van publicaties in de periode 2022-2026 (gebaseerd op het ex-postluik van de zelfevaluatie)	118
Tabel 19: SWOT-analyse door de consultant	143
Tabel 20: Totale Onderzoeksoutput Orpheus Instituut, in de periode 2022 – 2025, op basis van de jaarverslagen (in het Engels)	198

Managementsamenvatting

Context en doel van de evaluatie

Deze eindrapportage bevat de bevindingen van MusiQuE¹, de consultant die is aangesteld door het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie & Sociale Economie (vanaf hier afgekort als WEWIS) en het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (vanaf hier afgekort als AHOVOKS) van de Vlaamse overheid, om het Orpheus Instituut te evalueren voor de periode 2022-2026. Deze evaluatie kadert in het convenant tussen het Orpheus Instituut en de Vlaamse Gemeenschap, dat wordt opgevolgd door het Departement WEWIS, en de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap, die wordt opgevolgd door AHOVOKS. Deze evaluatie vindt plaats in de periode december 2025 – juni 2026.

De evaluatie van het Orpheus Instituut omvat alle doelstellingen en taken van het instituut. MusiQuE onderzoekt het functioneren van het instituut tijdens de vorige periode 2022-2026 (ex-postperspectief) en de strategische plannen voor de komende periode 2027-2031 (ex-ante perspectief). De evaluatieopdracht wordt begeleid door een evaluatiestuurgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van het Departement WEWIS en AHOVOKS.

MusiQuE voert de evaluatie van het Orpheus Instituut uit met een klein team, dat de volgende taken op zich heeft genomen:

1. Ontwikkelen van een reeks evaluatievragen;
2. Een documentenstudie van relevante bronnen;
3. Verschillende analyses, inclusief een meta-analyse, een analyse van de output, een analyse op basis van het Culturele Waardenmodel, en een analyse van de toekomstplannen van het Orpheus Instituut;
4. Een reeks interviews met 21 stakeholders, inclusief de Vlaamse overheid, internationale stakeholders, Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen, en partners van het doctoraatsprogramma docARTES;
5. Een benchlearning-oefening²;
6. Ondersteuning van het panel van internationale experts.

De Vlaamse overheid heeft het panel van internationale experts³ samengesteld, dat het Orpheus Instituut heeft bezocht op 18 en 19 mei 2026. De bevindingen van het panel zijn verwerkt in de eindrapportage. Het panelrapport is ook als bijlage bij dit rapport gevoegd.

¹ <https://musique-qe.eu/>

² De vier instituten die deelgenomen hebben aan de benchlearning-oefening zijn The ligeti centre Hamburg-Harburg (Duitsland) The Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md) Aveiro (Portugal), en The Research & Engagement Directorate (RED) van de Royal Conservatoire of Scotland (RCS) en het Orpheus Instituut.

³ De samenstelling van het expertenpanel was: Kitty Zijlmans, Leiden University Centre for Arts in Society (NL); Barbara Nestola, Centre de musique baroque de Versailles (FR); Lina Navickaitė-Martinelli, Lithuanian Academy of Music and Theatre (LT); Peter Nelson, Edinburgh College of Art (UK); en Georg Hajdu, Hochschule für Musik und Theater Hamburg (DE).

Over het Orpheus Instituut

Het Orpheus Instituut werd in 1996 opgericht als het “Hoger Instituut voor Muziek”. Als een onafhankelijke vereniging zonder winstoogmerk (vzw) gevestigd in Gent, biedt het instituut postinitieel onderwijs en opleidingen in muziek. Het is één van de drie Hogere Instituten voor Schone Kunsten in Vlaanderen. In 2007 werd binnen het instituut het Orpheus Research Centre (ORC) opgericht, waarmee een academische onderzoeksomgeving is gerealiseerd voor artistiek onderzoek in muziek. Het instituut heeft in de kern zeven onderzoeksclusters en kan met een personeelscapaciteit van 10,9 VTE als relatief klein worden beschouwd. De kernopdracht van het instituut is het bieden van postgraduaatsonderwijs en opleidingen in muziek, en het bevorderen en uitvoeren van onderzoek in het vakgebied muziek, inclusief de begeleiding van doctoraatsstudenten (doctoraatsprogramma docARTES) met als doel voor de studenten om een doctoraat te behalen aan een Vlaamse of buitenlandse universiteit.

Algemene evaluatie bevindingen

Het Orpheus Instituut heeft een indrukwekkende ontwikkeling doorgemaakt in de afgelopen vijf jaar op het gebied van interne organisatie, kwaliteitscultuur en innovatieve ontwikkeling in zowel onderzoek als onderwijs. Het Orpheus Instituut is succesvol in het duidelijk formuleren en uitvoeren van zijn doelen, alsook het onderbouwen hiervan in de beleids- en rapportagedocumenten. Er is sinds de vorige evaluatie in 2021 een overkoepelende onderwijs- en onderzoeksmissie geformuleerd – “het transformeren van het maken en begrijpen van muziek” – die als leidraad fungeert.

Ook levert het instituut een relevante bijdrage aan de realisatie van Vlaamse beleidsdoelstellingen, met name op het gebied van excellent wetenschappelijk onderzoek, innovatie, Open Science en ‘het bieden van sterk onderwijs’. Er worden ook duidelijke verbanden gelegd met Europese beleidsdoelen en het instituut is er, volgens de consultant, in geslaagd om de verschillende regionale en Europese beleidskaders in zijn eigen functioneren te verankeren. De consultant heeft de indruk dat het Orpheus Instituut een goed beeld heeft van wat het uniek maakt en zich voldoende inzet om deze aspecten te behouden. Dit betreft onder andere de onafhankelijkheid van een universitaire structuur, maar ook het presenteren en ontsluiten van de Ton Koopmancollectie, waardoor onderzoek naar en op basis van dit unieke cultureel erfgoed in Vlaanderen mogelijk is. Deze collectie is een troef die de positie van het Orpheus Instituut versterkt heeft.

Het instituut is een kleine organisatie die efficiënt werkt. De directeur zorgt voor een directe link tussen enerzijds de strategische en adviserende organen, en anderzijds het operationele niveau. Hij wordt ondersteund door een efficiënt klein team. De structuur wordt aan de zijde van onderzoek aangevuld door een Director of Research en een Steering Committee. Er is sprake van een passende hoeveelheid formele organen die betrokken zijn bij de besluitvorming, alsook zijn er diverse mogelijkheden voor alle stakeholders om gehoord te worden en informatie te delen. Ook zijn er drie adviesorganen die zich richten op de kwaliteitszorg van onderzoeks- en onderwijsactiviteiten, en de toepassing van Gelijkheid, Diversiteit en Inclusie. De consultant constateert een meer gedeelde besluitvorming sinds de evaluatie in 2021. Zowel het Good Governance Charter en het Gender Equality Plan zijn sindsdien ontwikkeld en gepubliceerd.

Het instituut heeft in de periode 2022-2025 aan alle kerndoelen, KPI's en strategische doelstellingen voldaan en heeft bovendien meer kwantitatieve resultaten geleverd dan wat er van hen werd gevraagd in het convenant en de beheersovereenkomst. De consultant stemt in met de voorstellen van de beide administraties om naar de toekomst toe en in eventuele volgende overeenkomsten, enkele specifieke thema's expliciet toe te voegen, zoals Diversiteit & Inclusie en ziet grote waarde in het meer generiek opstellen van de KPI's. Tegelijkertijd is de consultant van mening dat, ondanks dat er een hoge mate van uitwisseling is tussen onderwijs en onderzoek, het op dit moment niet opportuun is om de overeenkomsten van Departement WEWIS en AHOVOKS samen te voegen. Het ontwerp van de strategische plannen voor 2027-2031 voor onderwijs enerzijds en onderzoek anderzijds zijn zeer verschillend in opzet en de voorgestelde strategische doelstellingen bieden op de huidige manier een duidelijk perspectief waar het Orpheus Instituut zichzelf in de toekomst op beide vlakken ziet. Er wordt geen urgentie gevoeld om vanuit lastenvermindering de overeenkomsten samen te voegen, maar een nauwere inhoudelijke samenwerking tussen de administraties is wel zeer wenselijk. De door het Orpheus Instituut gestelde doelstellingen richting 2027-2031 zijn volgens de consultant realistisch. Het is echter van belang om de materiële en organisatorische randvoorwaarden tegen het licht te houden en te bezien of, met name, de (ondersteunende) organisatorische capaciteit op alle onderdelen afdoende is.

In het kader van de financiën, kan worden gesteld dat de financiële situatie van het Orpheus Instituut gezond is. De consultant stelt vast dat het Orpheus Instituut een kosteneffectieve aanpak hanteert. De inkomsten en uitgaven zijn relatief stabiel gebleven in de afgelopen periode. Ook oordeelt de consultant positief over de mate waarin het Orpheus Instituut in staat is geweest om externe financiering te verwerven in 2022-2025, waarbij ook duidelijk wordt dat er een hefboomeffect heeft plaatsgevonden vanuit de subsidies van de Vlaamse overheid. Volgens de consultant zouden de subsidies vanuit beide administraties significant moeten worden verhoogd (zie aanbevelingen).

De consultant constateert dat de drie pijlers, zijnde (1) postgraduaats- en derdecyclusonderwijs, (2) levenslang leren en (3) gedistribueerde onderwijsprogramma's, zorgen voor een structurele inbedding van de programma's voor kennisontwikkeling in artistiek onderzoek. Een nauwere samenwerking tussen het Orpheus Research Centre en docARTES is tot stand gekomen en de consultant adviseert dat het instituut deze uitwisseling tussen onderzoek en onderwijs verder versterkt. De consultant heeft bevestiging gevonden dat docARTES erin slaagt musici-onderzoekers succesvol te begeleiden binnen een complex en langdurig onderzoeksproces door middel van intensieve begeleiding, gespecialiseerde expertise en een internationaal netwerk van docenten, promotoren en partners. In de samenwerking tussen het instituut en de docARTES-partners vinden veranderingen plaats waarbij de partnerinstellingen meer verantwoordelijkheden op zich nemen. Hierbij is het van belang om te monitoren dat deze processen in de komende periode gestroomlijnd blijven lopen. De consultant is daarnaast positief gestemd dat de uitgestelde ambitie rondom de ontwikkeling van een duurzaam alumnibeleid in de komende periode opgepakt zal worden. Ook zijn er andere onderwijsprogramma's tot stand gekomen binnen de drie pijlers, zoals het Orpheus Futures Fellowship programma, die veel potentieel tonen. De consultant ziet de pijler 'levenslang leren' als een sterke doorontwikkeling die een duidelijk verband toont met de Vlaamse beleidsprioriteiten. Daarnaast zorgen de gedistribueerde onderwijsprogramma's, zoals de Erasmus+

Blended Intensive Programmes, voor meer internationale zichtbaarheid van het Orpheus Instituut, alsook vormen ze een katalysator voor (inter)nationale samenwerking.

Het Orpheus Instituut heeft de onderzoeksactiviteiten rondom de zeven clusters, die elk een kerndomein van artistiek onderzoek in muziek en nieuwe innovatieve richtingen vertegenwoordigen, vanaf 2024 samengebracht in vier overkoepelende thema's, zijnde: Music and Societal Change, Music and Technological Development, The Musical Past in the Musical Future, en Knowledge through Music. Hiermee is onderzoek bij het Orpheus Instituut gegroeid vanuit een informele samenwerking tussen de onderzoeksthema's tot een geïntegreerde en geïnformeerde transversale samenwerking tussen de individuele clusters. De consultant ondersteunt deze ontwikkeling. Een van de clusters is gerelateerd aan de Ton Koopmancollectie. Deze collectie is niet enkel bedoeld als referentiekader voor onderzoek, maar heeft ook kansen gecreëerd om de lokale en regionale zichtbaarheid te versterken door de toevoeging van het Koetshuis als infrastructuur.

De consultant is van mening dat er in de afgelopen periode een indrukwekkende hoeveelheid kwantitatieve en kwalitatieve groei behaald is binnen een breed scala aan output, waaronder geschreven output, multimedia output, concerten en presentaties. De digitale Open Access disseminatie van onderzoek en de maatschappelijke dienstverlening, die beide als duidelijke doelen van het Orpheus Instituut naar voren komen, zijn aangetoond in de onderzoeksoutput en disseminatieformats. Deze diverse formats zorgen evenwel voor een spanning ten aanzien van de mogelijkheden van de Flemish Research Information Space (FRIS)⁴ om de verschillende output van het instituut eraan te koppelen. De geïntegreerde aanpak op valorisatie heeft volgens de consultant bijgedragen aan het versterken van de zichtbaarheid en maatschappelijke relevantie van het instituut, maar heeft potentieel om nog verder versterkt te worden in de komende periode. Op het vlak van excellentie, constateert de consultant een allround kwaliteit van het aanbod, zowel op het gebied van onderzoek als onderwijs. Daarnaast ziet het expertenpanel en de consultant het feit dat een onderzoeker die een ERC Grant wist binnen te halen ervoor kiest om bij het instituut te blijven, als een duidelijke bevestiging van de unieke en excellente positie van het instituut. Ook is het instituut een relevante partner in het Open Data en Open Science beleid in Vlaanderen. De consultant is daarnaast van mening dat er meer aandacht moet worden besteed aan valorisatie via diverse kanalen en formats, en benadrukt samen met het expertenpanel, dat het instituut baat zou kunnen hebben bij een uitgebreide en institutioneel geïntegreerde valorisatiestrategie.

De communicatiekanalen van het instituut dragen bij aan duidelijke informele interne communicatie. Volgens de consultant heeft het Orpheus Instituut een scala aan indrukwekkende fysieke disseminatie-activiteiten voor diverse doelgroepen, in de vorm van kleine evenementen en concerten tot internationale conferenties, die vaak in samenwerking met partners worden georganiseerd. Digitale disseminatie heeft ook geleid tot een versterkte zichtbaarheid door middel van een nieuwe mix aan communicatiekanalen en een trechterstrategie. Daarnaast constateert de consultant dat het Orpheus Instituut sterke inzet heeft getoond om samenwerkingen op te zoeken en zich daarmee goed heeft ingebed in het Vlaamse

⁴ <https://www.researchportal.be/nl>

ecosysteem. Ook is er nog potentieel tot nieuwe (sterkere) samenwerkingen, waaronder met industriële partners en Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen en het Agentschap Onroerend Erfgoed) rondom de 'maker space', Open Science, de Reform of Research Assessment⁵ en FRIS. Bovendien is de consultant zeer positief gestemd over de actieve deelname en betrokkenheid van het instituut aan internationale netwerken. Hiermee wordt niet enkel de aandacht voor artistiek onderzoek vergroot, maar dit draagt ook bij aan een toenemend aantal geïnteresseerde excellente onderzoekers die het Orpheus Instituut en zijn onderwijsprogramma's, conferenties en/of evenementen bezoeken in Vlaanderen.

Het Orpheus Instituut toont een duidelijke toewijding aan kwaliteitszorg. Het Orpheus Instituut beraadt verschillende interne en externe belangenvertegenwoordigers. Daarnaast hebben regelmatige feedbackmechanismen en evaluaties geleid tot constante verbetering in de opleidingen, onderzoeksprogramma's en de bredere scope aan activiteiten. De consultant is daarmee overtuigd dat het Orpheus Instituut een voorbeeld is van een instituut waar kwaliteitsbewaking in de kern zit.

Aanbevelingen

Aanbevelingen aan het Orpheus Instituut

1. Doe een onderbouwd voorstel aan AHOVOKS om additionele structurele financiering ten belope van € 140.000 toegekend te krijgen om de organisatorische en programmerende capaciteit en de weerbaarheid op lange termijn van het instituut te versterken. Faciliteer hiermee de additionele administratieve en organisatorische inzet gericht op capaciteitsversterking op het vlak van valorisatie, kennisoverdracht, evenementen en onderwijs. Doe daarnaast een onderbouwd voorstel aan Departement WEWIS om additionele structurele financiering ten belope van € 250.000 toegekend te krijgen om het potentieel en de aantrekkingskracht van de Ton Koopmancollectie voor excellente onderzoekers op internationaal niveau en samenwerkingen op lokaal en regionaal niveau verder te borgen. Stel in beide voorstellen de relatie tot het realiseren van maatschappelijke en economische valorisatie centraal.
Stel een medewerker aan op het gebied van valorisatie met een aanvullende coördinerende functie op het gebied van kennisoverdracht, evenementen, levenslang leren en de gedistribueerde onderwijsprogramma's. Koppel dit aan de onderbouwde voorstellen voor bijkomende financiering ten aanzien van AHOVOKS en Departement WEWIS.
2. Organiseer een passende aanpak voor veranderingen m.b.t. de bestuursstructuren in de komende periode. Stimuleer een tijdige aanpak van mogelijke wijzigingen in de managementstructuur om de duurzaamheid en stabiliteit van de organisatie te waarborgen. Besteed ook aandacht aan het formaliseren van procedures en een structurele aanpak voor welzijnsmonitoring, en heb daarbij oog voor de werkdruk bij personeel.
3. Ontwikkel een communicatie- en valorisatiestrategie ten aanzien van het Vlaamse ecosysteem, waarmee de zichtbaarheid en impact van het Orpheus Instituut op lokaal en regionaal niveau

⁵ <https://www.coara.org/>

verder vergroot kan worden, naast de al duidelijk aanwezige zichtbaarheid op internationaal niveau. Houd hierbij de inzet van de digitale communicatiekanalen tegen het licht en zet deze in op een zo sterk mogelijke zichtbaarheid voor een breder publiek en op politiek niveau. Besteed in dit kader ook aandacht aan lokale verankering en verbinding, vooral met de lokale cultuur- en muzieksector. Hierin is een goede impactmeting en monitoring van de outreach van belang.

4. Formuleer voor het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek succescriteria die, net als in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs, gezien kunnen worden als indicatoren. Treed in overleg met Departement WEWIS om deze concretiseringsslag van de doelstellingen te maken.

Verdere suggesties:

Onderwijs

1. Concretiseer de overkoepelende missie “het transformeren van het maken en begrijpen van muziek” sterker voor onderwijs. Een overkoepelende missie voor onderzoek en onderwijs in het instituut is immers een meerwaarde. Vermeld deze missie, met duiding van de betekenis ervan voor onderzoek en onderwijs, op de website van het Orpheus Instituut om helderheid te scheppen in de positionering van het instituut voor mensen die er niet mee bekend zijn.
2. Zorg dat alle drie de pijlers ten aanzien van onderwijs (1. Postgraduaats- en derdecyclus-onderwijs; 2. Levenslang leren; 3. Gedistribueerde onderwijsprogramma's), naast het docARTES-programma, voldoende ruimte krijgen in de beschikbare fysieke en organisatorische infrastructuur. Programma's zoals de Visiting Researcher residencies en de Orpheus Futures Fellowship sluiten sterk aan op de beleidsambities, onder andere op het gebied van levenslang leren (AHOVOKS/WEWIS) en het aantrekken van wetenschappelijk talent en internationale excellentie (WEWIS), en bieden mogelijkheden voor innovatie, kennisuitwisseling en peer communities. Houd daarom minimaal elke twee jaar de open oproepen voor de Visiting Researcher residencies in het kader van het bieden van een plek aan peer communities. Maak ook het Orpheus Futures Fellowship meer zichtbaar, met name rondom zijn doel om de toekomst van artistiek onderzoek te reflecteren.
3. Zet de beoogde inzet in reactie op de aanbeveling uit de vorige evaluatie voort inzake de activering van het alumninetwerk vanuit docARTES. Terwijl deze was uitgesteld in de afgelopen periode, is het Orpheus Instituut er wel in geslaagd stappen te zetten om alumni actiever te betrekken in de werking van het instituut, dit door hun betrokkenheid te verhogen als gastdocenten, beoordelaars en deelnemers aan onderzoek en outreachactiviteiten. Blijf hierop inzetten en zorg voor een verdere versterking van de zichtbaarheid van het Orpheus Instituut via het alumninetwerk.
4. Monitor de nieuwe samenwerkingsstructuur met de docARTES-partners, waarbij er meer verantwoordelijkheid ligt bij elk van de partnerinstellingen. Versterk in dit kader de collegiale relatie tussen het docARTES-team en de individuele promotoren in universiteiten en conservatoria. Overweeg het opzetten van een regelmatig overleg of een 'Supervisory Council' waarin promotoren en academici hun ervaringen en bredere methodologische en pedagogische vragen inzake artistiek promotie-onderzoek kunnen delen en bespreken buiten de directe context van het beoordelen van de studenten.

Onderzoeksimpact en valorisatie

5. Maak, op basis van de suggesties van het expertenpanel, nog concreter extern zichtbaar waar iedere cluster voor staat in het kader van valorisatie, zonder dat hiermee de transversale onderzoeksaanpak uit het oog verloren wordt.
6. Benut het potentieel van het Koetshuis verder om contacten en zichtbaarheid binnen de stad Gent te versterken. Stel in het kader van valorisatie, de historische identiteit van de unieke gebouwen van het Orpheus Instituut (het Koetshuis en het hoofdgebouw), en de wijze waarop mensen de omgeving beleven, centraal in de publieke ervaring.
7. Onderzoek de mogelijkheden voor het realiseren van onderzoek om de transversale samenwerking met industriële partners (bedrijven) verder te ontwikkelen. Mogelijke samenwerkingen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit samenwerkingsprojecten rondom muziekinstrumenten (uit de 'maker space') of kennisuitwisseling via Open Data.
8. Voer kleine kwalitatieve onderzoeken uit voor wat betreft de impact van evenementen of conferenties, zoals in de vorm van open enquêtes en/of kleine interviews, om meer inzicht te krijgen in het publieksbereik en de effecten van deze evenementen.
9. Zorg voor een concretere meting en monitoring van de economische waarde van het instituut. Houd daarbij rekening met zowel directe economische waarde van cultuur (inclusief meetbare financiële opbrengsten) als indirecte economische waarden (via de effecten op andere sectoren zoals toerisme).

Financiële middelen en infrastructuur

10. Bekijk kritisch of de huidige fysieke infrastructuur afdoende is en onderzoek waar eventuele samenwerkingen met partners in de stad Gent van toepassing kunnen zijn om de beschikbare ruimtes uit te breiden.
11. Ontwikkel een fondsenwervingsstrategie als instrument om zowel te reflecteren en vooruit te kijken, alsmede om alle mogelijkheden voor externe financiering die het instituut overweegt te tonen.
12. Maak een overzicht van de inschrijvingsgelden van de verschillende onderwijsprogramma's en publiceer deze op de website met het oog op potentiële deelnemers en de overheidsadministraties. Blijf hierin de financiële toegankelijkheid van de onderwijsprogramma's borgen door ook in de komende periode maatwerk en/of gereduceerde tarieven te bieden.

Governance en gelijkheid, diversiteit, inclusie

13. Ga in alle documentatie en op de website na welke termen worden gebruikt voor bestuursorganen, organisatiestructuren en de vermelding van bijbehorende medewerkers, en zorg voor harmonisering.
14. Blijf aandacht besteden aan gelijkheid, diversiteit, inclusie in alle relevante processen, zoals interne structuren, onderzoeksoutput, educatieve processen en communicatie.
15. Herzie de Good Governance Charter elke twee jaar (vanaf 2027) en neem in de volgende versie een verwijzing naar billijke, transparante en gepaste verloning mee.

Aanbevelingen aan het Departement WEWIS

1. Hernieuw het convenant met het Orpheus Instituut, op basis van de excellente output en kwaliteit, de zeer relevante ambities voor 2027-2031, de excellente kwaliteitscultuur van het instituut, de hardwerkende en gepassioneerde werknemers, de manier waarop het instituut permanent in staat is om zichzelf opnieuw uit te vinden, de mate waarin het in staat is geweest om in toenemende mate externe financiering te verwerven, en de wijze waarop het heeft gewerkt aan het verbeteren van de externe communicatie. In diverse hoofdstukken van dit rapport is aangetoond dat het Orpheus Instituut substantieel is gegroeid, excellentie heeft getoond en competitieve financiering heeft aangetrokken.
2. Verhoog de structurele subsidie met € 250.000 om het potentieel en de aantrekkingskracht van de Ton Koopmancollectie voor excellente onderzoekers op internationaal niveau en samenwerkingen op lokaal en regionaal niveau verder te borgen en om de gemeenschappelijke basis voor onderzoek, artistieke experiment, kennisontwikkeling en publieke betrokkenheid binnen het hele instituut te versterken. Stel hierin het realiseren van maatschappelijke en economische valorisatie centraal.
3. Concretiseer in het nieuwe convenant de doelstellingen uit het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek, en formuleer – gezamenlijk met het Orpheus Instituut – succescriteria die net als in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs, gezien kunnen worden als indicatoren.
4. Maak de KPI's meer generiek en pas ze toe in een meer algemeen kader. In plaats van met een percentage te werken, zou KPI 5 m.b.t. het verwerven van externe financiering, meer een stimulans moeten vormen om externe financiering aan te vragen. Zorg daarnaast voor een eenduidige, billijke en gedragen berekeningswijze van het hefboomeffect van de structurele subsidie (KPI 5) in afstemming met het Orpheus Instituut en in lijn met de praktijk binnen andere convenanten van het Departement. Ga hierbij uit van het effectieve bedrag van de subsidie na begrotingsaanpassing in het MB. Indien niet alle KPI's behaald worden en niet het volledige saldo uitbetaald wordt, is aangeraden om het effectief uitgekeerde subsidiebedrag te hanteren. Ook is het wenselijk om de KPI's ten aanzien van de Ton Koopmancollectie op het gebied van wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening te integreren in de andere KPI's, zoals bv. in de KPI's over kennisuitwisseling met partners en het uitlenen van items voor exposities. Echter, als de streefwaarde van deze KPI's wordt verhoogd, moet worden nagegaan of de financiering dan nog in verhouding staat tot de mogelijkheid om de verhoogde KPI's te bereiken, of dat de hoogte van de financiering daardoor moet worden aangepast. Blijf daarbij uitgaan van twee aparte overeenkomsten (één vanuit Departement WEWIS en één vanuit AHOVOKS) met het Orpheus Instituut.

Aanbevelingen aan AHOVOKS

1. Hernieuw de beheersovereenkomst met het Orpheus Instituut, rekening houdend met de volledige omvang van de educatieve processen, die verder gaan dan de postacademische opleidingen die nu gefinancierd worden. Zorg dat levenslang leren en gedistribueerde programma's ingepast

worden in de voorwaarden van de overeenkomst en de financieringsstructuren. Blijf daarbij uitgaan van twee aparte overeenkomsten (één vanuit Departement WEWIS en één vanuit AHOVOKS) met het Orpheus Instituut.

2. Verhoog de structurele subsidie met € 140.000 om de organisatorische en programmerende capaciteit en de weerbaarheid op lange termijn van het instituut te versterken. Faciliteer hiermee de additionele administratieve en organisatorische inzet gericht op capaciteitsversterking op het vlak van valorisatie, kennisoverdracht, evenementen, levenslang leren en de gedistribueerde onderwijsprogramma's.
3. Voeg het thema Diversiteit & Inclusie expliciet toe aan de beheersovereenkomst.

1. Introductie

Deze eindrapportage omvat de bevindingen van MusiQuE⁶, de consultant die is aangesteld door het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie & Sociale Economie (vanaf hier afgekort als WEWIS) en het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (vanaf hier afgekort als AHOVOKS) van de Vlaamse overheid, om het Orpheus Instituut te evalueren voor de periode 2022 – 2026.⁷

Voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming valt het Orpheus Instituut onder de Codex Hoger Onderwijs, waarbij het instituut, als Hoger Instituut voor de Schone Kunsten, een jaarlijkse subsidie ontvangt. De afspraken voor deze subsidie zijn vastgelegd in een beheersovereenkomst tussen het Orpheus Instituut en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de kernopdracht van het instituut, namelijk het aanbieden van postacademisch onderwijs en vorming in muziek, en het bevorderen en uitvoeren van onderzoek in het vakgebied muziek, inclusief de begeleiding van doctoraatsstudenten (doctoraatsprogramma docARTES) met het doel een doctoraat te behalen aan een Vlaamse of buitenlandse universiteit.

Specifiek voor de beleidsvelden wetenschappelijk onderzoek, innovatie en wetenschapscommunicatie valt het Orpheus Instituut onder het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (hierna W&I-decreet). Vanuit het oogpunt van dit decreet wordt het Orpheus Instituut beschouwd als een instelling voor postinitieel onderwijs, en de Vlaamse Regering kan een jaarlijkse subsidie verlenen voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek. De afspraken van de subsidie zijn vastgelegd in een convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Orpheus Instituut betreffende de uitvoering van de wetenschappelijke onderzoeksopdracht van het instituut. Zowel de Codex Hoger Onderwijs, de beheersovereenkomst (AHOVOKS), als het W&I-decreet en het convenant (WEWIS), bevatten bepalingen voor een evaluatie die in de eerste helft van 2026 moet worden uitgevoerd. De specificaties in deze bepalingen leggen de basis voor deze gecombineerde evaluatie. De evaluatie vond plaats in de periode december 2025 – juni 2026. Deze eindrapportage werd vervaardigd en gedeeld met het Orpheus Instituut voor een controle op materiële fouten eind juni 2026 na goedkeuring door de stuurgroep van deze evaluatie.

De evaluatiestuurgroep, samengesteld uit het Departement WEWIS en AHOVOKS begeleidt de evaluatie. De taak van de stuurgroep van deze evaluatie is om de kwaliteit en voortgang van de evaluatie te monitoren, en ervoor te zorgen dat de uitvoering van de opdracht leidt tot concrete aanbevelingen in overeenstemming met de doelstellingen van de opdracht zoals beschreven in het opdrachtbestek. Tijdens de evaluatie communiceert MusiQuE continu met de evaluatiestuurgroep over de aanpak en voortgang.

⁶ MusiQuE – Music Quality Enhancement is een Europese organisatie die zich toespitst op het verbeteren van de kwaliteit van muziekonderwijs wereldwijd. Als een internationaal erkende organisatie, opereert MusiQuE onafhankelijk en in overeenstemming met Europese kwaliteitsborgingsnormen, zodat een stevige basis wordt geschapen voor de toekomst van hoger muziekonderwijs.

⁷ De evaluatieopdracht werd toegewezen op basis van een overheidsopdracht (genaamd “Specifieke opdrachten in het kader van de evaluatie 2026 van het Orpheus Instituut”). De opdracht werd verder beschreven in het bestek met het referentienummer WEWIS-2025-07.

1.1 Doel van de (evaluatie) opdracht

De evaluatie onderzoekt het Orpheus Instituut vanuit verschillende perspectieven en dimensies. Bij het Orpheus Instituut zijn onderwijs en onderzoek op een natuurlijke manier met elkaar verweven. In het verleden werden twee evaluaties parallel uitgevoerd: één voor onderwijs en één voor onderzoek. Vanuit de grote verwevenheid van onderwijs en onderzoek en het streven naar administratieve vereenvoudiging binnen de Vlaamse overheid en voor het Orpheus Instituut, combineert deze evaluatie beide beleidsperspectieven.

Daarnaast is de evaluatie zowel gevoerd vanuit een ex-postperspectief (terugblik) als een ex-anteperspectief (vooruitblik). Het ex-postluik onderzoekt de huidige strategische plannen, de rol, positie en toegevoegde waarde, de resultaten en impact, en de educatieve kwaliteit van het Orpheus Instituut. De ex-ante-evaluatie beoordeelt de toekomstplannen van het Orpheus Instituut zoals opgesteld door het instituut voor de komende vijf jaar (ex-anteluik van de zelfevaluatie⁸), evenals de toekomstvisie van de Vlaamse overheid. De ex-ante-evaluatie onderzoekt ook de toekomstige functie, positie en toegevoegde waarde van het Orpheus Instituut binnen de bredere beleidskaders en ten aanzien van andere actoren en/of beleidsinstrumenten vanuit zowel een onderwijs- als onderzoeksperspectief.

Andere belangrijke perspectieven zijn het interne en externe perspectief. Zo wordt de eigen perceptie van de werking en acties van het Orpheus Instituut vergeleken met de perceptie van de verschillende externe stakeholders. Aanvullend daarop houdt de evaluatie rekening met zowel de strategische als de operationele dimensie van het instituut.

Ten slotte omvat de evaluatie de lokale, regionale, nationale, Europese en internationale dimensie. Hoe beschouwt het Orpheus Instituut zijn rol vanuit deze verschillende niveaus, en hoe beschouwen de lokale, regionale, nationale, Europese en internationale stakeholders het instituut? Het systeemperspectief is eveneens belangrijk; hoe draagt het instituut bij aan de regionale, nationale en internationale beleidskaders en hun doelen, en hoe kan het instituut in de toekomst hieraan (blijven) bijdragen?

1.2 Kern van de evaluatie

Volgens de bepalingen betreffende evaluaties in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (afgekort als VCO) moeten efficiëntie en effectiviteit (van de subsidies) worden opgenomen als evaluatiecriteria. Deze evaluatie wordt echter niet beperkt tot bovengenoemde criteria. De evaluatieaanpak houdt ook rekening met: coherentie, doelbereiking, adequaatheid en relevantie.

⁸ In het kader van de evaluatie, zoals voorzien in de overeenkomsten, is een zelfevaluatie opgesteld door het Orpheus Instituut die zowel een ex-post- als ex-anteluik omvat. De dossierbehandelaar van het Departement WEWIS voor het Orpheus Instituut stelde conform de evaluatiepraktijk van het departement een toekomstgerichte beleidsvisie op m.b.t. het Orpheus Instituut als inbreng voor deze evaluatie. Zowel de zelfevaluatie als de beleidsvisie zijn in werkdocumenten in het kader van de evaluatieprocedure en zijn geen publieke documenten.

De evaluatie dient zich hiertoe in eerste instantie te richten op de uitvoering van en de algemene werking in het kader van de beide overeenkomsten. Dit gebeurt aan de hand van de doelstellingen en streefdoelen die in het kader van zowel het onderzoeksbeleid als het onderwijsbeleid zijn uitgezet en onder meer zijn uitgewerkt in enerzijds het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek en anderzijds het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs. De evaluatie dient hiertoe verder in te gaan op de verschillende aspecten die in de beheersovereenkomst en het convenant zijn vastgelegd.

1.3 Beoogde resultaten en vereisten van de evaluatie

De evaluatie van het Orpheus Instituut moet ten minste de volgende elementen omvatten:

1. Analyse en beoordeling van de afgelopen periode, van de vorige (gecombineerde) evaluatie in 2021 tot aan het moment van deze evaluatie, met betrekking tot:
 - a. De mate waarin en de manier waarop het Orpheus Instituut de vooropgestelde doelstellingen heeft bereikt in de periode 2022-2026 of verwacht dit te doen tegen eind 2026;
 - b. Een financiële analyse, met specifieke aandacht voor de afzonderlijke subsidies, hun aanwending en efficiëntie en effectiviteit, en zelf verworven externe middelen;
 - c. De prestaties, resultaten, valorisatie en impact die zijn verwezenlijkt in verschillende domeinen (onderwijs, wetenschap, maatschappelijke dienstverlening, innovatie, cultuur, beleidsmatig, internationale samenwerking, enz.);
 - d. De onderwijskwaliteit van de aangeboden opleidingstrajecten;
 - e. Het algemene, onderwijsgerichte en onderzoeksgerichte beleid van het instituut en de interne kwaliteitszorg;
 - f. De rol, positie en toegevoegde waarde van het Orpheus Instituut binnen het Vlaamse onderwijs- en onderzoekslandschap, in bredere beleidskaders en t.a.v. andere actoren en/of beleidsinstrumenten en beleidsniveaus;
 - g. Een systeemperspectief met betrekking tot de integratie in en bijdrage aan opeenvolgende beleidskaders en hun doelstellingen (Vlaamse onderwijs- en W&I-beleid, de Regional Innovation Scoreboard, Europese doelstellingen, enz. onder meer op het vlak van wetenschapscommunicatie, Open Science en Open Data, ontwikkelingen inzake de evaluatie van onderzoek (reform of research assessment), onderzoeksinfrastructuur, interdisciplinariteit, aantrekkelijkheid van onderzoekscarrières, enz.).
2. Analyse en beoordeling van de plannen inzake de toekomst, voor minstens een volgende periode van vijf jaar (beginnend in 2027), met betrekking tot:
 - a. De toekomstplannen van het Orpheus Instituut;
 - b. De verhouding van de toekomstplannen van het Orpheus Instituut met de toekomstvisie van de Vlaamse overheid (zowel vanuit onderwijs- als onderzoeksperspectief);

- c. De toekomstige rol, positie en toegevoegde waarde van het Orpheus Instituut binnen het Vlaamse onderwijs- en onderzoekslandschap, in bredere beleidskaders en t.a.v. andere actoren en/of beleidsinstrumenten en beleidsniveaus;
 - d. De aanpak van kwaliteitszorg, monitoring en opvolging, inclusief kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren en streefdoelen;
 - e. Een systeemperspectief met betrekking tot de integratie in en bijdrage aan opeenvolgende beleidskaders en hun doelstellingen (waaronder het Vlaamse onderwijs- en W&I-beleid, de Regional Innovation Scoreboard, Europese doelstellingen, onder meer op het vlak van wetenschapscommunicatie, Open Science en Open Data, ontwikkelingen inzake de evaluatie van onderzoek (reform of research assessment), onderzoeksinfrastructuur, interdisciplinariteit, aantrekkelijkheid van onderzoekscarrières, enz.).
3. Vanuit een onderwijsbeleidsperspectief, moet de evaluatie ten minste rekening houden met de evaluatiebepalingen in de beheersovereenkomst.

4. Conclusies en aanbevelingen

De conclusies van de verschillende evaluatiecomponenten worden samengebracht en worden gebruikt om een rapport te produceren met aanbevelingen voor de toekomst van het Orpheus Instituut. De resultaten van deze evaluatie worden beschouwd als het uitgangspunt voor de onderhandelingen over een nieuwe overeenkomst.

In bijlage A worden alle aanbevelingen van de vorige evaluatie uit 2021 uiteengezet en reflecteert de consultant op de mate waarin deze aanbevelingen opgepakt en geïntegreerd zijn bij het Orpheus Instituut gedurende de periode 2022-2026.

1.4 Evaluatieproces

MusiQuE voert de evaluatie van het Orpheus Instituut uit met een klein team. Het team voert de volgende taken uit:

1. Ontwikkeling van een reeks evaluatievragen;
2. Een documentenstudie van relevante bronnen;
3. Verschillende analyses⁹, inclusief een meta-analyse, een analyse van de output, een analyse op basis van het Culturele Waardenmodel en een analyse van de toekomstige plannen van het Orpheus Instituut;
4. Een reeks interviews met 21 stakeholders, inclusief de Vlaamse overheid, internationale stakeholders, Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen en docARTES-partners;
5. Een benchlearning-oefening;
6. Ondersteuning van het panel van internationale experts.

⁹ Het Culturele Waardenmodel is ontwikkeld door Claartje Bunnik. Dit model biedt een kader voor het beoordelen van de waarde van kunst en cultuur. Hierbij verandert de nadruk op pure kwantitatieve resultaten naar indicatoren met zowel artistieke, maatschappelijke, economische en ruimtelijk-historische waarden.

Vanaf dit punt wordt MusiQuE aangeduid als 'de consultant'.

1.5 Over het Orpheus Instituut

Het Orpheus Instituut werd in 1996 opgericht als "Hoger Instituut voor Muziek". Als een onafhankelijke vereniging zonder winstoogmerk (vzw) gevestigd in Gent, biedt het instituut postinitieel onderwijs en opleidingen in muziek. Het is één van de drie Hogere Instituten voor de Schone Kunsten in Vlaanderen. In 2007 werd binnen het instituut het Orpheus Research Centre (ORC) opgericht, waarmee een unieke en internationaal erkende onderzoeksomgeving is gerealiseerd voor academisch artistiek onderzoek in muziek. Het instituut omvat zeven onderzoeksclusters en kan als relatief klein worden beschouwd met zijn personele capaciteit van 10,9 VTE. De kernopdracht van het instituut is het bieden van postgraduaatsonderwijs en trainingen in muziek, en het bevorderen en uitvoeren van onderzoek op het gebied van muziek. Hier valt ook de begeleiding van doctoraatsstudenten (doctoraatsprogramma docARTES) onder met als doel voor de studenten om een doctoraat te behalen aan een Vlaamse of buitenlandse universiteit.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 en 3 beoordeelt de consultant het Orpheus Instituut vanuit een institutioneel perspectief. Hoofdstuk 2. Institutioneel beleid onderzoekt het institutioneel beleid, inclusief de missie, taken en beleidscontext, evenals de unieke rol, relevantie en impact van het Orpheus Instituut. Hoofdstuk 3. Institutionele governance gaat in op de institutionele governance en beschrijft de managementstructuren, good governance, en aandacht voor diversiteit en inclusie. Aanvullend beschrijft de consultant hier de samenwerking met de Vlaamse overheid, met name in verband met de KPI's en strategische en operationele doelstellingen.

Hoofdstuk 4. Financiën gaat over de financiën van het Orpheus Instituut, waarbij zowel de huidige periode 2022-2026 als de mogelijke nieuwe periode 2027-2031 worden beschreven. In hoofdstukken 5 en 6 is aandacht voor de educatieve en onderzoeksprocessen en hun onderlinge verhouding. Hoofdstuk 5. Onderwijs gaat in meer detail in op de processen, studenten en alumni die verbonden zijn met docARTES en de andere educatieve programma's en initiatieven. Hoofdstuk 6. Onderzoek beschrijft de onderzoeksclusters en onderzoeksoutput, alsmede de thema's Open Data, valorisatie, en de Ton Koopmancollectie.

In hoofdstuk 7. Communicatie & samenwerking worden de onderwerpen communicatie en samenwerking gecombineerd. Dit hoofdstuk beschrijft de verschillende dimensies, zowel interne als externe, evenals lokaal, regionaal en internationaal. Hoofdstuk 8. Kwaliteitsbewaking beschrijft de kwaliteitsbewaking en hoofdstuk 9. SWOT-analyse bevat een SWOT-analyse. In hoofdstuk 10. Conclusies en aanbevelingen sluiten we af met conclusies en aanbevelingen inzake het Orpheus Instituut, Departement WEWIS en AHOVOKS.

Deze eindrapportage bevat ook een reeks bijlagen, waaronder het rapport door het expertenpanel naar aanleiding van het plaatsbezoek (bijlage B), een benchlearning analyse (bijlage C), een analyse gebaseerd op het Culturele Waardenmodel (bijlage D) en een overzicht van de totale onderzoeksoutput (bijlage F).

2. Institutioneel beleid

2.1 Missie, taken, beleidscontext

2.1.1 Missie en visie

Zowel het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek als het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs, verwijzen beiden voor wat betreft de missie, naar de missie zoals deze in 2008 geformuleerd wordt voor het Orpheus Research Centre:

“...het produceren en promoten van hooggekwalificeerd onderzoek naar muziek, de processen van muziek maken en ons begrip daarvan. De activiteiten van het onderzoekscentrum focussen op de ontwikkeling van een nieuwe onderzoekspraktijk in de kunsten: één die onlosmakelijk verbonden is met vragen en onderwerpen van de actief musicerende artiest. Het onderzoek in het Orpheus Instituut richt zich op langlopende en actuele thema's die van groot belang zijn voor zowel het artistieke veld als de (artistieke) onderzoeksgemeenschap in Vlaanderen en daarbuiten”

De ontwerpen van strategische plannen van het Orpheus Instituut voor 2027-2031 (d.w.z. “Onderzoek in het Orpheus-Instituut” en “Onderwijs in het Orpheus Instituut”) vermelden een overkoepelende onderwijs- en onderzoeksmissie: “het transformeren van het maken en begrijpen van muziek”¹⁰. Dit is een ontwikkeling ten opzichte van het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek en het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs, waarin er alleen een missie was gedefinieerd binnen de context van het Orpheus Research Centre. De consultant vindt het een sterke en positieve ontwikkeling dat er een overkoepelende missie is, die vervolgens zijn toepassing heeft voor de twee deelgebieden: onderwijs en onderzoek. Echter, zou dit verder uitgewerkt kunnen worden.

In het ontwerp van Strategisch plan 2027-2031 onderzoek, verduidelijkt het Orpheus Instituut de missie die door de consultant is vertaald vanuit het Engels naar het Nederlands:

“Onze missie is om de manier waarop muziek wordt gemaakt en begrepen te transformeren, door middel van baanbrekend onderzoek en innovatie. De stem van de kunstenaar is essentieel voor het bijdragen aan menselijke kennis en voor het gezamenlijk vormgeven van onze toekomstige wereld. Geworteld in artistiek onderzoek, streeft het instituut ernaar om vanuit het perspectief van de uitvoerend musicus voorop te lopen in muziekonderzoek. Het Orpheus Instituut brengt de scherpste geesten samen om de meest uitdagende vragen in de muziek te beantwoorden, met betrekking tot maatschappelijke verandering, technologische ontwikkeling, de verbanden tussen verleden en toekomst, en de aard van kennis door middel van muziek. Onze musici-onderzoekers werken over disciplinaire grenzen heen om nieuwe vormen van kennis en praktijk te verkennen en te formuleren. Creativiteit en experiment staan centraal in ons onderzoek; als onafhankelijke instelling kunnen we ons laten leiden door nieuwsgierigheid. We streven naar artistieke en

¹⁰ Deze missie wordt in beide documenten enkel in het Engels vermeld als “Transforming the making and understanding of music”.

wetenschappelijke excellentie in alles wat we doen. Door de uitvoeringspraktijk van muziek voortdurend te heroverwegen en te hervormen, dragen we bij aan de evoluerende culturele rijkdom en diversiteit van de samenleving en bieden we inzichten die alleen muziekgericht onderzoek kan bieden.”

In het ontwerp van Strategisch plan 2027-2031 onderwijs, beschrijft het Orpheus Instituut geen aparte missie vanuit het onderwijs perspectief, echter begrijpt de consultant uit een interview met het Orpheus Instituut dat de missie is opgesteld vanuit zowel het onderwijs- als onderzoeksperspectief. Zo werd gesteld “er vindt geen enkele onderwijsactiviteit plaats zonder onderzoek”.

De consultant is van mening dat de missie van het Orpheus Instituut ook in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs concreter uitgewerkt zou moeten worden. Het is aanbevolen dat het instituut de missie expliciteert door de onderwijspijlers eraan te koppelen of door toe te voegen op welke manieren ze de missie toepassen in onderwijsactiviteiten. Daarnaast dient deze missie ook op de website van het instituut te komen, met duiding van de betekenis ervan voor onderzoek en onderwijs, om duidelijker de positionering van het Orpheus Instituut aan te geven voor mensen die niet bekend zijn met het instituut.

Naast de missie wijst het Orpheus Instituut op drie doelstellingen in het ontwerp van Strategisch plan 2027-2031 onderzoek:

- Het nastreven van een onderzoeksagenda waarmee thema's worden onderzocht die in de huidige en toekomstige muziekpraktijken ontstaan door veranderingen in de bredere samenleving die ons leven beïnvloeden;
- Het aannemen van de rol van een leidend internationaal centrum en invloedrijk aanjager van nieuwe ontwikkelingen in de muziekpraktijk, het onderzoek en onderwijs;
- Het aanbieden van een vruchtbare en stimulerende omgeving voor musici-onderzoekers.

De consultant oordeelt dat het Orpheus Instituut succesvol is in het duidelijk formuleren van zijn doelstellingen. De realisatie van deze doelstellingen in de voorbije convenantsperiode komt in de volgende hoofdstukken aan bod.

2.1.2 Taken

Het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs vermeldt, vanuit het kader van de beheersovereenkomst met AHOVOKS, vijf onderdelen waar het instituut een opdracht in heeft, zijnde:

- de organisatie van het doctoraatsprogramma (docARTES) dat gebaseerd is op internationale kwaliteitsstandaarden en opgezet is als een interuniversitaire samenwerking met Nederlandse en Vlaamse partnerinstituten;
- het creëren van een gespecialiseerde onderzoeksomgeving voor musici-onderzoekers;
- het verstrekken van maatschappelijke dienstverlening en het delen van nieuwe kennis, knowhow en artistiek onderzoeksoutput;
- het zorgdragen voor interne en externe kwaliteitsbewaking;

- het nastreven van een internationale samenwerking en uitwisseling.

Daarnaast zijn de specifieke taken van het Orpheus Instituut met betrekking tot onderzoek uiteengezet in het convenant (WEWIS) via strategische doelstellingen met hierbij horende operationele doelstellingen (SD's en OD's)¹¹. De consultant gaat verder in op de status van de SD's in hoofdstuk 3. Institutionele governance.

De specifieke taken van het Orpheus Instituut met betrekking tot onderwijs, onderzoek en dienstverlening zijn vastgelegd in artikel 6 van de beheersovereenkomst (AHOVOKS). Ze overlappen gedeeltelijk met wat is vermeld in het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs, maar de beheersovereenkomst specificeert enkele aspecten, zoals “het ontsluiten van onbekend bronnenmateriaal”. De taken uit de beheersovereenkomst zijn als volgt samen te vatten:

1. Het aanbod (een doctoraatscurriculum voor docARTES en begeleiding van doctoraatskandidaten in postgraduaatsonderwijs) en de manier waarop het onderwijs wordt verleend, voor een specifieke doelgroep en met specifieke doelstellingen; (§1)
2. Het samenwerken met Vlaamse en internationale Hoger Onderwijs Instellingen om de onderzoeksbasis van de studieprogramma's te versterken; (§2)
3. Het ondersteunen en begeleiden van hogescholen bij de onderwijs- en onderzoeksnexus van hun opleidingscurriculum en het uitvoeren van een communicatiestrategie rondom de positie van het Orpheus Instituut als ontmoetingsplaats; (§2)
4. Het leveren van een wezenlijke bijdrage aan de definiëring van onderzoek in het domein van muziek; (§2)
5. Het uitvoeren van eigen onderzoek toegespitst op het ontginnen van onbekend bronnenmateriaal; (§3)
6. Het verstrekken van maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening; (§4)
7. Het nastreven van internationale samenwerking en uitwisseling in alle taken; (§5)
8. Het schenken van aandacht aan gelijkheid, diversiteit en inclusie in alle processen. (§6)

De consultant gaat dieper in op alle bovengenoemde aspecten in het verloop van dit rapport.

2.1.3 Systeemanalyse

Als een instituut dat actief is op verschillende niveaus (lokaal, regionaal, federaal, Europees en internationaal), heeft het Orpheus Instituut raakvlakken met verschillende beleidskaders. Artikel 4 van het convenant (WEWIS) stelt dat het Orpheus Instituut moet bijdragen aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse overheid en de Vlaamse Regering.

¹¹ Bijlage E: Een overzicht van de KPI's, Strategische en Operationele Doelstellingen

Onderstaande beleidskaders zijn door de consultant geïntegreerd in de systeemanalyse:

- Overkoepelende beleidsvisies van de Vlaamse overheid: Visie 2050¹² en Vizier 2030¹³
- Politieke beleidskaders: Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024¹⁴ en 2024-2029¹⁵
- Juridische en financiële kaders: Codex Hoger Onderwijs¹⁶, W&I-decreet ¹⁷, Beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT's)¹⁸
- Beleidskaders waar AHOVOKS zich toe verhoudt: Beleidsnota Onderwijs (2019-2024)¹⁹, Beleidsnota Onderwijs en Vorming (2024-2029)²⁰
- Beleidskaders waar Departement WEWIS zich toe verhoudt: Beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie (EWI) (2019-2024)²¹, Beleidsnota Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie (2024-2029)²²
- Het doelstellingenkader voor het O&O&I-systeem (piramidemodel)
- Strategische Visienota Kunsten en Cultureel Erfgoed in Vlaanderen (2026-2030)²³
- Europese beleidskaders, inclusief de European Higher Education Area en het Bologna Process²⁴, European Standards and Guidelines²⁵, European Qualifications Framework²⁶, European Research Area²⁷, Horizon Europe²⁸, Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA)²⁹ en de European Open Science Cloud³⁰.

Onderstaand wordt per cluster van beleidskaders ingegaan op de relevante inhoud van deze beleidskaders en de mate waarin het Orpheus Instituut hierop aansluit volgens de consultant. Daarbij constateert de consultant dat het Orpheus Instituut soms direct aan specifieke beleidskaders refereert in eigen beleidsdocumenten en rapportages (zoals jaarverslagen en het ex-postluik van de zelfevaluatie). Daarnaast worden bepaalde thema's uit het beleid specifiek toegelicht en worden elementen uit het beleid integraal toegepast binnen de organisatiestructuren. Dit wordt hieronder ook verder toegelicht.

Overkoepelende beleidsvisies van de Vlaamse overheid

Hieronder zijn de overkoepelende aspecten op het gebied van onderwijs, onderzoek, innovatie en cultuur samengevat.

¹² <https://www.vlaanderen.be/publicaties/visie-2050-een-langetermijnstrategie-voor-vlaanderen>

¹³ <https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/beleid/het-vlaamse-beleid-voor-duurzame-ontwikkeling/vlaamse-strategie-duurzame-ontwikkeling/over-vizier-2030>

¹⁴ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2019-2024>

¹⁵ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/vlaams-regeerakkoord-2024-2029-samen-werken-aan-een-warm-en-welvarend-vlaanderen>

¹⁶ <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023887¶m=informatie>

¹⁷ <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1018085¶m=informatie>

¹⁸ Kunnen allen hier gevonden worden: <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/documenten/zoek-document>

¹⁹ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/beleidsnota-2019-2024-onderwijs>

²⁰ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/beleidsnota-2024-2029-onderwijs-en-vorming>

²¹ <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/32221>

²² <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/70863>

²³ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/strategische-visienota-kunsten-en-cultureel-erfgoed-in-vlaanderen-2026-2030>

²⁴ <https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/european-higher-education-area>

²⁵ <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>

²⁶ <https://europass.europa.eu/en/european-qualifications-framework-eqf>

²⁷ <https://european-research-area.ec.europa.eu/>

²⁸ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

²⁹ <https://www.coara.org/>

³⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/our-digital-future/open-science/european-open-science-cloud-eosc_en

Visie 2050	Vizier 2030 ³¹
Ambities om naar te streven voor Vlaanderen in 2050: • Creëren van welvaart en welzijn op een slimme, innovatieve en duurzame manier in een sociaal, open, veerkrachtig en internationaal Vlaanderen, waarin iedereen meetelt. • Ondersteuning van open science als basis voor economische innovaties, zowel in Vlaanderen als daarbuiten. Open science maakt wetenschappelijk onderzoek en informatie toegankelijk voor de maatschappij. • Vlaanderen wil in 2050 uitmunten als innovatieve kennissamenleving. • Toepassing van het concept “learning park” in het onderwijs als centrale aanpak voor leren, werken en de samenleving. • Versterken van inclusiviteit en diversiteit als cruciale factoren voor samenleving en innovatie. • Digitalisering biedt kansen, zoals peer-to-peer leren, massive open online courses* (MOOC), open source en crowdsourcing die impact heeft op de manier van werken van scholen, universiteiten en kennisinstellingen. • Stimuleren van levenslang leren en ontwikkeling van talent via onderwijs, onderzoek, en werkplekken. • Cultuur zorgt voor verbinding in de samenleving.	Geeft invulling aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN) met het oog op 2030: • SDG 4: Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen. • SDG 8: Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen. • SDG 9: Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie. Concrete doelen voor 2030: • Doel 8: Gelijke toegang tot basisonderwijs, secundair onderwijs, hoger onderwijs en volwassenenonderwijs. • Doel 9: Kwalitatief aanbod en infrastructuur voor leeromgeving, leerkrachten, en onderwijsniveaus. • Doel 10: Solide basis van kennis, vaardigheden en attitudes voor volwaardige participatie aan de samenleving en duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. • Doel 28: Koploper in de digitale economie met state-of-the-art digitale infrastructuur. • Doel 32: Onderzoek en ontwikkeling gaande naar 3% van het BBP, met stijgende aantal onderzoekers.

De consultant constateert dat het Orpheus Instituut zich verbindt aan diverse ambities en doelen uit deze beleidskaders. De ambitie rond digitalisering uit Visie 2050 stelt dat digitalisering kansen biedt en een invloed zal hebben op de manier van werken van scholen, universiteiten en kennisinstellingen. Het Orpheus Instituut gaat mee in deze ontwikkeling en is op onderdelen ervan ook een voorloper binnen het vakgebied van artistiek onderzoek, met name rondom Open Science en Open Data. Het instituut stelt dat digitalisering essentieel is voor het creëren van hoogwaardig en toekomstgericht onderzoek. Op vraag van de Vlaamse overheid en in het kader van de European Open Science Cloud, is met data van het Orpheus Instituut in 2022 een Open Science Report uitgekomen. Dit rapport beschrijft de KPI's van het Open

³¹ De opvolging van de SDG's gebeurde vanaf 2018 via de roadmap 'Vizier 2030'. Om beter te aligneren met internationale indicatoren die vastgelegd werden in de daaropvolgende evolutie bij internationale instanties (VN en EU), werd in maart 2026 een nieuw en vereenvoudigd monitoringkader aangenomen, nl. de Vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSD05) die de ontwikkeling van de SDG's in Vlaanderen aan de hand van een zorgvuldig geselecteerde set indicatoren opvolgt en die gekoppeld is aan de SDG-rapportering voor verschillende internationale instanties.

Science-beleid: ORCID, Data Management Plan (DMP), FAIR-principes, Open Access en Open Data. De consultant is van mening dat het bijzonder positief is dat het Orpheus Instituut vertegenwoordigd is in de Flemish Open Science Board (FOSB) en actief deelneemt aan de werkgroepen rondom onderzoeksdatabeheer en Open Science. Ook heeft het instituut, sinds 2016, diverse formats ontwikkeld op het gebied van peer-to-peer learning en een Massive Open Online Courses (MOOC).

Andere relevante aspecten uit de Visie 2050 en Vizier 2030 komen hieronder nog aan bod.

Politieke beleidskaders

In het kader van onderwijs en onderzoek worden in de regeerakkoorden de volgende aspecten benoemd:

Regeerakkoord 2019-2024	Regeerakkoord 2024-2029
• Excellent onderwijs als belangrijkste hefboom voor talentontwikkeling en versterking van de samenleving. • Versterking van de ambities rondom levenslang leren, internationalisering, mentaal welbevinden van (doctoraats)studenten, en cultureel ondernemerschap. • Investeren in de interactie van de “Quadruple Helix”. Dit is een samenwerking tussen met name het bedrijfsleven en kennisinstellingen, alsook met de overheid en burgers. • Verantwoordelijkheid bij de kennisinstellingen voor het ontwikkelen van een beleid rond Open Science en Open Data wordt in Europees verband gezien.	• Versterking van de positie als innovatieleider in het Europees Regionaal Innovatie Scorebord (RIS). Hiervoor worden investeringen in onderzoek en ontwikkeling gedaan om de innovatiescore richting de 1% van het BBP te krijgen. • Investeren dienen vertaald te worden naar maatschappelijke en economische valorisatie. • Belang van de versterking van fundamenteel onderzoek als basis voor toekomstige technologische doorbraken. Er wordt ingezet op internationale excellentie. • FWO als “huis van iedere excellente onderzoeker” in Vlaanderen. • Inzet op (internationale) excellentie van het onderwijs, levenslang leren, diversiteitsbeleid en cultureel ondernemerschap.

Vlaanderen wil een innovatieleider binnen de top vijf van kennisregio's van Europa worden in de context van het Regional Innovation Scoreboard (RIS)³². Als regio behoort Vlaanderen momenteel tot de eerste groep van ‘innovatieleiders’ in Europa en staat op de 31^e plaats van de 241 regio's.³³ Om hoger te komen op deze lijst, zal er een investering in en vanuit de kennisinstellingen in deze regio nodig zijn. De consultant constateert dat het Orpheus Instituut een bijdrage levert aan het innovatie-ecosysteem vanuit een unieke positie vanuit zowel de geesteswetenschappen, als cultuur en wetenschap. In het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek stelt het Orpheus Instituut dat deze inzet voortkomt uit: *“muziek, maatschappelijk en kritisch denken, en de integratie van technologie op unieke wijze. Verschillende onderzoeksprojecten van het Orpheus Instituut verkennen de rol van muziek, geluid en performance in de digitale cultuur en AI-domeinen die essentieel zijn voor de drievoudige transitie (digitaal, energie en geopolitiek) waarmee*

³² Het Regional Innovation Scoreboard (RIS) is een regionale extensie van het European Innovation Scoreboard (EIS), die de innovatie prestaties van Europese regio's meet gebaseerd op een aantal indicatoren.

³³ <https://www.ewi-vlaanderen.be/nieuws/het-regionaal-europees-innovatiescorebord-2025-en-het-europese-innovatiescorebord-2025>

Vlaanderen wordt geconfronteerd". De consultant ziet deze transdisciplinaire projecten met name terug in de clusters 'HIPEX', 'MetamusicX' en 'Music, Thought and Technology', waarbij de verbinding tussen technologie, AI, digitale cultuur en muziek sterk naar voren komen.

De consultant vindt ook dat het Orpheus Instituut sterk aansluit bij het regeerakkoord 2019-2024 op het gebied van *"excellent onderwijs als belangrijkste hefboom voor talentontwikkeling en versterking van de samenleving"*. Een voorbeeld van de invulling door het Orpheus Instituut is dat in 2023 en 2025 specifieke oproepen voor musici-onderzoekers zijn geplaatst waarmee talent is aangetrokken dat nauw aansluit bij de onderzoekslijnen van de clusters, en de clusters inhoudelijk verder kan voeren. Dit heeft geleid tot kennisoverdracht binnen het instituut als geheel, alsook via het docARTES programma. Het belang van deze ambitie in het regeerakkoord wordt bovendien versterkt door de eerder genoemde Visie 2050 waarin naar voren komt dat talent en kennis de drijvende krachten voor vooruitgang en innovatie zijn.

Verder is het beleidsdoel 'levenslang leren' ook geïntegreerd in diverse beleidskaders, inclusief Vizier 2030. SDG4 in Vizier 2030 luidt als volgt: *"Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen"*. In de Beleidsnota Onderwijs en Vorming (2024–2029) is levenslang leren ook een van de kernprioriteiten. Naast het belang in het onderwijsbeleid (AHOVOKS), is levenslang leren ook een relevant aspect in het wetenschaps- en innovatiebeleid (WEWIS), aangezien het onderdeel is van de Regionale Innovatie Scorebord (RIS) die de basis vormt voor de beleidsdoelstellingen. De consultant merkt op dat het Orpheus Instituut toegang biedt aan Vlaamse internationale onderzoekers die zich levenslang willen ontwikkelen. Ook richt het Orpheus Instituut zich op flexibele en toegankelijke leertrajecten, zoals de Voortgezette Opleiding Kamermuziek en de MOOC, die verder gaan dan traditionele educatieve programma's. Het instituut biedt kansen voor de musici-onderzoekers in verschillende fasen van hun carrière en past zijn aanbod aan als het niet overeenkomt met actuele vragen, zoals binnen het curriculum van docARTES. Ook wijst het Orpheus Instituut erop dat het universele vaardigheden zoals kritisch denken, creativiteit, samenwerking en digitale geletterdheid stimuleert (ex-postluik van de zelfevaluatie). De consultant merkt op dat deze vaardigheden niet alleen toepasbaar en relevant zijn op het gebied van artistiek onderzoek, maar ook een bredere toepassing kunnen hebben op het gebied van onderwijs en in het professionele veld van zowel musici als onderzoekers.

Een laatste aspect dat volgens de consultant interessant zou kunnen zijn voor het Orpheus Instituut, is om de ambitie om meer interactie te creëren tussen het bedrijfsleven (ondernemingen) en kennisinstellingen (onderzoek), alsook met de overheid en burgers in het O&O&I-systeem verder te verkennen. Samen vormen deze vier geledingen de "quadruple helix"³⁴. Er is al een samenwerking tussen het Orpheus Instituut en Piano's Maene op het gebied van instrumentenbouw (zie hoofdstuk 7.3 Samenwerking in het Vlaams ecosysteem), maar de 'maker space' biedt potentieel nog verdere mogelijkheden voor samenwerking met het bedrijfsleven. Dit is echter afhankelijk van beschikbare middelen, ruimte en tijd.

Juridische en financiële kaders

³⁴ <https://www.ewi-vlaanderen.be/speurgids/speurgids-2019-uitgelicht/innoveren-de-quadruple-helix>

W&I-decreet	Codex Hoger Onderwijs	Beleids- en begrotingstoelichtingen 2022-2025
• Subsidie aan instellingen voor postinitieel onderwijs is bedoeld voor de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek. De instellingen dienen de subsidie aan te wenden voor de uitbouw en bevestiging van de instelling als wetenschappelijk excellentiecentrum met internationale erkenning in hun respectievelijk vakgebied. • Voorwaarde: Internationaal team met aantoonbare excellenties, met hefboomeffect van externe middelen.	Financiering van en toezicht op Hogere Instituten voor Schone Kunsten: • Vastgestelde toelagen voor de 3 instituten: Orpheus Instituut, International Opera Academy (IOA) en P.A.R.T.S. • Toezicht op hoger onderwijs via de Regeringscommissarissen (5 voor heel Vlaanderen, het Orpheus Instituut valt onder regio Gent). • Doel van oprichting van deze instituten is: het organiseren van posthogeschoolvormingen inzake opleidingen voor audiovisuele en beeldende kunst, muziek en podiumkunsten.	• Operationele doelstelling Orpheus Instituut: internationaal leiderschap in artistiek onderzoek in muziek. • In 2022 is een nieuw begrotingsartikel voor het Orpheus Instituut aangemaakt.

De Codex Hoger Onderwijs en het W&I-decreet definiëren “instelling postinitieel onderwijs” beide op een andere manier. De Codex Hoger Onderwijs omschrijft de instellingen voor postinitieel onderwijs in artikel III.115. Het Orpheus Instituut valt niet onder deze definitie, maar onder de bepalingen van Hogere Instituten voor Schone Kunsten. Toch is in het W&I-decreet bepaald dat Hogere Instituten voor Schone Kunsten beschouwd worden als instellingen voor postinitieel onderwijs.

Verder tonen beide juridische kaders aan dat het Orpheus Instituut onderdeel uitmaakt van een breder ecosysteem van enerzijds in het W&I-decreet beschreven kennisinstituten en Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI's) en anderzijds in de Codex Hoger Onderwijs beschreven universitaire associaties en Hogere Instituten voor Schone Kunsten.

Beleidskaders waar AHOVOKS zich toe verhoudt

Het Orpheus Instituut valt binnen het domein (ISE) 'hoger onderwijs' en specifiek in de Codex onder 'Hogere Instituten voor Schone Kunsten'. Hieronder wordt een samenvatting geboden van de relevante algemene doelstellingen/aspecten uit deze beleidskaders en de domeinspecifieke doelstellingen/aspecten.

	Beleidsnota 2019-2024 Onderwijs	Beleidsnota 2024-2029 Onderwijs en Vorming
--	--	---

Overkoepelende krachtlijnen / strategische doelstellingen	• Onderwijs van topkwaliteit realiseren met een maximale leerwinst voor elke lerende. • Investeren in aangename leer- en werkplekken met voldoende capaciteit voor elke lerende. • Het hoger onderwijs internationaal op topniveau houden, maar grenzen stellen aan een te doorgedreven flexibilisering.	• Inzetten op de verbindende en emanciperende rol van Nederlands. • De lat hoog leggen voor onderwijskwaliteit. • Sterk onderwijspersoneel garanderen. • Investeren in sterk onderwijs.
Domein-specifieke doelstellingen die van toepassing zijn op het Orpheus Instituut	Operationele doelstellingen • 2.2 Nascholing en professionalisering van leraren en directies dicht bij de onderwijspraktijk brengen. • 5.1 Kwaliteitszorg en transparante communicatie in het hoger onderwijs versterken.	Strategische doelstelling • Investeren in sterk onderwijs. • Het aanbod in het hoger onderwijs actualiseren. Operationele doelstelling • Investeren in hoger onderwijs.

Over het algemeen concludeert de consultant dat het Orpheus Instituut een relevante bijdrage levert aan de strategische doelstellingen en de ambities van de Vlaamse overheid op het gebied van educatie en vorming. De consultant constateert dat de algemene doelstellingen uit deze beleidsnota's, zoals 'sterk onderwijs garanderen' en de 'lat hoog leggen voor onderwijskwaliteit' impliciet zijn meegenomen in de beleidsstukken van het Orpheus Instituut. De domeinspecifieke doelstellingen zijn daarentegen expliciet terug te vinden.

Operationele Doelstelling 5.1 uit de beleidsnota 2019-2024 "*Kwaliteitszorg en transparante communicatie in het hoger onderwijs versterken*" wordt door het Orpheus Instituut ingevuld door onderzoek in de onderwijsstructuren te verankeren binnen het gedeelde kwaliteits- en opleidingsmodel van docARTES. Ook biedt het Orpheus Instituut dienstverlening aan andere Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen op het gebied van onderwijs- en onderzoeksactiviteiten (zie hoofdstuk 7.3 Samenwerking in het Vlaams ecosysteem). Ook constateert de consultant op basis van het rapport van het expertenpanel dat er een sterke aanpak rondom kwaliteitszorg is om het eigen functioneren van het instituut te monitoren. De consultant is van mening dat deze aanpak een 'good practice' vormt.

Met betrekking tot strategische doelstelling 6 van het beleidsgebied hoger onderwijs in de beleidsnota 2024-2029, "*het aanbod in het hoger onderwijs actualiseren*", is de consultant van mening dat het instituut in de afgelopen periode een belangrijke stap heeft gezet in het afstemmen van onderzoeksontwikkelingen op het aangeboden hoger onderwijs. Hun beste voorbeeld van "het actualiseren" is het docARTES-programma, waarin een intensievere interactie tussen het Orpheus Research Centre en docARTES is opgezet. Actuele onderzoeksthema's worden in het curriculum van het programma verwerkt en andersom leiden de nieuwe perspectieven van docARTES-studenten tot nieuwe inzichten bij de onderzoekers van het Orpheus Research Centre. Ook wordt er in de komende periode 2027-2031 een nauwere verbinding

gezocht met alumni uit het werkveld. Op deze manier brengt het instituut het actueel aanbod van opleidingen dat aansluit bij recente onderzoeksontwikkelingen en de eisen van de arbeidsmarkt zoals de Vlaamse overheid ambieert.

Een, volgens de consultant, interessant aspect dat in de tekst van de beleidsnota 2024-2029 wordt aangehaald is dat er een systeem van microcertificaten wordt ontwikkeld om levenslang leren te stimuleren. Gezien de inzet van het Orpheus Instituut op het gebied van levenslang leren (zie hoofdstuk 5.2.2 Levenslang leren) kan dit een interessante ontwikkeling zijn voor het instituut om op te volgen.

Opvallend is dat er in deze beleidsnota's zeer weinig verwijzingen zijn naar postinitieel onderwijs, enkel de verwijzing naar het inrichten van postgraduatoren die aansluiten op technologische speerpunten in West-Vlaanderen.

Een laatste beleidsdoelstelling die lastig 'toepasbaar' is op de situatie van het instituut, betreft het inzetten op de verbindende en emanciperende rol van de Nederlandse taal. Hoewel de rapportage aan de Vlaamse overheid, zoals vereist in de beheersovereenkomst (AHOVOKS) en het convenant (WEWIS) in het Nederlands gebeurt, is de interne werktal, de voertaal in het onderwijs en een groot deel van de externe communicatie in het Engels. Dit lijkt de consultant een logisch gevolg van de internationale inhoud en uitstraling van het Orpheus Instituut. De consultant is daarom van mening dat deze twee talen binnen het instituut naast elkaar kunnen bestaan, aangezien het instituut momenteel de regelgeving volgt om beleidsdocumenten in het Nederlands aan te bieden. Echter brengt dit wel extra vertaalwerk met zich mee voor de relevante beleids- en rapporteringsdocumenten.

Beleidskaders waartoe Departement WEWIS zich verhoudt

Het Orpheus Instituut valt binnen de categorie "Top fundamenteel onderzoek in specifieke domeinen" en heeft inhoudelijk als structurelement 'domeinspecifiek fundamenteel wetenschappelijk onderzoek'.

	Beleidsnota 2019-2024 Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie	Beleidsnota 2024-2029 Economie Wetenschap, Innovatie en Industrie
<i>Overkoepelende strategische doelstellingen</i>	• Succesvol ondernemen in de digitale samenleving. • Innovatie voor klimaatneutrale oplossingen in de industrie. • Duurzaam groeien dankzij een kennisgedreven circulaire economie.	• De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken. • Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen. • Extra investeren in O&O&I en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie.
<i>Domein-specifieke doelstellingen</i>	• Excellente en mobiele onderzoekers. • Mentaal welbevinden van (doctoraats)studenten.	Strategische doelstelling • We excelleren internationaal in thematische wetenschapsdomeinen.

(op het niveau van het inhoudelijk structurelement)	• Stimuleren van ondernemerschap bij onderzoekers. • Doorstroom naar de arbeidsmarkt. • Aantrekken van buitenlandse topwetenschappers.	Operationele doelstellingen • We bouwen onze wetenschappelijke instellingen in Vlaanderen verder uit zodat ze excellent onderzoek kunnen uitvoeren in internationale context in thematische wetenschapsdomeinen. • We versterken de identiteit van onze zes Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen door hun onderzoeksbeleid en -output op te volgen en te integreren in het brede Vlaamse wetenschap- en innovatiebeleid.
---	--	--

De consultant constateert dat het Orpheus Instituut elk van de domeinspecifieke strategische doelstellingen heeft toegepast en omgezet tot een intrinsieke waarde. Daarnaast draagt het Orpheus Instituut in zekere mate ook bij aan de algemene doelstellingen. De consultant is, op basis van zowel het ex-postluik van de zelfevaluatie als de Strategische plannen 2027-2031 (zowel voor onderwijs als voor onderzoek), van mening dat het instituut expliciet bijdraagt aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen van het WEWIS Departement in de vakgebieden van uitmuntendheid, innovatie, Open Science en valorisatie.

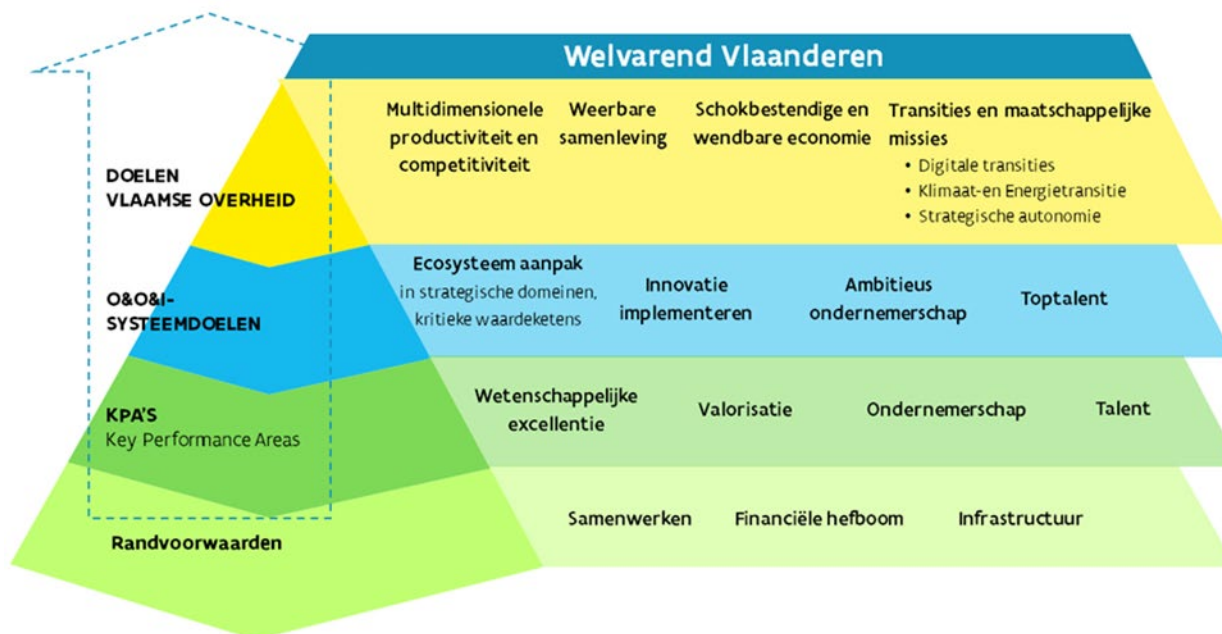
De consultant merkt op dat het “*internationaal excelleren in thematische wetenschapsdomeinen*” wordt aangetoond door de verschillende samenwerkingen. In een van de interviews met internationale stakeholders werd zelfs vermeld dat “*het Orpheus Instituut het Vaticaan van artistiek onderzoek is*”. Hoewel dit statement een vreemde connotatie kan oproepen, verwijst het volgens de consultant naar de topositie met voorbeeldfunctie van het instituut wereldwijd binnen de specifieke discipline van artistiek onderzoek. Voor meer context, zie hoofdstuk 2.2 Unieke rol, relevantie, impact.

Ook speelt economische valorisatie een cruciale rol in het Vlaamse onderzoeksbeleid. Daarnaast is ook maatschappelijke valorisatie een pijler, met nadruk op kennisdeling buiten academische contexten. De consultant is van mening dat het instituut duidelijk maatschappelijke valorisatie nastreeft, en zich daarmee richt op openbare presentaties van artistiek-wetenschappelijk onderzoek via publieke formats, samenwerkingen en met aandacht voor diversiteit, inclusie en toegankelijkheid. Bovendien ziet het Orpheus Instituut onderzoek als “*een vehikel om dringende maatschappelijke thema’s te adresseren, zoals diversiteit, neurodivergentie en toegankelijkheid*” (Strategisch plan 2027-2031 onderzoek). De consultant constateert mede hierdoor dat de inspanningen van het instituut om bij te dragen aan maatschappelijke valorisatie ook in de komende periode voortgezet zullen worden (zie hoofdstuk 6.6 Valorisatie). Tegelijkertijd wordt economische valorisatie als term nog niet geëxpliciteerd door het Orpheus Instituut. De consultant is van mening dat de uitwerking en zichtbaarheid van de al aanwezige economische valorisatie kan worden versterkt.

Vlaams doelstellingenkader voor het O&O&I-systeem

In 2026 is een nieuw doelstellingenkader (het piramidemodel) voorgesteld om de beleidsdoelstellingen van het Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie-landschap (O&O&I-landschap) als geheel samen te brengen en om structuur te creëren in de beleidsdoelstellingen op verschillende niveaus. De inhoud van het piramidemodel ziet er als volgt uit.

Figuur 1: Doelstellingenkader & KPA's voor het Vlaams O&O&I systeem (Piramidemodel)

De consultant constateert dat de meeste aspecten van dit piramidemodel ofwel direct ofwel onrechtstreeks aanhaken bij het Orpheus Instituut en daarmee van belang zijn voor het de periode 2027-2031. De term 'ondernemerschap' betreft volgens het kader onder andere business cases van onderzoek, samenwerking met het bedrijfsleven, business opleidingen en incubatoren, tech transfer activiteiten en het IP-beleid³⁵. Voor het Orpheus Instituut is dit 'ondernemerschap' van toepassing op samenwerkingen vanuit de 'maker space', maatschappelijke valorisatie of betreffende het beschermen van muzikale scheppingen (composities, opnames en performances) binnen het IP-beleid. De consultant observeert dat de andere benoemde aspecten uit deze drie niveaus al in zekere mate in het huidige convenant benoemd staan.

Diverse zaken die vanuit Vlaamse overheid toegepast zullen worden in een potentieel nieuw convenant met het Orpheus Instituut zijn (a) heldere doelstellingen op het niveau van het O&O&I systeem, (b) een concretere link tussen beleidsdoelen van de Vlaamse overheid en de sturingsinstrumenten richting het instituut door middel van Key Performance Area's (KPA's) en (c) de toepassing van de monitoring van indicatoren of kengetallen om de essentie van de opdracht richting het instituut te duiden. De consultant

³⁵ IP-beleid staat voor Intellectual Property beleid, beleid inzake intellectuele eigendomsrechten.

merkt hierbij op dat in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs succescriteria zijn geformuleerd die gezien kunnen worden als indicatoren. Echter worden deze niet in het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek geformuleerd. Deze zullen daarmee in het potentiële nieuwe convenant dan nog geconcretiseerd moeten worden. Enkele voorbeelden van succescriteria die uit het Strategisch Plan 2027-2031 onderwijs komen en van toepassing kunnen zijn voor onderzoek betreffen:

- “[Strategische doelstelling 1] is gerealiseerd wanneer ondermeer docARTES en het Orpheus Research Centre (ORC) de onderzoeksagenda, thematische prioriteiten en methodologische kaders kunnen delen;
- [Strategische doelstelling 3] is gerealiseerd wanneer ondermeer levenslang leren actief bijdraagt aan communityvorming, kennisdeling en duurzame betrokkenheid van professionals bij het Orpheus Instituut”

Gerelateerd beleidskader met betrekking tot cultureel erfgoed

Door de relatie van de Ton Koopmancollectie met cultureel erfgoed en doordat de bibliotheek in 2026 de erfgoedstatus ontvangt, is er een blik geworpen op een beleidskader in deze context, zijnde een strategische visienota 2026-2030 met betrekking tot de kunsten en het cultureel erfgoed in Vlaanderen. Hierbij is het van belang om te benoemen dat er geen subsidierelatie is met het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) en er daarmee geen directe verbinding bestaat tussen het Orpheus Instituut en dit Departement. Ook is door het Orpheus Instituut aangegeven dat het op dit moment niet beoogd wordt om een relatie met het Departement CJM aan te gaan. De consultant ondersteunt dit standpunt. Daarom zijn onderstaande aspecten enkel ten behoeve van het schetsen van de context.

De consultant vat onderstaand de keuzes voor een slagkrachtig cultureel erfgoedbeleid samen die relevant zijn voor het Orpheus Instituut.

Strategische Visienota Kunsten en Cultureel Erfgoed in Vlaanderen (2026-2030)	
1.	Aandacht voor de publieke output en voor het minder zichtbare, maar fundamentele werk: registratie, behoud en beheer, onderzoek, begeleiding en zorgvuldig opgebouwde relaties en participatie met individuen en gemeenschappen.
2.	Inhaalbewegingen op het vlak van registratie, waardering en herkomstonderzoek, waarvoor capaciteit, expertise en samenwerkingen met andere erfgoedorganisaties, kunstenorganisaties, academische partners en bovenbouworganisaties wenselijk zijn.
3.	Aandacht voor schurend erfgoed ³⁶ , waarvoor ingezet wordt op algemene vorming en de ontwikkeling van specifieke, cross-sectorale en multidisciplinaire trajecten.
4.	Verder voeren en verdiepen van het beleid voor kunstenerfgoed en omgang met artistieke nalatenschappen.

De consultant vindt met name de eerste keuze een relevant aspect om mee te nemen in het vraagstuk rondom de financiering van de Ton Koopmancollectie (zie hoofdstuk 6.2.2 Financiering van de Ton Koopmancollectie). In het beleidskader (p.50) wordt gesteld dat:

³⁶ Erfgoed dat een “pijnlijke” geschiedenis of context met zich meedraagt.

“zorg voor en omgang met Cultureel Erfgoed vraagt [om] een continue, structurele inzet. Slechts een deel van wat cultureel erfgoed werkingen doen, is zichtbaar voor het publiek. Het registreren, bewaren, conserveren, restaureren, digitaliseren en onderzoeken van erfgoed is arbeidsintensief, vaak duur en in veel gevallen werk ‘achter de schermen’. Ook het begeleiden van gebruikers, participatieve processen en het duurzaam samenwerken met erfgoedgemeenschappen vragen tijd, geduld en herhaling, terwijl de resultaten niet altijd meteen zichtbaar zijn. Net die onzichtbare werking is cruciaal. Als ze onder druk komt te staan, worden collecties minder betrouwbaar, verdwijnen bronnen, verzwakt het onderzoek en verarmt uiteindelijk ook de publiekswerking.”

Hierin herkent de consultant de uitspraken van het expertenpanel die in hun rapport stellen dat de duurzaamheid op lange termijn en optimale benutting van de collectie een constante investering vereisen. De consultant concludeert hieruit dat de door het Orpheus Instituut gevraagde investering niet enkel in de context van conserveren en digitaliseren van het erfgoed, maar ook in de context van valorisatie, publiekswerking en samenwerking met erfgoedgemeenschappen geplaatst moet worden.

Europese beleidskaders

Ten aanzien van de onderzoeksbeleidskaders, Horizon Europe, de European Research Area en de European Open Science Cloud (EOSC) is een analyse gemaakt van de European Research Area Policy Agenda³⁷, aangezien dit het meest actuele beleidskader is en het alle drie deze aspecten bevat.

Ten aanzien van de onderwijsbeleidskaders, zijnde de European Higher Education Area en het Bologna Proces, de European Standards and Guidelines en het European Qualifications Framework, is een analyse gemaakt van de 'Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond' (2021-2030) met dezelfde motivatie.

Daarnaast wordt de Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA) apart beschreven; ondanks dat dit geen beleidskader is, wordt dit door beleidsmakers wel als breder kader gezien voor hervormingen.

European Research Area Policy Agenda 2025-2027	Council Resolution European Education Area 2021-2030	Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA)
Prioriteiten in dit beleidskader zijn: • Een goed functionerende interne markt voor kennis. • Het bereiken van impact op maatschappelijke uitdagingen, met name voor de groene en digitale transitie. • De verbetering van toegang tot excellentie en de verbindingen tussen innovatie ecosystemen.	Strategische prioriteiten zijn: • Zorgen voor meer kwaliteit, kansengelijkheid, inclusie en slaagkansen voor iedereen in onderwijs en opleiding. • Van een leven lang leren en mobiliteit een	In 2022 is er een overeenkomst gesloten tussen meer dan 800 kennisinstututen, financiers, nationale/regionale beoordelingsinstanties die zich verenigen om de manier waarop onderzoek beoordeeld wordt te veranderen.

³⁷ https://horizoneuropencpportal.eu/sites/default/files/2026-02/radiance_era_policybrief.pdf

• Onderzoek & innovatie investeringen en hervormingen (nationaal). De European Open Science Cloud (EOSC) wordt als een van de prioriteiten beschouwd.	realiteit maken voor iedereen. • De competenties en de motivatie in de onderwijssector vergroten. • Het hoger onderwijs in Europa versterken. • De groene en de digitale transitie ondersteunen in en via onderwijs en opleiding.	Kernprincipes van de overeenkomst zijn: • Beoordeling met voornamelijk kwalitatief zijn, met peer review als kern en verantwoord gebruik van kwantitatieve indicatoren als ondersteuning. • Er moet geen focus zijn op publicaties of impactfactoren. • Rangschikkingen van instellingen moeten worden vermeden. Het doel is om een duurzame, inclusieve en vertrouwde onderzoekscultuur te bevorderen waarin kwaliteit, openheid en diversiteit centraal staan. Praktisch gezien is het doel om in 2027 ten minste één cyclus van verbeteringen te hebben doorgevoerd.
--	--	---

Het valt de consultant op dat de prioriteiten van de European Research Area en de European Education Area nauw overeenkomen met de doelstellingen in de beleidskaders van de Vlaamse overheid (zowel bij AHOVOKS en Departement WEWIS). Een kenmerk dat in de Europese beleidskaders sterker naar voren komt is de 'groene en digitale transitie'. De consultant merkt op dat de terminologie rondom de 'groene transitie', zoals duurzaamheid en circulariteit' minder naar voren komt in de Vlaamse beleidskaders en ook in de beleidsdocumenten van het Orpheus Instituut. "Duurzaam groeien dankzij een kennisgedreven circulaire economie" wordt als doelstelling gehanteerd. In het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs komt dit aan bod in het kader van een duurzaam leer- en onderzoeksecosysteem en het duurzaam beschikbaar stellen van onderzoeksresultaten.

Aangaande CoARA wordt de verantwoordelijkheid voor de hervorming bij de ondertekenaars van de overeenkomst gelegd. Door diverse landen zijn 'National Chapters' (NC's) ontwikkeld door de CoARA-leden waarbij de overeenkomst in een nationale context wordt geplaatst. Er is nog geen NC voor

Vlaanderen of België gepubliceerd. Dit biedt een kans aan het Orpheus Instituut om in samenwerking met andere Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI's), zoals het Koninklijk Museum Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) en het Agentschap Onroerend Erfgoed (VIOE) samen op te trekken om aan deze ontwikkeling deel te nemen. Volgens de consultant zijn zij de aangewezen kennisinstituten die vanuit de wetenschapsdomeinen van muziek, kunsten en erfgoed kunnen spreken en een bijdrage kunnen leveren.

Met alle Europese partnerschappen en samenwerkingen, de connecties met verschillende Europese financieringsinstrumenten (Erasmus+, ERC Grant) en het Europese en internationale talent dat het Orpheus Instituut aantrekt, is de consultant van mening dat er een duidelijke inhoudelijke verbinding is binnen bovengenoemde Europese beleidskaders. De benoemde prioriteiten en doelstellingen zijn inherent aan de werking van het instituut.

De conclusie is, dat de consultant over het algemeen onder de indruk is van hoe het instituut erin is geslaagd om de verschillende regionale en Europese beleidskaders in zijn eigen functioneren te verankeren, ondanks de grote diversiteit en omvang van alle beleidskaders.

2.2 Unieke rol, relevantie, impact

2.2.1 Unieke rol

De consultant stelt op basis van de evaluatie dat er geen twijfel bestaat over de unieke positie die het Orpheus Instituut inneemt binnen de Vlaamse en Europese onderzoeks- en onderwijsinfrastructuur, met name op het gebied van artistiek onderzoek en daaraan gerelateerd onderwijs. Het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs bevat een onderdeel dat zich richt op het unieke concept van het instituut. In de huidige periode was het doel van het Orpheus Instituut om deze positie te versterken en uit te breiden, zowel in Vlaanderen als in Europa door zich te profileren in de volgende gebieden:

1. Doctoraatsonderwijs voor musici (docARTES);
2. Orpheus Research Centre;
3. Academisering van het hoger muziekonderwijs in Vlaanderen, via het bieden van een platform voor artistiek onderzoek;
4. Europese netwerken, die leiden tot belangrijke initiatieven en resultaten in de ontwikkeling van artistiek onderzoek in muziek.

De consultant is van oordeel dat het instituut is geslaagd in het verder versterken van zijn positie, aangezien het al bekend stond als een pionier en katalysator voor artistiek onderzoek en onderwijs. Volgens de consultant heeft het Orpheus Instituut een goed perspectief op wat zijn unieke kenmerken zijn, en weet het deze aspecten te verankeren. Het expertenpanel vindt bovendien dat het Orpheus Instituut fungeert als een *“uitstekende vertegenwoordiger voor Vlaanderen en de stad Gent in het internationale onderzoeks- en culturele landschap. Door zijn aanhoudende excellentie en innovatieve vermogen, heeft het instituut een beslissende rol gespeeld in het positioneren van Vlaanderen als één van de centrale locaties, op internationaal vlak, voor artistiek onderzoek.”*

De consultant constateert op basis van het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek, het ex-postluik van de zelfevaluatie en de interviews, dat de unieke positie van het Orpheus Instituut op een regionaal, Europees en internationaal niveau voortkomt uit:

- De mogelijkheid om via zijn institutionele structuren de meest actuele uitdagingen in artistiek onderzoek flexibel en responsief te kunnen identificeren en erop in te spelen, evenals de mogelijkheid om de 'grenzen' van disciplines te overstijgen.
- Het innovatieve, intellectuele en interdisciplinaire ethos, dat zich manifesteert in innovatieve thema's binnen Europese en internationale onderzoeksprojecten.
- Hun duidelijke definitie op wat artistiek onderzoek in muziek inhoudt.
- Het functioneren als een centrale speler in verschillende Europees gefinancierde projecten (ERC Advanced Grant, Erasmus+ Strategische Partnerschappen) en internationale netwerken.
- De doeltreffendheid/effectiviteit van het coherente institutionele model waarin onderwijs en onderzoek structureel zijn geïntegreerd.
- De institutionele onafhankelijkheid, waardoor het mogelijk is om zowel cruciaal als radicaal te zijn.
- De efficiëntie binnen de organisatie die voortkomt vanuit een sterk hefboomeffect.

De vier instituten uit de benchlearning oefening zijn allemaal op verschillende manieren uniek en ingebed in hun eigen context (zie bijlage Bijlage C: Benchlearning analyse):

- *The ligeti centre Hamburg-Harburg* (Duitsland) is een soort 'spin in het web' van vier instituten (waarbij de verantwoordelijkheid voor onderzoek verdeeld is over de vier partnerinstellingen die benoemd staan in de bijlage, met een eigen discipline en/of profiel per instituut);
- *The Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance* (INET-md) is onderdeel van een universiteit in Aveiro (Portugal);
- *The Research & Engagement Directorate* (RED) is onderdeel van een conservatorium, *Royal Conservatoire of Scotland* (Verenigd Koninkrijk) en werkt samen met de St. Andrews University;
- Het Orpheus Instituut is een zelfstandige instelling met partners voor het postacademisch onderwijs (docARTES).

Voor de komende periode heeft het Orpheus Instituut zich volgens de Strategische plannen 2027-2031 erop ingesteld om zijn positie als onafhankelijk onderzoeks- en onderwijsinstituut te behouden. Met betrekking tot het aspect van onafhankelijkheid, vermeldt het instituut: "*Vrij van de beperkingen van universitaire faculteiten of conservatorium curricula, kan het Orpheus Instituut snel reageren op opkomende vragen, intellectuele risico's nemen en over grenzen van disciplines heen werken*". (Strategisch plan 2027-2031 onderzoek). De consultant is van mening dat deze onafhankelijkheid van een universiteitsstructuur het best behouden blijft.

Door het ontbreken van directe inbedding in een universiteitsstructuur, is het instituut an sich kleiner in omvang en personeelscapaciteit. Aan de ene kant laat de huidige vorm en omvang van het Orpheus Instituut toe om flexibel en responsief te zijn zowel op het gebied van onderzoek en onderwijs, terwijl het,

aan de andere kant, mogelijkheden beperkt om volledig in nieuwe ontwikkelingen te duiken. Tegelijkertijd draagt deze onafhankelijkheid volgens de consultant bij aan de unieke positie en sterktes van de instelling. Daarbij benoemt het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs academische vrijheid en artistieke autonomie als een van de leidende principes, hetgeen volgens de consultant ook essentieel is om te behouden. De consultant raadt het Departement WEWIS, AHOVOKS en het Orpheus Instituut aan om zowel de onafhankelijkheid van een universiteit als de uniciteit die dit meebrengt mee te nemen in de overweging over of het mogelijk is om binnen de huidige schaal de unieke positie te behouden of dat een toename van capaciteit aangewezen is.

De uniciteit wordt zowel voor onderwijs als onderzoek benadrukt. Ten eerste, wijst het instituut op zijn unieke positie in het onderwijslandschap, door geavanceerd onderzoek en innovatieve pedagogie binnen drie aanvullende domeinen te verbinden: postgraduaatsonderwijs, levenslang leren, gedistribueerde onderwijsprogramma's. Ten tweede, wijst het instituut op zijn unieke positie als onderzoeksinstituut waar professionele musici pioniersonderzoek uitvoeren. De consultant ziet deze aspecten als onderdelen die het Orpheus Instituut uniek maken.

Een derde aspect dat volgens de consultant bijdraagt aan het behoud van de unieke positie in de toekomst is dat het Orpheus Instituut duidelijk definieert wat artistiek onderzoek is. Het Orpheus Instituut beschrijft dit helder in het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek, als *“het overbruggen van de kloof tussen de ‘praktische’ (de muziekpraktijk) en ‘academische’ (musicologisch onderzoek of onderzoek over muziek) aanpak, waarbij een radicale ethiek van experimenteren wordt ontwikkeld, en de actieve musicus centraal staat in nieuwe creatieve en intellectuele ontwikkelingen”*.

2.2.2 Relevantie

De consultant is van oordeel dat de relevantie van het werk van het Orpheus Instituut groot is, met name op Europees en internationaal niveau. Dit werd bevestigd tijdens de interviews: *“Het is zeer waardevol voor de sector om een instituut te hebben dat zo toegespitst is.”* (interview met internationale stakeholders). Hiermee werd gerefereerd aan de specifieke kennis en waarde die het instituut heeft binnen de niche van artistiek onderzoek in muziek.

Op basis van de analyse aan de hand van het Culturele Waardenmodel (zie Bijlage D: Analyse gebaseerd op het Culturele Waardenmodel) wordt geconcludeerd dat het Orpheus Instituut reeds zeer sterk staat op het vlak van de kwaliteit van het aanbod vanuit het culturele perspectief, positie in de culturele (onderwijs)keten en artistiek-inhoudelijke reputatie. Dit laat dan evenwel vanuit evaluatie-oogpunt weinig mogelijkheden om aanbevelingen te doen om de artistieke-inhoudelijke waarde van het Orpheus Instituut (bijkomend) te versterken. Niettemin is het veld van artistiek onderzoek in verandering en groeiende (zie hoofdstuk 6.1.2 Transdisciplinaire, transversale en transformatieve aanpak), wat ook in de interviews werd bevestigd. Daarom is het voor het Orpheus Instituut van belang om zichzelf en zijn positie in de keten blijvend in vraag te stellen.

De consultant heeft op basis van de beleidsdocumenten van het Orpheus Instituut de indruk dat de definitie die het instituut heeft van relevantie in de komende periode 2027-2031 wordt uitgebreid. Niet enkel de relevantie van de inhoud, het uitgevoerde artistiek onderzoek en het onderwijs worden benadrukt, maar juist de maatschappelijke relevantie staat centraal. Ook worden interdisciplinariteit³⁸, kennisuitwisseling en innovatie genoemd als essentiële voorwaarden voor kwaliteit, relevantie en toekomstbestendigheid.

Het ontwerp van Strategisch plan 2027-2031 onderwijs benoemt specifiek drie strategische doelstellingen (SD's) waarin de relevantie van het instituut en artistiek onderzoek worden vermeld:

- SD 4: Kennisuitwisseling als publieke opdracht – *“Artistiek onderzoek is een vorm van kennisproductie met maatschappelijke relevantie — en die kennis verdient het om gedeeld te worden;”*
- SD 5: Over grenzen heen, met meerwaarde voor Vlaanderen - *“het instituut versterkt zijn werking over grenzen heen met als doel de inhoudelijke kwaliteit, innovatiekracht en maatschappelijke relevantie van artistiek onderzoek in muziek te vergroten, met een duidelijke return voor Vlaanderen.”*
- SD 6: Innovatie als inhoudsgedreven hefboom – het instituut *“zet innovatie in als hefboom voor de kwaliteit, toegankelijkheid en maatschappelijke relevantie van onderwijs en onderzoek, in afstemming met maatschappelijke, technologische en economische ontwikkelingen.”*

De consultant constateert dat ‘maatschappelijke relevantie’ betekent dat in de visie van het instituut meer doelgroepen en contexten zijn opgenomen waaraan het Orpheus Instituut een bijdrage levert. Terwijl de focus gedurende de periode 2022-2026 is verlegd met name van Vlaamse en Europese Hoger Onderwijs Instellingen en kennisinstellingen, naar bredere maatschappelijke domeinen. De consultant is van mening dat het instituut ook zal blijven werken aan zijn definitie van relevantie, op basis van zijn zelfreflecterend vermogen. Dit werd concreet benoemd tijdens de interviews, waarbij onderzoekers van het instituut aangaven: *“We gaan op onontgonnen terreinen en willen transformatieve tools vinden. Daarom halen we de perspectieven van nieuwe onderzoekers in het Orpheus Futures Fellowship³⁹ op. We nemen de moeite om ontwikkelingen te signaleren die de toekomst kunnen beïnvloeden. Dit is een voorwaarde om te groeien.”*

Ook het expertenpanel is *“met name onder de indruk van de duidelijkheid en snelheid waarmee het Orpheus Instituut reageert op veranderingen in onderzoeks- en onderwijsbehoeften. Dit reactievermogen is een van de sterktes van het instituut en draagt aanzienlijk bij aan de blijvende relevantie van het instituut.”*

Wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening

Zowel het Departement WEWIS als AHOVOKS verzoeken het instituut om diensten te verlenen aan de brede Vlaamse maatschappij. Artikel 6 van de beheersovereenkomst bepaalt dat het instituut diensten

³⁸ Zie hoofdstuk 6.1.1 Een geïntegreerd onderzoeksmodel

³⁹ Zie hoofdstuk 5.2.1 Postgraduaats- en derdecyclusonderwijs

levert die voortvloeien uit zijn wetenschappelijke en artistieke expertise. Het convenant bepaalt in KPI 7b dat het instituut de volgende dienst moet leveren in het kader van de Ton Koopmancollectie: terbeschikkingstelling van de collectie en van optimale studiefaciliteiten (studie- en werkplekken) aan de Vlaamse onderzoeksgemeenschap en preferentiële partners. Hierop aanvullend worden in KPI 9 twee sub-KPI's benoemd rondom enerzijds het Koetshuis uit te bouwen tot een prestigieuze presentatieplek en een vitrine voor het Orpheus Instituut en zijn artistiek onderzoek in het hart van Gent en anderzijds de organisatie van minimaal vier presentaties en evenementen per jaar. De dienstverlening die uit KPI 9 voortkomt heeft met name betrekking tot kennisdeling met partners maar ook het brede publiek. Als laatste aspect in het convenant staat in artikel 10 dat het Orpheus Instituut bijdraagt tot de transversale beleidsdoelstelling "wetenschapscommunicatie" door een actieve deelname aan initiatieven zoals de Dag van de Wetenschap, EOS Wetenschap. Ook richt de dienstverlening zich op het brede publiek.

Naast de bovengenoemde vormen van dienstverlening, heeft het instituut een rol in dienstverlening rondom Open Data en Open Science. De consultant stelt vast dat deze rol van facilitering en dienstverlening wordt uitgevoerd via open toegankelijke publicaties en e-journals. Volgens de tussentijdse rapportering van 2024⁴⁰ opgesteld door het Orpheus Instituut is de publieke betrokkenheid bereikt via open dagen, concerten en online cursussen, en "[...] heeft het instituut een breed publiek weten te bereiken en te betrekken bij artistiek onderzoek. Door samenwerkingsverbanden aan te gaan met Vlaamse culturele partners, zoals het Davidsfonds, Festival van Vlaanderen, Art Cinema OFF off, werd een nieuw publiek aangeboord" (tussentijdse rapportering van 2024). De consultant vindt dat er een grote ontwikkeling heeft plaatsgevonden in de publieke betrokkenheid tijdens de afgelopen periode, vooral door het gebruik van het Koetshuis.

Verder erkent de consultant dat de maatschappelijke dienstverlening is uitgevoerd en structureel in de organisatie is verankerd doordat het Orpheus Instituut een platform voor artistiek onderzoek en kennisuitwisseling vormt voor Vlaamse partners, via de activiteiten van het instituut en de onderzoeksclusters. Zoals het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs vermeldt, is een van de taken van het Orpheus Instituut het ondersteunen en inspireren van de Vlaamse hogescholen in het academiseringsproces van de hogeschoolopleidingen in het hoger kunstonderwijs die leiden tot de graad van bachelor en master in het academisch hoger onderwijs. De consultant merkt op dat de termen "academisering" en "platformfunctie" niet regelmatig worden gebruikt in de beleidsdocumenten van het Orpheus Instituut. De consultant vindt het een kans voor het Orpheus Instituut om deze termen duidelijker te benoemen in de komende periode, vooral omdat in het gesprek met de Vlaamse overheid werd vermeld dat op het gebied van onderwijs "er nog veel werk te doen is in de academisering van onderzoek"⁴¹.

⁴⁰ De beheersovereenkomst met het Orpheus Instituut bepaalt dat het Orpheus Instituut uiterlijk op 30 juni 2024 een tussentijdse rapportering indient waarin wordt nagegaan of de realisatie van de doelstellingen verloopt conform het uitgetekende tijds kader. De bevindingen zijn tevens gebaseerd op de jaarverslagen van 2022 en 2023.

⁴¹ Academisering van onderzoek verwijst naar het proces waarbij opleidingen van Hoger Onderwijs Instellingen dermate worden ondersteund door wetenschappelijk onderzoek, dat zij voldoende uitgerust zijn om hun studenten te brengen tot de competenties, eigen aan het academisch onderwijs.

Het instituut vermeldt in de jaarverslagen dat de beslissing om geen structurele overheidsfinanciering te voorzien voor de Ton Koopmancollectie vanaf 2022 heeft geleid tot een gedwongen vermindering van de wetenschappelijke diensten en valorisatie in 2023 en 2024. De consultant betreurt dat het instituut niet in staat was om deze doelstelling, het verlenen van wetenschappelijke diensten, volledig te vervullen, terwijl de relevantie ervan zowel door Departement WEWIS, AHOVOKS als het instituut zelf, wordt bevestigd.

2.2.3 Impact

Tijdens de evaluatie bleek uit verschillende bronnen dat het Orpheus Instituut een merkbare impact heeft op het onderwijs en onderzoek in Vlaanderen en zelfs daarbuiten. Dit kwam onder meer naar voren uit de interviews met stakeholders. De impact buiten Vlaanderen werd eveneens door het expertenpanel bevestigd tijdens het plaatsbezoek. Voorbeelden die hierbij werden aangehaald betroffen onder meer:

- *De samenwerking met het Orpheus Instituut werd geïdentificeerd als een belangrijke factor in het validatieproces van de Gustav Mahler Privatuniversität für Musik met het Oostenrijkse Ministerie voor Hoger Onderwijs.*
- *Professoren in Duitsland, Italië en Estland [zijnde de experts uit het panel] gebruiken actief onderwijs- en onderzoeksmethoden ontwikkeld door het Orpheus Instituut als kader en voorbeeld voor de ontwikkeling van innovatieve programma's binnen hun eigen instituten.*
- *Verscheidende onderzoekers en academici gaven aan dat hun verbinding met het Orpheus Instituut een belangrijke rol speelde bij het verwerven van hun aanstelling in een steeds competitiever wordende internationale academische omgeving.*
- *Het instituut fungeert als een belangrijke partner voor een breed scala aan onderwijs- en onderzoekssamenwerkingen, zowel internationaal als binnen Vlaanderen.*
- *Het Orpheus Instituut wordt algemeen beschouwd als één van de belangrijkste pioniers die vormgeven aan de conceptuele en methodologische agenda's voor artistiek onderzoek, een vakgebied dat zich internationaal in tal van disciplines in hoog tempo blijft ontwikkelen.*

Het instituut reflecteert in het ex-postluik van de zelfevaluatie over de gerealiseerde impact. De consultant concludeert op basis van deze reflectie in de zelfevaluatie en het geheel van de evaluatie dat de inspanningen van het instituut op artistieke, wetenschappelijke, maatschappelijke en educatieve niveaus daadwerkelijk tot impact hebben geleid, zolang de effecten een zekere mate van duurzaamheid vertoonden. Een voorbeeld hiervan is de uitbreiding van de internationale impact van de MetamusicX cluster, waarbij de PI een ERC Grant toegekend kreeg op zijn onderzoek naar impact van kunstmatige intelligentie (AI) en blockchaintechnologieën op muzikale creatie. Deze aanvraag is een uitkomst van duurzame investering in het project. De consultant constateert dat de manier waarop het instituut thema's die maatschappelijke relevant zijn inzet om impact te realiseren, samenhangt met het vermogen dat het instituut heeft om constant in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en een veranderende toekomst.

Visie 2050 van de Vlaamse overheid (zie hoofdstuk 2.1.3 Systeemanalyse) geeft bijvoorbeeld aan, dat digitalisering een invloed zal hebben op de manier van werken van scholen, universiteiten en kennisinstellingen. De consultant stelt vast dat het Orpheus Instituut deze visie deelt, en sinds 2016,

diverse formats ontwikkeld heeft, zoals mogelijkheden op het gebied van peer-to-peer learning, Massive Open Online Courses (MOOC's), Open Science en Open Data.

Het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs wijst op het belang van artistiek-wetenschappelijk onderzoek in muziek in een breder spectrum. *“Muziek werpt licht op de grote maatschappelijke, culturele, technologische en economische veranderingen en uitdagingen van deze tijd. De muziekpraktijk past zich continu aan de snel evoluerende technologische, informatieve en culturele aspecten van de maatschappij aan.”* Het Orpheus Instituut speelt hierbij, volgens de consultant, een grote rol door het duiden van het belang van artistiek wetenschappelijk onderzoek binnen een breed spectrum van stakeholders op regionaal, Europees en internationaal niveau. Het instituut organiseerde in de periode 2022-2026 immers meer dan 15 internationale conferenties en symposia, die bijdroegen aan de zichtbaarheid en impact van het artistiek onderzoek en van het instituut zelf. De interviews met internationale stakeholders illustreerden dit: *“het voordeel voor Vlaanderen is dat er veel internationale kennis wordt aangetrokken, die vervolgens lokaal wordt geïntegreerd. Dit geeft impact. Het resoneert met de universiteiten en andere academici.”*

Zoals vermeld in de tussentijdse rapportering van 2024 zet het Orpheus Instituut *“technologie in om de impact en reikwijdte van artistiek onderzoek te vergroten”*. Een voorbeeld hiervan is het ECHO-platform, een gedeeld Europees digitaal platform dat artistieke onderzoekprojecten ondersteunt en faciliteert met groter bereik en bredere internationale verankering als gevolg. De consultant vindt dat het uitbouwen van dit platform essentieel was, zodat het instituut zijn impact kon tonen.

Daarnaast presenteert het Orpheus Instituut zijn impact via FRIS⁴². Het moet worden opgemerkt dat de Vlaamse overheid werkt aan nieuwe manieren waarop impact wordt weergegeven via FRIS. *“We werken aan FRIS om ook andere types onderzoeksoutput en -resultaten op te nemen. Dit is een continu gegeven in samenwerking met ECOOM om ook andere types van onderzoeksimpact te tonen. In het algemeen is er meer en meer aandacht voor de zichtbaarheid van impact”* (interview met het Departement WEWIS). Naar de toekomst toe wil het Orpheus Instituut deze lijn ook doortrekken: *“De compacte, maar wereldwijd verbonden infrastructuur dient als een model voor high-impact, low-footprint onderzoekorganisaties in een kennismaatschappij”* (Strategisch plan 2027-2031 onderzoek).

Het instituut plaatst één kritische noot bij het demonstreren van maatschappelijke impact binnen zijn educatieve processen: *“De strategische uitdaging bestaat erin studenten te leren onderscheiden wanneer maatschappelijke impact zinvol en wenselijk is, en wanneer het stellen van fundamentele vragen op zich maatschappelijke waarde heeft, ook als die niet meteen zichtbaar of meetbaar is.”* (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs). De consultant erkent dat het moeilijk is om impact te meten met kwantitatieve gegevens, en raadt het instituut aan kleine kwalitatieve onderzoeken uit te voeren over de impact van hun evenementen of conferenties, zoals in de vorm van open enquêtes en/of kleine interviews, om meer inzicht te krijgen in het publieksbereik en de effecten van deze evenementen.

⁴² FRIS (Flanders Research Information Space), het regionale portaal over onderzoekers en hun onderzoek in Vlaanderen, <https://www.researchportal.be/>

3. Institutionele governance

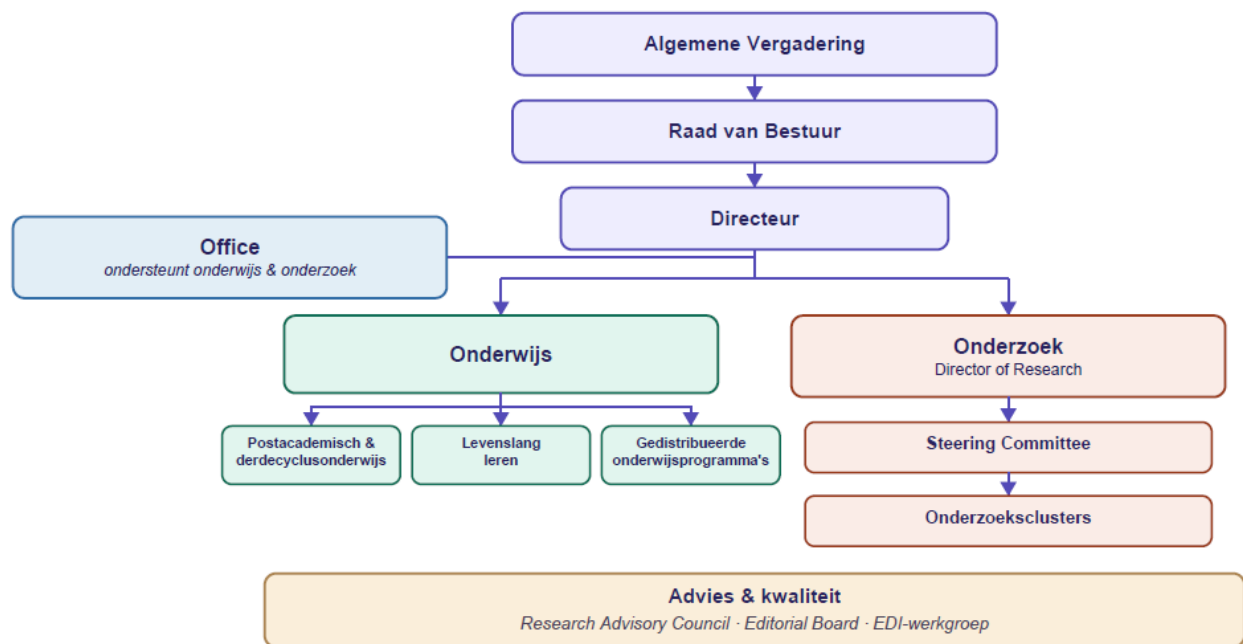
3.1 Organisatiestructuur

De organisatiestructuur van het Orpheus Instituut is verdeeld in drie lagen.

1. Strategisch toezicht: Algemene Vergadering, Raad van Bestuur
2. Strategische uitvoering en operationele coördinatie: Directeur, *Office*, *Director of Research*, *Steering Committee*, onderzoeksclusters
3. Onafhankelijk advies & kwaliteit: *Research Advisory Council* (RAC), *Editorial Board* en de EDI-werkgroep (zie hoofdstuk 3.2 Good governance).

De verhouding tussen deze lagen wordt in onderstaand organigram uiteengezet. Het is belangrijk op te merken dat het onmogelijk is een strikt onderscheid te maken tussen onderzoeks- en onderwijsactiviteiten: in de meeste gevallen zijn de personen die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van deze 'verschillende' activiteiten zelfs dezelfde.

Figuur 2: Organigram van het Orpheus Instituut

3.1.1 Algemene bestuursorganen

Algemene vergadering

De Algemene Vergadering is inherent aan het instituut als een vereniging zonder winstoogmerk (vzw). In hoofdstuk IV van de statuten zijn de volgende taken beschreven: de benoeming van bestuurders, goedkeuring van begrotingen en jaarrekeningen, en strategische beslissingen over de toekomst van het

instituut. De Good Governance Charter (zie hoofdstuk 3.2 Good governance) beschrijft dat de Algemene Vergadering fungeert als het hoogste besluitvormende orgaan en ten minste twee keer per jaar vergadert om toezicht te houden op de algemene beleidslijn en de algemene richting te duiden.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur, bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende conservatoria in Vlaanderen, belangrijke figuren uit de Vlaamse muziekindustrie en de Directeur, vervult een strategische en toezichthoudende rol. De Raad van Bestuur zorgt voor het behouden van beleidslijnen, controleert de naleving van de beheersovereenkomst en het convenant, en houdt overzicht op financiële en organisatorische risico's. Bij veel vzw's in België neemt de directeur vanuit een adviserende rol deel aan vergaderingen en maakt hij geen deel uit van het bestuur. Hiermee vervult de directeur van het Orpheus Instituut een erkende rol op het hoogste strategische niveau.

Tijdens het interview met de Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen werd vermeld dat dankzij de Raad van Bestuur, door middel van de vertegenwoordigers van de verschillende conservatoria, er directe betrokkenheid is op de strategie van het Orpheus Instituut vanuit de Vlaamse hogescholen. Deze raad bestaat momenteel uit negen leden⁴³ die voor vier jaar zijn benoemd. Hun taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de statuten. Er is in lijn met de evaluatie van 2021 de afgelopen periode aandacht besteed aan diversiteit binnen de Raad van Bestuur en een evenwichtige vertegenwoordiging van geslacht, achtergrond en professionele ervaring. Ook zijn de doelstellingen van het Gender Equality Plan en de Europese aanbevelingen betreffende evenwichtige en inclusieve besturen hierin meegenomen.

3.1.2 Strategische uitvoering en operationele coördinatie

Directeur en Office

De Directeur verbindt strategie en uitvoering en vertaalt externe beleidskaders naar interne prioriteiten. Hij wordt ondersteund door de Office⁴⁴, dit bestaat uit de Office Manager, de Project Manager en de Sociale Media & Communicatie Coördinator. De Sociale Media & Communicatie Coördinator vervoegde het team in 2025 nadat de functie lange tijd niet was ingevuld. De Office is verantwoordelijk voor het beheer, de bevordering en ondersteuning van onderzoek en onderwijs en voor de dagelijkse uitvoering van het beleid.

De consultant stelt vast dat de werkdruk voor dit team hoog ligt en dat continuïteit in deze kernposities essentieel is om consistente werkzaamheden te garanderen, de werklust beheersbaar te houden binnen de gehele organisatie en de externe zichtbaarheid van de organisatie te verzekeren. Het expertenpanel plaatste ook een kritische noot over de werkdruk van de office. Het panel merkt op dat *“de administratieve infrastructuur van het Orpheus Instituut onder aanzienlijke druk ligt gezien de omvang en complexiteit van de activiteiten van het instituut. Een relatief klein administratief team ondersteunt een uitzonderlijk breed*

⁴³ Volgens de statuten is de Raad van Bestuur verplicht om minimaal drie en maximaal elf leden te hebben.

⁴⁴ Volgens het Strategisch Plan 2022-2026 worden hoge kwalitatieve standaarden gehanteerd voor het office-team. Elke medewerker heeft een opleiding aan een hogeschool of universiteit genoten, heeft kennis en affiniteit met de sector, en beschikt over goede communicatievaardigheden, een teamspirit en organisatievaardigheden.

scala aan processen op het gebied van onderwijs, onderzoek, financiën, organisatie en internationale coördinatie. Gezien de groeiende internationale rol en de toenemende operationele complexiteit van het instituut, beschouwt het panel de administratieve capaciteit en institutionele veerkracht als belangrijke strategische aandachtspunten voor de toekomst.”

De consultant constateert een gebrek aan duidelijkheid in de termen die het Orpheus Instituut gebruikt om te verwijzen naar de personen die verantwoordelijk zijn voor het operationele beheer: de benamingen ‘managementteam’, ‘kernteam’ en ‘kantoor’ lopen uiteen in de jaarverslagen die zijn opgesteld voor het Departement WEWIS, de zelfevaluatie en het Strategisch Beleidsplan 2022–2026 onderwijs - waarbij telkens naar een andere groep medewerkers wordt verwezen. Er is ook verwarring door het gebruik van verschillende terminologieën voor dezelfde instanties (zoals kernteam en kantoorteam). De consultant raadt aan om in alle documentatie en op de website na te gaan welke termen worden gebruikt en welke medewerkers worden vermeld, en dit te harmoniseren.

Op het gebied van onderwijs werkt het bureau samen met de twee docARTES-coördinatoren (beide onderzoekers aan het Orpheus Instituut), die zelf het docARTES-programma afgerond hebben en hun eigen ervaring meenemen in het vormgeven van het traject.

Director of Research en Steering Committee

Wat de onderzoeksactiviteiten betreft, werken de Directeur en de *Director of Research* nauw samen en richten zich op de overkoepelende beleidsniveaus. De *Director of Research*, die een van de hoofdonderzoekers (PI's) is, speelt een belangrijke rol in kwaliteitsbewaking door constante monitoring van ontwikkeling van onderzoeksprojecten (en bekijken of het in lijn is met de beoogde doelstellingen en de algemene onderzoeksfocus van het Orpheus Research Centre) en de kruisbestuiving tussen de diverse onderzoeksclusters en onderzoekers.

Het *Steering Committee* bestaat uit de hoofdonderzoekers (PI's), die elk één van de onderzoeksclusters vertegenwoordigen (waaronder de *Director of Research*), en de Directeur⁴⁵. Het jaarverslag 2024 beschrijft het *Steering Committee* als een orgaan dat intensief samenwerkt, lopende onderzoeksprojecten beoordeelt en elkaar raadpleegt. Tegelijkertijd zijn de leden van het *Steering Committee* verantwoordelijk voor de ontwikkeling van een doelgerichte duurzame onderzoeksagenda. Output, plannen en prestaties met betrekking tot de KPI's worden in elke vergadering van de stuurgroep besproken en gecontroleerd. Het *Steering Committee* evalueert jaarlijks de strategische en operationele doelstellingen. De interviews bevestigden dat het de taak is van het *Steering Committee* om toezicht te houden op de onderzoeksclusters en het ontwikkelen van overkoepelende strategische keuzes met betrekking tot thematische focus en programma-ontwikkeling. De functie van dit orgaan lijkt zich te bevinden tussen enerzijds een controlerend/adviserend orgaan (onderdeel van governance laag 3) en anderzijds een operationeel/coördinerend orgaan (onderdeel van governance laag 3). Tijdens de interviews werd

⁴⁵ In 2026 bestaat het *Steering Committee* uit Peter Dejangs, Dr. Paulo de Assis, Prof. Dr. Tom Beghin, Dr. Bruno Forment, Dr. Catherine Laws, Dr. Jonathan Impett, Dr. Arabella Pare, Dr. Luk Vaes en Kathleen Snyers (office).

bevestigd dat het *Steering Committee* als een actief orgaan fungeert waardoor het tot laag 2 (operationele coördinatie) behoort.

Onderzoekclusters

Tot slot heeft elk onderzoekscloster een interne structuur voor de dagelijkse uitvoering van het onderzoeksbeleid. Elk onderzoekscloster bestaat uit een groep onderzoekers met gemeenschappelijke, overlappende interesses, niet gedefinieerd door discipline, genre of historische periode. De clusters omvatten een breed scala aan onderzoeksmethoden. Tijdens het interview met de onderzoekers van het Orpheus Instituut werd duidelijk dat er op clusterniveau vergaderingen plaatsvinden, waarbij de frequentie afhangt van elke PI en de grootte van de cluster. De consultant was verheugd om tijdens de interviews te ervaren hoe de PI's⁴⁶ hun grote passie en enthousiasme tonen voor het Orpheus Instituut als instelling evenals voor hun vakgebieden.

Het expertenpanel is positief gestemd over de structuur van de onderzoekclusters: *“De clusterstructuur ondersteunt gerichte expertise en methodologische diepte, terwijl het transversale thematische kader de dialoog over disciplines, muziekpraktijken en onderzoeksmethoden heen stimuleert. Deze balans tussen concentratie en openheid lijkt vooral belangrijk in het snel evoluerende veld van artistiek onderzoek, waarin intellectuele flexibiliteit en het vermogen om in te spelen op opkomende ontwikkelingen, essentieel zijn.”* De consultant sluit zich bij deze beoordeling aan.

3.1.3 Adviesorganen

De volgende adviesorganen richten zich op de kwaliteitsbewaking van de onderzoeks- en van de onderwijsactiviteiten:

Research Advisory Council (RAC)

Allereerst is er de *Research Advisory Council* (RAC), die sinds 2012 de wetenschappelijke en artistieke kwaliteit van het onderzoeksprogramma controleert. Het doel van de RAC is om de onderzoeksstrategie en het onderzoeksmanagement van Orpheus te verbeteren en het instituut voor te bereiden op nieuwe strategische ontwikkelingen. Via jaarlijkse audits op de onderzoeksactiviteiten beoordeelt de RAC de leiderschapspositie van het Orpheus Instituut binnen het vakgebied van artistiek onderzoek en biedt strategische ondersteuning om de onderzoeksimpact en -richting te versterken. De RAC heeft een integrale rol gespeeld bij de vorming van de strategie voor de komende periode en heeft op jaarlijkse basis specifieke aanbevelingen gegeven die vervolgens zijn opgepakt door het instituut. De RAC geeft ook advies over onderwijskwesties, zoals de ontwikkeling van duidelijke procedures en evaluatiecriteria voor docARTES-studenten, medewerkers, research fellows, doctoraatsonderzoekers en externe sprekers (zie hoofdstuk 8. Kwaliteitsbewaking).

⁴⁶ Om de hoge kwaliteit van het Orpheus Research Centre te waarborgen, worden onderzoekers gevraagd om jaarlijks een intern rapport op te stellen over de actuele status van hun onderzoek. Deze rapporten worden door het kernteam geëvalueerd.

Werkgroep Gelijkheid, Diversiteit en Inclusie (EDI)

De werkgroep EDI – Equality, Diversity and Inclusion (in het Nederlands: Gelijkheid, Diversiteit en Inclusie) - werd opgericht in 2023 met het specifieke mandaat om beleid te ondersteunen, feedback te verzamelen en concrete initiatieven te ontwikkelen. De werkgroep EDI kreeg de opdracht om *“actief aan de slag te gaan met de conclusies van de data-analyse en deze te vertalen in een duidelijke visie, waaruit een concreet D&I plan zal worden bepaald. In dit plan zal er aandacht zijn voor thema’s als sensibilisering, rekrutering, humor en omgaan met verschillen, neutrale communicatie, competentie- en persoonlijke ontwikkeling. Dit plan wordt uitgebreid met acties voor een inclusief studentenbeleid en het organiseren van inclusieve evenementen”* (jaarverslag 2023, p. 51-52).

De werkgroep, geleid door de Project Manager van het Orpheus Instituut, bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende lagen en categorieën binnen de organisatie: de Directeur, de Office Manager, de Sociale Media & Communicatie Coördinator, een doctorale student en een van de docARTES-coördinatoren. In 2024 is de implementatiefase begonnen waarin EDI doorwerkt in governance, personeelsbeleid, communicatie, onderwijs en onderzoek (zie hoofdstuk 3.3 Diversiteit en inclusie). De consultant is positief over deze aanpak.

Het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs beschrijft de intentie tot het verder uitbreiden van de het werkterrein van de EDI-werkgroep, wat leidt tot meer concrete processen rond diversiteit en inclusie in de dagelijkse praktijk.

Editorial Board

Ten derde is er het *Editorial board* (in het Nederlands ‘redactiecommissie’), dat de kwaliteit, consistentie en internationale betekenis van publicaties en onderzoeksoutput verzekert. Het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs stelt dat deze commissie *“een strikte publicatieprocedure”* heeft ontwikkeld waarbij nieuwe publicaties het GPRC-label (*“guaranteed peer-reviewed content”* ⁴⁷) mogen dragen. In de vorige evaluatie van 2021 werd door het expertenpanel voorgesteld om het *Editorial Board* te versterken met extra externe vertegenwoordiging om de objectiviteit van de peer-review en besluitvorming over onderzoeksoutput. De consultant bevestigt dat deze suggestie is uitgevoerd: het huidige *Editorial Board* (negen leden) bestaat nu mede uit vier vooraanstaande wetenschappers van buiten Orpheus: van de universiteiten van Luik, Amsterdam en Gent, en de voormalige directeur van de University of Illinois Press.

⁴⁷ Met dit kwaliteitslabel certificeert de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV) dat een peer-review procedure volgens internationale academische standaarden is gevolgd.

3.2 Good governance

3.2.1 Good Governance Charter

Het Orpheus Instituut heeft een Good Governance Charter⁴⁸ gepubliceerd op zijn website, waarin de bestuursstructuur, vijf governance-principes, financieel beheer, stakeholderrelaties, ethiek en gedrag, en de klachten- en meldingsprocedures worden beschreven. Met de publicatie van het charter voldoet het Orpheus Instituut aan één van de afspraken in artikel 9 van het convenant (WEWIS), hoewel het charter in 2025 werd gepubliceerd (en niet in 2023 zoals opgelegd in het convenant, omdat er meer tijd nodig was om het te ontwikkelen en goed te keuren).

De consultant vindt dat de aanpak van het instituut overeenkomt met de verwachtingen in de Vlaamse en Europese context betreffende governance, verantwoord gebruik van middelen en onderbouwd beleid binnen de gefinancierde onderzoeksinstellingen. De werking van het Orpheus Instituut is gebaseerd op de principes van good governance: transparantie, duidelijke rolverdeling, interne controle, verantwoording en constante aanpassing.

Echter, het Good Governance Charter heeft geen verwijzing naar billijke, transparante en gepaste verloning⁴⁹. De consultant adviseert voorts dat het charter elke twee jaar wordt herzien, en dat het verloningsaspect in de volgende versie, in 2027, wordt meegenomen.

De consultant is van mening dat de governancestructuur in verhouding staat tot de omvang van het instituut en de taken op het gebied van onderzoek en onderwijs en dat deze structuur efficiënt functioneert: het besluitvormingsproces wordt gevormd door de inbreng van verschillende organen en interne lagen binnen de organisatie. Het evenwicht tussen strategische en operationele beslissingen wordt goed bewaakt. De consultant observeert dat governance wordt aangepakt als een kader om zowel richting te geven als om verantwoording af te leggen. Er is een duidelijke scheiding tussen strategisch overzicht, beleidsvorming, operationele coördinatie en onafhankelijke kwaliteitsbewaking, en de Directeur vormt de schakel tussen deze aspecten. Ook het expertenpanel onderschrijft dit en stelt: *“het instituut heeft een governancestructuur ontwikkeld die aanzienlijk geavanceerd is in verhouding tot zijn omvang. Het Orpheus Instituut opereert binnen een bijzonder complexe institutionele omgeving, die zowel hoger onderwijs, artistiek onderzoek, internationale samenwerking als Europese onderzoek omvat. Volgens het panel is het instituut erin geslaagd om deze overlappende verantwoordelijkheden met aanzienlijke doeltreffendheid te coördineren door een combinatie van sterk leiderschap, toegewijde medewerkers, expertise uit adviesorganen en een cultuur van constante dialoog en reflectie.”*

Het Good Governance Charter bepaalt inderdaad dat een breed scala aan stakeholders betrokken is bij het besluitvormingsproces en beleidsontwikkelingen, waaronder medewerkers en andere belanghebbenden zoals de *Research Advisory Council* (RAC). Het Orpheus Instituut geeft in de zelfevaluatie aan dat deze

⁴⁸ https://Orpheusinstituut.be/volumes/news-events/Charter_2025_20251020_v2.pdf?v=1763994581

⁴⁹ Het Orpheus Instituut licht ook zijn personeelsbeleid toe in de jaarverslagen, zoals vereist door de beheersovereenkomst (AHOVOKS).

manier van besluitvorming, onder andere door openheid en de inbreng van externe feedback van een hele gemeenschap niet enkel een ethische verplichting is, maar ook de kwaliteit van de activiteiten van het instituut versterkt. Volgens de consultant werd de hier beschreven structuur en consequente kwaliteitswaarborging bevestigd in de interviews.

Interne belanghebbenden zijn bijvoorbeeld op de volgende platforms betrokken:

- de *General Assemblies*⁵⁰, die worden beschreven als een essentieel onderdeel van de onderzoeksprocessen: dit zijn vergaderingen, die worden georganiseerd als meerdaagse evenementen voor alle onderzoekers (voor de gehele onderzoeksgemeenschap), minimaal vijf keer per jaar. Zij hebben als doel dat:
 - onderzoekers verslag uitbrengen over hun individueel of clustergebonden onderzoek, met tussentijdse- of eindresultaten.
 - de uitwisseling van ideeën en samenwerking over de grenzen van clusters heen wordt bevorderd. Onderzoekers werken actief aan de opzet van nieuwe gezamenlijke onderzoeksprojecten.
 - er reflectie plaatsvindt over de fundamenteën en ontwikkelingen binnen het veld van artistiek onderzoek in muziek, inclusief de clusterprojecten. Hiertoe worden ook externe gastsprekers uitgenodigd.
- de “Orpheus Commons”, die bijeenkomsten zullen zijn voor alle onderzoekers die op een bepaald moment op het instituut aanwezig zijn, om ruimte te creëren voor discussies op gemeenschapsniveau die op niet formele niveaus worden gevoerd. Het ontwerp van Strategisch plan 2027-2031 onderzoek beschrijft dat tijdens deze bijeenkomsten onderzoekers hun inzichten, resultaten, uitdagingen en onzekerheden zullen kunnen delen, wat een belangrijk onderdeel zal zijn voor het ontwikkelen van het discours en het bevorderen van kennisdeling. De frequentie van de vergaderingen wordt later in 2026 vastgesteld.
- in het docARTES-programma, structurele feedback momenten waarin studenten, docenten en onderzoekers actief deelnemen.

De consultant onderschrijft de relevantie van dergelijke informele bijeenkomsten met als doel een hechtere gemeenschap te creëren. Een dergelijk platform kan zorgen voor een doorstroom van informatie en reflecties van de gemeenschap naar het management, wat een positieve ontwikkeling is. Zoals te lezen is in het rapport van het expertenpanel gaven ook stakeholders aan dat *“ze op een zinvolle manier kunnen bijdragen aan institutionele processen, kritische perspectieven vrij kunnen worden geuit en besluitvormingsprocedures over het algemeen goed worden begrepen doorheen de hele organisatie.”* Daarnaast blijkt uit de interviews met het Orpheus Instituut dat de organisatie als een reflectieve gemeenschap werkt. Er is ruimte om op informele wijze een inbreng te leveren voor de besluitvorming. Volgens de consultant is er een goede balans tussen de organen die structureel betrokken zijn bij besluitvorming, en de organen of groepen die op reguliere basis gevraagd worden voor feedback op

⁵⁰ Niet te verwarren met de bijeenkomsten van de Algemene Vergadering als toezichthoudende instantie van de organisatie in 3.1.1 Algemene bestuursorganen.

specifieke momenten. De consultant observeert dat er sinds de evaluatie in 2021 meer sprake is van gedeelde besluitvormingsprocessen. De interne communicatie heeft zich dus ook in een positieve richting ontwikkeld. De consultant vindt het ook positief dat studentenfeedback een structurele rol heeft gekregen in de ontwikkeling van het curriculum van docARTES. Door de genoemde ontwikkelingen heeft het Orpheus Instituut een minder hiërarchische organisatiestructuur verkregen.

3.2.2 Personeelsbeleid

Het convenant (WEWIS – artikel 8, §1) stelt: *“Het Orpheus Instituut verbindt zich ertoe om een coherent genderevenwichtig hrm-beleid⁵¹ te voeren voor aanwerving, loopbaan- en competentieontwikkeling, opleidings- en beloningsbeleid en arbeidsvoorwaarden, en voorziet maatregelen en waarborgen voor werk-privébalans, het voorkomen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag en respect voor ieders persoonlijke waardigheid en integriteit alsook maatregelen voor begeleiding bij afwijkingen.”* Daarnaast mag er geen discriminatie plaatsvinden bij het rekruteren van onderzoekers of personeel.

De beheersovereenkomst (AHOVOKS) verwijst naar het personeelsbeleid als volgt:

- Art. 12 – *Het Orpheus Instituut voert een transparant personeelsbeleid dat de hoogst mogelijke kwaliteit in alle geledingen nastreeft.*
- Art. 14 – *Het Orpheus Instituut legt zelf de arbeidsvoorwaarden van het personeel vast in een intern reglement. De lonen van de nieuw aangeworven personeelsleden zijn maximaal die van personeelsleden in vergelijkbare functies bij hogescholen. De directeur kan maximaal worden ingeschaald in de salarisschaal van een hoogleraar in een hogeschool. De vacatures voor personeelsleden met een arbeidsovereenkomst worden publiek bekendgemaakt.”*

Op de website⁵² is beschreven dat het Orpheus Instituut het *European Charter for Researchers, the Code of Conduct for the Recruitment of Researchers*⁵³, en de *European Code of Conduct for Research Integrity*⁵⁴, zoals gepubliceerd door de Europese Commissie in 2005 en de in 2023 geüpdatete versie, volledig onderschrijft zoals afgesproken in het convenant (WEWIS). Het Orpheus Instituut licht ook zijn personeelsbeleid toe in de jaarverslagen, zoals vereist door de beheersovereenkomst (AHOVOKS). De consultant merkt op dat het personeelsbeleid is ontwikkeld in overeenstemming met bovengenoemde richtlijnen en erkent de aandacht voor levenslang leren, carrièreontwikkeling, diversiteit en academische vrijheid.

Tabel 1 geeft een overzicht van de dienstverbanden en het personeelsverloop bij het Orpheus Instituut weer.

⁵¹ HRM staat voor Human Resource Management. Het is een andere benaming voor de Nederlandse term personeelsbeleid.

⁵² <https://Orpheusinstituut.be/nl/over-ons/organisatie>

⁵³ https://euraxess.ec.europa.eu/sites/default/files/brochures/eur_21620_en-nl.pdf

⁵⁴ <https://allea.org/wp-content/uploads/2023/06/European-Code-of-Conduct-Revised-Edition-2023.pdf>

Tabel 1: Overzicht van het personeel en personeelsverloop van het Orpheus Instituut 2022-2024
(gebaseerd op de jaarrekeningen)

		Fulltime ⁵⁵	Parttime ⁵⁶	Totaal in VTE	Totaal in aantal werknemers
2022	Gemiddeld aantal medewerkers (in loondienst)	6,8	7,8	10,5	15
	Aantal medewerkers ingetreden	1	4	2,7	
	Aantal medewerkers uitgetreden	3	1	3,1	
2023	Gemiddeld aantal medewerkers (in loondienst)	6,2	10,4	11,1	16
	Aantal medewerkers ingetreden	2	6	4,3	
	Aantal medewerkers uitgetreden	2	5	3,6	
2024	Gemiddeld aantal medewerkers (in loondienst)	6	9,6	10,9	17
	Aantal medewerkers ingetreden	-	2	1,2	
	Aantal medewerkers uitgetreden	-	4	1,7	

Verskillende belangrijke veranderingen binnen het personeelsbestand, afgeleid uit de jaarverslagen, zijn:

- De uitbreiding van het onderzoeksteam met twee nieuwe research fellows (van 14 naar 16) en daaruit volgend twee nieuwe doctoraatsonderzoekers.
- De functie van Communicatie & Sociale Media Coördinator werd in 2025 ingevuld na een periode waarin geen geschikte persoon werd gevonden voor deze functie. De heroverweging van de inhoud van de functie door het instituut leidde tot de werving van een succesvolle kandidaat.
- De benoeming van een nieuwe *Director of Research*.
- De regelmatige inzet van “jobstudenten” met variabele arbeidscontracten, met name in het kader van de Ton Koopmancollectie.
- De groeiende vraag naar traineeships of stageplaatsen (van studenten in Vlaanderen en in het buitenland).

⁵⁵ Dit aantal is het aantal werknemers waarvoor de vereniging tijdens het boekjaar een DIMONA-verklaring heeft ingediend bij de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid (RSZ) of het gemiddelde aantal medewerkers per maand die tijdens het boekjaar werden ingeschreven in het algemeen personeelsregister. Als medewerkers gedurende het boekjaar in- of uitgetreden zijn, ontstaan er decimalen.

⁵⁶ Werk wordt gezien als parttime wanneer het gaat over een aanstelling van minder dan 1 VTE, in tegenstelling tot een voltijdse aanstelling.

- De toenemende aandacht van het Orpheus Instituut voor een transparante wervings- en selectieprocedure.

De consultant geeft in Tabel 2 een overzicht van het personeelbestand van het Orpheus Research Centre weer. Dit overzicht omvat een groot deel van de uitvoerende organisatie, het managementteam en de *office* ontbreken hierin.

Het instituut onderscheidt vier soorten onderzoekers: (1) *research fellows*, zijnde de (senior) onderzoekers die deel uitmaken van het kernteam van het Orpheus Research Centre, (2) doctoraatsonderzoekers, zijnde allen docARTES-studenten die tijdelijk verbonden zijn aan het Orpheus Research Centre, (3) *associate researchers*, zijnde onderzoekers die verbonden zijn met een ander instituut, maar tegelijkertijd behoren tot een bepaald cluster binnen het Orpheus Research Centre en (4) *visiting researchers*, zijnde artistiek onderzoekers, doctoraatsstudenten of postdocs die verbonden zijn met andere instituten en tijdelijk in het Orpheus Instituut resideren. De stagiairs zijn master- en doctoraatsstudenten uit Vlaamse en internationale universiteiten.

Tabel 2: Overzicht van het aantal onderzoekers in het Orpheus Research Centre 2022-2024 (gebaseerd op de jaarverslagen)

		Totaal	Man	Vrouw	Nationaliteiten
Research fellows (inclusief Principal Investigators)	2021	14 (6 PI's)	8	6	8
	2022	14 (6 PI's)	10	4	7
	2023	15 (7 PI's)	11	4	6
	2024	16 (8 PI's)	11	5	6
Doctoraats- onderzoekers (allen docARTES- studenten)	2021	8	4	4	6
	2022	13	8	5	9
	2023	11	7	4	8
	2024	15	10	5	12
Associate researchers	2021	13	12	1	6
	2022	10	8	2	4
	2023	10	9	1	5
	2024	10	9	1	5
Visiting researchers	2021	1	1	-	1
	2022	6	3	3	6
	2023	3	2	1	3
	2024	7	4	3	6
Stagiairs	2021	1	1	-	1
	2022	3	1	2	1
	2023	3	2	1	3
	2024	1	1	-	1

De nationaliteiten per categorie van onderzoekers zijn:

- *Research Fellows*: Amerikaans, Belgisch, Brits, Chileens, Duits, Italiaans, Portugees.
- Doctoraatsonderzoekers: Amerikaans, Braziliaans, Canadees, Chinese, Deens, Nederlands, Fins, Frans, Grieks, Italiaans, Kroatisch, Marokkaans, Pools, Portugees, Spaans, Thais.
- *Associate researchers*: Oostenrijks, Belgisch, Brits, Nederlands, Italiaans.
- *Visiting researchers*: Amerikaans, Australisch, Brits, Braziliaans, Chileens, Canadees, Duits, Italiaans, Nieuw-Zeeland, Spaans, Turks.
- Stagiairs: Belgisch, Grieks, Iers, Italiaans.

Hoewel er, zoals in vele relatief kleine instituten het geval is, een zekere mate van afhankelijkheid is van bepaalde individuen, lijkt er aandacht te zijn voor transitie binnen de organisatie. De consultant is van mening dat de relatieve hoge afhankelijkheid van specifieke personen in het managementteam een uitdaging kan vormen op de middellange tot lange termijn. Tegelijkertijd erkent de consultant dat de managementfuncties in een positieve zin zijn ontwikkeld sinds de evaluatie van 2021. Tijdens de interviews observeerde de consultant dat de functies en rollen van Directeur en Director of Research veel duidelijker zijn afgebakend, alsook dat er nagedacht wordt over de opvolging van bepaalde kernfuncties binnen de organisatie. Daarnaast merkte ook het expertenpanel op dat *“vragen met betrekking tot continuïteit van leiderschap en institutionele opvolging op een overwogen en proactieve manier worden aangepakt. Het aanstaande pensioen van de huidige Directeur vormt een belangrijk ijkpunt in de ontwikkeling van het instituut, maar deze overgang lijkt al te zijn geïntegreerd in de bredere langetermijnplanning voor institutionele continuïteit. De recente benoeming van een nieuwe Director of Research werd door het panel gezien als bewijs dat dergelijke overgangsprozessen binnen het bestaande bestuurskader succesvol en constructief kunnen worden begeleid.”*

De consultant prijst de positieve ontwikkelingen in de organisatiestructuur en merkt op dat het instituut diverse vormen van carrièreontwikkeling aanbiedt. Carrièreontwikkeling en de daarbij horende instrumenten worden beschreven in het ex-postluik van de zelfevaluatie en de jaarverslagen. Hierbij komen onder andere internationale mobiliteit- en coachingtrajecten aan bod. In het bijzonder prijst de consultant de training- en coachingmogelijkheden voor het personeel over de volgende onderwerpen:

- Diversiteit en inclusie;
- Open Science, onderzoeksdatabeheer en de FAIR-principes;
- Digitale vaardigheden en administratieve processen.

Ook binnen de educatietrajecten is er aandacht voor carrièreontwikkeling. Zo blijkt uit de interviews met docARTES-partners dat: *“De onderzoeksclusters hebben de educatieve processen versterkt. Sommige docARTES-promovendi hebben een functie binnen een van de onderzoeksclusters van het Orpheus Instituut weten te verwerven als hun onderzoeksthema’s erbij aansloten”* (interview met docARTES-partners). Naast een toenemende belangstelling voor promovendi- en stageplaatsen laat het Orpheus Instituut een gestage personeelsgroei zien. De consultant is zich ervan bewust dat het tijd kost om nieuwe medewerkers op te leiden.

“Steeds meer alumni van docARTES gaan als docent aan de slag. Zo worden hun ervaring en kennis doorgegeven aan de volgende generaties” (interview met docARTES-partners).

Daarnaast verwelkomt de consultant de inspanningen van het instituut om de thema's welzijn en werkdruk als prioriteit te zien, omdat deze een integraal onderdeel uitmaken van het personeelsbeleid. In de tussentijdse zelfevaluatie uit 2024 is aangegeven dat het Orpheus Instituut nieuwe initiatieven heeft ingevoerd om het welzijn van medewerkers, onderzoekers en studenten te bevorderen. Er werd een vertrouwenspersoon en ombudspersoon benoemd, en open sessies zijn geïntroduceerd in het doctoraatsprogramma om studenten te ondersteunen. Er zijn tot nu toe geen klachten geweest van grensoverschrijdend gedrag. Aandacht voor het monitoren van werkdruk werd verhoogd en er is ingezet op flexibele werktijden om mentale druk te verlagen. De consultant merkt op dat er een bewustzijn is van de hoge werkdruk (door interne en externe factoren) en dat deze werkdruk wordt gemonitord. Uit de interviews en het ex-postluik van de zelfevaluatie, concludeert de consultant dat er monitoringsgesprekken plaatsvinden met alle medewerkers. Op basis hiervan werden, waar nodig, taken of processen aangepast. Deze procedures zijn echter niet geformaliseerd in een vaststaande structuur voor welzijnsmonitoring. Uit een interview met het Orpheus Instituut kwam naar voren dat in september 2026 een expert van Universiteit Antwerpen op vraag van het Orpheus Instituut een advies zal uitwerken over praktijken rond onder andere welzijn en hoe deze te implementeren in het beleid. Input hiervoor wordt gebruikt in workshops met beleidsmakers en leidinggevend personeel, alsook met office, directie, onderzoekers en studenten.

De consultant raadt aan om aan de structuren voor welzijn verdere aandacht te besteden. Daarom beveelt de consultant aan om in het *Good Governance Charter* enkele beginselen en verantwoordelijkheden op dit gebied op te nemen, zoals de toezegging om, binnen de grenzen van de beschikbare middelen, een werkomgeving te bieden die het fysieke, mentale en emotionele welzijn van medewerkers en contractanten ondersteunt. Er zouden enkele specifieke maatregelen kunnen worden genoemd (die nu al informeel worden toegepast), zoals het monitoren van de werkdruk, open communicatie en periodieke evaluatie door de Raad van Bestuur.

Toch erkent het Orpheus Instituut in zijn SWOT dat de toenemende competitiviteit in internationale financiering, de succesansen kunnen verlagen en gelijktijdig de werkdruk en mentale druk verder kunnen verhogen. De consultant erkent deze dreiging, aangezien het een probleem is dat geldt voor de meeste Europese kennisinstellingen en Hoger Onderwijs Instellingen.

Het expertenpanel vermeldde in dit kader nog een bijkomende uitdaging: *“Het panel merkt op dat het Orpheus Instituut steeds minder fungeert als een klein gespecialiseerd instituut, maar steeds meer als een compacte internationale onderzoeksinfrastructuur. Deze evolutie is één van de belangrijkste prestaties van het instituut, maar brengt ook de nodige druk op de governance, administratie en institutionele duurzaamheid met zich mee. Volgens het panel zal het behouden van de kenmerkende intellectuele cultuur*

van het instituut, in combinatie met het versterken van de organisatorische veerkracht op de lange termijn, een van de belangrijkste governance-uitdagingen vormen in de komende periode.”

3.3 Diversiteit en inclusie

Het convenant (WEWIS) besteedt aanzienlijke aandacht aan diversiteit en inclusie. Vooral in artikel 8, waarin staat dat het Orpheus Instituut zich ertoe verbindt *“een diversiteitsbeleid te expliciteren en te voeren en hiertoe een diversiteitsplan voorziet waarin wat volgt is geëxpliciteerd: de toegewezen middelen en beschikbare diversiteitsexpertise, dataverzameling en periodieke monitoring van diversiteitsindicatoren, opleidingen en trainingen over diversiteit, genderevenwicht, inclusie en impliciete genderbias voor personeel en management. Het Orpheus Instituut ondertekent een non-discriminatieclausule en streeft naar maximale toegankelijkheid van zowel infrastructuur als publieke informatie. Het Orpheus Instituut maakt het diversiteitsplan en de non-discriminatieclausule toegankelijk voor de personeelsleden via een interne site en/of website”*.

De consultant bevestigt dat aan elk van deze aspecten is voldaan.

Een Gender Equality Plan is opgesteld in 2022 en gepubliceerd op de website⁵⁷. Het Orpheus Instituut vermeldt op de website bij het plan: *“door het Gender Equality Plan aan te nemen, verbindt het instituut zich ertoe de nodige maatregelen te nemen om structurele veranderingen tot stand te brengen, met het oog op het bereiken en bestendigen van meer gendergelijkheid op alle niveaus en op alle werk- en onderzoeksgebieden.”*

In 2023 werd een werkgroep voor gelijkheid, diversiteit en inclusie (EDI) opgericht (zie hoofdstuk 3.1.1 Adviesorganen), geleid door de Project Manager van het Orpheus Instituut, die ten behoeve van de oprichting van deze werkgroep extra training heeft gevolgd over het onderwerp. Het diversiteitsbeleid werd opgesteld op basis van de Unia⁵⁸ Gids, de online tool voor een divers en inclusief werkomgeving Ediv⁵⁹, en de resultaten van de AEC-SMS⁶⁰-werkgroep over Diversiteit, Identiteit en Inclusiviteit⁶¹.

Het instituut reflecteert uitgebreid op diversiteit, inclusie en toegankelijkheid in het ex-postluik van de zelfevaluatie en in de interviews in het kader van deze evaluatie. De consultant observeert dat in de afgelopen periode aandacht is besteed aan diversiteit en inclusie in de volgende structuren:

- Genderbalans in de bestuurlijke en adviesorganen en bij de aanwerving van onderzoekers, docARTES-studenten, bestuursleden, adviesraden, evaluatiecommissies en deelnemers aan Orpheus-events.

⁵⁷ <https://Orpheusinstituut.be/en/Orpheus-research-centre/gender-equality>

⁵⁸ <https://www.unia.be/nl>

⁵⁹ www.ediv.be

⁶⁰ *Strengthening Music in Society (SMS)* was een Creative Europe project van de Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC) waarin onderzoek en tools ontwikkeld zijn voor musici, muziek studenten en allen die actief zijn in Hoger Muziek Onderwijs.

⁶¹ <https://sms.aec-music.eu/diversity-identity-inclusiveness/>

- Inclusieve rekruteringsprocessen, vooral in de oproep voor doctoraatsonderzoekers als nieuwe docARTES-studenten.
- Organisatie van evenementen waarbij aandacht wordt besteed aan inclusieve thema's en sprekers vanuit verschillende culturele achtergronden en genders.
- Genderneutrale en inclusieve communicatie in digitale uitingen.
- Aanpassingen aan de faciliteiten ten behoeve van de fysieke en digitale toegankelijkheid.
- Kortingen op deelnamekosten (op aanvraag beschikbaar).

De overzichten van het personeel en personeelsverloop in Tabel 2 tonen dat de aandacht voor diversiteit op het gebied van gender en nationaliteit ook binnen de organisatiestructuren wordt toegepast. Tijdens de interviews verhelderde het instituut hoe diversiteit in personeel helpt bij inclusie en begrip van verschillende perspectieven. *“Diversiteit binnen het instituut creëert nieuwe didactiek en inhoud. We hebben [als personeel] allen verschillende profielen, waardoor het makkelijker is om met de diverse groep studenten een band op te bouwen”.*

In de periode 2022–2026 werd de samenstelling van de Raad van Bestuur geëvalueerd en vernieuwd, met gerichte aandacht voor diversiteit en relevante expertise. Er werd ingezet op een meer evenwichtige vertegenwoordiging op vlak van gender (4 vrouwen, waaronder de voorzitter, en 5 mannen in 2026), achtergrond en professionele ervaring.

Uit de vergelijking met andere instellingen is vast te stellen dat alle benchlearninginstellingen concrete aandacht schenken aan diversiteit, gelijkheid en inclusie (EDI). Inspirerende voorbeelden van hoe andere benchlearninginstellingen diversiteit en inclusie benaderen zijn:

- Het Royal Conservatoire of Scotland heeft een EDI-beleid en een plek waar EDI-vragen worden besproken – het Equality and Diversity Forum. Er is een grote en veelzijdige studentengemeenschap dankzij de flexibiliteit vanuit het conservatorium om studies tijdelijk te stoppen en pauzes te nemen binnen de opleidingstrajecten, zodat studenten hun studie op levensgebeurtenissen (zoals een bruiloft, zwangerschap, enz.) kunnen afstemmen. Een klein fonds met beurzen helpt om de kosten hiervoor te dekken.
- Het ligeti centre heeft een Vice-President voor Diversiteit bij de Hamburg University of Music en heeft formele gedragsregels rondom dit thema opgesteld. Het ligeti centre heeft bewust een minder geprivilegieerde woonwijk van Hamburg als vestigingsplaats gekozen om contact te maken met migrantengemeenschappen, bijdragen aan de lokale culturele ontwikkeling en het creëren van nieuwe ruimtes voor ontmoetingen, culturele evenementen en publieke uitwisseling (zie ook Bijlage C: Benchlearning analyse). Ook zijn conferenties (zoals ICMC⁶²) opengesteld voor een breder publiek om institutionele en sociaal-economische barrières te verlagen.

⁶² ICMC is de International Computer Music Conference, georganiseerd door het ligeti centre, de Hamburg University of Music and Drama, de Hamburg University of Technology, de Hamburg University of Applied Sciences, en het University Medical Center Hamburg-Eppendorf.

De consultant is tevreden met de manier waarop de aanbeveling van de evaluatie van 2021 (zie Bijlage A: Aanbevelingen aan het Orpheus Instituut in de 2021 evaluatie en opvolging in 2022-2026) is toegepast en hoe de aandacht voor gelijkheid, diversiteit en inclusie op een zorgvuldige manier is toegenomen. De consultant ziet dat inclusie een onderdeel van de reguliere activiteiten en aanpak van het instituut is geworden. Het expertenpanel deelt deze mening en stelt dat: *“vraagstukken met betrekking tot gelijkheid, diversiteit en inclusie goed lijken te worden begrepen in het instituut. Studenten, onderzoekers en alumni gaven aan dat deze kwesties serieus worden genomen en zorgvuldig worden aangepakt. Tegelijkertijd is het expertenpanel zich ervan bewust dat vraagstukken rondom genderbalans en etnische diversiteit nog steeds actief zijn binnen het instituut, en ze stimuleert het Orpheus Instituut om verder te blijven werken aan het oplossen van de bestaande onevenwichtigheden.”*

Zodoende is gelijkheid, diversiteit en inclusie een blijvend proces dat continu aandacht vereist. Terwijl de meeste aandacht is gegaan naar het behandelen van gender- en culturele diversiteit, zijn aspecten zoals neurodivergentie, visuele en akoestische barrières nog niet genoemd. Het creëren van een meer divers profiel van onderzoekers en leden van de adviesorganen is nog een doorlopend proces, maar de consultant weet dat zo'n proces tijd kost. Het Orpheus Instituut is zich hiervan bewust en verbindt zich hieraan. De consultant is ervan overtuigd dat het instituut verder zal groeien in dit kader.

3.4 Samenwerking met de Vlaamse overheid

3.4.1. Contact met de beleidsmakers

Het Departement WEWIS en AHOVOKS fungeren op verschillende manieren. Het Orpheus Instituut maakt aparte Strategische (beleids)plannen en rapporteringsdocumenten, die in overeenstemming zijn met enerzijds het convenant (WEWIS) en anderzijds de beheersovereenkomst (AHOVOKS). Administratieve vereenvoudiging is een prioriteit voor de Vlaamse overheid, en daarom wordt momenteel overwogen om de beheersovereenkomst en het convenant samen te brengen, wat ook leidt tot een gemeenschappelijk Strategisch (beleids)plan en evaluatie in lijn met de huidige gezamenlijke evaluatie. Hoewel de relaties met de twee overheidsinstanties het instituut verplicht tot dubbele werkzaamheden, gaf het Orpheus Instituut tijdens de interviews aan dat de optie om de aparte overeenkomsten te verenigen in één overeenkomst met beide instanties niet wenselijk is. Het instituut ziet dit niet als een last, maar als een kans om op de beide (beleids)vlakken adequaat te reflecteren en benadrukt de noodzaak van aparte overeenkomsten vanwege hun verschillende aard en KPI's. De consultant is van mening dat, ondanks dat er een hoge mate van uitwisseling is tussen onderwijs en onderzoek, het op dit moment niet opportuun is om de overeenkomsten samen te voegen. Het ontwerp van de Strategische plannen voor 2027-2031 is zeer verschillend in opzet, alsook lijkt er geen urgentie gevoeld te worden om in het kader van lastenvermindering de overeenkomsten samen te voegen. Daarbij moet benadrukt worden dat een nauwere inhoudelijke samenwerking en afstemming rondom rapportering en financiële vraagstukken tussen de instanties en richting het Orpheus Instituut wel zeer wenselijk is.

Voor AHOVOKS stelt het Orpheus Instituut een gedetailleerd jaarverslag op met betrekking tot een inhoudelijke verantwoording (m.b.t. de activiteiten) en financiële verantwoording (via de jaarrekening). Een bedrijfsrevisor, geaccrediteerd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, controleert jaarlijks de financiële positie, de jaarrekening en de financiële transacties. De bedrijfsrevisor brengt hierover jaarlijks een volledig en concreet verslag uit bij de regeringscommissaris van de Vlaamse Regering en de ambtenaren van AHOVOKS (alsook Departement WEWIS). De regeringscommissaris is verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de beheersovereenkomst en het controleren van de financiële balans. De consultant stelt vast dat het toezichtproces, zoals beschreven in de beheersovereenkomst, is gevolgd.

Voor het Departement WEWIS stelt het Orpheus Instituut jaarverslagen op over de activiteiten waarin het instituut informatie geeft over de status van de strategische en operationele doelstellingen, de KPI's en een reflectie op de verplichtingen in het convenant en het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek. Financiële verantwoording wordt afgelegd door middel van de jaarrekening, inclusief een door een bedrijfsrevisor goedgekeurde balans en winst- en verliesrekening (zoals benoemd hierboven).

De interviews met beide overheidsinstanties, de regeringscommissaris en het Orpheus Instituut bevestigen dat er voldoende contact is tussen de Vlaamse overheid en het instituut. De rapportages zijn adequaat en worden op tijd aangeleverd, en wanneer extra informatie wordt gevraagd door één van de instanties, is het instituut responsief en transparant.

De consultant ontving van AHOVOKS, het Departement WEWIS en het Orpheus Instituut verschillende voorstellen tot aanpassing aan de beheersovereenkomst en het convenant voor de komende periode. Zo gaf AHOVOKS aan dat het wenselijk is om de aandacht voor alumni en diversiteit en inclusie verder uit te breiden in de beheersovereenkomst. Tegelijkertijd gaf het Departement WEWIS aan dat de huidige formulering van de subcriteria in de KPI's een averechts effect heeft. Daarom werd gesuggereerd om deze in te passen in een meer algemeen kader, waarin de KPI's van de Ton Koopmancollectie worden geïntegreerd in andere KPI's.

De consultant stemt in met deze voorstellen van de beide administraties en ziet grote waarde in het meer generiek opstellen van de KPI's. Bijvoorbeeld ten aanzien van KPI 5 met betrekking tot de externe financiering. In plaats van met een percentage te werken, zou de KPI meer stimulans moeten vormen om externe financiering aan te vragen. Het Orpheus Instituut is hier ook reeds actief in met minstens vier projectaanvragen per jaar in de huidige convenantsperiode. Ook is het wenselijk om de KPI's ten aanzien van de Ton Koopmancollectie op het gebied van wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening te integreren in de andere KPI's, zoals bv. in de KPI's over kennisuitwisseling met partners en het uitlenen van items voor exposities. Echter, als de streefwaarde van deze KPI's wordt verhoogd, moet worden nagegaan of de financiering dan nog in verhouding staat tot de mogelijkheid om de verhoogde KPI's te bereiken, of dat de hoogte van de financiering daardoor moet worden aangepast. Deze veranderingen moeten ook worden gezien in het licht van het mogelijk samenbrengen van de overeenkomsten, zoals hierboven al werd vermeld.

Voor het Orpheus Instituut is de belangrijkste aanpassing die voor de komende overeenkomsten zou kunnen gebeuren het omzetten van de projectfinanciering voor de Ton Koopmancollectie uit de afgelopen periode in een structurele financiering voor 2027-2031. Dit aspect wordt verder beschreven in hoofdstuk 6.2 De Ton Koopmancollectie.

3.4.2 Strategische & operationele doelstellingen (ex-post)

Er zijn twee sets van strategische doelstellingen, één voor elk van de instanties van de Vlaamse overheid.

Het convenant (WEWIS) bevat vier aspecten waarnaar de doelstellingen van het instituut moeten verwijzen. Het Orpheus Instituut heeft deze aspecten uitgewerkt en formuleerde strategische en operationele doelstellingen in het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek. In totaal zijn vier strategische doelstellingen (SD's) en veertien operationele doelstellingen (OD's) opgesteld, inclusief een reeks met acties. De jaarverslagen geven een reflectie op de doelstellingen en wijzen erop dat de acties jaarlijks worden geëvalueerd en herzien door het *Steering Committee* en de Research Advisory Council.

Om te bepalen of het instituut zijn SD's en OD's heeft bereikt, in verhouding tot hoe ze opgesteld waren in het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek, geeft de tabel hieronder aan in welk hoofdstuk in deze evaluatie elke doelstelling wordt besproken. Belangrijk om te vermelden is dat de beschreven doelstellingen een vertaling zijn vanuit het Engels door de consultant.

Tabel 3: Overzicht van de strategische doelstelling en de door de consultant samengevatte operationele doelstellingen uit het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek en in welk hoofdstuk van het rapport deze aan bod komen

SD1: Institutionele ontwikkeling: Institutionele en daarmee financiële zekerheid is essentieel voor het Orpheus Instituut om zijn positie als wereldleider in artistiek muziekonderzoek te behouden en verder uit te bouwen.	
OD 1.1 De huidige projectfinanciering integreren in de reguliere overeenkomst	Structurele financiering via de reguliere overeenkomst heeft niet plaatsgevonden, maar er werd wel projectfinanciering voorzien voor de jaren 2023 en 2024.
OD 1.2 Behoud van een cultuur van inschrijven op competitieve onderzoeksfinanciering in Vlaanderen en daarbuiten	4.1.2 Externe financiering en hefboomeffect
OD 1.3 De interne samenwerking verbeteren ten behoeve van capaciteitsopbouw	3.1.3 Personeelsbeleid
OD 1.4 De voortdurende kritische institutionele evaluatie verder ontwikkelen	8. Kwaliteitsbewaking

OD 1.5 Online gedistribueerd muziek maken en hybride co-onderzoek	6.3 Kennis disseminatie en onderzoeksoutput
OD 1.6 Nieuwe valorisatie-eenheid	Dit heeft niet plaatsgevonden wegens het gebrek aan structurele financiering voor deze eenheid. Valorisatie is geïntegreerd in de algemene structuren.
SD2: Netwerkvorming: Het Orpheus Instituut functioneert als een laboratorium van ideeën; het primaire materiaal is muziek, met de bijbehorende expertise, praktijken, culturen en denkwijzen.	
OD 2.1 Transversale projecten	6.1.1 Een geïntegreerd onderzoeksmodel 6.1.2 Transdisciplinaire, transversale en transformatieve aanpak
OD 2.2 Onderzoeksprojecten met andere praktijken, disciplines en kunstvormen	6.1.2 Transdisciplinaire, transversale en transformatieve aanpak
OD 2.3 Delen van het Orpheus e-publishing-platform	6.3.1 Disseminatie van onderzoek
OD 2.4 Samenwerking met culturele aanbieders bij de uitbreiding van de communicatie	7.2 Externe communicatie en netwerken 7.3 Samenwerking in het Vlaams ecosysteem
OD 2.5 Optreden als bijdragende partner van de Belgische gemeenschap van digitale geesteswetenschappen	6.1.1 Een geïntegreerd onderzoeksmodel
OD 2.6 Verbreding van de communicatie met het publiek	6.3 Kennis disseminatie en onderzoeksoutput 6.6 Valorisatie
SD3: Digitale transformatie: Het Orpheus Instituut zal zijn betrokkenheid bij en actieve bijdrage aan de evoluerende informatieomgeving van onderzoek, cultuur en onderwijs verdiepen.	
OD 3.1 Digitale ontwikkeling van onderzoeksmiddelen	6.1 Onderzoekscusters 6.2 De Ton Koopmancollectie
OD 3.2 Nieuwe vormen van productie, publicatie en verspreiding	6.3 Kennis disseminatie en onderzoeksoutput
OD 3.3 Gegevensbeheer	6.5 Open Data en Open Science
OD 3.4 Technische infrastructuur	6.5 Open Data en Open Science
SD4: Onderzoek en innovatie in het hoger onderwijs: Onderwijs vormt een fundamenteel onderdeel van de missie van het Orpheus Instituut, zowel in zijn rol als overkoepelende instelling voor de Vlaamse conservatoria als in zijn internationale leiderschapspositie.	
OD 4.1 Uitbreiding van het onderwijs in artistiek onderzoek	5.2 Andere onderwijsprogramma's
OD 4.2 Massale online open cursussen	5.2.3 Gedistribueerde onderwijsprogramma's

OD 4.3 Grotere integratie van Orpheus-onderzoekers in het docARTES-programma	5.1 docARTES
OD 4.4 Intensievere samenwerking met Hoger Onderwijs Instellingen in Vlaanderen en daarbuiten	7.3 Samenwerking in het Vlaams ecosysteem 7.4 Internationale samenwerking

Daarnaast verwijst de beheersovereenkomst (AHOVOKS) naar het Strategisch Beleidsplan 2022–2026 onderwijs. De domeinen die hier ten minste in moeten worden geadresseerd zijn: (a) onderwijs en studenten, (b) onderzoek, (c) dienstverlening, (d) externe profilering, samenwerking en netwerking (zoals alumni), (e) infrastructurele voorzieningen, (f) financiën, inclusief het aandeel extern te verwerven middelen, (g) personeel en organisatie, (h) diversiteitsbeleid. Volgens de beheersovereenkomst is het Orpheus Instituut verplicht een tussentijds rapportering in juni 2024 in te dienen die door de regeringscommissaris wordt beoordeeld. Hierin geeft het instituut een reflectie op de werkelijke realisatie van de doelstellingen in relatie tot de tijdsperiode. De regeringscommissaris voorziet vervolgens een commentaarverslag voor de minister, gebaseerd op de tussentijdse rapportering, de jaarverslagen en de jaarrekeningen.

Het volgende overzicht (Tabel 4) verwijst naar elk van de strategische doelstellingen in het Strategisch Beleidsplan 2022–2026 onderwijs en het hoofdstuk van dit rapport waar elk van de doelstellingen worden besproken.

Tabel 4: Overzicht van de strategische doelstellingen en de door de consultant samengevatte operationele doelstellingen uit het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs en welk hoofdstuk van het rapport ze aan bod komen

SD1: Postacademisch onderwijs en doctoraatsopleiding	
1.1 Biedt een onderzoeksomgeving aan waarin jonge getalenteerde musici, zowel uitvoerders als componisten, artistiek-wetenschappelijke projecten kunnen ontwikkelen	5. Onderwijs
SD2: Onderzoek	
2.1 Het verder ontwikkelen en uitbreiden van het Orpheus Research Centre	6.1 Onderzoeksclusters
2.2 Het creëren van een gespecialiseerde onderzoeksomgeving	2.2 Unieke rol, relevantie, impact
2.3 Het delen van nieuwe kennis op zowel lokale als internationale platforms door discipline-specifieke distributiekkanalen te ontwikkelen	6.3.1 Disseminatie van onderzoek
2.4 Een sleutelrol spelen in de internationale ontwikkeling van artistiek onderzoek in muziek	2.2.2 Relevantie 6.3.2 Maatschappelijke relevantie
SD3: Maatschappelijke dienstverlening	

3.1 Het creëren van een platform voor artistiek onderzoek	6.3.3 Zichtbaarheid en toegankelijkheid
3.2 Het delen van expertise met Vlaamse partners	6.3.2 Maatschappelijke relevantie
3.3 Het betrekken van zowel het brede als het lokale publiek bij de activiteiten van het instituut	6.3.3 Zichtbaarheid en toegankelijkheid
SD4: Kwaliteitsbewaking	
4.1 Het bereiken van de hoogste kwaliteit	8. Kwaliteitsbewaking
4.2 Het uitvoeren van regelmatige externe beoordelingen	8. Kwaliteitsbewaking
4.3 Het jaarlijks gedetailleerd rapporteren aan de overheid over de kwaliteitsbewaking	3.4.1. Contact met de beleidsmakers
SD5: (Inter)nationale samenwerking	
5.1 Het aangaan van nieuwe partnerschappen	7.3 Samenwerking in het Vlaams ecosysteem 7.4 Internationale samenwerking
5.2 Het stimuleren van netwerkinitiatieven	7.2 Externe communicatie en netwerken
5.3 Het bijdragen aan de ontwikkeling van artistiek onderzoek op internationaal niveau	7.4 Internationale samenwerking

Uit de verschillende hoofdstukken valt op te maken dat het instituut op alle doelstellingen uit zowel het convenant als de beheersovereenkomst actie heeft ondernomen in de periode 2022-2026. Ook het expertenpanel concludeert dat *“het Orpheus Instituut uitstekende substantiële en strategische keuzes blijft maken met betrekking tot onderwijs, onderzoek en dienstverlening, volledig in overeenstemming met zijn missie en doelstellingen.”*

3.4.3 KPI's

De consultant toont onderstaand een schematisch overzicht van de KPI's en de prestaties van het instituut voor de periode 2022–2024, zoals weergegeven in de onderliggende jaarverslagen. De KPI's en strategische en operationele doelstellingen zijn ook opgenomen in Bijlage E: Een overzicht van de KPI's, strategische en operationele doelstellingen. Als een KPI volledig is bereikt aan het einde van elk jaar, is deze groen gekleurd. Als de KPI nog niet volledig is bereikt aan het einde van 2025, is de kleur oranje, en als de doelstelling niet is bereikt, is deze rood. Let op dat het convenant (WEWIS) tot 31 december 2026 loopt: een KPI is volledig, gedeeltelijk of niet bereikt aan het einde van 2025, het moment waarop de huidige rapportage betrekking heeft.

Tabel 5: Mate waarin het Orpheus Instituut zijn Algemene KPI's heeft bereikt

KPI	KPI sub-indicator	Streefwaarde per jaar	Uitvoering			
			2022	2023	2024	2025
1	Publicaties van artikelen in internationaal erkende wetenschappelijke tijdschriften en hoofdstukken in boeken (peer-reviewed)	8	10	14	11	11
	Productie van artistiek-wetenschappelijke output	4	6	6	6	6
	Nieuwe internationale onderzoeksprojecten	2	3	2	2	2
2	Organiseren van internationale conferenties	4	5	6	4	5
3	Externe presentaties door onderzoekers (nationaal en internationaal)	12	13	12	12	12
4	Doctoraatsprojecten ondersteund	5	6	11	6	15
5	Externe financiering	25% vanaf 2024	Nog n.v.t.	Nog n.v.t.	25,9%	33,0%
6	Initiatieven rond disseminatie van onderzoeksoutput voor een breder publiek	1	2	1	1	1

Op basis van de jaarverslagen en het ex-postluik van de zelfevaluatie kan worden vastgesteld dat deze KPI's tot en met 2025 zijn behaald op basis van de kwantitatieve resultaten. Voor 2026 zijn nog geen data bekend.

Daarnaast heeft het Departement WEWIS een aantal KPI's ingesteld die specifiek gericht zijn op de verdere integratie, alsook de toegankelijkheid en valorisatie, van de Ton Koopmancollectie in de structuren van het instituut. Het moet worden opgemerkt dat er in deze periode (2022–2026) geen structurele financiering is geweest die was geoormerkt voor de ondersteuning van de Ton Koopmancollectie, terwijl

een budget voor was voorzien voor de periode 2022–2024⁶³. Echter, het instituut heeft wel een investeringssubsidie ontvangen in de jaren 2023–2024 (zie hoofdstuk 4.1.1 Belangrijkste inkomstenbronnen).

Volgens het Orpheus Instituut was er sprake van een verwacht verloop dat de structurele investeringssubsidie in de periode 2022-2026 wel toegekend zou worden, echter bleek dit niet het geval. Ondanks dat bleven de KPI's in de structurele overeenkomst van het Instituut gehanteerd. De consultant heeft deze KPI's daarom vanuit een genuanceerder perspectief beoordeeld.

Tabel 6: Mate waarin het Orpheus Instituut zijn KPI's aangaande de verdere integratie van de Ton Koopmancollectie heeft bereikt

KP I	KPI sub-indicator	Streefwaarde per jaar	Uitvoering			
			2022	2023	2024	2025
7	Transcriberen handgeschreven trefwoorden	30% dekking eind 2026	Nog n.v.t.	Nog n.v.t.	Nog n.v.t.	54%
	Verrijken catalogusrecords met open onderzoeksdata	Jaarlijks	271 manuscripten gedigitaliseerd	Ja	Data verrijkt van 38.269 objecten	95% dekking van de volledige collectie
	Terbeschikkingstellin g van de collectie en van optimale studiefaciliteiten	Vanaf eind 2022	Ja	Ja	Ja	Ja
	Kennisdeling met nationale en internationale partnerinstellingen	Jaarlijks	Ja	Ja	Ja	Ja
	Uitlenen van stukken aan tentoonstellingen	Jaarlijks	1 gecureerde tentoonstelling met item uit de Ton Koopmancollecti e	1 gecureerde tentoonstelling met items uit de Ton Koopmancollecti e	3 items uitgewissel d	9 items uitgeleend aan tentoonstellin g in Nederland
8	Domeinspecifieke en transversale onderzoeksprojecten	Jaarlijks vanaf 2023	Nog n.v.t.	2 onderzoeks- projecten	4 onderzoeks- projecten	n.t.b.

⁶³ Dit betrof een dubbele situatie: in het convenant was er reeds aandacht voor de Ton Koopmancollectie weliswaar zonder geoomerkte middelen. De projectsubsidie werd na afloop eind 2024 niet verdergezet maar er zijn wel KPI's in het convenant opgenomen die behaald moesten blijven en waar men ook reguliere convenantmiddelen voor kon inzetten.

9	Koetshuis uitbouwen tot een prestigieuze presentatieplek en vitrine voor het Orpheus Instituut en het artistiek onderzoek	Eind 2022	Ja	Ja	Ja	Ja
	Presentaties en evenementen	4 per jaar vanaf 2022	4	4	9	n.t.b.

Op basis van de jaarverslagen observeert de consultant dat in 2025 bijna alle KPI's zijn bereikt, enkel is er nog geen informatie bekend over KPI 8 en KPI 9 (presentaties en evenementen) in 2025. Aangezien bij KPI 7 de streefwaarde van 30% zich pas richt op 2026, zijn de voorgaande jaren akkoord bevonden. De consultant constateert dat het instituut inzichtelijk werkt aan elke KPI. Dit werd ook bevestigd tijdens de interviews waarin enkele statusupdates werden gegeven ten aanzien van de KPI's in 2025. De consultant verwacht dat richting 2026 de KPI's allen naar behoren behaald worden, hetgeen indrukwekkend is gezien het ontbreken van directe financiering van de Vlaamse overheid op dit onderdeel.

Het Orpheus Instituut heeft een investeringssubsidie (projectfinanciering) ontvangen voor de Ton Koopmancollectie in de periode 2023–2024. Drie KPI's zijn opgesteld (zie Bijlage E: Een overzicht van de KPI's, strategische en operationele doelstellingen) die in relatie staan tot KPI 7 van het convenant (zie Tabel 5). Op basis van de financiële rapportage en het feit dat de KPI's die zijn gevalideerd door het Departement WEWIS voordat de projectfinanciering werd vrijgegeven, concludeert de consultant dat het instituut deze KPI's heeft behaald.

Het convenant bevat twee andere verplichtingen waarover het Orpheus Instituut moet rapporteren aan het Departement WEWIS. Er is duidelijk aangegeven dat deze geen formele KPI's zijn, maar de consultant vindt het relevant om ze in dit kader kort te vermelden.

- Het Orpheus Instituut zal op initiatief en uitnodiging van ECOOM, actief meewerken aan de ontwikkeling van nieuwe prestatie-indicatoren voor artistiek onderzoek. Beide partijen hadden de intentie om op deze KPI in te gaan en samen te werken aan nieuwe prestatie-indicatoren, maar er is gebleken dat deze ontwikkeling enkel kan worden opgenomen in de volgende periode (2027–2031), wanneer ECOOM dit initiatief op de agenda zet met betrekking tot Open Science.
- Het Orpheus Instituut zal een beleid opstellen inzake gender, diversiteit en inclusie. Dit onderwerp werd behandeld in hoofdstuk 3.3 Diversiteit en inclusie.

3.4.4 Strategische en operationele doelstellingen (ex-ante)

In beide Strategische plannen stelt het Orpheus Instituut nieuwe strategische doelstellingen voor de komende periode 2027–2031 voor. Deze zijn hieronder door de consultant samengevat.

Vijf strategische en bijbehorende operationele doelstellingen voor 2027–2031 (Onderzoek)⁶⁴

1. Institutionele duurzaamheid en ontwikkeling: Het streven naar (door)ontwikkeling op drie onderdelen, zijnde het vergroten van de personele capaciteit, het verbeteren van de fysieke en digitale infrastructuur en het veiligstellen van gediversifieerde financieringsstromen.
 - a. Ontdekken en ondersteunen van exceptionele onderzoekstalenten (o.a. middels het Orpheus Futures Fellowship Programme).
 - b. Optimaliseren van de infrastructuur (o.a. middels nieuwe werkplekken voor de doctoraatsonderzoekers en *visiting researchers* evenals een nieuwe ‘maker space’).
 - c. Duurzame financieringsstrategieën (o.a. het omzetten van projectfinanciering voor de Ton Koopmancollectie naar structurele financiering vanuit het Departement WEWIS).
2. Disciplinaire excellentie: Muziek als primair materiaal voor de expertise, activiteiten, culturen en denkwijzen binnen het Orpheus Instituut. Het doel is om nieuwe experimentele en theoretische kaders te ontwikkelen en de kritische massa te vergroten.
 - a. Ontwikkelen van een gestructureerde aanpak voor het identificeren en verkennen van opkomende onderzoeksthema’s (o.a. middels het Orpheus Futures Fellowship Programme).
 - b. Focus op ‘kennisvergaring door muziek’. ‘Kennis door muziek’ is een fundamenteel, en ook geïnternaliseerd gegeven binnen artistiek onderzoek. Dit wordt gedeeld en expliciet gemaakt middels evenementen, conferenties en experimentele formats.
 - c. Verkennen van nieuwe strategieën voor het delen van methodologische inzichten binnen artistiek onderzoek (ten aanzien van kennisdeling van artistiek onderzoek middels diverse formats inclusief, ECHO, SONUS en Orpheus Sounds⁶⁵).
3. Optimaliseren en versterken van de onderzoeksomgeving: het doel is een toekomstgerichte, dynamische en collaboratieve omgeving waardoor kennis en uitwisseling kunnen bloeien.
 - a. Evoluerende onderzoeksstructuren (ten aanzien van het versterken van transversale samenwerking tussen clusters en onderzoekers, o.a. via de vier onderzoeksthema’s).
 - b. Onderzoekstraining en discoursontwikkeling (door middel van het aanbod van kennis door senior onderzoekers en de Orpheus Commons⁶⁶).
 - c. Nieuwe perspectieven en duurzame bijdragen van *associate researchers* en *visiting researchers* (o.a. door het verhogen van het aantal *visiting researchers*).
4. Synergieën – onderzoek en innovatie in hoger onderwijs (research-led education):

⁶⁴ Belangrijk om op te merken is dat de doelstellingen op het gebied van onderzoek door de consultant vertaald zijn vanuit het Engels en er hierdoor een verschil in nuance mogelijk is.

⁶⁵ Zie beschrijvingen van deze formats in hoofdstuk 6.3 Kennisdisseminatie en onderzoeksoutput.

⁶⁶ Deze term wordt toegelicht in hoofdstuk 3.1.3 Besluitvorming.

- a. Bidirectionele voeding: intensivering van samenwerkingsmodellen als een kruisbestuiving tussen artistiek onderzoek en hoger kunstonderwijs. Dit ook middels het (vernieuwen van) het aanbod van Summer Academies, Sound Arguments series, Workshops, Symposia, en Erasmus+ Blended Intensive Programmes).
 - b. Aanbod in het versterken en doorontwikkelen van onderzoekspedagogie voor de eerste en tweede cyclus, en een expansie van de focus in de derde cyclus door het verder versterken van de integratie van het aanbod voor de PhD studenten en het Orpheus Research Centre middels docARTES.
 - c. Het positioneren van de bibliotheek als kennishub (door het blijvend aanbieden van toegankelijke diensten, de organisatie van diverse evenementen en het samenwerken, o.a. door het organiseren van een 'early music laboratory' voor jonge musici-onderzoekers en transdisciplinaire conferenties in het Koetshuis).
5. Impact en bereik:
- a. Nieuwe disseminatieformats (en andere doorontwikkelde vormen voor het presenteren en verspreiden van onderzoek, o.a. Orpheus Sounds).
 - b. Media en communicatie (door middel van een nieuwe uitgebreide en gecoördineerde communicatiestrategie voor verschillende platforms en een nieuwe website).
 - c. Gestructureerde outreach programma's (door middel van het concept van levenslang leren en innovatieve formats op dit gebied).
 - d. Een focus op alumni en *associate researchers* (door het bouwen aan een gestructureerd netwerk om deelname van alumni te stimuleren).

De consultant vindt dat deze strategische doelstellingen op het gebied van onderzoek een logisch en duurzaam vervolg vormen van de visie van het instituut op zijn positie binnen de beleidskaders voor artistiek onderzoek in Vlaanderen en daarbuiten. De consultant acht het sterk dat het Orpheus Instituut een duidelijke keuze maakt voor innovatie en doorontwikkeling vanuit bewezen excellente praktijken, en dat de focus ligt op optimale integratie en samenwerking. Binnen dit alles blijft het Orpheus Instituut naar de mening van de consultant realistisch. De consultant is, zoals in hoofdstuk 6.3.1 Disseminatie van onderzoek is beschreven, positief over de ontwikkelingen rondom de nieuwe disseminatieformats (doelstelling 2) en de overkoepelende onderzoeksthema's (doelstelling 3) en vindt het passend dat deze lijn wordt voortgezet. Ook doelstelling 4 rondom de versterkte interactie tussen onderwijs en onderzoek (die in 6.1.2 Transdisciplinaire, transversale en transformatieve aanpak aan bod komt) toont een duidelijke meerwaarde en verdient de komende periode een doorontwikkeling. Hoewel deze doelstellingen zich met name richten op het onderzoeksbeleid (van Departement WEWIS), is juist ook doelstelling 4 van belang voor onderwijsbeleid (AHOVOKS). In doelstelling 1 en 5 zit het meeste groeipotentieel voor het Orpheus Instituut. Tegelijkertijd geeft het expertenpanel in zijn rapport terecht aan dat *"beleidsambities onvermijdelijk afhangen van materiële en organisatorische voorwaarden. Het panel merkte op dat zowel onderzoekers als ondersteunende medewerkers tot, en in sommige gevallen zelfs boven, de maximale capaciteit van het instituut werken. Dit leidt tot een beperkte mogelijkheid voor extra onderzoekers of visiting researchers.* Deze kritische kanttekening is met name van toepassing op doelstelling 1 en 5.

Zeven strategische doelstellingen voor 2027-2031 (onderwijs)

- SD1 — Geïntegreerd leer- en onderzoeksecosysteem vormt de kern van de werking van het Orpheus Instituut.
- SD2 — Excellentie, gedragen en haalbaar, vormt de kwaliteitsbasis van het ecosysteem.
- SD3 — Levenslang leren versterkt de maatschappelijke en professionele doorwerking van het leer- en onderzoeksecosysteem en loopt als een verbindende as door de werking heen.
- SD4 — Kennisdeling als publieke opdracht opent het leer- en onderzoeksecosysteem naar de samenleving.
- SD5 — Over grenzen heen, met meerwaarde voor Vlaanderen, verbindt het Orpheus Instituut het ecosysteem met internationale, intersectorale en interdisciplinaire netwerken.
- SD6 — Innovatie als inhoudsgedreven hefboom fungeert als motor voor de verdere ontwikkeling van onderwijs en onderzoek.
- SD7 — Slagkrachtige en lerende organisatie omkadert het geheel. Deze doelstelling zorgt ervoor dat governance, kwaliteitszorg en ondersteunende processen proportioneel, transparant en lerend zijn ingericht.

Opnieuw vormen deze doelstellingen op het gebied van onderwijs volgens de consultant een logisch en duurzaam vervolg op ontwikkelingen van de afgelopen periode. Het sluit aan bij de positie die het Orpheus Instituut in het Vlaamse en internationaal onderwijsecosysteem heeft ingenomen. Deze rol, o.a. als aanjager van innovatie, samenwerking en kwaliteit, is duidelijk waarneembaar.

De consultant concludeert dat de doelstellingen aansluiten op diverse beleidsambities, onder andere op het gebied van levenslang leren en innovatie (AHOVOKS/WEWIS), kwaliteitsbewaking (AHOVOKS) en het aantrekken van internationaal wetenschappelijk talent en excellentie in onderzoek (WEWIS). Daarnaast sluiten diverse SD's (2, 5 en 6) zowel aan bij het onderwijs- als het onderzoeksbeleid van de Vlaamse overheid (AHOVOKS en Departement WEWIS).

Doelstelling 4 ten aanzien van levenslang leren toont, zoals beschreven in hoofdstuk 5.2.2 Levenslang leren, veel potentieel. De consultant is zeer positief over de aandacht die het Orpheus Instituut geeft aan het concept van levenslang leren. Het wordt niet uitsluitend als verdere scholing beschouwd, maar het concept neemt een geïntegreerde plaats in aanbod, strategie en activiteiten. Ten aanzien van de inhoudelijke innovatie in doelstelling 6, heeft de Orpheus Futures Fellowship een groot potentieel om transformatief te zijn en verder bij te dragen aan de definiëring van artistiek onderzoek op een internationaal niveau.

Ten aanzien van alle bovengenoemde doelstellingen heeft de consultant begrepen dat deze doelstellingen met uiterste zorg zijn opgesteld en dat hierop nauwkeurig is gereflecteerd door onder andere de *Research Advisory Council*, de Raad van Bestuur en het *Steering Committee*. Op basis daarvan is er vertrouwen dat deze doelstellingen zowel financieel als inhoudelijk realistisch zijn. De reflectie op de financiële

haalbaarheid van de ambities van het Orpheus Instituut worden verder benoemd in hoofdstuk 4.3 Conclusie financiële situatie 2022-2026 en vooruitzicht 2027-2030).

Voor elk van de onderwijsdoelstellingen zijn succescriteria geformuleerd waardoor de doelstelling meetbaar wordt gemaakt middels indicatoren en wordt er een selectie gemaakt in de kernwaarden en leidende principes die toepasbaar zijn op de doelstelling. Ook zijn per doelstelling 4 tot 7 acties uiteengezet die het Orpheus Instituut gaat ondernemen om de doelstelling te realiseren en wordt de verwachte meerwaarde van de realisatie van de doelstelling geconcretiseerd. De consultant is positief over het feit dat succescriteria zijn opgesteld voor elke strategische doelstelling. Bovendien leiden de verbanden tussen de succescriteria in relatie tot de kernwaarden en leidende principes tot een duidelijk kader om de vooruitgang en impact van het instituut te monitoren.

Bij de uitvoering van deze doelstellingen is het volgens de consultant wel van belang om te kijken naar de beschikbare fysieke infrastructuur. Hoewel veel van de doelstellingen (ook) in een hybride vorm tot uitvoering kunnen worden gebracht, is het belangrijk om te kijken naar de ruimte waarin alle onderzoek- en onderwijsactiviteiten zullen plaatsvinden. Met name het expertenpanel kijkt hier kritisch naar: *“Het panel merkt (...) op dat het Orpheus Instituut de grenzen van zijn huidige fysieke capaciteit heeft bereikt en dat het daarom moet bekijken hoe het instituut de beschikbare ruimtes voor onderzoek, onderwijs, artistieke uitvoeringspraktijk, vergaderingen en openbare activiteiten kan uitbreiden of diversifiëren.”* De consultant vindt het aannemelijk dat de fysieke infrastructuur in acht is genomen bij het opstellen van de ex-ante-doelstellingen, maar nodigt het Orpheus Instituut uit om hier nog eens kritisch naar te kijken en te zien waar eventuele samenwerkingen met partners in de stad Gent van toepassing zouden kunnen zijn om de beschikbare ruimtes uit te breiden.

4. Financiën

Het Orpheus Instituut is opgericht als een vereniging zonder winstoogmerk (vzw). Volgens de statuten van het instituut, *“heeft de vereniging als belangeloos doel, met uitsluiting van elk winstoogmerk, het organiseren van onderwijs en het verrichten van onderzoek met betrekking tot muziek, bijhorend alle activiteiten die hiermee verband houden”*. Dit betekent dat de vereniging alleen economische activiteiten kan ontwikkelen zolang de opbrengst wordt aangewend voor de doelstellingen waarvoor de vereniging is opgericht.

Het Orpheus Instituut wordt gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap vanuit verschillende beleids-perspectieven:

- Voor de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek, met financieringsafspraken in de vorm van een convenant op basis van het W&I-decreet, opgevolgd door het Departement WEWIS (vroeger EWI⁶⁷). In 2007-2008 is het Orpheus Research Centre binnen het instituut van start gegaan en werd de eerste overeenkomst/convenant met de Vlaamse Gemeenschap gesloten. Omdat dit centrum geen aparte juridische status heeft, wordt de financiering voor wetenschappelijk onderzoek door het Departement WEWIS via het Orpheus Instituut als juridische entiteit geregeld.
- Voor de algemene bedrijfsvoering met betrekking tot het onderwijs- en onderzoeksmandaat, alsmede de maatschappelijke dienstverlening liggen de financieringsafspraken vast onder de vorm van een beheersovereenkomst, op basis van de Codex Hoger Onderwijs, opgevolgd vanuit AHOVOKS. Volgens de Codex Hoger Onderwijs kan de Vlaamse overheid financiële ondersteuning bieden aan Hogere Instituten voor Schone Kunsten, waaronder het Orpheus Instituut valt, in de vorm van een jaarlijkse subsidie.

In het eerste strategische doel in het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek, het ontwikkelen van de institutionele structuur, stelt het Orpheus Instituut:

“Institutionele en financiële zekerheid is van cruciaal belang voor het Orpheus Instituut om zijn positie als wereldleider in artistiek onderzoek in muziek te behouden en verder te ontwikkelen. Dit vereist constante aandacht, aangezien het personeelsbestand, de infrastructuur en de rol van het instituut evolueren. Een kritische massa aan onderzoekers is een voorwaarde voor het behouden van breedte, reputatie en het vermogen om mee te dingen naar competitieve financiering”.

4.1 Inkomsten 2022-2026 (ex post)

4.1.1 Belangrijkste inkomstenbronnen

De inkomsten van het Orpheus Instituut komen voort uit de volgende voornaamste inkomstenbronnen (zie de details verderop in de tekst):

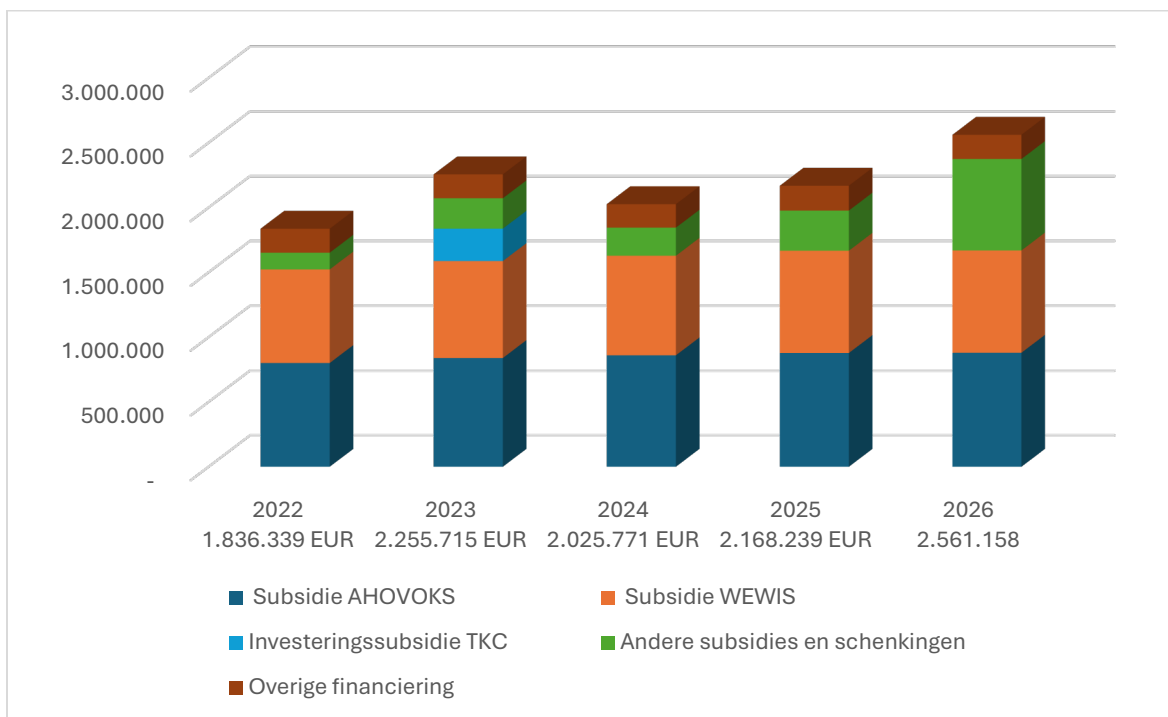
⁶⁷ Sinds 1 januari 2025 zijn de departementen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en Werk en Sociale Economie (WSE) samengevoegd zijn het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS).

- een jaarlijkse subsidie door AHOVOKS (gemiddeld – over de periode 2022-2026 – 41% van de totale inkomsten);
- een jaarlijkse subsidie door het Departement WEWIS (gemiddeld – over de periode 2022-2026 – 37% van de totale inkomsten);
- andere subsidies en schenkingen (gemiddeld – over de periode 2022-2026 – 11% van de totale inkomsten);
- overige financiering (gemiddeld – over de periode 2022-2026 – 9% van de totale inkomsten).

In 2023 ontving het Orpheus Instituut ook een investeringssubsidie van het Departement WEWIS voor de verdere ontwikkeling van de Ton Koopmancollectie (in 2023 was deze subsidie 11% van de totale inkomsten).

Figuur 3 illustreert de ontwikkeling van de belangrijkste inkomstenbronnen van 2022 tot (op basis van voorlopige cijfers) 2026, evenals welk deel zij innemen ten opzichte van de totale inkomsten van het Orpheus Instituut.

Figuur 3: Ontwikkeling van de inkomsten van het Orpheus Instituut in de periode 2022-2026⁶⁸ (gebaseerd op informatie van Departement WEWIS en de jaarcijfers van het Orpheus Instituut)

⁶⁸ Voor sommige bedragen voor 2025 en 2026 is er met voorlopige cijfers gewerkt aangezien de definitieve cijfers nog niet beschikbaar waren.

AHOVOKS en WEWIS subsidies

Naast een jaarlijkse indexatie, zijn de jaarlijkse subsidies door AHOVOKS en het Departement WEWIS over het algemeen stabiel gebleven in 2022-2026:

- De jaarlijkse subsidie door AHOVOKS aan het Orpheus Instituut is door de Codex Hoger Onderwijs (2022) vastgesteld op € 800.526. In 2023 was er sprake van een aanvullende indexatie van 0,93%. In 2026 zal de subsidie € 879.778 bedragen.
- Het jaarlijkse basisbedrag van de subsidie door het Departement WEWIS is op basis van het convenant vastgelegd op € 692.000, met een toename gebaseerd op de gezondheidsindex. In 2026 zal het bedrag € 802.000 zijn na begrotingsaanpassing. Elk jaar is dit bedrag afhankelijk van de begrotingsopmaak zoals uiteengezet in de beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT). De hoogte van het bedrag dat uitbetaald wordt, is afhankelijk van de behaalde resultaten ten aanzien van de KPI's.

De subsidie van het Departement WEWIS wordt uitgekeerd in verschillende schijven, waaronder een 10% voorwaardelijke saldoschijf die uitbetaald wordt na de ontvangst en goedkeuring door het Departement na het leveren van bewijs over de correcte besteding van de jaarlijkse subsidie en over de realisatie van de vooropgestelde performantie op basis van de KPI's. Een KPI is behaald als alle sub-KPI's behaald zijn. Het percentage van de voorwaardelijke schijf gaat van 100% (met 9 van de 9 KPI's behaald) naar 15% van de saldoschijf van 10%, (wanneer 3 of minder van de 9 KPI's behaald zijn). Dit betekent dat maximaal 8,5% van de jaarlijkse subsidie weg kan vallen als slechts een minimaal aantal of geen KPI's behaald worden.

Daarnaast is, zoals bovengenoemd, een investeringssubsidie van € 250.000 toegekend door het Departement WEWIS in 2023, op basis van het projectplan van het instituut voor de ontwikkeling van de Ton Koopmancollectie tot een *“open knowledge cloud”*. Hierbij is van belang dat:

- In de begroting van het instituut de subsidie is gespreid over de jaren 2023-2024.
- Het Orpheus Instituut in 2022-2026 een additionele jaarlijks structurele bijdrage voor een bedrag van € 244.000 had gevraagd aan het Departement WEWIS voor de valorisatie en digitalisering van de Ton Koopmancollectie. Echter is deze financiering niet tot stand gekomen in de periode 2022-2026 (zie de consequenties hiervan in hoofdstuk 6.2.2 Financiering van de Ton Koopmancollectie).

Andere subsidies en schenkingen

De andere subsidies en schenkingen (die het instituut presenteert als “Externe financiering”) omvatten:

- Erasmus+ -financiering voor de mobiliteiten en partnerschap programma-activiteiten van het instituut (zie hoofdstuk 5.2.3 Gedistribueerde onderwijsprogramma's).
- Bijdrage van Fonds Baillet Latour in het kader van het onderzoek naar historische praktijken, met name naar toetsinstrumenten sinds 2014. Dit heeft geresulteerd in een bijdrage aan het onderzoekscluster “Declassifying the Classics” (PI Tom Beghin).
- Diverse donaties, waaronder de bijdragen bij het Koninklijk Conservatorium Den Haag en bij het Conservatorio Santa Cecilia Roma voor onderzoeksactiviteiten van het instituut.

- Externe financiering door de Flemish Open Science Board (FOSB) in 2023 voor het Open Science-beleid.
- Bijdrage vanuit de Italiaanse conservatoria in 2024.
- Externe financiering in natura.

Het is belangrijk om te vermelden dat het Orpheus Instituut er recentelijk in geslaagd is om competitieve externe onderzoeksfinanciering aan te trekken, waaronder:

- een Marie Curie Fellowship on *“Radically Embodied Performance as Musical Structure (REPaMS)”* verworven door een onderzoeker voor de periode 2025-2027 (€ 124.644 in 2025);
- een European Research Council (ERC) Advanced Grant *“Posthuman Music. Beyond AI and Blockchain”* verworven door een onderzoeker voor de periode 2026-2030 (€ 2,5 M over 5 jaar, wat wordt geboekt als een inkomen van € 500.000 per jaar).

De precieze bedragen van deze verschillende subsidies en schenkingen variëren van jaar tot jaar – sommige posten stijgen, andere dalen. Over het geheel genomen is, zoals te zien is in Tabel 8, het niveau van de externe financiering gestegen van ongeveer € 129.000 tot zo’n € 220.000–230.000 in 2023–2024. In 2025 is het al aanzienlijk gestegen (met bijna € 100.000) ten opzichte van 2024. In 2026 zal het bedrag aan externe financiering met 128% stijgen tot € 705.880.

Overige financiering

Tot slot, overige financiering bestaat uit:

- Bijdragen van partnerinstellingen in het kader van docARTES⁶⁹.
- Een uitzondering op de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers: *“Werkgevers uit de privésector en kennisinstellingen kunnen onder bepaalde voorwaarden een korting krijgen op de bedrijfsvoorheffing die ze moeten betalen op de lonen van de onderzoekers die ze tewerkstellen. Die korting kan oplopen tot 80%”*⁷⁰. Op basis van deze regeling had het Orpheus instituut jaarlijks een uitzondering op de bedrijfsvoorheffing toegepast. Echter is er momenteel een geschil dat ervoor zorgt dat ze dit bedrag vanaf 2023 mogelijk moeten terugbetalen, aangezien ze niet specifiek deze uitzondering hadden aangevraagd bij de Federale Overheidsdienst Financiën (zie hoofdstuk 4.1.3 Verdere overwegingen).
- Diverse inkomsten: studiegelden en inschrijvingsgelden, opbrengsten boeken en cursussen

Onderstaande Tabel 7 toont een overzicht van de voornaamste inkomstenbronnen (waarbij de financiering vanuit Departement WEWIS en AHOVOKS zijn samengevoegd onder ‘overheidsfinanciering’) voor de periode 2022 tot 2025. Hierbij is de investeringssubsidie aangaande de Ton Koopmancollectie geïntegreerd in de overheidsfinanciering in 2023. De percentages geven weer welk deel ze uitmaken van het totale inkomen van het instituut.

⁶⁹ Het Orpheus Instituut kan facturen sturen naar de docARTES-partners om de kosten terug te vorderen die het instituut voor het programma heeft gemaakt.

⁷⁰ <https://www.vlaanderen.be/vrijstelling-doorstorting-bedrijfsvoorheffing-voor-onderzoekers>

Tabel 7: Overzicht van inkomstenbronnen (gebaseerd op informatie van Departement WEWIS en de jaarcijfers van het Orpheus Instituut) ⁷¹

	2022		2023		2024		2025		2026	
	Bedrag in euro	% van het totaal	Bedrag in euro	% van het totaal	Bedrag in euro	% van het totaal	Bedrag in euro	% van het totaal	Bedrag in euro	% van het totaal
Overheidsfinanciering	1.522.526	83%	1.836.950	80%	1.627.885	82%	1.666.712	77%	1.668.778	65%
Externe financiering (inclusief externe financiering in natura)	129.078	7%	234.576	11%	217.200	10%	310.027	13%	705.880	28%
Overige financiering	184.735	10%	184.189	9%	180.686	8%	191.500	9%	186.500	7%
Totaal bedrijfsresultaat	1.836.339		2.255.715		2.025.771		2.168.239		2.561.158	

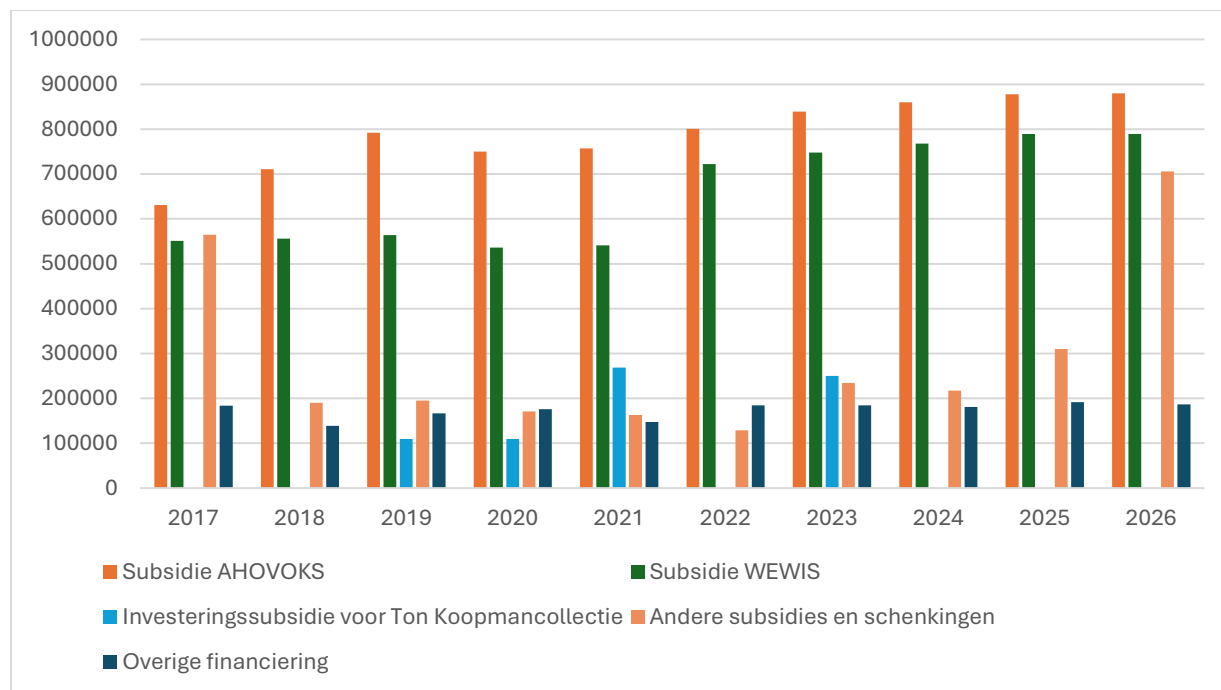
In de periode 2022-2026 steeg de overheidsfinanciering met 10% en bleef de overige financiering op hetzelfde niveau. De belangrijkste ontwikkeling betreft de externe financiering, die in de periode 2022-2025 aanzienlijk is toegenomen en in 2026 meer dan verdubbeld zal zijn. De externe financiering zal daarmee tussen 2022 en 2026 met 447% zijn gestegen (als gevolg van de hierboven genoemde ERC Advanced Grant). Tot 2025 is het percentage overheidsfinanciering, ten opzichte van de totale inkomsten, lichtelijk afgenomen (-6 procentpunt), terwijl het percentage externe financiering licht is toegenomen (+6 procentpunt). De hierboven genoemde ingrijpende verandering in 2026 zal deze trend in 2026 sterk versnellen (percentage overheidsfinanciering: -12 procentpunt; percentage externe financiering: +15 procentpunt).

Tenslotte geeft de consultant een overzicht van de financiële inkomsten, op een langere tijdschaal, sinds 2017 (zie Figuur 4 hieronder). Dit toont aan dat er sprake is geweest van:

- een stabiele WEWIS-subsidie gedurende de hele periode (met een substantiële toename in 2022 van € 150.000 voor de nieuwe periode 2022-2026);
- een subsidie vanuit AHOVOKS die rond het niveau van 2019 is gebleven;
- investeringssubsidie in 2019, 2020, 2021 en 2023 met betrekking tot projecten rondom de Ton Koopmancollectie;
- externe financiering waarvan het niveau daalde in 2018 (nadat de ERC Grant stopte in 2017) en die nu sinds 2022 gestaag aan het groeien is. Vanaf 2026 zal de situatie radicaal veranderen: het externe financieringsniveau zal alleen al door de aankomende ERC Advanced Grant € 500.000 per jaar bedragen, met een totaalbedrag van € 2,5 miljoen gespreid over 5 jaar;
- een relatief stabiel niveau aan overige financiering.

⁷¹ Voor sommige bedragen voor 2025 en 2026 is er met voorlopige cijfers gewerkt aangezien de definitieve cijfers nog niet beschikbaar waren.

Figuur 4: Overzicht van inkomstenbronnen 2017-2026 (gebaseerd op informatie van Departement WEWIS en de jaarcijfers van het Orpheus Instituut)⁷²

4.1.2 Externe financiering en hefboomeffect

Zowel het convenant (WEWIS) als de beheersovereenkomst (AHOVOKS) vereisen het Orpheus Instituut om externe financiering te genereren, zonder een specificatie van de mogelijke bronnen van externe financiering. De bronnen van financiering die het Orpheus Instituut als 'externe financiering' aanmerkt zijn, worden in hoofdstuk 4.1.1 Belangrijkste inkomstenbronnen opgesomd in de sectie 'Andere subsidies en schenkingen'.

Ook is het Orpheus Instituut erin geslaagd financiering in natura te verkrijgen: hieronder valt alle externe financiering die niet in contanten door het Orpheus Instituut wordt ontvangen. Bijvoorbeeld, als onderzoekers bij het instituut kunnen komen werken omdat ze een beurs hebben ontvangen die rechtstreeks aan hen wordt uitbetaald (in plaats van via het instituut), kan dit worden beschouwd als externe financiering in natura. Het instituut mag ook het Koetshuis gebruiken via een 'in natura' overeenkomst. De algemene financiële aanpak van het instituut getuigt van "goedhuisvaderschap".

In KPI 5 van het convenant is vastgelegd dat het Orpheus Instituut minimaal 25% van de jaarlijkse WEWIS-subsidie als externe financiering moet aantrekken. Deze KPI wordt met een gemiddelde van 25% over telkens de drie laatste jaren voortschrijdend beoordeeld, omdat het aantrekken van externe financiering vaak een langzaam en langdurig proces is, waardoor er (met name in kleinere instituten) grote

⁷² Voor sommige bedragen voor 2025 en 2026 is er met voorlopige cijfers gewerkt aangezien de definitieve cijfers nog niet beschikbaar waren.

fluctueringen kunnen plaatsvinden van jaar tot jaar. Zoals vermeld in het convenant, de eerste berekening (en beoordeling) van de verhouding van externe financiering vond plaats in 2024 voor de periode 2022-2024. Aan de hand van deze berekening, is in 2024 een percentage van 25,8% behaald. Naar verwachting zal dit percentage in 2025 en 2026 verder groeien (zie Tabel 8). De tabel toont een duidelijke toename in de ratio van externe financiering ten opzichte van de WEWIS-subsidie tussen 2022 en 2023, en een relatief stabiele ratio tussen 2023 en 2024.

De consultant constateert dat het Orpheus Instituut en het Departement WEWIS een andere interpretatie hebben van de berekeningswijze van het hefboomeffect van de structurele subsidie. Daarom raadt de consultant beide partijen aan om in gesprek te gaan en gezamenlijk tot een eenduidige, billijke en gedragen berekeningswijze van KPI 5 te komen die ook in lijn is met de praktijk binnen andere convenanten van het Departement WEWIS. Ga hierbij uit van het effectieve bedrag van de subsidie na begrotingsaanpassing in het MB. Indien niet alle KPI's behaald worden en niet het volledige saldo uitbetaald wordt, is het aan te raden om het effectief uitgekeerde subsidiebedrag te hanteren.

Tabel 8: Externe financiering ratio WEWIS-subsidie 2022-2026 (gebaseerd op de informatie van het Departement WEWIS en het Orpheus Instituut met betrekking tot de jaarverslagen) ⁷³

	2022	2023	2024	2025	2026
Externe financiering	129.077	234.576	217.200	310.027	705.880
WEWIS-subsidie	722.000	748.000	768.000	789.000	789.000
<i>Jaarlijks percentage</i>	<i>17,9%</i>	<i>31,4%</i>	<i>28,3%</i>	<i>39,3%</i>	<i>89,5%</i>
<i>Gemiddelde van de laatste drie jaren (Streefwaarde vanaf 2024 is 25%)</i>	<i>(n.v.t.)</i>	<i>(n.v.t.)</i>	<i>25,8%</i>	<i>33%</i>	<i>52,3%</i>

In de beheersovereenkomst (AHOVOKS) is vastgelegd dat het Orpheus Instituut inspanningen doet om zijn eigen financiële middelen, andere dan de middelen vermeld onder artikel 25 van deze overeenkomst en WEWIS-middelen, tegen het einde van de beheersovereenkomst met minstens 10% te verhogen. De jaarrekening van 2021 dient hiervoor als basis. In 2021 waren de financiële middelen van het Orpheus Instituut € 310.211 (d.w.z. andere subsidies en schenkingen, en overige financiering), dit betekent dat het instituut dit bedrag zou moeten verhogen met € 31.021 tegen 2026. Sinds 2023 bedragen de eigen financiële middelen van het instituut (d.w.z. andere subsidies en schenkingen, en overige financiering) meer dan € 390.000 (dus een toename van meer dan € 79.000 elke jaar in vergelijking met het niveau van 2021). Het kan geconcludeerd worden dat de gestelde voorwaarde in de beheersovereenkomst volledig is behaald.

Zoals hierboven vermeld is het Orpheus Instituut er recentelijk in geslaagd om competitieve externe onderzoeksfinanciering aan te trekken, waaronder de Marie Curie Fellowship (2025-2027) en de European Research Council (ERC) Advanced Grant (2026-2030).

⁷³ Voor sommige bedragen voor 2025 en 2026 is er met voorlopige cijfers gewerkt aangezien de definitieve cijfers nog niet beschikbaar waren.

De consultant vindt dat bovengenoemde prestaties aantonen dat het Orpheus Instituut niet enkel inspanningen levert maar ook daadwerkelijk erin slaagt om andere financiering aan te trekken buiten de overheidsfinanciering om. Hierop aanvullend tonen deze prestaties dat het Orpheus Instituut, ondanks zijn relatief kleine omvang, mee kan concurreren op de hoogste Europese niveaus op het gebied van onderzoek. Dit werd in de interviews bevestigd: *“Het Orpheus Instituut is een van de weinige kennisinstellingen die erin slaagt om ERC Grants te verwerven, dit is ook een openbaring voor vele universiteiten”* (interview met de docARTES-partners). Bovendien zijn de succesratio's voor de ERC Grants meestal tussen de 11% en 15%, afhankelijk van het toegekende budget en het aantal inschrijvingen⁷⁴. In dit geval werden 281 van de 2.534 voorstellen geselecteerd voor toekenning, wat leidt tot een succesratio van 11%.

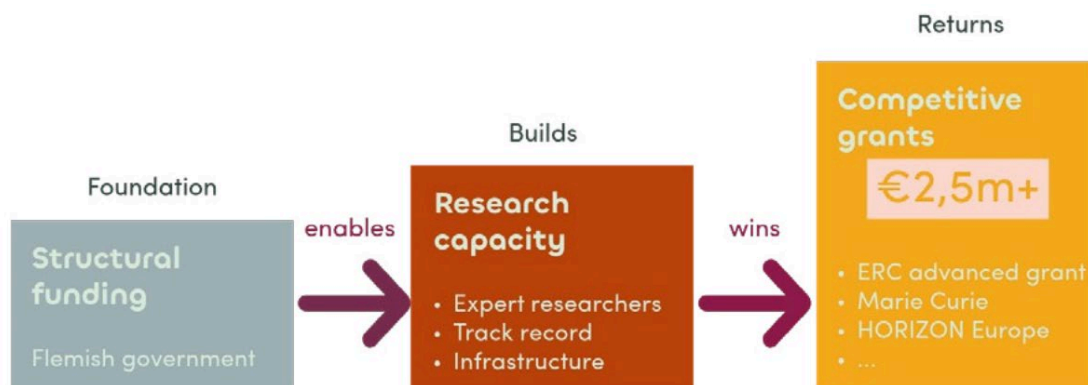
Tijdens de beleidsperiode werd ook strategisch ingezet op deelname aan Europese programma's, in het bijzonder Erasmus+, als instrument voor internationalisering, curriculumontwikkeling en pedagogische innovatie op het snijvlak van onderwijs en onderzoek. Projecten zoals RAPP Lab (Reflection-based Artistic Professional Practice) en het Blended Intensive Programme FARM (Fostering Artistic Research in Music)⁷⁵, die elk tot stand komen met verschillende partnerinstituten, leverden concrete didactische en inhoudelijke resultaten op die rechtstreeks werden ingebed in het docARTES-curriculum. Het feit dat het Orpheus Instituut herhaaldelijk het fysieke gedeelte van FARM heeft georganiseerd, bevestigt de sturende rol van het Orpheus Instituut binnen deze Europese samenwerking. Research fellows en doctoraatsonderzoekers maakten intensief gebruik van Erasmus+- mobiliteitsinstrumenten, hetgeen hun onderzoeksvaardigheden, internationale netwerken en professionele competenties versterkte en het Orpheus Instituut structureel integreerde in het Europese hoger onderwijs- en onderzoekslandschap.

Dit succes toont ook aan hoe de structurele financiering die door het Departement WEWIS en AHOVOKS geïnvesteerd worden in de ontwikkeling van infrastructuur en expertise, essentieel zijn om de aanvullende financiering in de toekomst te waarborgen. Coördinatiecapaciteit is een randvoorwaarde om Erasmus+-trajecten aan te vragen en uit te voeren; bij gebrek daaraan bereikt die hefboom een plafond. Onderstaand figuur toont de werking van het vermenigvuldigingseffect bij het Orpheus Instituut.

⁷⁴ <https://erc.europa.eu/news-events/events/webinar-erc-work-programme-2026-part-1>

⁷⁵ 5.2.3 Gedistribueerde onderwijsprogramma's

Figuur 5: Vermenigvuldigingseffect van de structurele financiering (door het Orpheus Instituut in het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek)

De consultant beoordeelt de mate waarin het Orpheus Instituut zijn eigen inkomsten voor de periode 2022-2025 heeft gegenereerd als positief – en in lijn met de vereisten in het convenant en de beheersovereenkomst. De consultant ziet het hefboomeffect van de Vlaamse subsidies via het Departement WEWIS duidelijk terug, hetgeen het cruciale belang van deze basisfinanciering vanuit de Vlaamse overheid benadrukt: zonder deze basisfinanciering zou het instituut geen capaciteit, in termen van medewerkers en infrastructuur, hebben om dusdanige competitieve en prestigieuze Europese subsidies binnen te halen.

4.1.3 Verdere overwegingen

Alle instituten in de benchlearningoefening, inclusief het Orpheus Instituut, zijn vergelijkbaar wat financiering betreft: ze krijgen een structurele basisfinanciering vanuit een ministerie en zoeken daarnaast aanvullende financiering door middel van internationale programma's, private financiering en vergelijkbare bronnen:

- het ligeti centre ontvangt momenteel een subsidie van 3 miljoen euro per jaar, maar moet steeds creatiever worden in het zoeken van financiering doordat de Duitse brede financieringscontext een daling kent die de universiteiten en onderzoeksinstituten treft;
- het INET-md, gefinancierd door de nationale publieke Foundation of Science and Technology (FCT) en door aanvullende projectmatige financiering vanuit het Ministerie van Cultuur en aanvullende projectfinanciering uit het FCT. Ze verschuiven de nadruk richting interdisciplinaire aanvragen en kijken momenteel naar internationale financieringsprogramma's (zoals Creative Europe⁷⁶ en Horizon Europe);
- het Research & Engagement Directorate (RED) is onderdeel van de Royal Conservatoire of Scotland (RCS) die wordt gefinancierd vanuit de Scottish Funding Council (SFC) (die zowel onderzoek als hoger onderwijs in Schotse Hoger Onderwijs Instellingen financiert) en de Arts and

⁷⁶ Creative Europe is het programma van de Europese Commissie ter ondersteuning van de cultuur- en audiovisuele sector.

Humanities Research Council (AHRC) in het Verenigd Koninkrijk. Laatstgenoemde heeft stevige bezuinigingen op het gebied van cultuur en onderzoek ondergaan. RCS investeert aanzienlijke middelen in kennisuitwisseling en innovatie ter ondersteuning van onderzoek en innovatie, waaronder in het werk van medewerkers, studenten en alumni. RED werkt ook samen met andere instellingen (zoals het Creative and Social Futures Fund⁷⁷) om financiële ondersteuning te kunnen bieden.

Aldus valt te observeren dat alle instituten in de benchlearningoefening, ondanks de diverse financiële mogelijkheden voor alle instituten, inclusief het Orpheus Instituut, beschikken over weinig middelen in verhouding tot hun behoeften. Ook is externe financiering niet eenvoudig te vinden. Ook de relatief korte financieringscyclus van vijf jaar, maakt het relatief uitdagend om ver vooruit te kunnen plannen.

Een laatste ontwikkeling die belangrijk is om te benoemen en die het inkomstenniveau van het Orpheus Instituut mogelijk zal beïnvloeden betreft de vrijstelling op doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers of het dispuut hieromtrent met de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën. Werkgevers uit de privésector en kennisinstellingen kunnen onder bepaalde voorwaarden een korting krijgen op de bedrijfsvoorheffing die ze moeten betalen op de lonen van de onderzoekers die ze tewerkstellen. Die korting kan oplopen tot 80%. Een verschil in interpretatie van de richtlijnen van de FOD Financiën heeft mogelijk negatieve consequenties voor het instituut en kan zelfs een uitdaging vormen aangaande het huidige budget. Het verschil in interpretatie komt voort uit het feit dat het Orpheus Instituut niet expliciet bij naam is genoemd als een van de uitzonderingen in de Codex Hoger Onderwijs. Toen de belastingaangifte van het Orpheus Instituut in 2023 werd gecontroleerd, werd het instituut verzocht om de bedrijfsvoorheffing voor dat jaar te betalen aan de FOD Financiën inclusief een 10% boete. Volgens de wetgeving mag de FOD Financiën een betaling vragen vanaf 2018. De uitspraak had echter enkel betrekking op 2023. De FOD Financiën ziet dat het instituut te goeder trouw gehandeld heeft en heeft daarom bepaald om de 10% boete niet toe te passen. De dreiging van de teruggave van de bedrijfsvoorheffing kan een aanzienlijke impact hebben op de resultaten en output van het instituut, aangezien de teruggave voor de periode 2018-2025 in totaal € 650.000 bedraagt. Met betrekking tot 2023 is inmiddels een bedrag (met inbegrip van nalatighedsinteressen) van € 86.017 betaald in december 2025. Momenteel worden er op Vlaams en federaal niveau pogingen ondernomen om voor de zomer van 2026 de status van het instituut in de Codex Hoger Onderwijs aan te passen. Dit zou betekenen dat het Orpheus Instituut de uitzondering voor onderzoekers op de bedrijfsvoorheffing vanaf 2026 officieel kan toepassen. Het instituut werkt samen met een advocaat en staat in nauw contact met de FOD. Het instituut hoopt dat een eventuele toekomstige claim van de FOD Financiën achterwege zal blijven.

⁷⁷ Het Creative and Social Futures Fund is een gezamenlijk innovatiefonds ter ondersteuning van projecten in een vroeg stadium binnen de kunst, geesteswetenschappen en sociale wetenschappen die ondernemerspotentieel en maatschappelijke impact hebben.

4.2 Uitgaven 2022-2025 (ex post)

De totale operationele kosten van het Orpheus Instituut bestaan uit:

- personeelskosten (de grootste kostenpost van een kennisinstelling) - deze vertegenwoordigen tussen de 65 en 69% van de totale kosten in 2022-2025;
- en overige kosten, zoals kosten gerelateerd aan het gebouw, de instrumenten, kantoorartikelen, reizen en verblijf, externe communicatie, bibliotheek en het docARTES-programma.

Tabel 9: Overzicht van de totale kosten in 2022-2025 (gebaseerd op het ex-postluik van de zelfevaluatie)

	2022	2023	2024	2025
Personeelskosten	1.168.118	1.323.118	1.363.604	1.342.056
Overige kosten	636.429	654.474	689.916	607.944
Operationele kosten	1.804.547	1.977.592	2.053.520	1.950.000

Van 2022 tot 2025 zijn de totale operationele kosten gestegen met 8% terwijl de personeelskosten met 14% zijn gestegen en de overige kosten met 14% zijn gedaald. Aangezien het Orpheus Instituut zijn activiteiten aanzienlijk heeft uitgebreid en versterkt, zoals blijkt uit verschillende hoofdstukken van dit verslag, getuigt dit van een zeer kosteneffectieve benadering van de begroting, geïnspireerd door het adagium „Meer doen met minder”.

Het Orpheus Instituut is verplicht om de uitgaven gerelateerd aan elk van de ontvangen subsidies apart te rapporteren.

Wat betreft de uitgaven gelinkt aan de AHOVOKS-subsidie worden de volledige jaarrekeningen van het Orpheus Instituut gehanteerd voor rapportering. Op basis van de analyse van de regeringscommissaris zijn de jaarrekeningen voor de periode 2022-2024 goedgekeurd.

Volgens Artikel 13 van de beheersovereenkomst (AHOVOKS) mogen de totale personeelskosten maximaal 85% van het bedrag van de subsidie (vermeld onder artikel 25 van de overeenkomst) en de inschrijvingsgelden (vermeld onder artikel 16 van de overeenkomst) samen bedragen. De personeelskosten worden berekend voor alle personeelsleden die aan de instelling werken: het contractueel administratief, technisch en onderwijzend personeel, de gastdocenten, onderzoekers, en de door andere instellingen of derden bij het Orpheus Instituut gedetacheerde personeelsleden. Om dat percentage te berekenen worden de personeelsleden die betaald worden met projectsubsidies, andere subsidies of opbrengsten niet meegerekend. Zoals uit onderstaande ratio's blijkt, wordt aan deze eis volledig voldaan.

Tabel 10: Ratio's van personeelskosten tegenover de subsidie van AHOVOKS en studiegelden

	2022	2023	2024	2025
Totaal personeelskost betaald via ahovoks middelen	390.415	458.348	485.138	529.082
Subsidie AHOVOKS	800.526	838.950	859.885	877.712
Inschrijvingsgelden	29.470	21.243	22.078	42.729
Totaal subsidie AHOVOKS + studiegelden	829.996	860.193	881.963	920.441
Verhouding personeelskost tegenover subsidies + studiegelden	47.04%	53.28%	55.01%	57.48%

Wat betreft de uitgaven gelinkt aan de WEWIS-subsidie geven de jaarverslagen gedetailleerde informatie over de gemaakte kosten voor de vastgestelde activiteiten in het convenant (zie Tabel 11 hieronder).

Tabel 11: Overzicht uitgaven WEWIS-subsidie in 2022-2024 (gebaseerd op de jaarverslagen)

	2022	2023	2024	2025 ⁷⁸
Personeelskosten (WEWIS)	678.741	767.619	791.107	827.501
Loonkosten onderzoekers (incl. 35% RSZ en werkgeversbijdrage)	508.593	520.559	533.637	546.941
Honoraria <i>visiting researchers</i> & detachering van onderzoekers	170.148	247.060	257.470	280.560
Overige operationele kosten (WEWIS)	301.402	353.885	406.359	373.035
Diverse onderzoekskosten	206.565	182.209	239.404	178.512
Reis- en verblijfskosten	2.180	3.861	2.544	7.498
Conferentie- en onthaalkosten	7.174	34.112	18.097	45.306
Output	13.283	54.403	48.414	63.419
Overheadkosten	72.200	79.300	97.900	78.300
Totale kosten (WEWIS)	980.143	1.121.504	1.197.466	1.200.537
<i>Aandeel van de personeelskosten (WEWIS) in de totale kosten (WEWIS)</i>	69%	68%	66%	69%

⁷⁸ Deze kosten komen uit het jaarverslag 2025 dat op het moment van schrijven nog niet gevalideerd was. Hier kunnen mogelijk nog (kleine) wijzigingen in komen.

Deze uitgaven wordt afgezet tegen de jaarlijkse inkomsten van het Orpheus Instituut, met name de WEWIS-subsidie, de investeringssubsidie van 2023 en de externe financiering gegenereerd voor de onderzoeksactiviteiten. In 2022, 2023 en 2024 is de financiële situatie in balans met betrekking tot de onderzoeksactiviteiten richting Departement WEWIS.

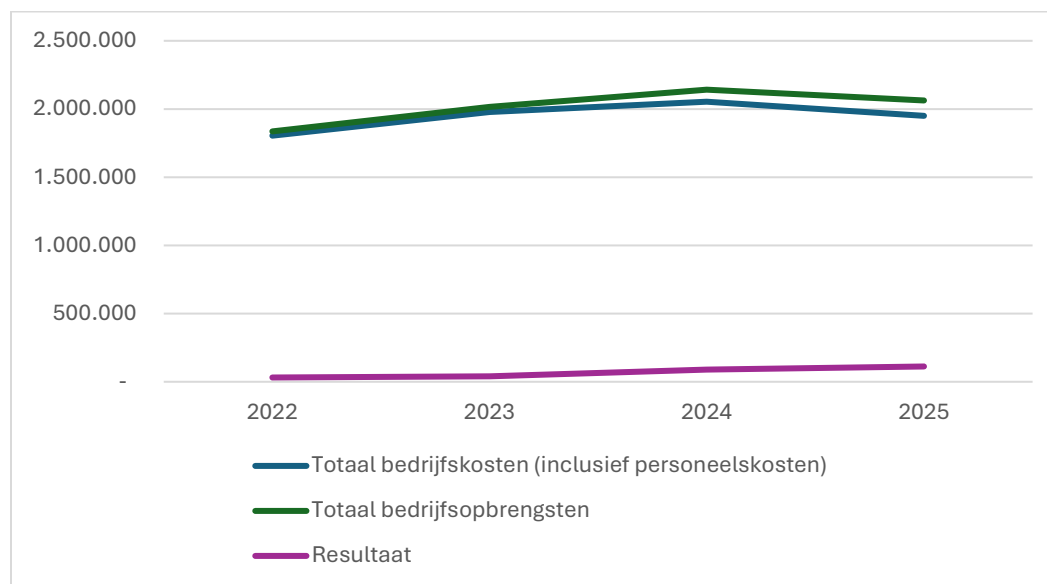
Het aandeel van de personeelskosten in de totale kosten bleef binnen het onderzoeksbudget stabiel. Voor het hele instituut is het aandeel van de personeelskosten ten opzichte van de totale kosten licht gestegen. In 2025 bestonden zowel het onderzoeksbudget als het budget van het instituut voor 69% uit personeelskosten. Het is interessant om op te merken dat het aandeel van de onderzoekskosten in de totale operationele kosten van het instituut is gestegen van 52% in 2022 tot 62% in 2025.

4.3 Conclusie financiële situatie 2022-2026 en vooruitzicht 2027-2031

4.3.1 Conclusie 2022-2026

Zoals onderstaand figuur aangeduid is de financiële situatie van het Orpheus Instituut gezond. De consultant heeft vastgesteld dat het Orpheus Instituut een kosteneffectieve aanpak hanteert. Het instituut is in staat geweest om een toenemende jaarlijkse surplus sinds 2022 te genereren, waarmee het instituut aan zijn reserves kon bouwen.

Figuur 6: Overzicht van de totale bedrijfskosten en bedrijfsopbrengsten 2022-2025 ⁷⁹

⁷⁹ In het financieel overzicht, aangeleverd door het Orpheus Instituut, is de investeringssubsidie gerelateerd aan de Ton Koopmancollectie gebudgetteerd over twee jaar (€ 45.000 in 2023 en € 205.000 in 2024) terwijl de cijfers, aangeleverd door Departement WEWIS duiden dat de volledige € 250.000 subsidie in 2023 is uitgekeerd.

Het overgedragen resultaat bedraagt, sinds het ontstaan van het instituut, € 2.592.110⁸⁰. Dit is uiteraard geen vrij inzetbaar budget. Met het doorrekenen van de nodige correcties komt dit neer op een vrij besteedbare reserve van ongeveer € 1,3 tot 1,5 miljoen. Dit stemt overeen met een zes tot acht maanden werkingskosten. Het Orpheus Instituut beschouwt dit als een prudente buffer. De consultant acht een buffer die een jaar aan operationele kosten (inclusief personeelskosten) kan dragen wenselijker maar begrijpt dat er andere prioriteiten zijn.

Het Orpheus Instituut geeft aan dat de indexering van de personeelskosten en de algemene prijsstijging van goederen en diensten hoger is geweest dan de indexering door AHOVOKS en dat, omgerekend naar koopkracht, er over die periode amper enkele procenten reële groei overblijft. Sindsdien is de uitkering nog maar beperkt gestegen, terwijl de prijzen en in het bijzonder de lonen veel sneller opliepen. De reële slagkracht van de onderwijssubsidie is sinds 2019 niet gegroeid maar gekrompen.

4.3.2 Vooruitzicht 2027-2031

Aangaande mogelijke aanvullende externe financiering voor de periode 2027-2031, is het belangrijk om te vermelden dat het Orpheus Instituut in de komende periode toegang zal krijgen tot Vlaamse competitieve onderzoeksfinanciering voor fundamenteel onderzoek via het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO). Het Orpheus Instituut zal ook formeel toegevoegd worden aan de lijst van hoofdonthaalinstellingen. Tot op heden kan het Orpheus Instituut enkel aanvragen voor projecten voor fundamenteel onderzoek indienen in samenwerking met een Vlaamse hoofdonthaalinstelling. Deze hoofdonthaalinstellingen zijn op dit moment: de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, de Evangelische Theologische Faculteit in Leuven, de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid in Brussel voor zover het onderzoek in godsdienstwetenschappen of godgeleerdheid betreft, de Hogere Zeevaartschool voor zover het wetenschappelijk onderzoek in de nautische wetenschappen betreft, de Vlerick Business School en de Antwerp Management School voor zover het onderzoek in de managementwetenschappen betreft, het Instituut voor Tropische Geneeskunde voor zover het onderzoek in tropische geneeskunde, diergeneeskunde of gezondheidszorg in ontwikkelingslanden betreft en de decretaal erkende Vlaamse schools of arts voor zover het onderzoek in de audiovisuele en beeldende kunst en muziek en podiumkunsten betreft. Na de wijzigingen in de regelgeving zal het Orpheus Instituut zelfstandig, als hoofdinstantie, aanvragen kunnen indienen voor de projecten fundamenteel onderzoek. Hetzelfde geldt voor de postdocmandaten bij het FWO. Voor de aspirantenmandaten dient het Orpheus Instituut, zelfs als hoofdonthaalinstelling, te blijven samenwerken met een Vlaamse universiteit aangezien enkel universiteiten in Vlaanderen doctoraten mogen uitreiken.

⁸⁰ In het convenant staat dat het instituut maximaal 20% per jaar van de subsidie die in een bepaald jaar toegekend is, mag overdragen als reserve naar een volgend werkingsjaar. De totaal gecumuleerde reserve op basis van de toelagen mag maximaal 50% van de jaarlijkse laatste subsidie bedragen. Uit de WEWIS-begroting die in de jaarverslagen aan WEWIS voor 2022, 2023 en 2024 is opgenomen, blijkt dat de uitgaven en inkomsten exact in evenwicht zijn (zie hoofdstuk 4.2 Uitgaven 2022-2025 (ex post)). De overgedragen winst komt niet uit de WEWIS-subsidie.

Deze aanpassingen in de regelgeving zullen voor gelijke concurrentievoorwaarden zorgen zonder het volume aan aanvragen fors te verhogen, aangezien de groep bijkomende ontvankelijke aanvragers beperkt is t.o.v. de huidige potentiële groep aanvragers. Deze mogelijkheid zorgt ervoor dat het Orpheus Instituut deze kansen verder kan onderzoeken en hopelijk de externe financiering verder kan laten toenemen.

De consultant concludeert dat deze hervorming van de regelgeving transformatief is voor het Orpheus Instituut en mogelijk gelijktijdig zorgt voor een meer gebalanceerde verdeling van onderzoeksfinanciering door de Vlaamse overheid. Het expertenpanel kwam zelf tot een gelijkaardige conclusie: *“de mogelijkheid om toegang te krijgen zonder de formele verplichting om samen te werken met een partnerinstelling, vormt een potentieel belangrijke ontwikkeling. Het panel staat volledig achter deze mogelijkheid en moedigt deze sterk aan. Gezien de creativiteit, energie en internationale reputatie van het Orpheus Instituut, beschouwt het panel het instituut als uitzonderlijk goed geplaatst om succesvol mee te dingen binnen deze financieringsstroom. Dergelijke ontwikkelingen zullen niet alleen de onderzoekscapaciteit van het instituut versterken, maar ook verder bijdragen aan de consolidatie van zijn rol in de bredere onderwijs-, onderzoeks- en cultuur- ecosystemen in Vlaanderen.”*

Wat betreft de financiering zijn er volgens de consultant twee kwesties die moeten worden aangepakt:

1/ De werkdruk en verwachtingen t.a.v. het personeel, in het bijzonder het ondersteunend personeel, liggen hoog door de relatief kleine omvang van het instituut.

2/ Het onderzoek m.b.t. de Ton Koopmancollectie wordt nog niet voldoende ondersteund door de jaarlijkse structurele subsidie (zie hoofdstuk 6.2.2 Financiering van de Ton Koopmancollectie).

De consultant adviseert om beide structurele subsidies, dus van het Departement WEWIS en AHOVOKS, te verhogen, op basis van de output en kwaliteit, de excellente ambities voor 2027-2031, de kwaliteitscultuur van het instituut, de hardwerkende en gepassioneerde werknemers, de manier waarop het instituut permanent in staat is om zichzelf opnieuw uit te vinden, de mate waarin het in staat is geweest om in toenemende mate externe financiering te verwerven, de wijze waarop het heeft gewerkt aan het verbeteren van de externe communicatie, enz. In diverse hoofdstukken van dit rapport is aangetoond dat het Orpheus Instituut substantieel is gegroeid, excellentie heeft getoond en competitieve financiering heeft aangetrokken.

Deze aanbeveling wordt ondersteund door het expertenpanel: *“Het panel vindt dat het passend is voor zowel AHOVOKS als het Departement WEWIS om na te denken of het huidige niveau van structurele ondersteuning voldoende is in verhouding van de getoonde prestaties, strategische betekenis en het toekomstige potentieel van het instituut. Deze vraag is vooral relevant, aangezien het instituut bewezen heeft in staat te zijn om relatief beperkte basisfinanciering te verhogen tot aanzienlijke extra middelen via zeer competitieve internationale financieringsprogramma's, waaronder prestigieuze ERC Grants⁸¹ en andere Europese financieringsprogramma's.”*

⁸¹ Een research fellow ontving in 2012 een ERC Starting Grant voor het project 'Music Experiment21'.

4.3.3 AHOVOKS subsidie

Met betrekking tot de AHOVOKS subsidie, adviseert de consultant een verhoging met € 140.000 op jaarbasis, specifiek bestemd voor een capaciteitsversterking op het vlak van valorisatie, kennisoverdracht, evenementen en onderwijs. Deze middelen zouden als volgt worden ingezet: Coördinatiecapaciteit (personeel) € 80.000 en Programmagebonden werkingsmiddelen € 60.000.

- De personeelscomponent (€ 80.000) dekt de inzet van een medewerker voor maatschappelijke en economische valorisatie met een aanvullende coördinatiefunctie voor kennisoverdracht, evenementen, en de levenslang leren en gedistribueerde onderwijsprogramma's;
- De werkingscomponent (€ 60.000) dekt de directe kosten van de kennisoverdracht en evenementen - inclusief locatie en logistiek, reis- en verblijf van (internationale) deelnemers, materiaal, documentatie.

Zoals hierboven vermeld, is de reële slagkracht van de onderwijssubsidie sinds 2019 niet gegroeid maar gekrompen. Een verhoging van de subsidie zou dit effect corrigeren en het instituut bovendien de nodige middelen verschaffen om aan zijn strategische doelstellingen te blijven voldoen, alsook de organisatorische capaciteit te verhogen. Hiermee wordt de langetermijn-weerbaarheid van het instituut versterkt.

Het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs engageert het instituut tot een verdere uitbouw van zijn functie op het gebied van valorisatie en kennisoverdracht (deze worden toegelicht in hoofdstuk 6.6 Valorisatie), alsook onderwijsopdracht in precies die domeinen die programma- en evenement-intensief zijn: levenslang leren (SD3) – intensieve programma's, workshops, Orpheus Summits en lezingenreeksen – en de gedistribueerde programma's, met de MOOC en de Erasmus+ Blended Intensive Programmes FARM, WARM en LabRAM. Deze activiteiten behoren tot de onderwijswerking van het instituut en zijn sterk afhankelijk van coördinatie. De gevraagde capaciteit is volgens de consultant noodzakelijk voor drie strategische doelstellingen:

- SD3: levenslang leren kan alleen als kernonderdeel bestendig en kwalitatief geborgd worden georganiseerd met coördinatiecapaciteit.
- SD2: werkbaarheid en welzijn als kwaliteitscriteria komen bij stijgend volume onder druk.
- SD7: een proportioneel en slagkrachtig georganiseerde werking vraagt dat ondersteuning de inhoudelijke kern versterkt in plaats van haar te belasten.

4.3.4 WEWIS subsidie

Met betrekking tot de WEWIS subsidie, stelt het Orpheus Instituut in het Strategisch Plan 2027-2031 onderzoek een structurele verhoging van de WEWIS subsidie van € 250.000 per jaar voor. Het doel van dit budget is verder onderzoek naar en duurzame valorisatie van de Ton Koopmancollectie, wat voor het instituut cruciaal is om zijn wetenschappelijke en educatieve missie uit te kunnen voeren. De Research Advisory Council pleit in het interview ook actief voor een substantiële verhoging van de structurele financiering in verband met het duidelijke maatschappelijke en wetenschappelijk rendement van het instituut. *“Het is een instituut met een zeer beperkte financiering. Het wordt geleid door de passie van de mensen. De creatie van een stimulerende omgeving is waarom ze zo ver zijn gekomen.”*

Vanuit de beleidsmakers wordt de vraag gesteld of het opportuun is om middelen binnen de WEWIS subsidie specifiek te oormerken voor het werk m.b.t. de Ton Koopmancollectie, dat zich bevindt in cluster 6 (Resounding Libraries), aangezien dit voor de andere onderzoeksclusters ook niet het geval is. De vraag wordt gesteld of de extra middelen van € 250.000 per jaar moeten worden gealloceerd aan één specifiek onderzoeksdoel. Vanuit beleidsperspectief kan er wel gevraagd worden voldoende middelen te besteden aan kernfuncties van het instituut zoals maatschappelijke valorisatie, internationale samenwerking, publieke zichtbaarheid en kwaliteitsbewaking.

Voor de consultant is de collectie echter niet beperkt tot één specifiek onderzoeksgebied, maar vormt ze juist een gemeenschappelijke basis voor onderzoek, artistieke experiment, kennisontwikkeling en publieke betrokkenheid binnen het gehele instituut. De collectie sluit aan bij elk van de vier thema's die het instituut in zijn Strategisch plan 2027-2031 onderzoek heeft vastgesteld: *Music and Societal Change*, *Music and Technological Development*, *The Musical Past in the Musical Future*, en *Knowledge through Music*.

De Ton Koopmancollectie ondersteunt interdisciplinaire samenwerking (zowel intern als op lokaal en regionaal niveau), trekt internationale onderzoekers aan, versterkt de positie van het instituut als expertisecentrum voor artistiek onderzoek en creëert blijvende bronnen die ten goede zullen komen aan huidige en toekomstige generaties wetenschappers en musici. De collectie is toevertrouwd aan het Orpheus Instituut vanwege diens erkende expertise. Structurele financiering zorgt ervoor dat dit internationaal belangrijke erfgoed niet louter wordt opgeslagen, maar actief wordt omgevormd tot een levende onderzoeksinfrastructuur die voortdurend nieuwe artistieke, wetenschappelijke, educatieve, technologische en maatschappelijke waarde genereert. Zodoende kan het gekoppeld worden aan zowel maatschappelijke als economische valorisatie.

Daarom ondersteunt de consultant het pleidooi voor verhoging van structurele financiering en ziet het als een onvermijdelijk resultaat van het succes van het instituut. Het panel deelt ook deze zienswijze: *“het doorlopende succes van het Orpheus Instituut in het aantrekken en behouden van internationaal erkende onderzoekers mag niet als vanzelfsprekend worden beschouwd. Het behouden van dit niveau van uitmuntendheid vereist niet alleen een voortdurend succes op projectbasis, maar ook een voldoende stevige structurele financiering om institutionele stabiliteit op lange termijn, onderzoekskansen en internationale concurrentie binnen Vlaanderen te ondersteunen.”*

Indien het Orpheus Instituut een aanvullende structurele subsidie zou ontvangen, zal het ook meer externe financiering moeten aantrekken om de vereiste 25% te waarborgen. Het is volgens de consultant duidelijk dat het Orpheus Instituut een helder overzicht heeft van de externe financieringsmogelijkheden en dat ze in staat zijn om ze binnen te halen. Gezien het succes dat het Orpheus Instituut heeft gehad in het veiligstellen van competitieve externe financiering, ziet de consultant geen obstakel om deze standaard van 25% te blijven hanteren. De consultant adviseert het Orpheus Instituut wel om een fondsenwervingsstrategie te ontwikkelen als instrument om zowel te reflecteren en vooruit te kijken, als om alle mogelijkheden die het instituut overweegt te tonen.

Ook kan uit de analyse op basis van het Culturele Waardenmodel (zie Bijlage D: Analyse gebaseerd op het Culturele Waardenmodel) geconcludeerd worden dat de economische waarde van het Orpheus Instituut zeker aanwezig is, maar nog wel concreter gemeten en gemonitord kan en mag worden door het instituut. Daarbij moet zowel rekening gehouden worden met de directe economische waarde van cultuur (inclusief meetbare financiële opbrengsten) als indirecte economische waarden (via de effecten op andere sectoren zoals toerisme). Daarom is de consultant van mening dat het belangrijk is om het Orpheus Instituut de benodigde middelen te bieden om zijn economische waarde te vergroten, te meten en te monitoren.

Tot slot adviseert de consultant zowel AHOVOKS, het Departement WEWIS als het Orpheus Instituut om in gesprek te blijven over hun wederkerige wensen en behoeften. Daarbij vraagt de consultant specifiek aandacht voor het onderzoeken van alle mogelijkheden om de structurele subsidies te verhogen.

5. Onderwijs

Research-led onderwijs⁸² is het kernconcept van onderwijs bij het Orpheus Instituut. In het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs werden er 5 strategische doelstellingen geformuleerd. Samengevat zijn deze doelstellingen:

1. Postacademisch onderwijs en doctoraatsopleiding, waaronder de doctoraatsopleiding docARTES, en het laureaatsprogramma.
2. Onderzoek, inclusief het ontwikkelen van discipline-disseminatiekanalen, het faciliteren van de uitwisseling tussen het Orpheus Research Centre en de onderwijsprogramma's en de onderzoeksakkoorden met Belgische en/of buitenlandse hogescholen, universiteiten en andere organisaties.
3. Maatschappelijke dienstverlening: het verstrekken van maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, alsook het uitbouwen van de nascholing en het aangaan van uitdaging van de academisering van het hoger muziekonderwijs.
4. Kwaliteitsbewaking: het garanderen en optimaliseren van de functie als expertisecentrum.
5. (Inter)nationale samenwerking: het aanjagen en realiseren van samenwerkingen met Belgische en/of buitenlandse hogescholen, universiteiten en met gelijkaardige en complementaire kunstopleidingen in binnen- en buitenland.

Sinds september 2004 organiseert en coördineert het Orpheus Instituut een doctoraatsopleiding in de kunsten, docARTES, in samenwerking met Vlaamse en Nederlandse partners. *“Het doel van docARTES mikt hoger dan de traditionele opleiding-tot-thesis door de jonge musici-onderzoekers praktijkgewijs te vormen tot volwaardige professionele onderzoekers”* (Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs). Bovendien biedt het Orpheus Instituut naast het docARTES-programma ook de voortgezette opleiding kamermuziek, een online cursus (MOOC) op het edX-platform: “Artistic Research in Music - an Introduction” en een divers aanbod voor doctoraatsstudenten aan andere Vlaamse hogescholen en universiteiten aan. Tot slot vindt kennisdeling en onderzoeksdisseminatie plaats via internationale samenwerkingen, bijvoorbeeld WARM (Workshop Artistic Research in Music, samen met Italiaanse partnerinstellingen), FARM (Fostering Artistic Research in Music, een Erasmus+ Blended Intensive Programme (BIP)) en LabRAM (Laboratorio di Ricerca Artistica in Musica, samen met de Universiteit van Pescara), waarin denken over artistiek onderzoek centraal staat.

Het Orpheus Instituut beschrijft in zijn ontwerp van Strategisch plan 2027–2031 onderwijs drie pijlers, ook wel ‘actiedomeinen’ genoemd, waarbinnen het instituut het research-led onderwijs in de komende periode zal organiseren (zie Figuur 7). Daarnaast plant het Orpheus Instituut om onderwijsformats aan te bieden die fungeren als actieve onderzoeksomgevingen, inclusief onderzoeksseminaries, gezamenlijke labs en experimenten, om methodologieën en de artistieke praktijk te verkennen (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs).

⁸² Dit kan in het Nederlands worden als ‘onderzoeksgedreven onderwijs’, maar binnen dit rapport wordt de term aangehouden zoals deze door het Orpheus Instituut wordt gehanteerd, zijnde ‘research-led onderwijs’.

Figuur 7: Research-led onderwijs: drie pijlers (ontwerp van Strategisch Plan 2027-2031 onderwijs)

Deze pijlers wijzen op een uitbreiding van de educatieve processen binnen het instituut: *“Samen tonen [deze actiedomeinen] hoe het Orpheus Instituut onderwijs gebruikt als motor voor kennisontwikkeling, gemeenschapsvorming en internationale uitwisseling”* (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs).

Hoewel onderwijs altijd al centraal stond in het instituut, observeert de consultant dat via de drie pijlers het instituut een structurele basis creëert voor de programma's gericht op kennisontwikkeling op het gebied van artistiek onderzoek. Er vindt ook een duidelijke uitwisseling plaats tussen onderwijs en onderzoek. Het expertenpanel zegt hierover het volgende: *“In plaats van als aparte domeinen te functioneren, komen onderwijsactiviteiten direct voort vanuit de actieve onderzoeksomgeving, terwijl onderzoek continu wordt geïnformeerd en versterkt door pedagogische uitwisseling, doctoraatsbegeleiding en de deelname van studenten en visiting researchers.”*

De consultant gaat hieronder in op de verschillende pijlers van onderwijs, met specifieke aandacht voor docARTES als kernaspect van de beheersovereenkomst (AHOVOKS).

5.1 DocARTES

DocARTES is een internationaal interuniversitair doctoraatsprogramma voor artistiek onderzoek in muziek, gericht op musici-onderzoekers (ervaren performers en componisten). Het programma is een samenwerking tussen de volgende Hoger Onderwijs Instellingen:

- Orpheus Instituut, coördinerend instituut (Gent, België)
- Associatie KU Leuven: KU Leuven en LUCA Campus Lemmens Leuven (Leuven, België)
- Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (BE): Universiteit Antwerpen (Antwerpen, België)
- Koninklijk Conservatorium Antwerpen (Antwerpen, België)
- Universiteit Leiden, Academie der Kunsten (Leiden, Nederland)
- Koninklijk Conservatorium Den Haag (Den Haag, Nederland)

- Conservatorium van Amsterdam (Amsterdam, Nederland)⁸³

In het ex-postluik van de zelfevaluatie geeft het Orpheus Instituut een uitgebreide reflectie op de werking en ontwikkelingen van het programma in de afgelopen periode.

Een van de doelstellingen van docARTES, volgens het Strategisch Beleidsplan 2022–2026 onderwijs, is dat studenten niet alleen worden opgeleid tot specialisten in hun eigen vakgebied, maar ook een breder inzicht op ontwikkelingen en evoluties in (artistiek) onderzoek krijgen. Tegelijkertijd ontwikkelen ze een aanzienlijk professioneel voordeel. De interviews met de docARTES-partners bevestigen deze doelstelling en wijzen erop dat het professionele voordeel komt van het internationale netwerk waar de studenten intreden via het Orpheus Instituut en de partnerinstellingen: *“Voor elke partnerinstelling die deelneemt aan docARTES zijn er veel voorbeelden te noemen van succesvolle alumni. Je ziet deze mensen in interessante posities in het culturele veld in België, Nederland en daarbuiten.”*

Echter, niet alleen de afstudeerders, maar ook het docARTES-programma als geheel heeft een belangrijke positie. Het expertenpanel stelt op dit vlak: *“Het docARTES-programma wordt door stakeholders in het algemeen beschouwd als de ‘gouden standaard’ in postgraduaat, op onderzoek gefocust onderwijs in muziek.”*

Een belangrijke ontwikkeling die heeft plaatsgevonden in de afgelopen periode 2022-2026 betreft de structureel versterkte interactie tussen docARTES en het Orpheus Research Centre naar aanleiding van de aanbevelingen in de evaluatie in 2021 (zie Bijlage A: Aanbevelingen aan het Orpheus Instituut in de 2021 evaluatie en opvolging in 2022-2026). De consultant constateert dat het doctoraatsprogramma docARTES fungeert als het centrale knooppunt tussen onderwijs en onderzoek, en dat er inhoudelijk en organisatorisch afstemming plaatsvindt tussen beide aspecten. DocARTES wordt zowel door het Orpheus Instituut als de Vlaamse overheid gezien als het belangrijkste instrument voor de opleiding en begeleiding van musici-onderzoekers gezien. De consultant ziet deze wisselwerking als een zeer belangrijke ontwikkeling waar zowel de onderzoekers als studenten van profiteren. Voor meer over de interactie tussen onderzoek en onderwijs, zie hoofdstuk 5.4 Interactie tussen onderzoek en onderwijs.

Een andere ontwikkeling die de consultant prijst, is de digitalisering van de toelatingsprocedure sinds 2023. Een centraal systeem voor aanmeldingen heeft docARTES verder toegankelijk gemaakt voor internationale doctoraatskandidaten. Doordat de operationele zaken, zoals het systeem voor aanmelding, centraal bij het Orpheus Instituut is belegd, is er ook sprake van transparantie, consistentie en verantwoordelijkheid over docARTES bij het instituut (ex-postluik van de zelfevaluatie).

Artikel 6 van de beheersovereenkomst (AHOVOKS) verzoekt het Orpheus Instituut om docARTES te organiseren, in het kader van de voorbereiding van een doctoraat aan een Vlaamse of buitenlandse universiteit, en in nauwe samenwerking met deze universiteit. Het is duidelijk voor de consultant dat er een

⁸³ <https://orpheusinstituut.be/en/education/postgraduate-education-and-residency-programs/docartes>

samenwerking bestaat tussen het Orpheus Instituut en elk van de docARTES-partners, hoewel de mate van samenwerking verschilt per partner. De intensiteit van de samenwerking hangt af van overlappende onderzoeksthema's, governancestructuren binnen de instellingen en of er ander postinitieel onderwijs aanwezig is de partnerinstelling. Volgens de interviews kunnen verschillende perspectieven binnen de partnerinstelling leiden tot het niet bereiken van het volledige potentieel van docARTES.

Verscheidende aandachtspunten werden tijdens de interviews met de docARTES-partners aangekaart:

- *“De internationale gemeenschap van artistiek onderzoek is aan het groeien. Veel mensen willen een doctoraat starten en zoeken een promotor⁸⁴, wat betekent dat er veel kandidaten zijn voor een doctoraat in de kunsten. Het is moeilijk om een goede promotor te vinden.”*
- *“Er was een gebrek aan duidelijkheid bij studenten over de toelating aan docARTES. Sommige studenten dachten dat ze een doctoraatstraject konden volgen bij het Orpheus Instituut.”*
- *“De kandidaten zijn meer geëmancipeerd geworden. Ze hebben hun eigen verwachtingen en kunnen hun eigen mening beter uitdrukken dan de kandidaten van de vorige generaties.”*

Vanaf academiejaar 2026–2027 wordt een verandering in de samenwerkingsstructuur van docARTES voorzien. Tijdens de interviews werd duidelijk dat de individuele instellingen zich meer zullen richten op hun eigen onderzoeksclusters en promotieprogramma's. Er zullen nog steeds gezamenlijke sessies zijn, maar er zullen ook aparte trajecten zijn voor de studenten in elk van deze instellingen. Volgens het interview met de docARTES-partners *“volgt deze verandering de wens van de partnerinstellingen om de docARTES-studenten sterker te verbinden aan de eigen onderzoeksclusters van hun universiteit en meer interactie met hun universitaire omgeving te creëren.”* De consultant erkent dat deze veranderingen rondom meer eigenaarschap in de realisatie van het programma ervoor zorgen dat er meer verantwoordelijkheid bij de partnerconservatoria en -universiteiten ligt, alsook dat de rol van het Orpheus Instituut enigszins verandert naar het verschaffen van actuele kennis op de artistiek onderzoek en het stimuleren van een verbindend netwerk tussen de docARTES-studenten. De docARTES-partners lichtten in de interviews toe dat er bijvoorbeeld meer zeggenschap in de aanwerving van geschikte kandidaten bij hen ligt. De administratieve zaken en de gemeenschappelijke sessies in het eerstejaarscurriculum blijven bij het Orpheus Instituut.

“De aanmeldprocedure vindt gedecentraliseerd plaats, wat betekent dat je specifiek aanmeldt bij één van de partnerinstellingen. Een bredere samenwerking blijft aanwezig rondom kandidaten die zich aanmelden bij één instelling maar beter passen bij een andere. De partnerinstellingen hebben nu ook een rol bij de aanwerving van kandidaten en het zichtbaar maken van docARTES” (interview met de docARTES-partners).

De partners waarderen de open houding van het Orpheus Instituut in de gesprekken over meer autonomie van de partnerinstellingen binnen het docARTES-programma. Ook het expertenpanel verwelkomt de ontwikkeling van grotere autonomie van de partners. *“De samenwerkingsstructuur van docARTES, waarbij partnerinstellingen begeleiding bieden en de doctorale graad formeel uitreiken, zorgt voor belangrijke*

⁸⁴ De term promotor kan ook verwijzen naar een co-promotor. Dit hangt af van de context per universiteit.

synergieën, maar leidt tegelijkertijd tot onvermijdelijke [organisatorische] spanningen in de structuur.” Ook merkte het panel daarbij dat de organisatorische spanningen niet hebben geleid tot negatieve ervaringen van de studenten.

Net als het expertenpanel, interpreteert de consultant deze autonomie als een positieve ontwikkeling. Dankzij de leidende rol van het Orpheus Instituut hebben de partnerinstellingen hun eigen perspectief ontwikkeld op hoe artistiek onderzoek in onderwijs moet worden vormgegeven, en leren ze zich onafhankelijk te positioneren. Hoewel de consultant niet verwacht dat de grotere onafhankelijkheid van de universiteiten zal leiden tot aanzienlijke uitdagingen, is het van belang dat het Orpheus Instituut deze nieuwe structuur goed monitort. Daarnaast ziet de consultant ook grote waarde in het voorstel van het expertenpanel om de banden tussen de promotoren en het instituut te versterken. *“Het panel adviseert om de collegiale relatie tussen het docARTES-team en de individuele promotoren in universiteiten en conservatoria te versterken. In het bijzonder ziet het panel waarde in het opzetten van een regelmatig overleg of een ‘Supervisory Council’ waarin promotoren en academici hun ervaringen en bredere methodologische en pedagogische vragen kunnen delen en bespreken buiten de directe context van het beoordelen van de studenten.”*

Over het algemeen ziet de consultant veel positieve aspecten van docARTES die zeker moeten worden voortgezet in de volgende periode. De volgende aspecten zijn allemaal bevestigd tijdens de interviews:

- Het internationaal erkende en unieke profiel van docARTES.
- DocARTES als een merk voor kwalitatieve doctoraatsopleidingen in artistiek onderzoek.
- De onderzoeksomgeving en faciliteiten die worden verstrekt in Gent.
- De unieke combinatie van onderzoekers in huis en onderwijsprogramma's met studenten die een vernieuwend perspectief bieden.

De consultant concludeert dat het Orpheus Instituut het docARTES-programma succesvol heeft versterkt.

5.2 Andere onderwijsprogramma's

5.2.1 Postgraduaats- en derdecyclusonderwijs

Naast het docARTES-programma, zijn er in de afgelopen periode 2022-2026 diverse andere postgraduaat en derdecyclus onderwijsprogramma's ontwikkeld. De consultant ziet deze programma's als invulling van het instituut van het *“nastreven van internationale samenwerking en uitwisseling”* en *“bijdragen aan de definitie van onderzoek in het domein van muziek”*, zoals aangegeven in artikel 6.2 en 6.5 van de beheersovereenkomst (AHOVOKS). Onderstaande onderwijsprogramma's worden ook in de periode 2027-2031 voortgezet met enige aanscherpingen.

Visiting researcher residencies

In de jaarverslagen en het ex-postluik van de zelfevaluatie wordt beschreven dat er permanente oproepen zijn voor visiting researchers die hun onderzoek kunnen plaatsen in de context van het Orpheus Research Centre.

Visiting researchers zijn onderzoekers – vaak postdoctorale onderzoekers of onderzoekers in een verder gevorderd stadium van hun carrière – die voor een beperkte periode aan Orpheus verbonden zijn. Tijdens hun verblijf voeren zij onderzoek uit in relatie tot een of meerdere onderzoekclusters en dragen zij bij aan kennisuitwisseling en internationale samenwerking. Hoewel *visiting researchers* al onderdeel uitmaakten van de onderwijsprogramma's en ze voor een periode in Gent resideerden, is hier in het Strategisch plan 2027-2031, zowel onderwijs als onderzoek, de term 'residentie' aan toegevoegd.

Daarnaast ontvangt Orpheus ook predoctorale en doctorale stagiairs in het kader van samenwerkingsakkoorden met nationale en internationale universiteiten. Dit betreft van onderzoeksmobiliteit- en participatie.

De residentieprogramma's voor predoctorale en doctorale stagiairs en *visiting researchers* bieden onderzoekers en musici-onderzoekers de mogelijkheid hun onderzoek te verdiepen binnen een internationaal erkende onderzoeksomgeving gedurende een gestelde periode.

De consultant vindt het positief dat de insteek van de *visiting researchers* niet gericht is op academische kwalificaties, maar op ontwikkeling en uitwisseling. Op deze manier wordt er plek geboden aan *peer communities*.

Orpheus Futures Fellowship

Ten tweede is er het *Orpheus Futures Fellowship*-programma. Dit programma was ten tijde van het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs nog niet voorzien, maar is in 2025 opgezet als uitbreiding van het residentiebeleid. Dit programma faciliteert musici-onderzoekers door middel van volledig gefinancierde residenties van drie tot tien maanden in Gent. In tegenstelling tot traditionele fellowships, richt het programma zich niet op geïsoleerde projecten, maar op onderzoekers die het potentieel hebben om nieuwe onderzoeksvelden te openen en het domein als geheel te versterken. Het instituut beschrijft in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs de intentie om deze fellowships voort te zetten en jaarlijks onderzoekers te werven via open oproepen voor onderzoekers uit België en het buitenland.

"We bieden een dynamische uitwisseling die leidt tot het opbouwen van een stabiele gemeenschap. Deze fellowships zijn de opstap voor een grote financieringsaanvraag voor onderzoekers. We beogen een duurzame impact van het programma: we bieden een intellectuele en inspirerend omgeving. Waar ze na afloop ook naartoe gaan, we blijven in contact met hen, aangezien ze echt deel uitmaken van ons netwerk" (interview met het Orpheus Instituut).

Het Orpheus Instituut geeft aan dat er veel interesse is in de Orpheus Futures Fellowship. Dit werd ook opgemerkt door het expertenpanel: *"Een recente oproep voor een plek van het Orpheus Fellowship leverde*

ongeveer 70 aanmeldingen op. Hiermee wordt de internationale belangstelling bij onderzoekers om in de Orpheus-omgeving te werken, getoond”.

Alle vier de benchlearninginstellingen bieden residenties aan. Het ligeti centre heeft een programma voor ‘Artists and Scientists in Residence’ (zie Bijlage C: Benchlearning analyse), het Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md) faciliteert Marie Curie fellows en andere internationale postdoctoralonderzoekers, en het Research & Engagement Directorate (RED) heeft ook research fellows. Echter, is het Orpheus Futures Fellowship volgens de consultant uniek, door de zoektocht naar ‘ongewone’ perspectieven en connecties tot disciplines die niet-traditioneel verbonden worden met muziek. Tegelijkertijd wordt in de werving van de Orpheus Futures Fellowship rekening gehouden met de vier overkoepelende thema’s en clusters van het Orpheus Instituut (zie hoofdstuk 6.1.1 Een geïntegreerd onderzoeksmodel).

De consultant waardeert de innovatieve benadering van het Orpheus Instituut ten aanzien van dit fellowshipprogramma en is van mening dat dit programma een belangrijke ontwikkeling is ten opzichte van het vorige residentiebeleid. Bovendien vindt de consultant dat de fellowship, en zijn doel om de toekomst van artistiek onderzoek te reflecteren, goed aansluit bij de bepaling van de Vlaamse overheid om bij te dragen aan de definities van artistiek onderzoek. De consultant adviseert daarom om dit programma meer zichtbaar te maken.

Laureaatprogramma

Tot slot is er het laureaatprogramma, dat gekenmerkt wordt door een flexibele (onderzoeks)omgeving in de zin van tijd, onderwerp en omvang: het programma bevat geen verplicht curriculum, maar studenten worden verplicht om diverse activiteiten te volgen binnen het bredere aanbod van het Orpheus Instituut. De afgelopen jaren registreerde het laureaatprogramma geen nieuwe intake, in lijn met internationale ontwikkelingen waarin de doctoraten zich ontwikkeld hebben tot het centrale traject voor artistiek onderzoek. De consultant ondersteunt het voorstel van het instituut tot het *“herpositioneren van de laureaatopleiding als een duidelijk afgebakend postacademisch traject, met een duidelijke rol als voorbereidend en verdiepend leerpad voor musici met onderzoeksambities”* (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs).

5.2.2 Levenslang leren

In het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs was ‘nascholing’ onderdeel van ‘maatschappelijke dienstverlening’. Onder deze noemer zijn diverse studie- en onderwijsprogramma’s uitgebouwd, waaronder de:

- Voortgezette Opleiding Kamermuziek⁸⁵. Ieder ensemble kan hieraan deelnemen, bestaande uit gevorderde studenten van conservatoria of hogescholen in de kunsten; docenten van

⁸⁵ De Voortgezette Opleiding Kamermuziek bestaat uit negen lessen van twee uur waarin een ensemble aan een zelfgekozen kamermuziekprogramma werkt onder begeleiding van docenten-kamermusici. Ook kunnen ze gebruik maken van de repetitieruimtes van het Orpheus Instituut.

conservatoria of hogescholen in de kunsten; professionele musici, enz. Aan het eind van het programma krijgen de ensembles de mogelijkheid om een concert in de concertzalen van het Orpheus Instituut te organiseren. De consultant vindt dat dit programma een interessante connectie verzorgt tussen onderwijs, artistieke praktijk en de faciliteiten van het Orpheus Instituut.

- Summer Academies: een intensief programma van minimaal een week waarin een specifiek thema voor musici, componisten of sound artists wordt uitgelicht. In dit kader worden workshops en masterclasses gegeven door de onderzoekers van het Orpheus Instituut.
- Internationale studietrajecten binnen de Erasmus+ Blended Intensive Programmes (zie hoofdstuk 5.2.3 Gedistribueerde onderwijsprogramma's)
- Sound Arguments Series, dat beschreven wordt als een innovatief lerend format [...] dat zich richt op gemeenschapsvorming, gedeelde onderzoekspraktijken en kennisontwikkeling buiten de traditionele onderwijsstructuren (ex-postluik van de zelfevaluatie).

Het Orpheus Instituut heeft voor de periode 2027-2031 de terminologie aangepast van 'nascholing' naar 'levenslang leren' en gebruikt dit als een instrument voor kennisdeling en open kennisruimte. Alle activiteiten die onder deze pijler vallen zijn gericht op een breed publiek, variërend van professionele musici, onderzoekers naar de muziekpraktijk en muziekstudenten tot geïnteresseerde amateurs (Strategisch Plan 2027-2031 onderzoek). Het Orpheus Instituut richt zich op een aanbod dat flexibel is en deelname mogelijk maakt voor professionals in verschillende carrièrestadia, het brede publiek en in internationale contexten.

Het instituut beschouwt levenslang leren als een instrument om artistiek onderzoek toegankelijk te maken voor musici die zich buiten de formele onderwijsroutes bevinden. De consultant ziet dit als een sterke ontwikkeling die goed aansluit bij de Vlaamse beleidsprioriteiten (zie hoofdstuk 2.1.3 Systeemanalyse). Het instituut zou in dit kader kunnen onderzoeken of het mogelijk is om microcertificaten en certificaten⁸⁶ te verlenen aan deelnemers aan de levenslang leren programma's.

Enkele voorbeelden van programma's binnen de pijler levenslang leren, zijn de volgende drie typen programma's, die in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs voorkomen:

- **Intensieve programma's:**
 - De *Sound Arguments Series*
 - De clusters *Music, Thought and Technology* en het *Early Keyboard Programme* die een intensieve leeromgeving bieden via lessen, uitwisseling en performances.
- **Workshops:** Studiedagen en *Electric salons*⁸⁷. Deze workshops zijn praktijkgerichte, musici-gerichte⁸⁸ die zich richten op specifieke methodes, expertise of onderzoeksvragen en inspelen op huidige behoeften binnen het artistieke veld.

⁸⁶ Microcertificaten en certificaten zijn getuigschriften volgens een Europees erkende standaard die behaald kunnen worden via 'mini-opleidingen'. Het gaat om korte trajecten rond een thema dat afgestemd is op de noden van het werkveld

⁸⁷ Electric Salons zijn ontwikkeld zodat genodigde gastmusici hun werk en praktische uitdagingen kunnen delen. De salons zijn informeel en ontspannen in hun opzet en beogen uitwisseling en creatie.

⁸⁸ Musici-gerichte formats worden in de beleidsplannen van het Orpheus Instituut als 'artist-led formats' beschreven.

- **Voortgezette professionele ontwikkeling:** conferenties voor professionals in artistiek onderzoek, online webinars over onderwijs in onderzoek, en lezingenseries.

De consultant constateert dat het Orpheus Instituut zich al sinds 2022 actief bezighoudt met levenslang leren en is van mening dat het een goed idee is dat het instituut verdere stappen op dit onderdeel zet in de komende periode. De consultant ziet ook de inzet van het Orpheus Instituut op talentontwikkeling als een belangrijke component van levenslang leren en als een manier om bij te dragen aan duurzame kennisontwikkeling.

Een alternatieve benadering tot levenslang leren die het Orpheus Instituut met belangstelling zou kunnen volgen, is de strategie van het ligeti centre (één van de benchlearninginstellingen), die momenteel de mogelijkheid onderzoekt om een 'Agency for Outreach and Social Participation' op te richten om de expertise van het ligeti centre in artistiek onderzoek en technologie aan gemeenschappen, docenten en onderzoekers over te brengen (zie hoofdstuk 6.1.1 Een geïntegreerd onderzoeksmodel).

5.2.3 Gedistribueerde onderwijsprogramma's

Het Orpheus Instituut onderscheidt drie soorten gedistribueerde onderwijsprogramma's die voortgezet worden vanuit 2022-2026, maar in de aankomende periode onder een aparte categorie onderwijsprogramma's vallen.

MOOC

Ten eerste, de MOOC (Massive Open Online Course), een toegankelijke cursus voor artistiek onderzoek in muziek, die studenten een introductie geeft over methodologieën en een kritisch kader rondom artistiek onderzoek in muziek, die continu in ontwikkeling zijn. In de periode 2022–2025 ondersteunde de MOOC vooral de expliciete ontwikkeling van levenslang leren voor een breed publiek. Als een structuur is deze MOOC volgens de consultant een essentiële component van het postacademische aanbod van het Orpheus Instituut.

De consultant vindt het bereik en de relevantie van het MOOC indrukwekkend, want het aantal deelnemers wereldwijd overschrijdt 7.500 personen. *“De MOOC verhoogt niet alleen de zichtbaarheid van het Orpheus Instituut, maar het gaat ook verder dan de status quo⁸⁹ en dient als een referentiepunt voor het vakgebied”* (interview met de Research Advisory Council).

De consultant is positief over de blijvende relevantie van de MOOC-inhoud sinds 2019 — dit toont de kwaliteit die in de ontwikkeling van dit instrument is gestopt. De relevantie van de MOOC wordt ondersteund door hogescholen die dit als onderdeel van hun curriculum gebruiken (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs). In het Strategisch Beleidsplan 2022–2026 onderwijs werd de ambitie vooropgesteld om een extra MOOC te ontwikkelen. Beperkte personeelscapaciteit, in combinatie met de strategische prioriteit

⁸⁹ Met 'status quo' wordt verwezen naar de wijze waarop het Orpheus de verdieping en vernieuwing op blijft zoeken.

van de SONUS-platform (zie hoofdstuk 6.3.1 Disseminatie van onderzoek) als duurzaam disseminatieplatform, leidde tot een heroriëntering van middelen (ex-postluik van de zelfevaluatie). De consultant is van mening dat de MOOC een duurzame methode is om kennisoverdracht te stimuleren samen met Vlaamse en internationale hogescholen en zou het Orpheus Instituut aanmoedigen om alsnog een nieuwe MOOC te ontwikkelen.

Erasmus+ Blended Intensive Programmes

Ten tweede, het Erasmus+ Blended Intensive Programmes (BIP) waarin het instituut actief is, zijnde FARM (Fostering Artistic Research in Music). Dit project kon worden uitgebreid en verduurzamen dankzij hernieuwde Europese financiering voor de volgende fase van het project. Dit project was gebaseerd op het bouwen van netwerken met verschillende internationale partners en het uitwisselen van kennis met jonge artistiek onderzoekers en studenten aan de verbonden conservatoria. De consultant vindt FARM een bijzonder interessant voorbeeld, waarbij studenten uit België, Italië, Duitsland en Ierland ontdekken hoe ze hun muziekpraktijk kunnen herijken en verbeteren via artistiek onderzoek, en hoe ze kunnen reageren op de economische, culturele en technologische contexten waarin ze zich bevinden.

De consultant onderschrijft de argumenten die het Orpheus Instituut gebruikt in het jaarverslag 2024 om de relevantie van BIP's als een katalysator voor internationale samenwerking in hoger muziekonderwijs te duiden. Het belang van deze Europese samenwerkingen wordt ook benadrukt door het expertenpanel. *“De onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van het instituut zijn diep verankerd in internationale mobiliteitsstructuren, samenwerkingskaders, verspreide promotor-modellen en gedeelde methodologische ontwikkeling. Deze rol [die het Orpheus Instituut inneemt] versterkt de internationale zichtbaarheid van Vlaanderen op het gebied van artistiek onderzoek aanzienlijk en draagt bij aan de sterke internationale reputatie van het instituut.”*

Internationale workshops

Ten derde, organiseert het Orpheus Instituut *“internationale seminars en workshops voor jonge onderzoekers. Deze initiatieven brengen research-led onderwijs naar partnerinstellingen en versterken duurzame Europese netwerken”* (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs). De internationale workshopserie WARM (Workshop on Artistic Research in Music), wordt georganiseerd in samenwerking met het Conservatorio “L. Cherubini” (Florence) en het Conservatorio “G. Verdi” (Milaan). *“Het programma bestaat uit intensieve workshops gespreid over het academisch jaar, aangevuld met een residentiële workshop bij het Orpheus Instituut”* (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs). Dit programma kon worden voortgezet door middel van nieuwe partners die zich aansloten bij het project, waaronder de conservatoria uit Ferrara, Pescara en Ravenna.

Daarnaast organiseert het Conservatorio “L. D'Annunzio” (Pescara) in samenwerking met het Orpheus Instituut het workshop traject LabRAM (Laboratorio di Ricerca Artistica in Musica). Deze workshops van LabRAM hebben als doel de deelnemers voorbereiding te bieden om hun eigen artistieke onderzoeksproject te bedenken en te ontwikkelen.

De consultant vindt dat deze internationale workshops vanuit het Orpheus Instituut artistiek onderzoek en reflectieve praktijken promoten en bevorderen, zodat deze kunnen leiden tot meer jonge onderzoekers met interesse in doctoraatsprogramma's.

5.3 Studenten & alumni

5.3.1. In- en uitstroom van studenten

De beheersovereenkomst (AHOVOKS) vereist in artikel 8.1 jaarlijks een minimum van drie aanvragers voor doctoraatsbegeleiding (als promotor) en in totaal minimaal 20 studenten die als deelnemer geregistreerd zijn in het docARTES-programma⁹⁰. Hoewel het Orpheus Instituut vrij is om de selectiecriteria te bepalen, hanteert de beheersovereenkomst richtlijn dat maximaal één op twee studenten als geaccepteerd mogen worden. In het eerste deel van 2026 werden de nieuwe afspraken met de partnerinstellingen van docARTES toegepast voor de selectie van de nieuwe lichting. Uit een interview met het Orpheus Instituut bleek dat er geen significante verandering in aantallen geselecteerde deelnemers heeft plaatsgevonden, maar dat er meer potentiële deelnemers door de eerste selectie kwamen. De consultant ziet op basis van deze informatie geen reden tot verandering van de criteria in artikel 8.1.

Tabel 12: Overzicht van de instroom van docARTES-studenten 2022-2025 per jaar (gebaseerd op jaarverslagen en interview met het Orpheus Instituut)

	2022	2023	2024	2025
Aantal docARTES-aanmeldingen per jaar	57	32	60	62
Totaal aantal docARTES-studenten geaccepteerd en geregistreerd in het eerste jaar	13	11	15	Onbekend
Totaal aantal studenten ondersteund door het Orpheus Research Centre (doctoraats-begeleiding als promotor)	6	3	6	Onbekend

Op basis van het aantal geregistreerde docARTES-studenten in het eerste jaar beschreven in de tabel hierboven, kan gesteld worden dat er over een periode van drie jaar in totaal 29 studenten als deelnemer geregistreerd waren in het docARTES-programma. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de voorwaarde in artikel 8.1 uit de beheersovereenkomst. Het aantal docARTES-studenten blijft over de jaren heen (om onbekende redenen op 2023 na) stabiel en bevestigt de internationale aantrekkingskracht en relevantie van het programma binnen het landschap van artistiek onderzoek aangezien het aantal aanmeldingen nog steeds stijgt.

⁹⁰ Om deze aantallen te berekenen, wordt een gemiddelde over een periode van 3 jaar gehanteerd.

Tijdens het plaatsbezoek werd er ook een sessie voorzien waarbij de experts studenten van onder andere het docARTES-programma konden spreken: *“De doctoraatskandidaten identificeerden een aantal factoren die het programma voor hen aantrekkelijk maakten en die de kwaliteit van hun ervaring duiden. Deze factoren zijn het unieke internationale onderzoeksprofiel van het instituut, de inspirerende en toegankelijke docenten, de sterke introductie tot onderzoeksmethoden (vooral in het eerste jaar van het programma), de breedte van theoretische perspectieven, de openheid van de onderzoeksomgeving, de duidelijkheid van de programmastructuur én de aanwezigheid van een levendige en intellectueel diverse gemeenschap.”*

Vanuit de beheersovereenkomst, moet het instituut ook monitoren en waarborgen dat er een regelmatige in- en uitstroom van studenten plaatsvindt.

Tabel 13: Uitstroom docARTES-studenten⁹¹ (gebaseerd op het interview met het Orpheus Instituut)

	2022	2023	2024	2025
Vierjarig curriculum succesvol afgerond	11	3	4	8
Stopzetting tijdens het vierjarig curriculum	1	2	1	0

Deze cijfers tonen een bijzonder sterke retentie binnen het curriculum. Het aantal studiestakingen tijdens het traject blijft beperkt. Het aantal studenten dat het curriculum succesvol afrondt, is hoog en geeft bevestiging aan de consultant dat docARTES erin slaagt musici-onderzoekers succesvol te begeleiden binnen een complex en langdurig onderzoeksproces door middel van intensieve begeleiding, gespecialiseerde expertise en een internationaal netwerk van docenten, promotoren en partners.

In het kader van diversiteit en inclusie vraagt artikel 8 van de beheersovereenkomst dat over de totale periode zowel minstens 20% van de studenten van het Orpheus Instituut (niet enkel beperkt tot docARTES) houder is van een diploma van een Vlaamse Hoger Onderwijs Instelling, als eveneens minstens 20% houder is van een diploma van een buitenlandse Hoger Onderwijs Instelling.

⁹¹ Bij de interpretatie van de uitstroomcijfers is het belangrijk om in acht te nemen dat het Orpheus Instituut uitsluitend verantwoordelijk is voor het vierjarige docARTES-curriculum. De universiteiten waarmee wordt samengewerkt staan in voor het formele doctoraatstraject en de uiteindelijke promotie. Daardoor valt de periode tussen afronding van het curriculum en de effectieve promotie, evenals eventuele stopzettingen in die fase, buiten de directe verantwoordelijkheid van het instituut.

Tabel 14: *Herkomst diploma van studenten postacademisch onderwijs over de periode 2022-2025*⁹²

	Aantallen	Percentage
Studenten met een diploma van een Vlaamse Hoger Onderwijs Instelling ⁹³	37	36,3%
Studenten met een diploma van een buitenlandse Hoger Onderwijs Instelling	65	63,7%
<i>Totaal</i>	<i>102</i>	<i>100%</i>

Deze tabel toont aan dat meer dan een derde van de studenten in het postacademisch onderwijs beschikt over een Vlaams hoger onderwijsdiploma tegenover twee derde met een buitenlands hoger onderwijsdiploma. De vereiste minimale verhouding van 20% deelnemers met een Vlaams hoger onderwijsdiploma voor postacademische opleidingen wordt hiermee dus ruimschoots gehaald. Volgens de consultant tonen deze aantallen dat de aantrekkingskracht van het Orpheus Instituut zowel geldt voor musici-onderzoekers uit het Vlaamse hoger onderwijs als voor internationaal toptalent. Deze internationale context vormt bovendien een belangrijke meerwaarde voor Vlaamse deelnemers om in aanraking te komen met diverse contexten van artistiek onderzoek. Hier draagt ook de verbinding tussen het Orpheus Instituut en de partners in Vlaanderen en Nederland aan bij: *“zowel huidige studenten als alumni spraken zeer positief over de relatie tussen het Orpheus Instituut en hun instellingen die de diploma’s uitreiken”* (expertenpanel).

Vanuit deze optiek is ook gekeken naar de diversiteit in nationaliteiten en gender bij het docARTES programma. Belangrijk om te benoemen is dat in alle jaren gegevens per kalenderjaar worden verzameld (en niet per academiejaar) om aan te sluiten bij de rapporteringscyclus van het jaarverslag. Hierdoor worden zowel studenten opgenomen die hun eerste jaar in juni afronden als studenten die in september aan hun eerste jaar beginnen.

Tabel 15: *Verhoudingen in nationaliteit en gender binnen het vierjarig docARTES-curriculum*

	2022	2023	2024	2025
Aantal nationaliteiten (in het eerste academische jaar*)	10	10	13	9
Aantal nationaliteiten (vierjarig docARTES curriculum*)	17	18	21	20
Aantal vrouwelijke studenten (vierjarig docARTES curriculum*)	14	14	15	14
Aantal mannelijke studenten (vierjarig docARTES curriculum*)	20	16	18	20

⁹² Voor deze berekening werden de cijfers van verschillende geledingen van postacademisch onderwijs samen beschouwd – zowel het doctoraatscurriculum als het postgraduaat kamermuziek.

⁹³ Studenten met een diploma van een Franstalige instelling worden hier ook onder gerekend, aangezien er per land wordt geteld. Er waren geen studenten uit de Franse Gemeenschap geregistreerd in de periode 2022-2025.

Deze cijfers tonen een stabiele en structurele aanwezigheid van zowel mannelijke als vrouwelijke onderzoekers binnen docARTES over de jaren heen. Er zijn in de afgelopen periode geen studenten geweest die zich als non-binair identificeerden. De consultant vindt dat hiermee aangetoond is dat er aandacht is besteed aan gendergelijkheid en een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in artistiek onderzoek. Tegelijkertijd blijft het een belangrijk aandachtspunt.

Het expertenpanel merkt niet enkel de diversiteit in gender op, maar ook in culturele achtergronden, disciplines en inhoudelijke diversiteit: *“Een opvallend kenmerk van de onderwijsomgeving van het Orpheus Instituut is de uitzonderlijke diversiteit van onderzoeksdomeinen die vertegenwoordigd wordt door de doctoraatskandidaten. Verschillende respondenten identificeerden deze diversiteit expliciet als één van de programma-definiërende sterktes, aangezien het zorgt voor intellectuele en artistieke ontmoetingen die moeilijk zouden kunnen worden gerepliceerd in meer beperkte en gespecialiseerde institutionele contexten. De gedeelde inzet zorgt voor voldoende samenhang om deze diversiteit in artistiek onderzoek op een productieve manier te laten functioneren en de educatieve ervaring van de hele gemeenschap te verrijken.*

Tot slot observeert de consultant dat er verschillende kosten zijn voor de onderwijsprogramma's. In artikel 16 van de beheersovereenkomst wordt bepaald dat het inschrijvingsgeld voor het docARTES-programma ten minste € 2.500 bedraagt. Het inschrijvingsgeld voor andere onderwijstrajecten varieert afhankelijk van de duur en het specifieke aanbod aan programma's. Dit aanbod wordt jaarlijks aangekondigd op de website van het instituut. De onderwijsprogramma's die duidelijk hun kosten aangeven op de website zijn hieronder benoemd:

- In 2026 bedraagt het inschrijvingsgeld voor het laureaatsprogramma € 2.500.
- Het inschrijvingsgeld voor de Voortgezette opleiding kamermuziek is € 150 per persoon per jaar.
- De MOOC is een online opleiding die met een certificaat van EdX 59 USD kost.

De consultant adviseert het Orpheus Instituut om een overzicht te maken van de verschillende inschrijvingsgelden van de onderwijsprogramma's en deze te publiceren op de website, zodat een duidelijk overzicht kan worden gegeven aan de potentiële deelnemers aan de onderwijsprogramma's, het Departement WEWIS en AHOVOKS. Ook de mogelijkheid tot maatwerk voor studenten die mogelijk niet in staat zijn om bepaalde kosten te betalen dient hierbij benoemd te worden, zoals in het kader van diversiteit en inclusie vanaf 2023 wordt gefaciliteerd. Dit wordt echter niet publiekelijk aangeboden maar enkel via persoonlijk contact, hetgeen volgens de consultant een passende aanpak is. Het maatwerk gaat bijvoorbeeld om een gereduceerd tarief voor deelname aan evenementen of een bijdrage aan de woonlasten in Gent. Bovendien is het aan te raden om de algemene financiële toegankelijkheid van de onderwijsprogramma's te blijven borgen door ook in de komende periode maatwerk en/of gereduceerde tarieven te bieden.

5.3.2 Alumni

In de evaluatie van 2021 werd een aanbeveling gegeven inzake de docARTES-alumni. De consultant raadde het instituut aan om alumni op een meer formele, structurele en systematische manier te betrekken bij zijn onderwijsactiviteiten. In afstemming met het Departement WEWIS en AHOVOKS heeft het Orpheus Instituut de formele stappen voor de periode 2027–2031 uitgesteld. Echter, het Orpheus Instituut is er wel in geslaagd enkele stappen te zetten om alumni actiever te betrekken in de werking van het instituut. De instelling vermeldt dat ze meer betrokkenheid hebben van alumni, o.a. als gastdocenten en deelnemers aan onderzoek en *outreach* activiteiten. Ook geven de jaarverslagen aan dat de zichtbaarheid van alumni via de docARTES-website en sociale media is vergroot. De consultant adviseert de instelling om deze richting te blijven volgen en de zichtbaarheid van het Orpheus Instituut via de alumni verder te versterken.

De consultant heeft uit de interviews en het plaatsbezoek vernomen dat alumni van docARTES centrale posities innemen in onderwijs, onderzoek en professionele artistieke praktijken, zowel nationaal als internationaal. Ze zijn positief gestemd over hun ervaringen in het docARTES-programma en de kansen die het hen geboden heeft in hun verdere carrière. Ook werd geduurd dat alumni zich nog altijd verbonden voelen met het Orpheus Instituut en enkelen het instituut nog altijd bezoeken om presentaties te geven. De verbinding zit hem met name in de gezamenlijke methodologieën en de actuele manieren om na te denken over artistiek onderzoek. Niet enkel de consultant maar ook het expertenpanel was *“verrast door het enthousiasme vanuit zowel de huidige docARTES-studenten als de alumni. Veel van hen onderhouden sterke intellectuele en professionele banden met het instituut.”*

Door hun werk verspreiden de alumni ook de missie en onderzoeksmethoden van het Orpheus Instituut. *“In drie jaar tijd is het aantal aanvragen voor EPARM, European Platform for Artistic Research in Music, verdriedubbeld. Je ziet dat het domein van artistiek onderzoek groter is geworden. Veel pioniers kwamen voort uit de programma’s van het Orpheus Instituut”* (interview met de docARTES-partners). De consultant constateert dat ook het Orpheus instituut zich bewust is van de toename van de onderzoekers actief in artistiek onderzoek en zet om deze reden in op het leggen van sterkere verbanden en samenwerkingen met de alumni.

Het Orpheus Instituut heeft aangegeven dat de ontwikkeling van een structureel alumni-beleid (inclusief een gestructureerde alumnidatabase, reguliere carrièreopvolging en het ontwikkelen van een kader) wordt gezien als prioriteit voor de volgende beleidsperiode. Het Orpheus Instituut heeft dit in het ontwerp van Strategisch plan 2027–2031 onderwijs vooropgesteld: *“actief toepassen van levenslang leren als motor voor [gemeenschapsvorming] en kennisdeling door alumni, professionals, onderzoekers en medewerkers te betrekken...”*. De consultant wil graag zien dat de instelling een meer concrete actie onderneemt om een structureel alumni-beleid te vormen, met name in het kader van de imposante netwerken die de instelling heeft ontwikkeld. De consultant is van mening dat deze netwerken alleen versterkt kunnen worden door alumni in het midden van deze netwerken te plaatsen, maar is er zich van bewust dat dit een extra opdracht is voor een organisatie die aan de limieten van haar capaciteit zit.

5.4 Interactie tussen onderzoek en onderwijs

Sinds 2023 maken onderwijsactiviteiten deel uit van de kerntaken en jaarplanning van de Orpheus Research Centre-clusters. Deze verankering borgt de structurele en planmatige wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek. De open oproepen voor doctoraatsonderzoekers⁹⁴ in 2023 en 2025 sluiten hier rechtstreeks op aan (ex-postluik van de zelfevaluatie). Er wordt actief gezocht naar doctoraatsonderzoekers die in de onderzoeksclusters van het Orpheus Instituut passen. Deze specifieke oproepen hebben mede geleid tot een directe relatie tussen de doctoraatsonderzoekers en het docARTES-programma (ex-postluik van de zelfevaluatie). Om deze uitwisseling tussen onderwijs en onderzoek te blijven hanteren, adviseert het Orpheus Instituut om deze specifieke oproepen ook in de komende periode minimaal twee jaar open te stellen. Tegelijkertijd zijn er ook docARTES studenten die het programma volgen maar geen onderdeel uitmaken van een onderzoekscluster en vanuit andere locaties werken.

De consultant constateert dat een versterkte interactie tussen het doctoraatsprogramma en het Orpheus Research Centre bijgedragen heeft aan een vruchtbare onderzoeksomgeving. Daarnaast worden in een interview met de PI's van het Orpheus Instituut geduid dat *“deze studenten een onderzoekersorgaan op zichzelf worden. Dit geeft een verplichting en een kans voor een meer gestructureerde uitwisseling, maar ook om hun perspectieven te delen”*. Hieruit maakt de consultant, mede door de gesprekken met de studenten en alumni tijdens het plaatsbezoek, op dat de docARTES-studenten een duidelijke band met elkaar en het Orpheus Instituut voelen, ondanks dat ze elk ook gekoppeld zijn aan een andere universiteit.

Daarnaast heeft het Orpheus Instituut een stap gezet richting de verdere integratie van onderzoek en onderwijs, door aan het principe van een ‘geïntegreerd leer- en onderzoekssysteem’ te bouwen dat fungeert als kern van het onderwijs voor hun nieuwe beleidsperiode 2027–2031 via een doelstelling in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs. Hierin vormen onderwijs, artistieke praktijk en onderzoek *“één samenhangende onderzoeksomgeving”* (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs). Studenten, onderzoekers en docenten werken in alle onderwijsprogramma's en ook binnen dezelfde onderzoeksclusters aan gemeenschappelijke thema's en dragen bij aan de collectieve kennisontwikkeling. Tegelijkertijd nemen *visiting researchers, research fellows* en stagiairs deel aan de onderzoekspraktijken, de ontwikkeling van curricula, begeleiding en samenwerking. Het docARTES-programma is een integraal onderdeel van dit model.

De consultant ziet het als positieve ontwikkeling dat een sterkere samenwerking tussen het Orpheus Research Centre en het docARTES-programma is ontstaan, en hoopt dat het instituut de versterkte verwevenheid tussen onderzoek en onderwijs voortzet in de komende periode. Deze positieve effecten van de nauwere interactie tussen onderzoek en onderwijs worden onderschreven door het expertenpanel: *“Het panel merkt op dat de educatieve processen van het instituut sterk profiteren van de nauwe integratie tussen onderwijs en de actieve onderzoekscultuur. Studenten zijn niet alleen ‘ontvangers van instructies’, maar zijn ingebed in een bredere internationale onderzoeksomgeving die bestaat uit onderzoekers, visiting*

⁹⁴ Doctoraatsonderzoekers engageren zich voor de volledige duur van hun doctoraatstraject (meerdere jaren) en zijn gedurende die periode verbonden aan een van de onderzoekclusters.

researchers, research fellows, publieke evenementen en constante artistieke en intellectuele uitwisseling. Deze integratie levert bijdragen aan een bijzondere en dynamische educatieve sfeer en maakt het mogelijk voor doctoraatsstudenten om een breed scala aan artistieke, methodologische en theoretische perspectieven te ontwikkelen.”

Tot slot is het relevant te benoemen dat alle benchlearninginstellingen een zekere verbinding tussen onderzoek en onderwijs hebben. Bij vergelijking van de benchlearninginstellingen ziet de consultant dat het Orpheus Instituut, het Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md), Aveiro, en de Research & Engagement Directorate (RED) van de Royal Conservatoire of Scotland (RCS) doctoraatsstudenten in de onderzoekseenheden (clusters) plaatsen en de Principal Investigators ervan kunnen functioneren als promotoren. Een interessant voorbeeld voor het Orpheus Instituut is dat van RED, dat een praktijkmodel van onderzoeksethiek gebruikt om onderzoek en onderwijs op een gestructureerde manier te verbinden en om docenten te ondersteunen, zoals getoond in de Bijlage C: Benchlearning analyse. Bij het Royal Conservatoire of Scotland wordt onderzoek ook op bachelor- en masterniveau toegepast. Alle bachelorstudenten doen onderzoeksprojecten in het laatste jaar van hun bacheloropleiding. Veel doctoraatsstudenten werken in verschillende functies in het conservatorium, en onderwijs en lesgeven wordt beïnvloed door onderzoeksperspectieven. RED ziet dat artistiek onderzoek in Europa zich heeft verplaatst van de ‘randen van hoger onderwijs’ naar een meer geïntegreerd onderwijs- en leerproces. Dit kan, ten opzichte van veel andere Europese instituten, worden beschouwd als een belangrijke mijlpaal.

6. Onderzoek

6.1 Onderzoeksclusters

Het Orpheus Instituut heeft zijn onderzoeksactiviteiten over zeven clusters verdeeld. Elk cluster heeft zijn eigen Principal Investigator (PI). De consultant ziet dat binnen de zeven clusters de breedte van artistiek onderzoek wordt aangekaart en ziet dat alle kerndomeinen voor onderzoek naar muziek aanwezig zijn, inclusief de authentieke uitvoeringspraktijk, technologische creatieve ontwikkelingen en reflectieve processen. De zeven clusters worden hieronder kort samengevat:

Cluster	Cluster leden	Beschrijving door de consultant
1. <i>Declassifying the Classics</i>	PI: Tom Beghin & 7 clusterleden	Nieuwe inzichten voor wat betreft een geïnformeerde uitvoeringspraktijk van muziek tussen 1750 en 1850, verkregen door materiële elementen, zoals onderzoek naar historische muziekinstrumenten, en onderzoek naar maatschappelijke, culturele en communicatieve contexten. Nieuwgebouwde (nagebouwde) historische instrumenten spelen een rol in deze inzichten, hetgeen leidt tot een nieuw idee: 'materieel verweven performance' (in het Engels 'materially entangled performance').
2. <i>HIPEX</i>	PI: Luk Vaes & 2 clusterleden	Musici-onderzoekers die de uitvoeringspraktijk van experimentele muziek uit de tweede helft van de 20e eeuw kritisch onderzoeken reconstrueren, bevragen en documenteren. De impact van technologie speelt een fundamentele rol. De toekomstige impact op de muzikale praktijk worden onderzocht vanuit historische perspectieven in relatie met muzikale ervaringen in het recente verleden. De consultant vindt het passend en interessant dat het 'Orpheus Experimental Music Consort' is opgericht om de nieuwe onderzoeksresultaten via concerten te verspreiden (ex-postluik van de zelfevaluatie).
3. <i>MetamusicX</i>	PI: Paulo de Assis & 6 clusterleden	<i>MetamusicX</i> kan worden gezien als een geïntegreerd onderzoeksecosysteem, bestaande uit verschillende projecten die elkaar informeren en versterken. Het poogt de traditionele compartimentalisatie van kennis teniet te doen en overbrugt verleden en heden, waarbij onder andere performance, compositie en multimedialkunst worden verweven, dit d.m.v. "disciplinaire, multidisciplinaire, interdisciplinaire en transdisciplinaire onderzoeksmethodes. "De cluster [...] reflecteert op geërfde muzikale objecten en uitvoeringspraktijken — niet via conventionele interpretatie of betekenisgeving, maar via onderzoeksgesichte experimentatie, waarmee verleden en

		<i>heden worden configureerd tot nieuwe vormen van kennisproductie” (ex-postluik van de zelfevaluatie).</i>
4. <i>Music, Thought and Technology</i>	PI: Jonathan Impett & 11 clusterleden	De cluster <i>Music, Thought and Technology</i> (MTT) onderzoekt de fundamentele rol van technologie in het denken over muziek en de muzikale uitvoeringspraktijk. Het integreert historische muzikale uitvoeringspraktijken, objecten, technologieën en werkgebieden in een constructieve synthese met de huidige tijd. <i>“MTT stelt vragen over de aard van muzikale materialen, de grenzen van het muzikale fenomeen, de dynamiek van muzikale creatie en de culturele context van hoe muziek ontvangen wordt. Het kaart de noodzaak aan van relevante discussies rondom muziek in deze tijd en draagt bij aan urgente hedendaagse debatten over onze relatie met technologie”</i> (ex-ante luik van de zelfevaluatie).
5. <i>Performance and Embodiment</i>	PI's: Catherine Laws en Emily Worthington (in samenwerking met de University of York)	De cluster <i>Performance and Embodiment</i> maakt gebruik van muzikale uitvoering (performance) om het ecosysteem van lichaam, geest en de wereld te verkennen. Het bestaat uit twee projecten die zich richten op de verwezenlijking en belichaming van de musicus binnen hedendaagse en historische praktijken. De cluster doorkruist de artistieke grenzen en betreft creatieve benaderingen uit andere kunstvormen erbij, waardoor het tijd en ruimte overstijgt. <i>“In een wereld die zich steeds meer richt op de impact van niet-menselijke materialen en technologieën, vormt en vervangt het lichamelijke de menselijke ervaring en kennis. Hierdoor toont de cluster Performance and Embodiment hoe musici die werken op het snijvlak van creatieve en kritische onderzoekspraktijken een cruciale bijdrage kunnen leveren aan het begrip van de meest ongrijpbare aspecten van het menselijk lichamenlijk zijn”</i> (ex-ante luik van de zelfevaluatie).
6. <i>Resounding Libraries: unfolding knowledge through Artistic Research</i>	PI: Bruno Forment, & 6 clusterleden	Deze onderzoekscluster is ontstaan uit de verwerving van de Ton Koopmancollectie en is dan ook het onderwerp van onderzoek. De perceptie van een bibliotheek als verzameling van kennis uit het verleden wordt bevraagd door een nieuwe visie die de dynamische en creatieve interactie tussen bibliotheken, musiceren en interpretatie van muziek onderzoekt. Historische bronnen worden gecombineerd met artistiek experiment en nieuw ontwikkelde digitale tools.
7. <i>Fragment: Accordance – Enactments</i>	PI: Arabella Pare	Deze onderzoekscluster onderzoekt het epistemologische en esthetische potentieel van muzikale fragmentatie, op zoek naar nieuwe performatieve-, interpretatie- en

		compositiemogelijkheden. <i>“Door formele en materiële openheid en historische lagen van fragmenten, worden vaststaande narratieven doorbroken en kan heroverweging van de muzikale ervaring worden gerealiseerd”</i> (ex-ante luik van de zelfevaluatie).
--	--	--

De onderzoeksclusters zijn duidelijk geen statische eenheden en onderzoekers kunnen op ieder moment worden toegevoegd, denk aan doctoraatsonderzoekers en *visiting researchers*. Ook schept de komst van *visiting researchers* op termijn ook de kans om nieuwe onderzoeksclusters te ontwikkelen, indien dit past binnen de missie, visie en de kritische massa van het instituut. De consultant ziet deze flexibiliteit als een belangrijke inhoudelijke kans. De consultant verwelkomt het idee van een *Community of Practice*, waar dit principe op lijkt. De consultant ziet ook de meerwaarde van de toevoeging van de cluster *Fragment: Accordance – Enactments*, sinds de evaluatie in 2021, die alle clusters verbindt door middel van valorisatie en het doorbreken van narratieven.

6.1.1 Een geïntegreerd onderzoeksmodel

De consultant observeert dat tussen 2022 en 2026 het onderzoek aan het Orpheus Instituut is overgegaan van een informele, groeiende samenwerking tussen onderzoeksclusters naar een goed georganiseerde en geïnformeerde samenwerking tussen clusters. Dit heeft geleid tot een transversale en interdisciplinaire onderzoeksmethode, die zich verder heeft ontwikkeld dan slechts een structuur rondom de onderzoeksclusters, maar nu functioneert als een geïntegreerde en transversale onderzoeksruimte met interdisciplinariteit als kern. De consultant verwelkomt deze overtuigende ontwikkeling.

De zienswijze van interdisciplinariteit die de consultant hanteert houdt in: met gebruikmaking van diverse (wetenschappelijke) disciplines, al dan niet naast elkaar (multidisciplinair), of verweven (transdisciplinair), dan wel naar elkaar verwijzend (cross-disciplinair). Het Orpheus instituut hanteert daarnaast ook het begrip 'transversaal', dat een stap verder gaat: het verbinden van thema's en disciplines, waarbij het geheel soms meer wordt dan de som der delen. Een 'linking pin' als het ware. De consultant ziet in deze context dat interdisciplinariteit niet alleen essentieel is voor het Orpheus Instituut, maar ook voor de drie andere instellingen die zijn onderzocht in de benchlearningoefening⁹⁵. Bovendien streven de instellingen — vooral door middel van hun interdisciplinaire aanpak — naar een intensievere samenhang met de samenleving. Twee van de benaderingen zijn relevant om in detail te noemen.

De interdisciplinaire samenwerking bij het ligeti centre (tussen kunst, wetenschap, gezondheid en technologie) wordt vertaald in resultaten die relevant zijn voor zowel de academische gemeenschap als de bredere samenleving, terwijl ze innovatieve vormen van publieke betrokkenheid gebruiken. Het instituut maakt gebruik van een 'transfer strategie', geborgd door de door ligeti in het leven geroepen 'Agency for Outreach and Social Participation', dat de in het ligeti centre ontwikkelde projecten zichtbaar maakt voor

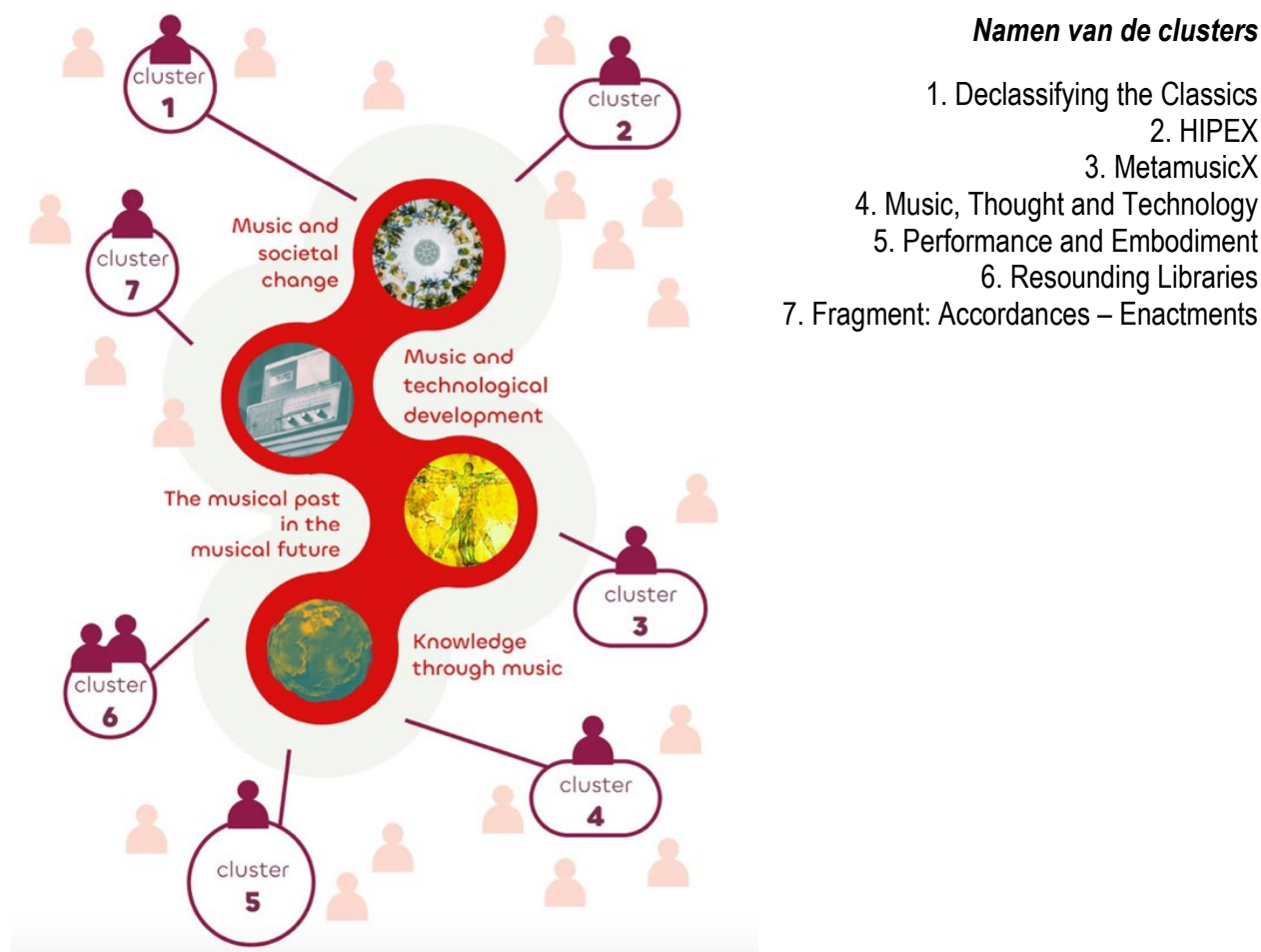
⁹⁵ De drie andere benchlearning instellingen binnen kunnen hierbinnen hun eigen wellicht licht afwijkende definities hanteren. Het overkoepelende begrip is echter in alle gevallen de interdisciplinariteit, en als zodanig kan het ook gelezen worden.

een breed publiek, De wisselwerking tussen wetenschap en samenleving d.m.v. formats die toegepast zijn op de doelgroep, waarbij culturele educatie en het minimaliseren van potentiële barrières centraal staan. Het Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md) in Aveiro, voert transdisciplinair onderzoek uit waarin kunst, geesteswetenschappen en andere wetenschappelijke disciplines geïntegreerd worden in studies van muziek en dans, en INET-md's missie is sterk geïntegreerd in maatschappelijke relevantie. INET-md streeft ernaar een breed niet-academisch publiek te bereiken middels bij voorbeeld het engagement met migrantengemeenschappen, projecten in gevangenissen, educatieve outreach activiteiten en muzikale uitvoeringsprojecten die thema's bevatten als bijv. de fysieke en culturele leefomgeving.

De consultant concludeert dat zowel het Orpheus Instituut, net als de andere benchlearning instellingen, visionair zijn in het domein van interdisciplinariteit: voor het Orpheus Instituut betekent interdisciplinariteit meer dan het samenvoegen van disciplines; interdisciplinariteit is voor het Orpheus Instituut een volledig geïntegreerd concept en een belangrijk organisatieprincipe. Er is een nauwe samenwerking tussen onderzoekers vanuit verschillende disciplines en thema's, waardoor een duurzame, transversale en toekomstgerichte onderzoeksagenda gecreëerd wordt met heldere strategische prioriteiten. Het Orpheus Instituut hanteert sinds afgelopen periode vier overkoepelende onderzoeksthema's, met name: *Music and Societal Change*, *Music and Technological Development*, *The Musical Past in the Musical Future*, en *Knowledge through Music* (ex-postluik van zelfevaluatie). Afgeleid van het gemeenschappelijke principe van transversaliteit vormen deze thema's samen een onderzoeksagenda die nieuwe uitwisseling, kennis en mogelijkheden voor onderzoek biedt, met zicht op maatschappelijke en culturele contexten. Volgens de consultant versterkt dit de onderzoeksagenda van het Orpheus Instituut aanzienlijk. Ook het expertenpanel was onder de indruk van deze ontwikkeling, met name ten aanzien van *“de mate waarin het instituut erin geslaagd is om productieve transversale communicatie tussen de clusters te bevorderen door middel van overkoepelende thematische lijnen. Deze versterking van verbindingen binnen de onderzoeksomgeving vertegenwoordigt een van de belangrijkste prestaties van deze afgelopen periode.”*

De zeven clusters behandelen thema's uit verschillende disciplines, zoals filosofie, uitvoeringspraktijk, mediastudies, digitaal humaan wetenschappelijk onderzoek en computationele analyse. Structurele kruisbestuiving fungeert volgens de consultant als een motor voor innovatie en draagt bij aan de maatschappelijke positie van artistiek onderzoek. De clusters zijn gedefinieerd in het ex-postluik van de zelfevaluatie als *“groepen van onderzoekers met overeenkomstige, overlappende interesses [...] die een breed scala aan modus operandi omvatten”*, en functioneren als *“discussiegeneratoren”* die nieuwe initiatieven bevorderen, baanbrekend onderzoek en educatieve activiteiten ontwikkelen.

Figuur 8: Correlaties tussen de onderzoeksclusters en thema's

6.1.2 Transdisciplinaire, transversale en transformatieve aanpak

De bovengenoemde vier overkoepelende thema's zijn transdisciplinair, transversaal en transformatief in hun kern (ex-postluik van de zelfevaluatie), en stimuleren samenwerking zowel binnen het Orpheus Instituut als met externe musici, onderzoekers en instellingen. Het Orpheus Instituut beschrijft de ontwikkeling van dit thematische onderzoeksmodel dat een gemeenschappelijke kader biedt als een "sleutelmoment" (ex-postluik van de zelfevaluatie). De consultant onderschrijft dit.

In het Strategisch Plan 2022–2026 onderzoek schrijft het Orpheus Instituut een introductie, die volgens de consultant essentieel is om deze benadering te begrijpen.

"De structuur van onderzoek aan het Orpheus Instituut — onderzoeksclusters met een gemeenschappelijke fundamentele ethos, maar met verschillende specialismes en benaderingen — zorgt ervoor dat het onderzoeksorgaan als geheel snel en creatief kan reageren op nieuwe ideeën, uitdagingen en kansen. De autonomie van het Orpheus Instituut zorgt ervoor dat het

mogelijk is om binnen het onderzoek nieuwe flexibele relaties met onderzoekers, uitvoerders, disciplines en instellingen van alle soorten te ontdekken, experimenteren en bevorderen.” (p.7)

Het gemeenschappelijke principe van transversaliteit laat toe dat onderzoekers op zoek gaan naar nieuwe verbanden tussen diverse gebieden (bijvoorbeeld samenwerking binnen concepten met betrekking tot technologie tussen de clusters *Music, Thought and Technology* en *Declassifying the Classics*; of over de toekomstige rol van teksten tussen de clusters *HIPEX* en *Resounding Libraries* [...]). In onze informatieve wereld erkennen onderzoekers dat elke interactie met de materialen en sporen van ons culturele erfgoed — hoe ver weg of recent ook — nieuwe lagen van kennis en vragen toevoegt (*HIPEX, Declassifying the Classics, Resounding Libraries*). Als rode draad door al deze projecten loopt de vraag naar de relatie tussen de levendigheid en materialiteit van muziek, alsook naar de nieuwe patronen van overdracht, kennis en ervaring in de digitale wereld. Alle clusters combineren nieuwe strategieën om het rijke muzikale erfgoed verder tot leven te brengen en relevant te houden, met meervoudige visies op mogelijke muzikale toekomsten (ex-postluik van de zelfevaluatie).

Hoewel de consultant zeer positief is over de transversale aanpak, sluit de consultant zich aan bij de volgende suggestie van het expertenpanel om nog concreter zichtbaar te maken waar ieder cluster voor staat in het kader van valorisatie: *“Het panel merkt op dat de toenemende conceptuele integratie van de onderzoeksclusters via overkoepelende thematische lijnen mogelijk heeft bijgedragen aan de verminderde individuele zichtbaarheid en identiteit van de aparte clusters. Tijdens de gesprekken [gedurende het plaatsbezoek] werd geopperd dat duidelijkere uitingen van de unieke doelstellingen en profielen van de individuele clusters, bijvoorbeeld door korte verklaringen of ‘manifesten’, nog verder zouden kunnen bijdragen aan zowel interne coherentie als externe zichtbaarheid. Het panel vindt dit voorstel waardig om te overwegen, op voorwaarde dat het de productieve transversale relaties [tussen de clusters] die recent zijn ontwikkeld, niet ondermijnt.”*

De term transformatief wijst volgens de consultant ook nog naar een ander aspect, zijnde het veranderende werkveld van artistiek onderzoek dat in de afgelopen decennia sterk gegroeid is. In een interview met docARTES-partners werd benoemd dat de wereldwijde community van artistiek onderzoek een enorme vlucht neemt. Er zijn veel kandidaten voor doctoraat in de kunsten en ook is de kennis omtrent artistiek onderzoek bij een aanzienlijk deel van de universiteiten toegenomen. De consultant heeft de indruk dat het Orpheus Instituut op een passende wijze omgaat met dit veranderende werkveld, maar is zich gelijktijdig ook bewust dat de toekomstkansen van onderzoekers anders liggen dan voorheen. Ook sluit de consultant zich aan bij het expertenpanel die stelt dat ze *“het instituut als een voorbeeld beschouwen vanwege zijn vermogen om excellent onderzoek te blijven verrichten, dynamisch te reageren op veranderende onderzoeksomgevingen en zijn activiteiten constant blijft vernieuwen, terwijl een institutionele identiteit behouden blijft.”*

6.2 De Ton Koopmancollectie

Vanuit het convenant (WEWIS) zijn er drie KPI's specifiek gericht op de verdere integratie van de Ton Koopmancollectie. De consultant is bewust van de relevantie van deze collectie voor diverse stakeholders inclusief de Vlaamse overheid, de (Vlaamse) onderzoeksgemeenschap, het culturele veld en het Orpheus Instituut. De collectie, bestaande uit boeken en muziek, vooral gericht op de 17e en 18e eeuw, die verzameld zijn door de Nederlandse dirigent, organist, klavecijnist en muziekdidacticus Ton Koopman, werd in 2020⁹⁶ aangekocht door de Désiré Collen Foundation. De collectie werd door de Désiré Collen Foundation aan het Orpheus Instituut in bruikleen gegeven voor onbepaalde tijd. De stad Gent heeft het Koetshuis als locatie vrijgegeven voor het onderbrengen van deze collectie voor onderzoek, onderwijs en presentatie, alsmede voor lokale en regionale samenwerking.

6.2.1 Situering van de Ton Koopmancollectie

Zoals hierboven in 6.1 Onderzoekscusters vermeld wordt, is de Ton Koopmancollectie ondergebracht in de zesde cluster, *Resounding Libraries*, maar haar impact gaat verder dan deze cluster. Het expertenpanel beschouwt deze collectie en haar infrastructuur als *“een uitzonderlijk en internationaal betekenisvolle onderzoeksbron op het gebied van barokmuziek, performancepraktijk en onderzoek naar cultureel erfgoed. De collectie illustreert het vermogen van het instituut om archiefmateriaal, artistiek onderzoek, digitale geesteswetenschappen, publieke betrokkenheid en technologische innovatie binnen een enkel onderzoekskader met elkaar te verbinden.”*

In het interview met het Orpheus Instituut werd de rijkdom van de collectie benadrukt: *“In de bibliotheek zit inhoud voor 100 doctoraten (literatuur, theologie, poëzie). Dit was de argumentatie om de bibliotheek naar Vlaanderen te halen.”*

Tussen 2022 en 2026 heeft het project zich ontwikkeld van een “beperkt erfgoedproject” naar een *“duurzame onderzoeks- en kennisinfrastructuur met grote impact op toegankelijkheid, onderzoek, publieke betrokkenheid en digitale innovatie”*. De waarde van deze collectie en de mate van ontwikkeling bij het Orpheus Instituut is in interviews veelvuldig bevestigd.

De consultant merkt op dat Ton Koopmancollectie niet enkel als referentiekader voor onderzoek bedoeld wordt, maar ook de mogelijkheid heeft tot het vergroten van lokale en regionale zichtbaarheid. Dit werd onderschreven tijdens de interviews: *“De Ton Koopmancollectie is van enorme waarde. Met de collectie in het Orpheus Instituut (wat een zeer specifiek micromerk is), wordt de impact van het geschenk verder versterkt: het wordt duidelijk wat het is en wat het niet is. Ik denk dat het Orpheus Instituut veel meer zichtbaarheid kan krijgen van deze collectie dan een gemiddelde grotere instelling, omdat het in het Orpheus Instituut gevestigd is”* (interview met internationale stakeholders). Met micromerk wordt in deze context bedoeld dat het instituut binnen het eigen segment van artistiek onderzoek zeer bekend is, maar daarbuiten weinig bekendheid heeft.

⁹⁶ <https://orpheusinstituut.be/nl/projecten/ton-koopmancollectie>

De faciliteiten van het Koetshuis werden in 2019-2020 gerenoveerd. Op basis van de jaarverslagen en interviews met het Orpheus Instituut constateert de consultant dat het Koetshuis een breed publiek bedient bestaande uit onderzoekers, studenten, docenten en andere geïnteresseerden. Het aanbod bestaat uit rondleidingen door onderzoekers van het Orpheus Instituut, stille werkruimtes met toegang tot de collectie en databanken, en persoonlijke ondersteuning bij onderzoek. De bibliotheek is toegankelijk voor medewerkers en docARTES-studenten, maar ook voor onderzoekers van andere conservatoria en universiteiten (onder meer tijdens zomer academies en gedistribueerde activiteiten), zowel in België als internationaal.

Verschillende interviewpartners, vooral uit Vlaamse en internationale hogescholen, hebben de faciliteiten sinds de opening bezocht. *“Onze recente studiereis naar het Koetshuis heeft verschillende onderzoekers inspiratie gegeven om te starten met onderzoeken naar onderwerpen gerelateerd aan de Ton Koopmancollectie. De annotaties van Koopman zelf zijn erg waardevol en duiden hoe je met de muziekcollectie moet omgaan”* (interview met Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen).

De consultant concludeert dat 13 evenementen hebben plaatsgevonden in het Koetshuis sinds 2022 tot mei 2026, waaronder luistersessies, open masterclasses, concerten, presentaties, exposities en paneldiscussies. Hoewel precieze cijfers over publieksbereik niet beschikbaar zijn, heeft de consultant toch vertrouwen dat de publieke activiteiten in hoge mate hebben bijgedragen aan de zichtbaarheid van het Orpheus Instituut en zijn aantrekkingskracht voor onderzoekers en studenten. Bovendien heeft het Koetshuis bijgedragen aan het maatschappelijk rendement van het Orpheus Instituut, wat verder gaat dan de maatschappelijke relevantie en zichtbaarheid van de Ton Koopmancollectie. Echter, er zou nog meer aandacht besteed kunnen worden aan lokale verankering en verbindingen, vooral met de lokale cultuur- en muzieksector. De consultant erkent dat dit een proces is dat tijd kost en meer organisatorische capaciteit vereist.

Verder kan geconcludeerd worden uit de analyse op basis van het Culturele Waardenmodel (zie Bijlage D: Analyse gebaseerd op het Culturele Waardenmodel) dat de ruimtelijk-historische waarde zeker aanwezig is bij het Koetshuis en het 19^e-eeuwse pand waarin het Orpheus Instituut zich huisvest. Deze waarde kan nog verder versterkt worden door de historische identiteit van het unieke gebouw, en de wijze waarop mensen de omgeving beleven, centraal te stellen in de publieke ervaring. Ook is er voldoende aandacht voor duurzaamheid en omgevingsbewustzijn.

6.2.2 Financiering van de Ton Koopmancollectie

Dankzij de projectfinanciering van het Departement WEWIS was het Orpheus Instituut in staat om de handgeschreven trefwoorden van Ton Koopman en de erfgoedbibliotheek te digitaliseren volgens de FAIR-standaarden (Findable, Accessible, Interoperable, Retrievable) van de Europese Open Science-regelgeving. De consultant erkent dat het digitaliseren de collectie met waardevolle muzikale bronnen

toegankelijk maakt voor wetenschappers over de hele wereld (zoals gesteld in de tussentijdse zelfevaluatie 2024).

De consultant constateert dat de digitalisering van de collectie heeft geleid tot een sterke ontwikkeling van digitale processen, metadatastandaarden en onderzoeksdatabasebeheer, waarbij de verkregen expertise werd gebruikt binnen het hele Orpheus Instituut. De collectie ondersteunt nieuw onderzoek bij het instituut en fungeert als *“een internationale referentie voor digitaal en erfgoedgericht artistiek onderzoek”* (Strategisch plan 2027-2031 onderzoek). Daarnaast maakt het digitaliseren de collectie toegankelijk voor een breder publiek. De consultant wil de relevantie van het verwerven van de Ton Koopmancollectie en haar multifunctionele gebruik en ontwikkeling benadrukken. Dit werd ook bevestigd in de interviews met externe stakeholders en docARTES-partners.

Zoals vermeld in hoofdstuk 4.3 Conclusie financiële situatie 2022-2026 en vooruitzicht 2027-2030 beschrijft het Orpheus Instituut in het Strategisch plan 2027–2031 onderzoek de financiële uitdaging gelinkt aan de collectie. Het is duidelijk geworden voor de consultant dat de valorisatie, digitalisering, onderzoeksactiviteiten en publieke toegankelijkheid van de collectie niet kunnen blijven doorgaan op het huidige niveau zonder extra financiering. Ook het expertenpanel sluit zich hierbij aan: *“Het panel erkent dat de langetermijnduurzaamheid en optimale benutting van de collectie een constante investering vereisen. Hoewel de Ton Koopmancollectie formeel binnen de onderzoeksstructuren en het budget van het instituut valt, stellen het behoud, digitalisatie, toegankelijkheid en publieke activatie vereisten die de huidige beschikbare middelen overstijgen. Het panel begrijpt de bezorgdheid van het instituut over de noodzaak van aanvullende structurele ondersteuning om de ontwikkeling en toegankelijkheid van deze belangrijke aanwinst op lange termijn te waarborgen.”*

Het instituut signaleert in het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek dat het gebrek aan (voortzetting van) financiering voor de Ton Koopmancollectie een bedreiging kan vormen voor de unieke positie van het Orpheus Instituut. De Ton Koopmancollectie vereist immers *“een investering die deze unieke troef voor Vlaanderen veiligstelt en internationaal toonaangevend onderzoek mogelijk maakt”*. De consultant constateert op basis van de interviews en het expertenpanel dat deze collectie zowel voor Vlaanderen als internationaal een uniek cultureel erfgoed vormt dat, met name in zijn locatie in het Koetshuis, een meerwaarde vormt. In de afgelopen periode heeft de collectie de positie van het Orpheus Instituut versterkt. Echter zorgen de ontbrekende financiële middelen voor een zekere mate van druk op de mogelijkheden om te werken met de collectie.

Het wordt zowel vanuit het expertenpanel als vanuit de consultant aanbevolen dat het Departement WEWIS, AHOVOKS en het Orpheus Instituut de mogelijkheden bespreken voor structurele financiering om de Ton Koopmancollectie verder te borgen. De consultant vindt dat de collectie een ‘juweel’ is voor Vlaanderen. Met haar locatie in het historische Koetshuis heeft ze een groot potentieel voor goede zichtbaarheid. Bovendien komt de interdisciplinaire en transversale aanpak die het Orpheus Instituut nastreeft, duidelijk samen in de benadering van de Ton Koopmancollectie.

Het expertenpanel ziet een duidelijke meerwaarde in de intentie van het Orpheus Instituut om deze collectie de komende periode te borgen en *“spreekt uitdrukkelijk zijn steun uit voor het toekennen van financiële middelen die nodig zijn om de duurzame werking, toegankelijkheid, behoud en verdere ontwikkeling van de collectie te waarborgen. Volgens het panel vormt de Ton Koopmancollectie een internationaal belangrijke onderzoeks- en culturele infrastructuur, waarvan het potentieel verder gaat dan de directe activiteiten van het Orpheus Instituut”*. Vervolgens maakt het panel de vraag richting Departement WEWIS en AHOVOKS nog concreter: *“zonder voldoende structurele financiering voor personeel, conservering, digitalisering, toegankelijkheid en publieke activatie, riskeert de volledige onderzoeks-, educatieve- en maatschappelijke waarde van de collectie onderbenut te blijven. Het panel beschouwt een structurele investering in de Ton Koopmancollectie niet als een optionele verbetering, maar als een essentiële voorwaarde voor het succesvol realiseren van zijn strategische potentieel in het Vlaamse en internationale onderzoeksveld.”*

Een argument waarom de Ton Koopmancollectie het meest (kosten)effectief is binnen het Orpheus Instituut in plaats van een andere universiteit of bibliotheek, werd gegeven in een groepsinterview met internationale stakeholders: *“Het Orpheus Instituut heeft een zeer kosteneffectieve manier om toegang tot de collectie te geven, want ze hebben alle kennis in huis. De instelling trekt alle specialisten aan.”* De consultant begrijpt uit deze uitspraak dat het Orpheus Instituut alle kennis heeft om een geïnformeerde toegang tot de collectie te geven aan een breed publiek, hetgeen ook werd bevestigd in andere interviews. De interpretatie van ‘kosteneffectief’ komt van het vermogen van het instituut om hun bestaande kennis over valorisatie en open data te benutten voor deze specifieke doeleinden, alsook de inzet van de begroting (zie hoofdstuk 4.2 Uitgaven 2022-2026 (ex post)). De consultant constateert dat de specialisten, die de stakeholders benoemen, de externe musici-onderzoekers zijn die het instituut aantrekt door middel van de collectie. Het hoge aantal *visiting researchers* bevestigt dit argument. De toegevoegde waarde komt voort uit het feit dat deze onderzoekers ook musici zijn.

6.3 Kennisdisseminatie en onderzoeksoutput

Output is volgens de consultant een containerbegrip; onderzoeksoutput kan zowel geschreven als uitgevoerde output, multimedia-output, seminars en andere formats omvatten die gericht zijn op de inhoud van het onderzoek. Een kwantitatief overzicht, in relatie tot de KPI's, wordt hieronder gepresenteerd.

Tabel 16: Kwalitatief overzicht van de output (gebaseerd op bijlage 5 van de ex-postluik van de zelfevaluatie)

	Streefwaarde per jaar (KPI)	2022	2023	2024	2025	Totaal	Opmerkingen door consultant
Publicaties van artikelen in internationaal erkende wetenschappelijke	8	10	13	9	10	42	De tijdschriften zijn divers; boeken en boekhoofdstukken zijn

tijdschriften en hoofdstukken in boeken (peer-reviewed).							uitgegeven door erkende uitgevers in Europa en de Verenigde Staten.
Productie van artistiek-wetenschappelijke output in zowel multimediale als hybride vormen.	4	6	6	6	6	24	B.v. optredens, blogs, tours, audiovisuele optredens.
Externe presentaties (peer-reviewed), inclusief keynotes, door onderzoekers van het Orpheus Research Centre conferenties en presentaties tijdens seminars, lezing-optreden en vergelijkbare vormen.	12	13	12	12	13	50	In verschillende vormen en uitingen door heel Europa, inclusief online.

Zowel de consultant als het expertenpanel zijn onder de indruk van zowel de omvang als de kwaliteit van de onderzoeksoutput van het instituut. Deze outputs zijn *“zeer zichtbaar en staan hoog aangeschreven in de internationale artistiek onderzoeksgemeenschap. Deze output toont aanzienlijke diversiteit in vorm en methode, van wetenschappelijke publicaties en artistieke producties tot digitale platforms, publieke disseminatievormen en technologisch ondersteunde onderzoeksinfrastructuren. Het panel beschouwt deze diversiteit als een van de sterktes van de onderzoekscultuur van het instituut.”*

Naast de onderzoeksoutput in bovenstaande tabel, die bevestigd en gecontroleerd is door de consultant, valt op te merken uit de jaarverslagen dat een nog grotere omvang aan totale output is geproduceerd in de periode 2022-2025, zie Bijlage F: Totale onderzoeksoutput. Het verschil in aantallen tussen het ex-postluik van de zelfevaluatie, de data in FRIS en de jaarverslagen (waarop Bijlage F is gebaseerd) valt als volgt te verklaren:

- Naast onderzoeksoutput wordt ook onderwijsoutput gerealiseerd. Dit maakt geen onderdeel uit van de output in FRIS. Het is bovendien enkel mogelijk om hierin geschreven output in te voeren.
- De categorisering in Tabel 16 is niet altijd toepasbaar op de wijze hoe output gerealiseerd wordt. Zo worden bijvoorbeeld externe presentaties in duo-vorm gegeven, hetgeen niet duidelijk past in de categorie van externe presentaties zoals hij nu gekwantificeerd wordt.
- De *associate researchers* nemen een unieke positie in met hun output aangezien zij zowel aan een 'eigen' universiteit als aan het Orpheus Instituut gelinkt zijn. Hun publicaties zijn wel opgenomen in FRIS als dubbele affiliatie.
- In de KPI's wordt in het kader van publicaties van artikelen (KPI 1), academische conferenties (KPI 2) en externe presentaties (KPI 3) enkel peer-reviewed output meegenomen, terwijl het Orpheus Instituut hiernaast ook nog non-peer-reviewed output realiseert (zoals artistieke creaties, performances, tentoonstellingen en andere praktijkgebonden resultaten).

In de bijlagen van het ex-postluik van de zelfevaluatie over “Research output” wordt ook een geïntegreerd overzicht gegeven van de output in 2022-2025 per onderzoekscluster. Het integreert alle bovengenoemde categorieën. De consultant zet deze geverifieerde output per cluster in onderstaande tabel uiteen.

Tabel 17: Overzicht van output per cluster (gebaseerd op het ex-postluik van de zelfevaluatie)

Naam van de cluster	Aantal output ⁹⁷
1. <i>Declassifying the Classics</i>	98
2. <i>HIPEX</i>	79
3. <i>MetamusicX</i>	49
4. <i>Music, Thought and Technology</i>	98
5. <i>Performance and Embodiment</i>	29
6. <i>Resounding Libraries</i>	27
7. <i>Fragment: Accordances – Enactments</i>	14

Volgens de consultant is een interessant voorbeeld van geïntegreerde onderzoekoutput te vinden in cluster 1 “*Declassifying the classics*”, het sub-project “Beethoven en zijn Franse piano” (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs, annex):

“Waarom kocht Beethoven in 1803 een piano van Erard Frères in Parijs, en waarom werd het technisch ontwerp daarvan aangepast? Door een replica van het origineel in zijn oorspronkelijke staat te bouwen en erop te spelen, benaderen we deze vragen vanuit een belichaamde kennis van Weens pianospel en technologie, terwijl we ons de Franse technieken en speelwijzen eigen maken.”

Het beschreven resultaat bestaat uit concerten met transcripties, cd's, blogs, een volume van de publicatie *Keyboard Perspectives* (gastredactie van een van de PIs, 2022), een documentairefilm (*A Farewell to Paris*) en een, volgens de consultant, relevante en indrukwekkende website⁹⁸ die de meervoudige output van dit project presenteert.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de diverse types van publicaties die het Orpheus Instituut heeft verzorgd, bestaande uit boeken, cd's en online publicaties. De algehele omvang van de output is volgens de consultant zeer divers, variërend van cd's tot bijvoorbeeld de publicatie “Undoing Supervision” (2022)⁹⁹ als resultaat van een Erasmus+ project.

⁹⁷ Dit overzicht bestaat uit hoog gevarieerde output, waaronder geschreven output, multimedia output, concerten, lezingen, presentaties, etc.

⁹⁸ <https://orpheusinstituut.be/nl/projecten/beethoven-and-his-1803-erard>

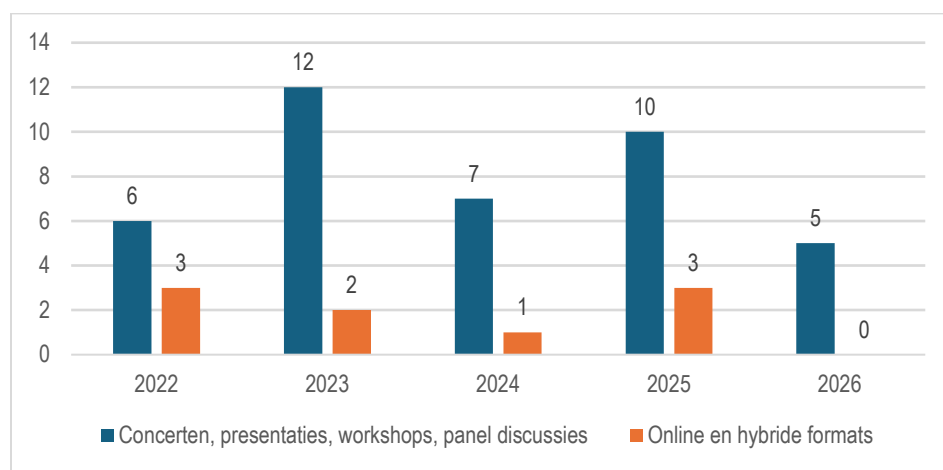
⁹⁹ Undoing Supervision heeft als doel de resultaten van een driejarig strategisch samenwerkingsproject in een notendop te weergeven. Het document moet dan ook worden gezien als een meerstemmig document, bedoeld als bijdrage aan het vakgebied van artistiek onderzoek en de bevordering van doctoraten in artistiek onderzoek.

Tabel 18: Overzicht van publicaties in de periode 2022-2026 (gebaseerd op het ex-postluik van de zelfevaluatie)

Type publicaties	Aantal publicaties
Orpheus Instituut-series	2
Gezamenlijke publicaties (artistieke en academische output in samenwerking met diverse uitgevers)	112
Online publicaties	5 (zijnde ECHO nummers # 3, #4, #5, #6, #7)

Naast de evenementen die het Orpheus Instituut in het Koetshuis heeft georganiseerd, werden ook op andere locaties evenementen en conferenties opgezet. Onderstaande figuur geeft alle fysieke evenementen weer (zowel in het Koetshuis als daarbuiten), alsook online evenementen.

Figuur 9: Overzicht van aantal evenementen dat plaatsvond in de periode 2022-2026 (gebaseerd op de jaarverslagen en het ex-postluik van de zelfevaluatie)¹⁰⁰

De consultant ziet op basis van bovengenoemde gegevens een divers pallet aan outputs bij het Orpheus Instituut. Alle vier de benchlearninginstellingen hebben een verscheidenheid aan types van output die peer-reviewed zijn (zie Bijlage C: Benchlearning analyse). In het algemeen draagt de verscheidenheid van onderzoekoutput van alle vier de instellingen bij aan een toename van de zichtbaarheid en toegankelijkheid van onderzoeksresultaten. Alle instellingen verspreiden hun output ook in verscheidene vormen naast traditionele publicatie, wat overeenkomt met het Orpheus Instituut. Al deze instituten tonen aan dat samenwerking tussen de onderzoeksthema's en de niet-traditionele vormen van output tot een brede impact kunnen leiden.

¹⁰⁰ De weergegeven aantallen duiden op het aantal evenementen. Hierdoor worden meerdaagse evenementen en concertreeks als één geteld. De aantallen voor 2026 zijn geplande evenementen die tot en met eind 2026 lopen.

6.3.1 Disseminatie van onderzoek

De consultant stelt vast dat het publicatiebeleid verder is ontwikkeld gedurende de periode 2022–2025. Niet alleen monografieën en thematische publicaties, maar ook discipline-specifieke Open Access-platforms zijn gerealiseerd. Deze cross-media en Open Access-strategie (ex-postluik van de zelfevaluatie) versterkt de toegankelijkheid, zichtbaarheid en duurzaamheid van onderzoekoutput. Daarnaast ondersteunen deze kanalen kennisdeling die niet voldoende kan worden gecommuniceerd via traditionele kanalen.

De digitale en Open Access-disseminatie van onderzoek zijn versterkt door de consolidatie van ECHO¹⁰¹, een internationaal peer-reviewed Open Access-tijdschrift ontwikkeld door de cluster 'Music, Thought and Technology' van het Orpheus Instituut met ruimte voor multimodale en experimentele formats voor Europese publicaties. Daarnaast werd disseminatie versterkt doordat het Orpheus Instituut het Open Access en peer-reviewed online platform SONUS ontwikkelde en lanceerde. SONUS is een multimediaal platform voor multimediaal artistiek onderzoek, waarin tekst, audio, video en interactieve materialen centraal staan. Op de website¹⁰² wordt benoemd: *“alle inhoud is onderworpen aan peer-reviewing en is volledig openbaar toegankelijk, waardoor een breed internationaal publiek, van studenten tot onderzoekers, wordt uitgenodigd om zich te verdiepen in nieuwe ideeën binnen de hedendaagse muziekpraktijk.”*

Ondanks deze belangrijke inzet en ontwikkelingen, is het Orpheus Instituut nog niet helemaal in staat om zichtbaar te zijn in de volle breedte van stakeholders en publiek. Het expertenpanel zegt daar het volgende over: *“Hoewel het instituut duidelijk aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt op het gebied van [valorisatie, communicatie en de brede uitwerking van onderzoeksresultaten], merkt het panel op dat [zichtbaarheid] nog steeds een belangrijk onderwerp is voor strategische ontwikkeling in de toekomst.”*

Een alternatieve, volgens de consultant inspirerende, benadering voor de disseminatie van onderzoek is aanwezig bij het ligeti centre. Hier is een sterke relatie tussen (de output van) het ligeti centre en de samenleving zichtbaar, waarbij het creëren van impact en de verbinding met de samenleving via de relevantie van onderzoeksprojecten centraal staat. Instrumenten die worden gebruikt voor outreach en disseminatie zijn vaak op maat gemaakt. Belangrijk is de ligeti centre's 'transfer strategie' (zie Bijlage C: Benchlearning analyse) die het integreren van interdisciplinariteit en outreach via deelname op verschillende niveaus in innovatieve formats versterkt. De centrale 'Agency for Outreach and Social Participation' is verantwoordelijk voor het verspreiden van de diversiteit van projecten die afkomstig zijn van het ligeti centre, en het toegankelijk maken ervan voor een breder publiek. De Agency verspreidt onderzoekresultaten via verschillende evenementformats, met als doel het aanjagen van cultureel onderwijs en het minimaliseren van mogelijke barrières voor toegang. Door gerichte samenwerking met regionale en nationale stakeholders uit de politiek, cultuur en bedrijfssector, bevorderen zij de uitwisseling tussen wetenschap en samenleving.

¹⁰¹ ECHO is door het Orpheus Instituut opgericht om creatief werk en inzichten te delen op het snijvlak van muziek, gedachten en technologie. Musici-onderzoekers kunnen hun bijdragen voor het tijdschrift online indienen. Het tijdschrift verschijnt twee keer per jaar.

¹⁰² <https://orpheusinstituut.be/nl/nieuws-en-events/introducing-sonus>

De consultant ziet waarde in deze aanpak van de disseminatie van onderzoek en het vertalen ervan naar een breder publiek. Als er meer personeelscapaciteit beschikbaar zou zijn bij het Orpheus Instituut, ziet de consultant kansen om analoog aan deze benadering van het ligeti centre een aparte ‘Agency for Outreach and Social Participation’ te onderzoeken en te bekijken hoe deze strategie kan worden vertaald in de praktijk in Vlaanderen (zie hoofdstuk 6.6 Valorisatie).

6.3.2 Maatschappelijke relevantie

Inzake maatschappelijke relevantie stelt het Orpheus Instituut het volgende over kennisdeling als publieke verantwoordelijkheid:

“Artistiek onderzoek is een vorm van kennisproductie met maatschappelijke relevantie — en die kennis verdient het om gedeeld te worden. Dat gebeurt via uiteenlopende kanalen en formats: artistieke creatie, publicaties, conferenties, symposia en onderwijsactiviteiten. Het instituut stemt die formats af op het publiek, van gespecialiseerde onderzoekers tot geïnteresseerde niet-academici. Artistiek onderzoek wordt daarbij niet herleid tot publiekswerking, maar inhoudelijk en contextgevoelig ontsloten. Onderzoeksresultaten worden duurzaam beschikbaar gesteld via discipline-eigen publicatieplatformen en digitale infrastructuren, met blijvende aandacht voor auteurschap, artistieke eigenheid en discipline-specifieke ethiek.” (Strategisch plan 2027-2031 onderwijs)

De maatschappelijke dienstverlening als een zichtbaar doel van het Orpheus Instituut wordt getoond in de onderzoekoutput en disseminatie. Een voorbeeld in dit kader is de publieke betrokkenheid rondom de Ton Koopmancollectie middels publieke lezingen, begeleide rondleidingen en demonstraties van o.a. instrumenten. Het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek vermeldt dat het instituut *“conventionele publicatiemodellen en nieuwe vormen van digitale output voor artistiek onderzoek verkent samen met zijn partners.”* Deze stelling werd bevestigd in de interviews met stakeholders. Ook observeert de consultant nieuwe vormen van digitale output zoals podcasts, blogs, interviews, documentaires en muziekopnames.

De visie van het instituut op maatschappelijke relevantie wordt door het panel onderschreven. Het panel merkt op dat *“het instituut een opvallende bekwaamheid toont om zijn onderzoeksagenda aan veranderende artistieke, technologische en maatschappelijke contexten aan te passen, terwijl het stevig verbonden en toegewijd blijft aan artistiek onderzoek in muziek. In het bijzonder illustreren de integratie van de artistieke uitvoeringspraktijk, theoretische reflectie, technologische experimenten en innovatieve disseminatievormen een matuur en geavanceerd begrip van de huidige artistiek onderzoeksprocessen.”*

De consultant stelt vast dat kennisoverdracht plaatsvindt buiten de traditionele kanalen, via Open Access-initiatieven die nieuwe inzichten overdragen naar een breder publiek en tegelijkertijd onderzoekers de mogelijkheid geven om in nieuwe omgevingen te werken. Voorbeelden zijn:

- De doorontwikkeling van het online peer-reviewed tijdschrift ECHO;

- SONUS, een Open Access peer-reviewed online platform waar media en beeld geïntegreerd worden in de presentatie van artistiek onderzoek in muziek;¹⁰³
- Video-essays en transversale documentatie over de projecten;
- Orpheus Sounds, een in 2025 gelanceerde podcastreeks die de verhalen en activiteiten van het Orpheus Instituut naar een breder publiek verspreidt¹⁰⁴. Het jaarverslag 2024 beschrijft: *“Orpheus Sounds is meer dan alleen een outreachmiddel – het is ook een ruimte voor reflectie, nieuwsgierigheid en artistiek experiment, van, met en tussen cluster onderzoekers.”*

Op basis van deze verschillende manieren van kennisdeling beaamt de consultant de perceptie van de internationale stakeholders over het instituut: *“Het Orpheus Instituut is genereus in kennisdeling en in zijn interactie met de wereld.”*

Het aantal wetenschappelijke en artistiek-wetenschappelijke vormen van output, die bestaan uit publicaties, hybride outputvormen en internationale onderzoeksprojecten, overstijgt de streefwaarden in de KPI's. In termen van wetenschappelijke bijeenkomsten en externe presentaties fungeert het Orpheus Research Centre duidelijk als een internationale hub voor artistiek onderzoek in muziek. Het Orpheus Instituut voelt een zichtbare verantwoordelijkheid voor maatschappelijke impact of zoals een van de PI's beschrijft tijdens het interview: *“Exclusiviteit wordt ontmanteld, er is een verandering in ethos en een verschuiving in relevantie.”* De consultant begrijpt hieruit dat er veel meer vanuit collectivisme wordt gewerkt en de relatie met de maatschappij een meer prominente plek heeft gekregen.

Vanuit de analyse op basis van het Culturele Waardenmodel (zie Bijlage D: Analyse gebaseerd op het Culturele Waardenmodel) concludeert de consultant dat maatschappelijk waarde sterk aanwezig is op inhoud en in het interne en internationale netwerk van artistiek onderzoek, maar het ontbreekt nog in zekere mate aan een zichtbare verbinding met de lokale en/of regionale gemeenschap.

6.3.3 Zichtbaarheid en toegankelijkheid

De consultant ziet duidelijk dat, door middel van de diverse disseminatieformats, de zichtbaarheid en toegankelijkheid van de onderzoekresultaten zijn toegenomen, ook voor een breder publiek. Het is zichtbaar dat de behoefte om onderzoek toegankelijker te maken, heeft geleid tot de disseminatie van output buiten de klassieke publicatievormen om, wat overeenkomt met internationale ontwikkelingen in Open Science en digitale kennisdeling. Ook audiovisuele formats, waaronder documentaires, blogs en podcasts, dragen hieraan bij. De consultant merkt ook structurele samenwerkingen op aangaande de disseminatie van publicaties. *“Er is een contract met de Leuven University Press, wat het Orpheus Instituut een zeer grote zichtbaarheid heeft gebracht. Ze presenteerden mooie publicaties in de afgelopen periode”* (interview met docARTES-partners).

¹⁰³ <https://sonus.orpheusinstituut.be/about>

¹⁰⁴ <https://orpheusinstituut.be/en/publications/orpheus-sounds>

De nieuwe Open Access-platformen en vormen van disseminatie hebben mogelijkheden gecreëerd die overeenkomen met de verbanden en samenwerkingen in de onderzoeksclusters en hun overkoepelende thema's. Echter, er is een kritische opmerking: hoewel de publicaties van het Orpheus Instituut van hoge kwaliteit zijn, kan er nog verbetering plaatsvinden in de toegang van de culturele sector tot het instituut. Niet in de methoden, die al behoorlijk toegankelijk zijn, maar vooral in het zoeken naar verbindingen met de artistieke praktijk. Deze perceptie werd door de interviews ondersteund.

Niettemin constateert de consultant een indrukwekkende kwalitatieve en kwantitatieve groei in een breed scala van output tussen 2022 en 2026. De aanzienlijke prestaties van de zeven onderzoeksclusters tonen diepe inzichten in artistieke processen aan, wat leidt tot kennis die reconstructies mogelijk maakt (in de clusters *Declassifying the classics*; *HIPEX*), of verdere uitbreiding van de toepassingen van computers en elektronische technologieën naar de inherente techniciteit van muziek (in de cluster *Music, Thought and Technology*). Dit geldt evenzeer voor de output van de cluster *Resounding Libraries*, waardoor de bibliotheek en de Ton Koopmancollectie van het Orpheus Instituut zich hebben getransformeerd tot voorlopers in het ontsluiten van digitale informatie. De consultant concludeert dat de kwaliteit van de creativiteit, originaliteit en de integraliteit van de onderzoekers betrokken bij de collectie een hoge mate van toewijding en leiderschap toont binnen het Orpheus Instituut.

6.4 Excellentie

Excellentie is het absolute kernwoord in het beleidsveld wetenschappelijk onderzoek, hetgeen ook duidelijk in de diverse beleidskaders van het Departement WEWIS alsook in het O&O-I-piramidemodel (zie hoofdstuk 2.1.3 Systeemanalyse) naar voren komt. Hierbij merkt de consultant op dat hoewel dit een kernbegrip is, er geen specifieke definitie is vastgesteld waardoor het moeilijk objectief te monitoren is. De consultant gaat er daarom vanuit dat het de algehele kwaliteit van het werk en aanbod, alsook van de uitspraken van experts en stakeholders rondom dit thema betreft.

De consultant constateert een allround kwaliteit van het aanbod en de realisaties, zowel op het gebied van onderzoek als onderwijs. Daarbij onderstreept de consultant dat het instituut in de afgelopen periode een complementaire rol heeft vervuld binnen het cultureel, onderwijs en wetenschappelijk landschap in Vlaanderen en dat het Orpheus Instituut een voorbeeld vormt voor excellentie en kennisontwikkeling in artistiek onderzoek. Het expertenpanel voegt hieraan toe: *“Door zijn constante excellentie en innovatievermogen, heeft het instituut een doorslaggevende rol gespeeld in het positioneren van Vlaanderen als een van de belangrijkste internationale centra voor artistiek onderzoek”*.

Excellentie blijkt volgens de consultant onder andere uit het vertrouwen dat het Orpheus Instituut ontvangt vanuit private financieringsbronnen, zoals het Fonds Baillet Latour en Désiré Collen Stichting. Ook blijkt het uit de rol van de Research Advisory Council die zich richt op het behoud van de hoogste standaarden van excellentie in artistiek onderzoek. Uit de interviews met de Research Advisory Council kwam naar voren dat het Orpheus Instituut openstaat voor het ontvangen van aanbevelingen en excellent omgaat met het

vertalen ervan naar de praktijk. Ten derde blijkt excellentie uit de deelname aan ConNEXT¹⁰⁵, een netwerk van 9 unieke instituten wereldwijd dat zich richt op zowel muzikale als educatieve excellentie in de huidige onderwijscontext.

Tot slot blijkt de excellentie uit het gegeven dat een onderzoeker aan het Orpheus Instituut een ERC Grant wist binnen te halen. Deze excellentie van de instelling zelf wordt hierdoor nogmaals benadrukt en het gegeven dat deze onderzoeker ervoor kiest om bij het instituut te blijven, terwijl de ERC-beurs persoonlijk beurzen zijn die onderzoekers veel autonomie geven, inclusief de mogelijkheid om hun project naar een andere instelling over te brengen, wordt door het expertenpanel en de consultant als een duidelijke bevestiging gezien van de unieke en excellente positie van het instituut. Het feit dat de onderzoeker ervoor kiest om bij het Orpheus Instituut te blijven bewijst dat het Orpheus Instituut zelf een van de meer prestigieuze instellingen is in zijn vakgebied en een exceptionele intellectuele onderzoeksomgeving biedt.

In het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek benoemt het Orpheus Instituut in zijn missie: *“We streven naar artistieke en wetenschappelijke excellentie in alles wat we doen.”* Het expertenpanel heeft vertrouwen dat het instituut dit richting de toekomst kan waarmaken: *“... het Orpheus Instituut is goed gepositioneerd om zijn internationale positie in de komende jaren niet alleen te behouden, maar ook verder te versterken. Het expertenpanel is van mening dat het duidelijk in het belang is van Vlaanderen om een instituut te behouden en te ondersteunen dat in staat is om excellent onderzoek van dit niveau aan te trekken en te bevorderen.”* De consultant sluit zich hierbij aan.

6.5 Open Data en Open Science

Vlaanderen heeft een Open Science-beleid¹⁰⁶, dat ook van toepassing is op het Orpheus Instituut. Het instituut implementeert FAIR-principes en past een professioneel onderzoekgegevensbeheer toe binnen een domein met hybride output, waarin de technische, juridische¹⁰⁷ en methodologische complexiteit hoger is dan in klassieke disciplines. De implementatie van FAIR-principes en professioneel onderzoekgegevensbeheer is expliciet in lijn met de doelstellingen van de *European Open Science Cloud*.

Het Orpheus Instituut is vertegenwoordigd in het Vlaamse Open Science Board (FOSB)¹⁰⁸ en actief betrokken bij de Research Data Management & Open Science werkgroep. In dit kader is het instituut een belangrijke partner om de toepasbaarheid van het Open Science-beleid in domeinen met hybride en artistieke output te ondersteunen (ex-postluik van de zelfevaluatie). De consultant ziet sterk het belang dat het Orpheus Instituut deze rol inneemt als voorloper voor artistieke en academische partners uit hetzelfde vakgebied.

¹⁰⁵ <https://www.connextmovement.org/>

¹⁰⁶ https://www.ewi-vlaanderen.be/sites/default/files/bestanden/nota_aan_de_vlaamse_regering_-_open_science_beleid_voor_vlaanderen_en_de_oprichting_van_de_flemish_open_science_board_fosb.pdf

¹⁰⁷ De juridische complexiteit is onder andere gerelateerd aan auteursrecht en intellectueel eigendom.

¹⁰⁸ <https://www.frdn.be/nl/netwerkorganisatie/governance/#our-board-the-fosb-coordination-cluster>

Vanuit de aanvullende opdrachten die in Artikel 10 van het convenant (WEWIS) zijn omschreven, wordt het instituut gevraagd om bij te dragen aan de Open Data-doelstellingen van de Vlaamse overheid en onderzoeksinformatie van hoge kwaliteit aan te bieden aan FRIS. In overeenstemming met de bepalingen van het W&I-decreet van 2022, is de vorm van aanlevering voor onderzoeksinformatie aan FRIS voor het Orpheus Instituut gedefinieerd. Het instituut is verplicht om de informatie in FRIS minimaal vier keer per jaar te updaten. Het instituut geeft aan dat hun output sinds 2024 direct wordt geüpload naar FRIS via een automatische verbinding.

Uit de FRIS-analyse¹⁰⁹ aangaande de output van het instituut, zijn enkele aspecten relevant om te benoemen:

- *“Het Orpheus Instituut biedt vooral niet-geschreven output aan, namelijk evenementen en performance, alsook digitale output zoals apparaten, dvd’s en artefacten. Niet-geschreven output is nog geen standaard object in FRIS en wordt daardoor (nog) niet getoond in FRIS.*
- *Wat betreft written output biedt het instituut tijdschriftenbijdragen, boekbijdragen en boeken aan. Meer bepaald gaat het om boekhoofdstukken, tijdschriftartikelen, boeken, e-publicaties en conferentiebijdragen. In verhouding met andere instellingen in FRIS is het percentage written output lager, wat te verklaren valt door het punt hierboven.*
- *De projectportefeuille is gedurende de huidige convenantsperiode, in aantallen, vrijwel constant gebleven met tussen de 20 en 25 lopende projecten.*
- *Door technische problemen tussen het automatische systeem van het Orpheus Instituut en FRIS ontbreken de gegevens voor de KPI’s met betrekking tot het Vlaamse Open Science-beleid. Voor het onderzoeksdatabeheer¹¹⁰ betekent dit dat de KPI nog niet is bereikt, maar verwachte acties van het instituut kunnen leiden tot een aanzienlijke ontwikkeling op korte termijn.”*

De consultant onderschrijft de toewijding van het Orpheus Instituut aan het wetenschapsbeleid met een structurele plek voor Open Data en Open Science. Dit is formeel ingebed in de afgelopen vier convenantsjaren via de opzet van het intern en integraal onderzoeksbeleid (zie hoofdstuk 6.1.1 Een geïntegreerd onderzoeksmodel). Deze benadering ondersteunt de ontwikkeling van een digitale kennisinfrastructuur die aanvullend is op bestaande platformen. Tegelijkertijd illustreert deze eigen kennisinfrastructuur een duidelijke spanning met het Vlaamse registratiesysteem FRIS. De consultant ziet duidelijk dat de discipline-specifieke output en het onderzoeksprofiel van het instituut moeilijk passen in de traditionele Open Data- en Open Science-structuren, waaronder FRIS.

Volgens het Orpheus Instituut is dus een aanpassing in FRIS vereist. De consultant erkent dit en onderschrijft deze noodzaak. De consultant adviseert het Orpheus Instituut om samen te werken met twee van de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI’s), namelijk het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) en het Agentschap Onroerend Erfgoed, om de mogelijkheden voor niet-geschreven output in FRIS te bespreken met betrekking tot de wetenschappelijke ontwikkelingen in kunst,

¹⁰⁹ Insteek ten behoeve van de evaluatie van Orpheus, 02/01/2026, Departement WEWIS, team FRIS

¹¹⁰ Hier wordt ook naar gerefereerd in de plannen als Data Management Plan (DMP)

cultuur en erfgoed. Bovendien vormen zij ook interessante gesprekspartners met betrekking tot uitdagingen inzake Open Science en The Agreement on Reforming Research Assessment¹¹¹ (zie hoofdstuk 2.1.3 Systeemanalyse). De consultant adviseert deze drie partijen om op deze aspecten samen te werken en om in gesprek te gaan met Departement WEWIS aangaande deze aspecten.

Tot slot stelt het expertenpanel een kanttekening bij de focus op Open Science en Open Access. *“De toenemende nadruk op digitale disseminatie, Open Access-publicaties, onderzoeksdatabasebeheer en technologisch ondersteunde onderzoeksprocessen vereisen een constante investering in betrouwbare digitale systemen en ondersteunende structuren.”* De consultant vraagt dan ook dat het Orpheus Instituut, het Departement WEWIS en AHOVOKS deze gedachten meenemen bij het opstellen van de nieuwe overeenkomsten voor de komende periode.

6.6 Valorisatie

Artikel 7 van het convenant (WEWIS) vraagt het Orpheus Instituut om samen te werken met het Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (afgekort als ECOOM) betreffende het ontwikkelen van nieuwe performance-indicatoren voor artistiek onderzoek. Volgens het Orpheus Instituut zorgt hun betrokkenheid met ECOOM voor het verduidelijken van *“de beperkingen van klassieke valorisatie modellen voor artistiek onderzoek”* en draagt het bij aan een *“werkbare vertaling tussen beleidsdoelstellingen en de praktijk, alsook aan het herzien van beleidskader in het licht van de toenemende complexe omstandigheden van hedendaagse onderzoekspraktijken”* (ex-postluik van de zelfevaluatie). De consultant ziet deze betrokkenheid met ECOOM als waardevol.

Valorisatie en toegankelijkheid van onderzoekoutput is onderdeel van de kernopdracht van het Orpheus Instituut. In tegenstelling tot het voorstel uit het ontwerp Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek in 2021, heeft het Orpheus Instituut, onder andere vanwege financiële beperkingen, geen aparte valorisatie-eenheid opgericht zoals aangeraden werd door de RAC en aanbevolen werd in de evaluatie in 2021. Daarom heeft het Orpheus Instituut gekozen voor een organische integratie van valorisatie in onderzoek, onderwijs en de artistieke praktijk. Valorisatie is ingebed in bestaande onderzoeks- en onderwijsprocessen en wordt uiteengezet via activiteiten en platformen zoals Orpheus Sounds (podcastreeks) en het SONUS-platform. Het Orpheus Instituut beschouwt valorisatie in deze context als gerichte impact van onderzoek buiten de academische context (ex-postluik van de zelfevaluatie). De consultant vindt deze integrale kijk op valorisatie overtuigend.

In het jaarverslag van 2024 beschrijft het Orpheus Instituut de ontwikkeling van hun huidige valorisatiemodel. De eerste stap in dit valorisatieproces was de betrokkenheid van een onderzoeker uit de cluster ‘Music, Thought and Technology’, die in 2023 een groot deel van de valorisatieactiviteiten heeft opgepakt. Een onderzoeker uit dit cluster richt zich op *“het vertalen van onderzoeksresultaten naar educatieve praktijken, zowel binnen als buiten het instituut. Daarbij ligt de nadruk op het versterken van*

¹¹¹ <https://www.coara.org/agreement/the-agreement-full-text/>

onderzoeksvaardigheden in diverse professionele contexten, met het oog op levenslang leren en een wendbare inzetbaarheid binnen het snel evoluerende culturele werkveld.” In 2024 werd een nieuwe PI benoemd voor de nieuwe cluster ‘Fragment: Accordances – Enactments’. De opdracht van deze PI bestaat uit inhoudelijke verbindingen leggen tussen de thema’s en onderzoekslijnen die in het Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek naar voren worden geschoven en om mee richting te geven aan het valorisatiebeleid van het instituut. Daarnaast werd een nieuw samenwerkingsinitiatief opgericht door twee onderzoekers van het Orpheus Instituut in 2024: het ontwikkelen van de podcastreeks over valorisatie en artistiek onderzoek, Orpheus Sounds.

Het Orpheus Instituut beschouwt hun platformen *Sound Arguments* en *Orpheus Sounds* als belangrijke formats voor valorisatie, publiek engagement en internationale kennisdeling. De consultant ziet dat formats als podcasts, video-interviews, installaties en digitale series een niet-academisch publiek aanspreken en onderstreept de noodzaak dat onderzoeksvragen uit artistiek onderzoek in maatschappelijke contexten geplaatst en zichtbaar worden. Ook hebben deze formats de zichtbaarheid van het instituut vergroot.

Over het algemeen vindt het Orpheus Instituut, en volgens de consultant ook terecht, dat het een coherente benadering heeft ontwikkeld voor digitale disseminatie in de huidige convenantsperiode (2022–2026), in lijn met internationale ontwikkelingen rondom Open Science en digitale kennisdeling.

Naar de toekomst toe vindt de consultant dat het Orpheus Instituut nog verder kan groeien voor wat betreft de zichtbaarheid van valorisatie ten behoeve van een breder publiek. Het regeerakkoord 2024-2029 van de Vlaamse Regering wijst op een consistente inzet op het gebied van valorisatie (zowel sociale als economische) en internationale excellentie, waar het Orpheus Instituut nog meer op kan inspelen.

De consultant benadrukt ook graag enkele interessante benaderingen op het gebied van valorisatie door andere instellingen in de benchlearningoefening:

- De Research & Engagement Directorate (RED) van het Royal Conservatoire of Scotland (RCS) beschrijft hun onderzoek als ‘divers’ en als ‘katalysator voor veranderende culturele en socio-economische impact’. Verschillende projecten van RED-studenten combineren de muziekpraktijk met een sociaal oriëntatie, bijvoorbeeld ‘Disordering Dance: neuroqueering’, een choreografische praktijk, die dyspraxie in de dans onderzoekt, of het ontwikkelen van dansmethodologieën voor mensen met multiple sclerose. Hierdoor wordt sociale impact gerealiseerd.
- Het voorbeeld van RED is vergelijkbaar met dat van The Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md), die als centrale strategische doelstelling het bereiken van een breder publiek buiten de academische wereld heeft. Dit omvat onder andere het werken met immigrantengemeenschappen, muziekprojecten in gevangenissen, educatieve outreach initiatieven en performance-based projecten rondom thema’s zoals milieu en leefomstandigheden.
- Het ligeti centre zorgt voor verankering in hun directe omgeving, via bijvoorbeeld een bewuste keuze van locatie voor evenementen (zie Bijlage C: Benchlearning analyse) en hun open dagen. Publieksonderzoek, zoals dit door het ligeti centre werd uitgevoerd, toonde sterke interesse in

thema's als muziek en gezondheid (bijvoorbeeld de "Healing Soundscapes"), wat ook zorgde voor nieuwe financieringsmogelijkheden en zichtbaarheid in de media.

In een interview met het Departement WEWIS werd verder opgemerkt dat het opzetten van een valorisatie-eenheid en het bevorderen van een wisselwerking tussen verschillende kennisinstellingen en het bedrijfsleven in Vlaanderen een prioriteit zou moeten zijn voor het Orpheus Instituut. *"De onderzoeksthema's die het instituut aanpakt, creëren kansen voor valorisatie. Aangezien de mentaliteit is dat valorisatie een integraal deel van het hele instituut is, zou een gezamenlijke aanpak [in samenwerking met andere kennisinstellingen] dit kunnen versterken"* (interview met WEWIS Departement).

Ook het expertenpanel vindt dat er meer aandacht besteed moet worden aan valorisatie via diverse kanalen en formats, en benadrukt bovendien dat het instituut baat zou kunnen hebben bij een uitgebreide en institutioneel-geïntegreerde valorisatiestrategie. Volgens het panel gaat het hier niet enkel om publiciteit, maar over de langdurige institutionele duurzaamheid en zichtbaarheid binnen het bredere beleids- en de publieke context. Daarom stelt het panel voor dat *"het Orpheus Instituut overweegt extra ondersteuning te zoeken van AHOVOKS en het Departement WEWIS om zijn [organisatorische] capaciteit op gebied van impact, communicatie, kennisoverdracht en valorisatie te versterken."*

In de afgelopen periode zijn, zoals aangeduid, geen additionele financiële middelen beschikbaar gesteld voor de inzet op valorisatie, maar zowel de consultant als het expertenpanel zien dit thema als uitermate belangrijk om aandacht aan te besteden. Het panel merkt op: *"Een versterkte valorisatiestrategie zou kunnen helpen bij het creëren van duidelijkere processen rondom de 'vertaling' van de specifieke onderzoeksactiviteiten van het instituut naar een breder publiek en het cultureel en politieke debat. Deze benadering hoeft niet te leiden tot het doen van concessies in de intellectuele diepgang of de specifieke aard van de programma's. Juist zou het de bredere betekenis, innovatieve kracht en maatschappelijke waarde van het werk die het Orpheus Instituut voortbrengt meer zichtbaar maken. Een sterker profiel van publieke betrokkenheid zou ook helpen om het instituut meer zichtbaar te maken binnen het Vlaamse ecosysteem en toont duidelijker aan hoe het instituut bijdraagt aan de bredere beleidsambities [van de Vlaamse overheid] en de culturele identiteit van de regio."*

De consultant sluit zich aan bij de mening van het expertenpanel en raadt het Orpheus Instituut aan om te onderzoeken of extra organisatorische inzet, bijvoorbeeld middels de aanstelling van een valorisatiemedewerker, de benadering van maatschappelijke en economische valorisatie verder zou versterken. Het is ook aanbevolen om deze inzet te verbinden aan de Ton Koopmancollectie en het Koetshuis. De consultant is van mening dat hiermee de zichtbaarheid en impact van het Orpheus Instituut, met name op lokaal en regionaal niveau, verder vergroot kan worden. Dit thema zal in meer details besproken moeten worden door het Orpheus Instituut met Departement WEWIS en AHOVOKS.

7. Communicatie & samenwerking

7.1 Interne communicatie

Nadat de functie van Communicatie & Sociale Media Coördinator voor meer dan een jaar niet ingevuld was, heeft het Orpheus Instituut zijn interpretatie van de rol veranderd. Sinds 2025 heeft deze coördinator de interne communicatieaanpak van het instituut geherdefinieerd. In de interviews met het Orpheus Instituut wordt de Communicatie & Sociale Media Coördinator beschreven als een persoon die nauwlettend alle ontwikkelingen op het vlak van onderzoek en onderwijs binnen het instituut volgt door middel van een persoonlijke aanpak richting alle betrokkenen. Net als het expertenpanel ziet de consultant dat er een positieve en belangrijke ontwikkeling heeft plaatsgevonden sinds het aantreden van de nieuwe Communicatie & Sociale Media Coördinator: *“Voorafgaand aan deze aanstelling, lijken de communicatie activiteiten relatief verspreid te zijn geweest. Ook lijkt het erop dat er geen overkoepelende strategische aanpak was. Het panel erkent dat in een relatief korte periode al aanzienlijke vooruitgang is geboekt.”*

De communicatie met interne stakeholders (medewerkers, onderzoekers en studenten) vindt plaats via regelmatige ontmoetingen en overlegmomenten in de informele setting. De interne communicatie is onderdeel van de algemene communicatiestrategie. Tijdens het interview met het Orpheus Instituut werden enkele voorbeelden van interne communicatiekanalen gegeven:

- Interne nieuwsbrieven;
- E-mails over de nieuwe onderzoekers;
- Informele uitwisseling van informatie tijdens de vergaderingen van de stuurgroep en de onderzoeksclusters;
- Dashboard voor praktische informatie, evenals algemene informatie (zoals subsidiemogelijkheden);
- Planner voor het ophalen van input voor externe communicatie bij onderzoekers, educatie coördinatoren en ondersteunend personeel.

Het expertenpanel was onder de indruk van *“de effectiviteit van de interne communicatieprocessen in het Orpheus Instituut. Tijdens de gesprekken met een brede reeks stakeholders [tijdens het plaatsbezoek] nam [het panel] sterk en consistent waar dat individuen zich in staat voelden een bijdrage aan interne discussies te leveren, dat er aandachtig geluisterd werd naar hun meningen en ze zich serieus genomen voelden, zowel binnen de specifieke vakgebieden als in de algemene structuren van het instituut. Deze cultuur van openheid en collegialiteit lijkt een van de meest aanzienlijke sterktes van het instituut te zijn.”* Daarnaast concludeert de consultant dat de interne communicatie aanpak en de beschreven kanalen bijdragen aan een duidelijke en informele interne communicatie. Deze aanpak lijkt effectief en geeft iedereen in het team van het Orpheus Instituut de kans om relevante informatie te delen met het bredere netwerk. Er wordt rekening gehouden met de balans van de diverse thema's waarover informatie gedeeld wordt, een juiste timing en kwalitatieve uitingen. Het Orpheus Instituut past ook het vier-ogen-principe en interne kwaliteitscontroles toe voor alle substantiële communicatie.

7.2 Externe communicatie en netwerken

Communicatie wordt zowel in het convenant (WEWIS) als in de beheersovereenkomst (AHOVOKS) benoemd. In artikel 10, §1 van het convenant, wordt het Orpheus Instituut gevraagd bij te dragen aan de transversale beleidsdoelstelling m.b.t. wetenschapscommunicatie, door de actieve deelname aan initiatieven zoals Dag van de Wetenschap en de bijdragen aan Eos Wetenschap (een wetenschappelijk tijdschrift voor een breder publiek), enz. Uit de jaarverslagen viel op te maken dat het Orpheus Instituut in de afgelopen periode deelnam aan diverse initiatieven zoals Klinkende Kennis¹¹² (KVAB), Vraag voor de wetenschap¹¹³ (FWO) en de Dag van de Wetenschap met het oog op het versterken van de zichtbaarheid van artistiek onderzoek in een lokale en regionale context. De consultant constateert dat er door middel van deelname aan deze initiatieven stappen gezet zijn om de zichtbaarheid voor het bredere publiek te vergroten. Deze constatering werd bevestigd in de interviews. *“Ze weten hoe ze de aandacht van de samenleving buiten het netwerk van het instituut kunnen vangen – niet alleen in een academisch kader, maar ook als merk.”* (interview met Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen)

Wetenschapscommunicatie vormt een belangrijke pijler in het kader van maatschappelijke dienstverlening van het Orpheus Instituut en is integraal verbonden met de manier waarop artistiek onderzoek wordt ontwikkeld, gedeeld en maatschappelijk verankerd. Het instituut kiest niet voor afzonderlijke activiteiten voor *outreach*, maar voor een *“geïntegreerde benadering waarin onderzoek, de artistieke uitvoeringspraktijk, publieke betrokkenheid en digitale kennisdeling elkaar functioneel versterken.”* (ex-postluik van de zelfevaluatie). De consultant herkent deze aanpak uit de interviews en ziet daarnaast dat communicatie vaak in samenwerking met andere partners uit het netwerk wordt opgezet, denkend aan andere culturele instellingen, universiteiten, conservatoria, internationale netwerkorganisaties, enz.

Verder werd in de evaluatie van 2021 aanbevolen om docARTES centraal te plaatsen in de communicatie van het instituut. Tijdens de interviews werd duidelijk dat er is gekozen om juist over de onderwijsactiviteiten in de volle breedte te communiceren, onder andere omdat het aanbod in de afgelopen periode uitgebreid is en de strategie zich meer is gaan richten op de actualiteit en ontwikkelingen van alle betrokken onderzoekers uit de diverse lagen van de organisatie. De consultant begrijpt en ondersteunt deze keuze.

Daarnaast vraagt Artikel 6.2 van de beheersovereenkomst (AHOVOKS) dat het Orpheus Instituut zijn rol als ontmoetingsplaats nog verder uitbouwt en hierrond een bijpassende communicatiestrategie voert. De consultant beschrijft diverse aspecten van publieksbereik hieronder.

¹¹² Een symposium van de KVAB (Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten) waarin de kruisbestuiving tussen muziek, wetenschap en technologie worden besproken.

¹¹³ Een initiatief van de FWO (Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen) met het doel om inwoners te verbinden aan onderzoek door middel van hun vragen te verzamelen en daarmee een onderzoeksagenda te creëren.

7.2.1 Publieksgerichte onderzoeksformats

Het Orpheus Instituut heeft, volgens de consultant, een reeks indrukwekkende activiteiten ten behoeve van onderzoeksdisseminatie opgezet. De formats waren onder andere evenementen voor een breed publiek, variërend van kleine evenementen tot grootse conferenties, vaak gratis toegankelijk en uitgevoerd in samenwerking met diverse partners (ex-postluik van de zelfevaluatie).

Openbare lezingen, lezing-concerten en demonstraties in het Koetshuis en het Orpheus Instituut verbinden het voortdurende onderzoek direct met artistieke praktijk en maken onderzoeksprocessen zichtbaar voor een niet-specialistisch publiek. *“In 2025 bereikte de bibliotheek een divers publiek via tien groepsbezoeken, negen Koetshuis-evenementen (drie afterwork-concerten en zes close listening-sessies) en een aantal grote publieksevenementen, waaronder Erfgoeddag 2025, twee zomeracademies en het driedaagse Oddities & Rarities Festival”* (interview met het Orpheus Instituut).

De consultant ziet de aantrekkingskracht van deze publieksgerichte onderzoeksvormen voor zowel specialistische als niet-specialistische publiek. Dit wordt onderschreven door de interviews met diverse stakeholders. *“Het Orpheus Instituut is zeer goed in het vormen van deze mindset: ze organiseren regelmatig evenementen en houden ons op de hoogte. Het instituut is zeer ondernemend in het scheppen van mogelijkheden.”* (interview met internationale stakeholders)

De vormen waarin publiek bereikt wordt zijn talrijk: concerten, presentaties, workshops, webinars, panelgesprekken, lifelong learning-activiteiten, open masterclasses, Summer Academy, rondleidingen, filmvertoningen, luistersessies, video's, plaatsbezoeken, Dag van de Wetenschap, lezing-performances, conferenties, exposities, hybride evenementen, online podcasts, poëzie-evenementen, Early Music Summit, live-streams, etc. *“We zijn bij alle conferenties die het Orpheus Instituut organiseert: het is ‘the place to be’”* (interview met internationale stakeholders). Op basis van deze interview statements beschouwt de consultant het Orpheus Instituut duidelijk als een internationale hub voor artistiek onderzoek in muziek. De output formats sluiten daarnaast naadloos aan bij de inhoud van het onderzoek.

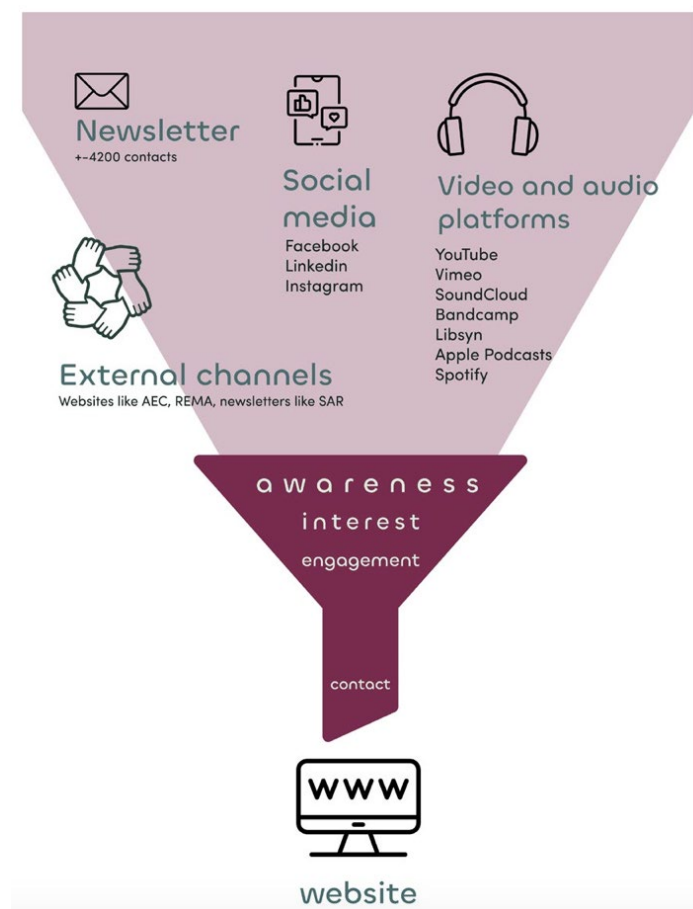
Om de impact van de publieksactiviteiten beter te meten, zou de consultant de reacties van de deelnemers aan deze publieksgerichte onderzoeksvormen verwelkomen, zoals in de vorm van bevestigingen en/of korte interviews, om meer inzicht te krijgen in de waarde die deze evenementen toevoegen en hun invloed. Dit zou de perceptie van impact van het Orpheus Instituut versterken ten opzichte van het Departement WEWIS en AHOVOKS.

7.2.2 Digitale disseminatie

Digitale samenwerking is in de periode 2022-2026 steeds belangrijker geworden, mede door de relevantie van digitaal werken tijdens de COVID-19 periode. Hybride en online communicatie en samenwerking is ook voor het Orpheus Instituut relevant, waarbij de digitale omgeving begon te functioneren als een onderzoeksomgeving. Ook toonden digitale projecten nieuwe vormen van onderzoek en creatie.

Het Orpheus Instituut gebruikt een trechterstrategie (ex-postluik van de zelfevaluatie) voor zijn digitale disseminatie (zie Figuur 10). Bijna alle digitale communicatie vindt plaats in het Engels, behalve de initiatieven gericht op een lokaal of regionaal publiek, zoals de communicatie rondom de Erfgoeddag, de Dag van de Wetenschap of bepaalde concert series. Het expertenpanel zegt over de keuze voor de Engelse taal in de digitale communicatie: *“Hoewel het begrijpelijk is [om voor Engels te kiezen] door de sterke internationale oriëntatie, kan het ook de mogelijkheden van het instituut beperken om lokaal en regionaal publiek en Vlaamse stakeholders meer te betrekken.”*

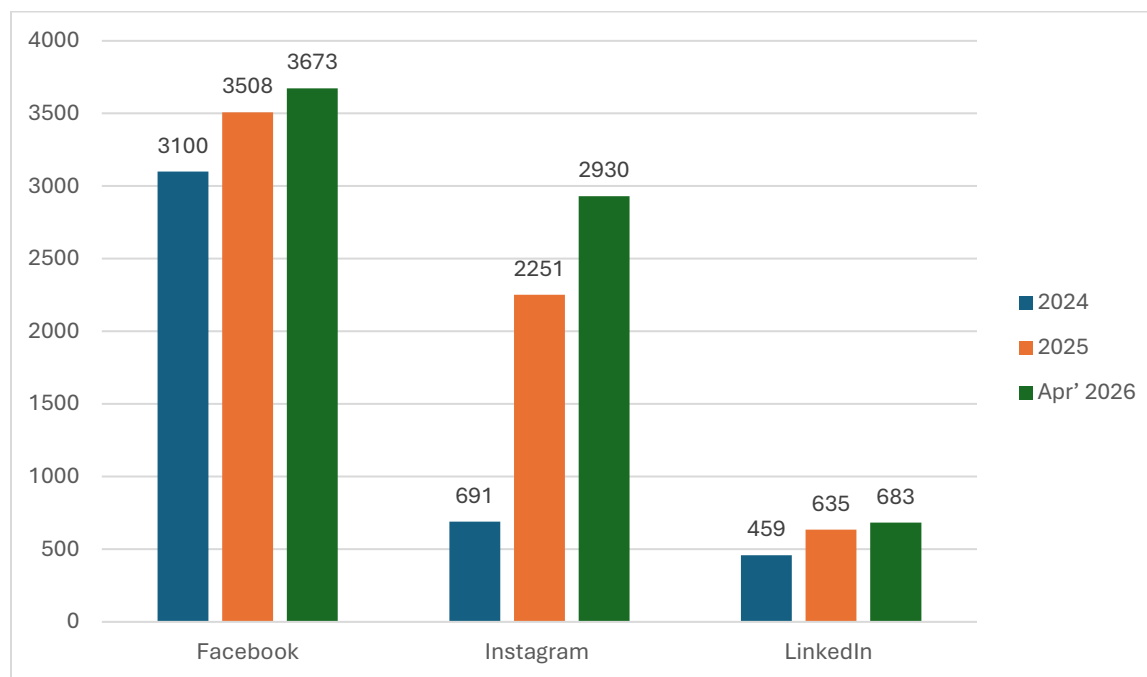
Figuur 10: Overzicht van communicatiekanalen in de trechterstrategie

Het ex-postluik van de zelfevaluatie wijst erop dat vier nieuwe kanalen zijn toegevoegd aan de communicatiemix: Instagram, LinkedIn, SONUS en Orpheus Sounds (podcasts). Hier wordt ook de algemene toename van zichtbaarheid via deze kanalen beschreven. Het instituut biedt grafieken en/of bereikcijfers op elk van deze kanalen. Zo is de gemiddelde openingsrate van de nieuwsbrieven 55%. De consultant is positief over de ontwikkeling van nieuwe kanalen om de inzet van verschillende soorten publiek en stakeholders te bereiken. Zo is bijvoorbeeld het aantal actieve gebruikers van de ECHO website gestegen van 2183 in 2023 naar 6595 in 2025 (ex-postluik van de zelfevaluatie).

Figuur 11 toont aan dat er ook een toename aan volgers heeft plaatsgevonden op de socialemediakanalen sinds 2024 tot april 2026. Daarvoor werden geen gegevens structureel bijgehouden. Uit de gegevens valt ook te concluderen dat het grootste deel van de volgers van zowel Instagram en LinkedIn met name uit Vlaanderen afkomstig is (gemiddeld 14,5%¹¹⁴).

Figuur 11: Overzicht van volgers van het Orpheus Instituut op socialemediakanalen per jaar

De consultant is tevreden met deze positieve resultaten, vooral sinds de nieuwe Communicatie & Sociale Media Coördinator in 2025 is aangetreden. Het expertenpanel is van mening dat er nog groeipotentieel in het aantal volgers zit. Het expertenpanel zegt hierover: *“Hoewel de aanwezigheid en betrokkenheid op sociale media aanzienlijk zijn toegenomen sinds 2025, blijven de cijfers in vergelijking met andere internationaal gerichte onderzoeksinstituten relatief bescheiden.”*¹¹⁵

De huidige strategie richt zich volgens het Orpheus Instituut op het optimaliseren van de bereikcijfers, interactie en betrokkenheid. De consultant is van mening dat de strategie van het Orpheus Instituut zich

¹¹⁴ Dit percentage is een inschatting gebaseerd op de optelsom van gegevens op het niveau van steden, aangezien Instagram en LinkedIn geen rapportering mogelijk maakt op het niveau van Vlaanderen als regio. Dit geeft weliswaar een minder exact en minder volledig beeld. Voor Instagram bedraagt het percentage volgers afkomstig uit België als geheel 13,4% en de inschatting van Vlaanderen op basis van de Vlaamse gegevens op het niveau van steden bedraagt 10%. Voor LinkedIn bedraagt de inschatting op basis van Vlaamse gegevens op het niveau van steden 18,8%. Voor Facebook is het aandeel volgers afkomstig uit België 17,4%.

¹¹⁵ Lithuanian Culture Research Institute has only Facebook with 4,369 followers.

The Institute of Lithuanian Literature and Folklore – FB with 11,139 followers and a non-active Instagram with 244.

Institute of International Relations and Political Science at Vilnius University: Facebook – 11,204, LinkedIn – 4,021, Instagram – 2,807.

The Warburg Institute, University of London: Facebook – 16,629, LinkedIn – 4,256, Instagram – 26,800.

The Fryderyk Chopin Institute: Facebook – 190,953, Instagram – 123,000.

Arvo Pärt Centre: Facebook – 22,681, Instagram – 22,500.

Flanders Art Institute: Facebook – 7,443, Instagram – 8,019.

zowel zou kunnen richten op het maximaliseren van het bereik, interactie en betrokkenheid, als (in parallel) op een algemene toename van het aantal volgers als gevolg van de benoemde strategie.

Hoewel zowel het expertenpanel als de consultant zien dat er een duidelijke ontwikkeling heeft plaatsgevonden, lijkt het te ontbreken aan een duidelijke richting voor hoe de vele excellente activiteiten van het instituut gecommuniceerd worden. Het expertenpanel vindt dat *“ondanks de uitzonderlijke kwaliteit en internationale betekenis van zijn activiteiten, het Orpheus Instituut nog niet de optimale zichtbaarheid heeft verkregen binnen het volledige spectrum van zijn stakeholders. Dit is vooral duidelijk in de brede publieke sfeer en politieke niveau, waar het instituut nog steeds een relatief beperkte positie inneemt in het Vlaamse cultuur- en onderzoeksecosysteem, in verhouding tot de omvang van zijn internationale prestaties.”*

Het Orpheus Instituut benoemt dat externe communicatie in de komende jaren een specifieke aandacht zal krijgen. In het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek worden *“impact en bereik”* genoemd als één van de strategische doelen voor de komende periode. De focus zal liggen op het verder uitbreiden van de samenwerkingsstrategieën door actief andere instellingen/organisaties te betrekken, het activeren van het alumni-netwerk en inzetten op structurele outreach. Het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek wijst ook op het doel om een nieuwe externe communicatiestrategie te creëren met specifieke aandacht voor een nieuwe website. De consultant vindt deze beschreven richting goed onderbouwd en relevant voor de ontwikkeling van het Orpheus Instituut.

De consultant raadt het Orpheus Instituut aan om vanuit de strategie concrete aandacht te besteden aan een communicatiestrategie met het oog op valorisatie en het Vlaamse ecosysteem. Ook wordt aangeraden om de inzet van de digitale communicatiekanalen tegen het licht te houden en in te zetten voor een zo sterk mogelijke zichtbaarheid op een breder publiek en politiek niveau. Het is ook aanbevolen om aandacht te blijven besteden aan genderneutrale en inclusieve communicatie (zoals aangeraden in de evaluatie van 2021).

7.3 Samenwerking in het Vlaams ecosysteem

Het Orpheus Instituut heeft een uitgebreid netwerk aan Vlaamse partners. In het kader van het Vlaams ecosysteem bestaan de partnerschappen onder andere uit Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen, culturele instellingen, een uitgeverij en het Festival van Vlaanderen Gent. Bijlage G: Overzicht van partners (nationaal en internationaal) geeft een overzicht en kwantitatieve weergave van de partners van het Orpheus Instituut binnen het Vlaamse ecosysteem (per type partner) weer.

Zowel het convenant (WEWIS) als de beheersovereenkomst (AHOVOKS) (artikel 6 en 9 respectievelijk) vragen namelijk van het Orpheus Instituut om samenwerkingen met Vlaamse (partner)instellingen te onderhouden. Artikel 9 van de beheersovereenkomst vermeldt dat het Orpheus Instituut moet streven om *“bij de uitvoering van zijn onderwijs- en onderzoeksactiviteiten samen te werken met binnen- en*

buitenlandse instellingen, universiteiten, instellingen voor hoger onderwijs en derden. De samenwerking moet een meerwaarde opleveren voor zijn eigen opleiding, onderzoek of dienstverlening.”

De consultant merkt op dat er op het gebied van onderwijs een nauwe samenwerking is tussen de Vlaamse en buitenlandse universiteiten, die ervoor zorgt dat het instituut zowel in Vlaanderen als daarbuiten een stevige positie inneemt. Deze positie is aanvullend op de bestaande onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur in de diverse landen. Samenwerking met de Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen bestaat uit onder andere uitwisselingen van gastprofessoren, seminars en kennisdeling binnen projecten. De consultant merkt op dat deze centrale rol van het instituut zorgt voor een brede verspreiding van hoogwaardige opleidingen in artistiek onderzoek en zorgt ervoor dat artistiek onderzoek wordt geïntegreerd in de operationele structuren van de instellingen.

Volgens het Orpheus Instituut is het samenwerkingsbeleid in de afgelopen periode verder verfijnd door middel van *“een meer gerichte betrokkenheid van universiteiten, conservatoria, cultuur- en erfgoedorganisaties”* (ex-postluik van de zelfevaluatie). Ook wordt geduid dat een centrale coördinatie voorkomt dat er parallelle trajecten en fluctuatie van de kwaliteitsstandaarden ontstaan. De consultant herkent deze aanpak uit de interviews met de Hoger Onderwijs Instellingen en het internationale netwerk en vindt dat dit een passende route is.

Het convenant (WEWIS – artikel 10, §3) verwijst naar de structurele raamovereenkomst met Vlaamse partners, waaronder associatievoorzitters, directeurs van hogescholen en departementshoofden van conservatoria. De consultant merkt op dat er een duidelijke samenwerking is met vier van de vijf universitaire associaties, waarbij er twee partnerschappen (Leuven en Antwerpen) via docARTES lopen. Met de vijfde universitaire associatie, zijnde Associatie Universiteit-Hogescholen Limburg (AUHL), zijn geen nauwe banden, echter wordt er wel door enkele onderzoekers van het Orpheus Instituut met PXL Music (Hasselt) samengewerkt in het project *“Virtual Music Experience in the Metaverse”*.

Het convenant verzoekt het Orpheus Instituut ook om jaarlijks te rapporteren over het verloop en de resultaten van samenwerking met andere instellingen. Hoewel er geen directe referentie wordt gemaakt naar de raamovereenkomst in verantwoordingsdocumenten, constateert de consultant dat er in de jaarverslagen op een passende manier wordt gerapporteerd over de vorm en resultaten van de samenwerkingen met Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen. Hoewel er geen direct verband op te merken is tussen de samenwerkingen en de structurele raamovereenkomst, heeft de consultant de indruk dat deze overeenkomst bijdraagt aan het contact en uitwisseling tussen het Orpheus Instituut en de Vlaamse partners.

Het instituut beschrijft tijdens de interviews ook de inspanningen om zich verder te verankeren in de regio. Samenwerkingen met lokale en regionale culturele instellingen, zoals Concertgebouw Brugge en LOD muziektheater Gent, leiden tot samengestelde programma's waarin onderzoekswerk werd geïntegreerd in artistieke en publieke contexten. Nieuwe kansen binnen de stad Gent zijn ook nog steeds in ontwikkeling: verkennende gesprekken zijn geïnitieerd met nieuwe stedelijke en erfgoedpartners, waaronder het *Huis*

van *Alijn* en de *Handelsbeurs* in Gent, met het oog op samenwerkingen vanaf 2026 (ex-postluik van de zelfevaluatie). In de interviews werd ook duidelijk dat er interesse was van zowel IPEM (het Instituut voor Psychoacustische en Electronische Muziek van de Universiteit Gent) als het Orpheus Instituut om een verdieping van de samenwerking te bespreken. Bovendien beschouwen de consultant en verschillende stakeholders het Koetshuis als een bijzonder interessante locatie voor artistieke gemeenschapsopbouw en kennisuitwisseling.

Bovendien werkte het Orpheus Instituut vanuit de cluster, die gerelateerd is aan de Ton Koopmancollectie, Resounding Libraries, samen met Universiteitsbibliotheek Gent aan een Semantisch Web interface voor het generen van kenniskaarten voor de gedigitaliseerde inhoud van de boeken en partituren. Daarnaast werd er met diverse bibliotheken, musea en universiteiten uit Vlaanderen en Nederland¹¹⁶ samengewerkt aan de ontwikkeling van software zodat gekoppelde open data identifiers rechtstreeks kunnen worden geïmporteerd in de bibliografische records van het Koha open-source bibliotheekcatalogus systeem. Dit toont bij de consultant aan dat samenwerkingen niet enkel instituut-breed maar ook op clusterniveau plaatsvinden.

De consultant constateert dat het instituut in de afgelopen periode zijn positie binnen Vlaanderen verder heeft versterkt door te investeren in bovengenoemde nieuwe en verdiepende samenwerkingen. De interviews bevestigen deze perceptie, maar wijzen er tegelijkertijd op dat de samenwerkingen binnen de stad Gent en Vlaanderen minder zichtbaar zijn dan de internationale samenwerkingen. *“Omdat het Orpheus Instituut zijn internationale positie heeft, is het niet altijd duidelijk of ze voldoende aandacht besteden aan ontwikkelingen in hun eigen regio.”* (interview met Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen) De consultant raadt het Orpheus Instituut aan om het potentieel van het Koetshuis verder te benutten om contacten en zichtbaarheid binnen de stad Gent te versterken.

Het expertenpanel sluit zich hierbij aan en raadt het instituut aan om het profiel van het Orpheus Instituut zowel in Gent als in andere delen van Vlaanderen verder te versterken en geeft als advies *“ontwikkel een uitgebreide strategie voor communicatie, valorisatie en publieksbetrokkenheid die de zichtbaarheid van het Orpheus Instituut versterkt en het verder integreert in de culturele en publieke context van Gent en Vlaanderen. Dit staat los van het sterke internationale profiel dat al aanwezig is.”*

Het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek beschrijft de strategische doelstelling om transversale samenwerking te versterken via de vier onderzoeksthema's. *“Met zijn toegankelijke diensten, diverse evenementen en samenwerkingen met partners binnen en buiten het onderwijsvermogen richt het zich op een bredere doelgroep van muziek, kunst en erfgoed, waardoor het bijdraagt aan de culturele rijkdom en diversiteit van de samenleving.”* De consultant steunt deze doelstelling en constateert dat er kansen zijn om transversale samenwerking te versterken, met name in samenwerking met industriële partners (bedrijven).

¹¹⁶ de bibliotheken van de Antwerpse Musea voor Fotografie, Diamant en Mode (FOMU, DIVA, MOMU), de bibliotheek van het Koninklijk Conservatorium Brussel, het Rijksmuseum Amsterdam, de Breda University of Applied Sciences en de Saxion Hogeschool Deventer

In de afgelopen jaren waren er (meestal) één of twee bedrijven¹¹⁷ die hun expertise uitwisselden met het instituut in de ontwikkeling van onderzoeksuitkomsten binnen de onderzoeksgroepen. De consultant zou het Orpheus Instituut graag willen aanmoedigen om verder de mogelijkheden voor het realiseren van hoogwaardig onderzoek te onderzoeken om de samenwerking met industriële partners verder te ontwikkelen. Mogelijke samenwerkingen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit samenwerkingsprojecten rondom muziekinstrumenten of kennisuitwisseling via Open Data.

De consultant ziet ook kansen om de samenwerking te versterken met de Universiteit Gent, met name met IPEM - Instituut voor Psychoacustica en Elektronische Muziek, alsook ook de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI's), met name met het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) en het Agentschap Onroerend Erfgoed (VIOE), aangezien deze allemaal “*kennis hubs*” zijn die drie belangrijke gebieden in de kunst en erfgoed vertegenwoordigen.

Over het algemeen is de consultant positief over de manier waarop het Orpheus Instituut samenwerkt in het Vlaamse ecosysteem. De consultant ziet verschillende kansen om samenwerking te vergroten, maar is zich er tegelijkertijd van bewust dat er altijd meer kansen zijn dan er tijd is om ze te ontdekken. De wens en inspanning voor samenwerking moeten ook uit beide partijen komen en kunnen beperkt worden door een mentaliteit van concurrentie of institutionalisering. Deze ingesteldheid leeft evenwel niet binnen het Orpheus Instituut zelf. Daar leeft eerder de mentaliteit dat samenwerking loont.

7.4 Internationale samenwerking

Het Orpheus Instituut beschouwt artistiek onderzoek als intrinsiek grensoverstijgend, en daardoor verplicht het zichzelf bewust tot samenwerking over institutionele, disciplinaire en geografische grenzen. Het Orpheus Instituut heeft een grote nadruk gelegd op artistiek onderzoek in een internationale context sinds hun oprichting. Het Orpheus Instituut¹¹⁸ toont volgens de consultant een zeer uitgebreide lijst van internationale partners en internationale netwerken. Een overzicht van alle internationale partners is te vinden in Bijlage G: Overzicht van partners (nationaal en internationaal). Deze lijst, gecreëerd op basis van de website en de jaarverslagen, toont bovendien een breed spectrum aan internationale samenwerkingen en inspanningen. Hierbij wordt benadrukt dat het niet per definitie gaat om het aantal partnerschappen maar juist om het inhoudelijk en communicatie potentieel die ze bieden.

In het interview verduidelijkt het Orpheus Instituut dit verder: “*Conversaties vinden constant plaats over het wederkerige proces dat plaatsvindt in de uitwisseling tussen Hoger Onderwijs Instellingen. Omdat we geen bachelor noch master onderwijs bieden, zijn we meer flexibel in de manier waarop we nadenken over het begrip artistiek onderzoek. We ondersteunen instituten wier mogelijkheden [door hun nationale context]*

¹¹⁷ Een van de bedrijven waar het Orpheus Instituut een samenwerking mee heeft is Piano's Maene, een van de grootste piano producenten in Europa met 6 afdelingen in België en Nederland. In hun workshopruimte restaureren ze waardevolle piano's en bouwen ze zowel piano's als historische toetsinstrumenten.

¹¹⁸ <https://Orpheusinstituut.be/nl/over-ons/partners-en-netwerk>

ontbreken om zelf dit thema te onderzoeken of verder te ontwikkelen, zijnde landen zoals Italië, Oostenrijk en Noorwegen.”

Het instituut speelde een actieve rol in verschillende Europese educatieve en innovatieve projecten in de periode 2022–2026, waaronder het Erasmus+ Strategische Partnerschap RAPP Lab¹¹⁹ (Reflection-based Artistic Professional Practice), het Erasmus+ Blended Intensive Programme FARM¹²⁰ (Fostering Artistic Research in Music) en de samenwerkingen LabRAM (Laboratorio di Ricerca Artistica in Musica) en WARM (Workshop on Artistic Research in Music) (zie hoofdstuk 5.2.3 Gedistribueerde onderwijsprogramma's). Het instituut heeft succesvolle samenwerkingsaanvragen gedaan bij Europese programma's, wat resulteerde in nieuwe partnerschappen en meer mobiliteit tussen Europese hogescholen en universiteiten. Ook namen de jaarlijkse KA131-budgetten¹²¹ toe binnen de Europese financieringsstructuren, waardoor het Orpheus Instituut meer mogelijkheden kon creëren voor mobiliteit en nieuwe samenwerkingen.

De consultant merkt op dat er in het kader van WARM en LabRAM langdurige samenwerkingen zijn met conservatoria in Italië, waaronder Rome, Milaan, Firenze, waar in de afgelopen periode de conservatoria uit Ferrara, Pescara en Ravenna nieuw bij zijn gekomen. De mobiliteit van de onderzoekers van het Orpheus Instituut via Erasmus+ programma's zorgen ervoor dat het instituut fungeert als een flexibel platform voor mobiliteit, co-creatie en kennisuitwisseling met een brede groep Hoger Onderwijs Instellingen. Ook versterken deze samenwerkingen de zichtbaarheid van het Orpheus Instituut in het veld.

De aanwezigheid en deelname van het Orpheus Instituut in strategische Europese netwerken zoals het European Platform for Artistic Research in Music (EPARM)¹²², European League of Institutes of the Arts (ELIA)¹²³, Association Européenne des Conservatoires (AEC)¹²⁴, European Early Music Network (REMA)¹²⁵ en ConNext¹²⁶ versterkt dit verder. Het Orpheus Instituut speelde bijvoorbeeld een cruciale rol in de realisatie van de European Platform for Artistic Research (EPARM), en blijft een belangrijke rol spelen in dit bloeiende en voortdurend uitbreidende netwerk. Zo houden de onderzoekers van het Orpheus Instituut presentaties op de conferenties van deze netwerken, nemen de medewerkers deel aan werksessies of zitten ze voor, en is het instituut aanjager van nieuwe initiatieven. Daarnaast zet het Orpheus Instituut deze netwerken in als een forum, om elkaar te ontmoeten, ideeën uit te wisselen en

¹¹⁹ Partners in het project 'RAPP Lab' zijn: Hochschule für Musik und Tanz Köln, Germany, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Estonia, Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, Austria, Norges musikkhøgskole, Norway, Conservatorio di Musica Santa Cecilia, Italy.

¹²⁰ Partners binnen FARM zijn het Conservatorio Santa Cecilia in Rome, de Hochschule für Musik und Tanz Keulen, de Royal Irish Academy of Music Dublin

¹²¹ In actielijn KA131 van het Europese Erasmus+ programma is het mogelijk om een steunverhoging aan te vragen voor de uitzending van studenten en medewerkers naar programma-landen, en in beperkte mate naar landen buiten Europa.

¹²² EPARM is een platform met jaarlijkse evenementen, georganiseerd door een werkgroep van leden van de AEC, gericht op het bevorderen van artistiek onderzoekactiviteiten in Hoger Muziek Onderwijs.

¹²³ ELIA is Europa's leidende multidisciplinaire netwerk voor hogescholen en onderzoek in de kunsten en representeert meer dan 280 leden in 54 landen, over alle kunst disciplines.

¹²⁴ De Association Européenne des Conservatoires, Académies de MusiQuE et Musikhochschulen (AEC) is een Europees cultureel en educatief netwerk met ongeveer 300 leden uit het hoger muziekonderwijs in 57 landen.

¹²⁵ REMA is het netwerk dat de Early Music vertegenwoordigt op Europees niveau. Alle professionals in de sector (ensembles, programmeurs, muzieklabellen, onderzoeksinstituten, conservatoria, instrumentenmakers, netwerken, etc.) kunnen zich hierbij aansluiten.

¹²⁶ ConNext is een netwerk van 9 instituten dat samenwerkt om een meer studenten-georiënteerde leeromgeving te ontwikkelen, met focus op zowel excellentie als relevantie in een 21e-eeuwse context.

samen de toekomst vorm te geven. Vanuit die gedachte organiseert het instituut symposia, onderzoeksfestivals en opleidingen in samenwerking met de partners uit deze netwerken.

Het expertenpanel benadrukt in het kader van de Europese netwerken dat: *“het instituut zichzelf als één van de leiders van internationale centra voor artistiek onderzoek in muziek heeft gepositioneerd, en levert tegelijkertijd een belangrijke bijdrage aan de zichtbaarheid en reputatie van Vlaanderen binnen internationale onderzoek- en culturele netwerken. Het panel beschouwt het instituut daarom als een zeer effectieve en strategisch waardevolle investering binnen het Vlaamse onderzoekssysteem.”*

De consultant bevestigt dat de reikwijdte en impact van het instituut verder gaat dan grenzen. Een voorbeeld van de relevantie van de aanwezigheid van het Orpheus Instituut in een internationale context werd gegeven in de interviews met internationale stakeholders: *“De input van het Orpheus Instituut bij de Vienna Declaration on Artistic Research¹²⁷ was belangrijk en aanzienlijk. Ze hebben een absolute internationale staat van dienst en zijn iets waar Vlaanderen trots op moet zijn.”* Het Orpheus Instituut heeft op inhoudelijk en strategisch niveau bijgedragen aan het opstellen van dit document.

De consultant observeert dat het Orpheus Instituut de afgelopen periode zijn partnerschappen heeft uitgebreid, onder andere via alumni van het docARTES-programma. In 2022 zijn er samenwerkingen bijgekomen met onder andere de Université Grenoble Alpes (Frankrijk), de International Computer Music Association (ICMA) San Francisco (USA) en de JackTrip Foundation. In 2024 voegden ook de volgende instellingen zich hieraan toe: University of Limerick (Ierland), University of the Arts (IJsland), Sonic Art Research Centre, Queen’s University Belfast (UK), Freie Universität Berlin (Duitsland) en Hochschule für Musik Karlsruhe (Duitsland). Er is sprake van een omvangrijke internationale samenwerking met een diverse scope aan instellingen over de hele wereld.

De benchlearning instituten, en vooral het Orpheus Instituut zelf, zien internationale samenwerking als een essentieel onderdeel van kwaliteitsbewaking en -ontwikkeling, internationale positionering en de voortdurende vernieuwing van onderwijs en onderzoek. De partnerschappen binnen alle vier de benchlearning instituten definieert de consultant als sterk, zeer divers en in verbinding met de samenleving.

Zo is het Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md), Aveiro, net als alle andere benchlearning instituten, lid van de European Association of Conservatoires (AEC) en houdt deze instelling nauw contact met de International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), en met partners in Brazilië en Afrikaanse landen waar Portugees gesproken wordt. Dit resulteert in samenwerkingsprojecten en -artikelen. Het Research & Engagement Directorate (RED) van het Royal Conservatoire of Scotland (RCS) heeft brede samenwerkingen met de muziekindustrie en de academische

¹²⁷ De Vienna Declaration on Artistic Research is een policy paper (ondertekend in 2020 door alle belangrijkste transnationale netwerken die in bezighouden met artistiek onderzoek op Europees niveau) waarin werd gepleit voor de formele erkenning van artistiek onderzoek als legitieme, onafhankelijke academische onderzoeksdiscipline. Het document is hier te lezen: <https://cultureactioneurope.org/news/vienna-declaration-on-artistic-research/>

wereld, waaronder langdurige en strategische partnerschappen met Scottish Ballet, St. Andrews University, Drake Music Scotland en Glasgow School of Art.

De consultant is positief over de actieve samenwerking van het Orpheus Instituut op internationaal niveau, die niet alleen de aandacht voor artistiek onderzoek verhoogt, maar ook studenten, docenten, onderzoekers en andere geïnteresseerde personen naar België trekt. Er zijn samenwerkingen met hotels, cateraars en andere lokale partners om deze bezoeken te faciliteren. Zo werd in de afgelopen periode via internationale conferenties, residenties en langere verblijfperiodes van onderzoekers, een stroom van ongeveer 400 hotelovernachtingen per jaar bereikt (ex-postluik van de zelfevaluatie). Middels zijn diverse activiteiten creëert het Orpheus Instituut een internationale aantrekkingskracht voor bezoekers, onderzoekers en residenten. Dit wordt getoond in de verschillende nationaliteiten van medewerkers, onderzoekers en docARTES-studenten die zijn verbonden aan het instituut.

Naar de toekomst toe blijft het Orpheus Instituut zich inspannen voor internationale samenwerking en hanteert als leidend principe het werken 'over grenzen heen'. In het Strategisch plan 2027–2031 onderwijs stelt het instituut in SD5 - Over grenzen heen, met meerwaarde voor Vlaanderen dat: *“Samenwerking over geografische en disciplinaire grenzen is toegepast om de kwaliteit, innovatiecapaciteit en relevantie van artistiek onderzoek en onderwijs te versterken, met een duidelijk substantieel resultaat voor Vlaanderen.”* (zie hoofdstuk 3.4.4 Strategische en operationele doelstellingen (ex-ante)). In deze aanscherping van de doelstelling over internationale samenwerking, observeert de consultant een constante inzet van interdisciplinariteit als richtlijn in toekomstige samenwerkingen. Samenwerking wordt gebruikt om kwaliteit te versterken, kennis te ontwikkelen en een duurzame toegevoegde waarde te genereren. De vier overkoepelende thema's en de zeven onderzoeksclusters zullen dienen als richtlijn voor samenwerking. Door zijn centrale rol in de internationale netwerken blijft het instituut op de hoogte van de huidige ontwikkelingen en de rol van artistiek onderzoek. De consultant erkent dat het instituut door deze methoden een relevant en aanvullend instituut zal blijven voor conservatoria en universiteiten in Vlaanderen en daarbuiten.

8. Kwaliteitsbewaking

In artikel 7 van de beheersovereenkomst (AHOVOKS) staat benoemd dat het Orpheus Instituut een interne en externe kwaliteitsbewaking moet organiseren. Het is vereist dat het Orpheus Instituut op een doorlopende manier en op eigen initiatief studenten, alumni en externe experts uit het beroepsveld betreft bij de kwaliteitsbewaking. Het convenant (WEWIS) refereert niet direct aan kwaliteitsbewaking, enkel wordt dit indirect opgevolgd via de KPI's.

Strategische doelstelling 4 van het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs verduidelijkt hoe het instituut kwaliteit nastreeft en welke acties daarmee verband houden. De consultant vindt het waardevol dat het Orpheus Instituut op zich deze doelstelling heeft, aangezien dit duidelijke inzet aantoonde ten aanzien van kwaliteitsbewaking: *“Het Orpheus Instituut profileert zich als een expertisecentrum. Om de kwaliteit van zijn onderwijs en onderzoek continu te kunnen garanderen en optimaliseren, voert het instituut een actieve politiek op vlak van kwaliteitszorg en –borging. Daarom wil het instituut zijn onderwijsaanbod en onderzoeksprogramma's bepalen in functie van de hoogste professionele standaarden, effectiviteits- en efficiëntiecriteria, en organisatorische en maatschappelijke vereisten.”*

De consultant vindt dat het Orpheus Instituut ook uitgebreid zijn inzet op kwaliteitsstructuren en zijn toewijding voor constante kwaliteitszorg en zelfbeoordeling toont en sluit daarbij aan op wat het expertenpanel aangeeft in hun evaluatierapport. *“Het panel kreeg duidelijk de indruk dat kwaliteitsverbetering goed is ingebed in de institutionele cultuur van het Orpheus Instituut. Tijdens de gesprekken met het management, medewerkers, onderzoekers, studenten, alumni en adviesorganen vond het panel een organisatie gekenmerkt door reflectie, reactievermogen en een duidelijk engagement voor het behouden van de hoge kwaliteitsnormen in zowel onderzoek als onderwijs.”*

Er hebben in de afgelopen periode veranderingen plaatsgevonden ten aanzien van het toezicht op het gebied van gelijkheid, diversiteit en inclusie, alsook op valorisatie. De voortgang in deze thema's wordt niet gemonitord door middel van KPI's, zoals is aangeraden in de evaluatie van 2021. In plaats daarvan is een interne werkgroep voor gelijkheid, diversiteit en inclusie opgericht en wordt de voortgang op deze aspecten gemonitord binnen bestaande kwaliteits- en evaluatiestructuren. (zie hoofdstuk 6.6 Valorisatie)

Het Orpheus Instituut beraadt verschillende interne en externe belangenvertegenwoordigers. De belangrijkste instantie voor kwaliteitszorg is de Research Advisory Council (RAC). Deze groep, bestaande uit 7 internationale experts uit artistiek onderzoek en Hoger Kunstenonderwijs, werd in 2012 opgericht en beoordeelt de toewijding van het instituut op het behoud van de hoogste standaarden van excellentie in artistiek onderzoek via een onafhankelijke evaluatie (ex-postluik van de zelfevaluatie).

Ook reflecteren ze op hun eigen structuren. Bijvoorbeeld is de aanbeveling uit de 2021 evaluatie om aandacht te besteden aan diversiteit en inclusie in de organisatiestructuren toegepast door middel van het hanteren van de volgende drie principes:

1. Disciplinaire balans
2. Geografische balans
3. Diversiteit, gelijkheid en inclusie

De RAC stelt zich kritisch op en gaf in zijn laatste rapportage aan dat het Orpheus Instituut nog meer aandacht zou kunnen besteden aan de communicatie van de onderzoeksoutput, zowel binnen als buiten de academische wereld (denkend aan het betrekken van nieuwe doelgroepen, stakeholders en subsidiënten). De consultant stemt in met deze observatie. Tegelijkertijd gaf de RAC in de interviews aan dat ze het instituut als expertisecentrum en internationale benchmark zien. Dit wordt gesteund door de verklaringen van vertegenwoordigers van verschillende Europese strategische netwerken zoals ELIA, AEC en ConNext: *“Het Orpheus Instituut is de benchmark, de beste plek waar we ons altijd mee meten.”*

Uniek aan het Orpheus Instituut is dat ze hun eigen standaarden en beleid voor kwaliteitsbewaking hebben geformuleerd, ook omdat ze geen onderdeel uitmaken van een hogeschool of universiteit. Andere benchlearning instellingen maken gebruik van het algemene kwaliteitsbewakingssysteem van de hogescholen of universiteiten waar ze deel van uitmaken. Tegelijkertijd is het interessant om te zien hoe andere instituten kwaliteitsbewaking hebben geïntegreerd in hun eigen kaders of in een nationaal raamwerk.

- Belangrijk voor RED is dat de kwaliteit van het onderzoek elke paar jaar wordt gemeten via het *Research Excellence Framework* (REF), een nationale exercitie in het Verenigd Koninkrijk die onderzoeksinstituten uit alle disciplines bestrijkt. De REF maakt gebruik van expertpanels en ziet presentaties en concerten als gelijkwaardige bijdragen naast de meer traditionele vormen van output.
- RED heeft ook een onderzoeks-ethisch beleidsplan, waarin ambities uiteengezet worden over hoe onderzoek moet worden uitgevoerd en wat de ethische kaders van onderzoek zijn. Vanuit het onderzoeks-ethische beleid is er gesteld dat er in het Verenigd Koninkrijk iedere medewerker en onderzoeker ethische toestemming moet krijgen voor hun werk (vanuit de conservatoria). Deze aanpak helpt bij het verbinden van onderzoek en onderwijs op een gestructureerde manier en introduceert een nieuwe vorm van ethiek.

De tussentijdse rapportering uit 2024 en de jaarverslagen wijzen erop dat zowel interne als externe evaluaties hebben plaatsgevonden. Regelmatige feedbackmechanismen en evaluaties hebben geleid tot constante verbetering in de opleidingen, onderzoeksprogramma's en de bredere scope aan activiteiten. *“De studentenfeedback geeft de mogelijkheid om te bouwen aan een middenweg.”* (interview met het Orpheus Instituut)

Volgens de jaarverslagen en interviews is kwaliteitsbewaking in de volgende aspecten ingebed:

- Voor docARTES-studenten, medewerkers, research fellows, doctoraatsonderzoekers en externe sprekers werden duidelijke procedures en evaluatiecriteria ontwikkeld en verfijnd, in overleg met en op advies van de Research Advisory Council (RAC).
- Binnen docARTES werd de kwaliteitszorg versterkt door middel van een gelaagd evaluatiemodel met maandelijks opvolging, intermediaire beoordelingen en structurele feedbackmomenten waaraan studenten, docenten en onderzoekers actief deelnemen.
- De interne evaluaties ten aanzien van de doctoraatskandidaten zijn gedigitaliseerd, zodat er heldere systemen zijn voor feedback en er een consistent toezicht is op de voortgang.
- De benchmarks van vorige evaluaties (2021 en 2016) zijn meegenomen in de aanpak voor de positionering van het instituut op Europees niveau.

Ook het expertenpanel erkent de diverse structuren die gehanteerd worden voor reguliere evaluatie en ontwikkeling van de activiteiten van het instituut en stelt dat *“regelmatige interactie tussen de Research Advisory Council, Editorial Board, Steering Committee en General Assembly een duidelijke structuur voor kwaliteitsborging en institutionele reflectie biedt. Deze mechanismen lijken niet alleen toezicht te garanderen, maar ook de voortdurende ontwikkeling van onderzoek- en onderwijsprioriteiten te ondersteunen.”*

Ook de interviews bevestigen dat het instituut volop aandacht besteedt aan kwaliteitszorg. Ook gebruiken geïnterviewden vaak het woord ‘kwaliteit’ om het Orpheus Instituut te beschrijven. De interviews en beleidsdocumenten tonen aan dat op regelmatige basis intern vragen over feedback worden gesteld, wat een teken is van een gezonde cultuur voor kwaliteitszorg. De conclusie van de consultant is daarom overtuigend: het Orpheus Instituut is een voorbeeld van een instituut waar kwaliteitsbewaking in de kern zit.

9. SWOT-analyse

In de SWOT-analyse komen diverse perspectieven op het Orpheus Instituut samen. Elke sterkte, zwakte, kans en uitdaging zijn door meerdere betrokkenen bij deze evaluatie benoemd (het expertenpanel, geïnterviewden, de consultant en het Orpheus Instituut zelf) of uit meerdere analyses naar voren gekomen. Alle benoemde onderdelen worden in de diverse hoofdstukken van dit rapport verder toegelicht.

Tabel 19: SWOT-analyse door de consultant

Sterktes	Zwaktes
• Het unieke en visionaire karakter van het instituut, en zijn responsiviteit, flexibiliteit, vindingrijkheid en wendbaarheid • Zijn grote impact en onderzoeksoutput gezien de relatieve beperkte schaal van het instituut • Deelname aan regionale en internationale onderzoeksprogramma's en aan beleidsvormende werkgroepen • De stevige reputatie in het internationale netwerk • De allround hoge kwaliteit • Het innovatieve en baanbrekende artistiek onderzoek • De unieke faciliteiten en kwalitatieve leeromgeving • Sterke interactie tussen onderzoek en onderwijs, met name docARTES • De progressieve digitale en Open Access-strategie met sterke disseminatieformats (MOOC's, podcasts, Sound Arguments, enz.) • De excellente prestaties in internationale competitieve onderzoeksfinanciering, inclusief de unieke prestatie om op het gebied van artistiek onderzoek een ERC Grant te verwerven • De uitgebreide kennis over competitieve Europese subsidiesystemen die gedeeld wordt met hun netwerk • Participatieve en collegiale organisatiecultuur met enthousiaste medewerkers, onderzoekers, studenten en alumni • De Ton Koopmancollectie als unieke troef op het vlak van onderzoek en cultuur	• Beperkte structurele (operationele) financiering, t.o.v. de waarde van de instelling • Ontbreken aan specifieke financiering voor de valorisatie van de Ton Koopmancollectie met druk op de gehele organisatie tot gevolg • Gebrek aan duurzame inzet en werking van de collectie • De beperkte zichtbaarheid van de internationale prestaties en bekendheid van het instituut in de brede Vlaamse publieke en culturele sfeer en op politieke niveau • De relatief hoge afhankelijkheid van specifieke individuen in relatie tot de verwachte doorstroom op de middellange termijn • De relatief kleine omvang van de ondersteunende structuren binnen het instituut ten opzichte van de grote internationale positie • De thema's gelijkheid, diversiteit en inclusie zijn nog niet volledig intern geborgd, hoewel er wel al duidelijk positieve ontwikkelingen hebben plaatsgevonden • De maximale capaciteit van de fysieke infrastructuur en werkruimtes lijkt bereikt te zijn • Een nog niet volledig ontwikkelde externe communicatie- en valorisatiestrategie • Alumniwerking nog niet optimaal verankerd

Kansen	Bedreigingen
• De goede reputatie en aantrekkingskracht van het instituut, die vele kansen biedt voor samenwerking • De unieke positie van het instituut in Vlaanderen, Europa en de wereld en het potentieel om een internationaal knooppunt te vormen • De nieuwverworven mogelijkheid om onafhankelijk als hoofdonthaalinstelling projectaanvragen in te dienen bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO) • Verder ontwikkeling van internationale onderzoekspartnerschappen, fellowships en residenties • Het vergroten van de zichtbaarheid van het Orpheus Instituut in zijn directe omgeving door middel van sterkere communicatie en <i>outreach</i> strategieën richting het brede publiek, o.a. via het Koetshuis • Een sterkere positionering in het culturele en erfgoedveld in Vlaanderen • Het verder ontsluiten van de Ton Koopmancollectie • De toenemende aandacht voor diversiteit en inclusie, ook in onderwijs en onderzoeksthema's • De focus van de Vlaamse overheid op levenslang leren • Een aanvullende bijdrage leveren aan de academisering in het hoger (kunst)onderwijs in Vlaanderen • De deelname aan beleidsontwikkeling rondom artistiek onderzoek in Vlaamse en Europese ecosystemen, specifiek rondom Open Science en Open Data door middel van deelname aan de Flemish Open Science Board werkgroep • Een doorontwikkeling van de digitale infrastructuur, Open Science-activiteiten en technologische onderzoeksformats • De ambitie van Vlaanderen om door te stoten naar de wereldtop op het gebied van innovatie • De ERC Advanced Grant als een hefboom te inzetten • De wederzijdse wens om samenwerking met IPeM (Institute for Psychoacoustics and Electronic Music van de Universiteit Gent) te versterken	• De relatief hoge afhankelijkheid van de Vlaamse overheidsfinanciering, die zich in een beleidscontext bevindt waarbij publieke middelen onder druk staan • Het risico van discrepantie tussen een verschil in institutionele omvang en de internationale rol en verplichtingen • De beperkte mogelijkheden voor personeel en onderzoekers om door externe factoren veroorzaakte additionele werkdruk op te vangen • De kwetsbaarheid bij de personele overgangen in het instituut door afhankelijkheid van specifieke individuen (hier is duidelijk wel intern aandacht voor) • De hoge competitiviteit en druk op onderzoekers binnen Europese financieringsprogramma's • Een gelimiteerd aantal plekken voor afgestudeerde doctoraatsstudenten in onderzoek (na het behalen van het doctoraat) • Een Europees tekort aan promotoren voor doctoraten in de kunsten, terwijl de interesse hoog is • Snelle technologische en maatschappelijke veranderingen die continue investeringen vragen in kennis, infrastructuur en opleidingen • Een beperkte zichtbaarheid in publieke en politieke contexten kan de duurzame werking van het instituut beïnvloeden, mede door de vijfjarige financieringscyclus van de Vlaamse overheid die langetermijnplanning belemmert

10. Conclusies en aanbevelingen

De consultant is onder de indruk van de ontwikkelingen binnen het Orpheus Instituut sinds de evaluatie in 2021. De onderwijsactiviteiten hebben zich ontwikkeld tot drie belangrijke pijlers, met name levenslang leren en gedistribueerde onderwijsprogramma's. Onderwijs bestaat uit veel meer dan enkel docARTES. Ook heeft het instituut uitzonderlijk talent in artistiek onderzoek aangetrokken, onder andere via programma's als docARTES en de Orpheus Futures Fellowship. Daarnaast zijn verschillende digitale disseminatiekanalen voor onderzoek ontwikkeld, waaronder het online peer-reviewed tijdschrift ECHO, platform SONUS en de podcastserie Orpheus Sounds, alsook de doorontwikkeling van de MOOC "Artistic Research in Music - an Introduction" die sinds enkele jaren wordt ingezet binnen curricula in diverse Vlaamse en internationale Hoger Onderwijs Instellingen.

Over de hele breedte heeft het instituut zich zichtbaar ontwikkeld, met zeven in plaats van zes onderzoekscusters, nu verbonden door vier overkoepelende thema's (Music and Societal Change, Music and Technological Development, The Musical Past in the Musical Future, and Knowledge through Music), die aansluiten op brede maatschappelijke en culturele contexten. De consultant is ervan overtuigd dat deze vier thema's inspirerend en motiverend werken, en onderzoekers nieuwe perspectieven op artistiek onderzoek bieden. Het Orpheus Instituut geeft daarnaast de volle aandacht aan Open Science en Open Data. Het binnenhalen van verschillende competitieve Europese subsidies, zoals de *ERC Advanced Grant* en de *Marie Curie Fellowship* is ook een belangrijke mijlpaal.

De relaties tussen onderzoek en onderwijs zijn in de afgelopen evaluatieperiode aanzienlijk versterkt, en onderwijs en onderzoek zijn op relevante wijze verbonden. Het instituut heeft indrukwekkend kwalitatief en innovatief onderzoek op de kaart gezet, waarvan het onderwijs volop kan profiteren. De consultant merkt daarbij dat het instituut zich aanzienlijk meer verbindt met een breder publiek dan in de vorige periode. Daarnaast zijn valorisatie, publieke *outreach* en Citizen Science essentiële aspecten die specifieke aandacht verdienen in de komende periode. Idealiter wordt bij het werk maken van deze uitdaging de troef van de Ton Koopmancollectie en de infrastructuur ervoor – het Koetshuis – ten volle benut. Echter constateert de consultant dat de benodigde inzet hierop niet mogelijk is in de actuele personele bezetting noch binnen de huidige financiële kader van de subsidies van Departement WEWIS en AHOVOKS. Onder andere wanneer het gaat om publiekswerking en outreach, waarbij het wenselijk is dat er gegaan wordt van losse initiatieven naar structurele ontsluiting van het Koetshuis, samen met meer systematische samenwerking met initiatieven zoals de Erfgoeddag of van het Davidsfonds of nieuwe partners binnen Gent.

De consultant stelt vast dat het Orpheus Instituut in de afgelopen periode meer bereikt heeft dan wat van hen werd verwacht in termen van de KPI's en strategische en operationele doelstellingen uit de beheersovereenkomst en het convenant. Dit is een prestatie, ook gezien de groei in de onderzoeksgemeenschap rondom artistiek onderzoek waardoor positionering en samenwerking nog belangrijker zijn geworden. Het instituut slaagt er goed in zich aan te passen en ziet uitdagingen als kansen; dit lijkt in hun DNA te zitten. De rol van het instituut op internationaal niveau is groter geworden;

echter lijkt het zijn grenzen te hebben bereikt qua capaciteit van de office, als ondersteuningsorgaan van de organisatie, en de fysieke infrastructuur. De manier waarop de consultant de organisatiegroei ziet in de komende periode is in lijn met het expertenpanel die *“geen radicale uitbreiding aanbeveelt, maar eerder een zorgvuldig beheerde en duurzame groei, waarbij het instituut zijn unieke cultuur en flexibiliteit behoudt, terwijl het de nodige structurele ondersteuning genereert voor langdurige stabiliteit”*. Kortom, het instituut verdient het om meer financiële ondersteuning te ontvangen voor de getoonde passie en inzet.

Het instituut heeft specifieke aandacht voor inclusie en diversiteit, met name op het vlak van gender, nieuwe vormen van onderwijs en een breed inhoudelijk perspectief op artistiek onderzoek. Er zijn meer doctoraatsstudenten met een bredere internationale achtergrond aanwezig in de onderwijsprogramma's en genderkwesties worden aangekaart in verschillende bestuursorganen, waaronder de Raad van Bestuur. Tegelijkertijd is het belangrijk dat gelijkheid, diversiteit en inclusie in alle onderwijs-, onderzoek- en organisatorische contexten een continu aandachtspunt blijven.

Hoewel de consultant verschillende uitdagingen ziet voor de komende periode, is het duidelijk dat het instituut op een effectieve manier met verandering omgaat, excellent is in het vertalen van aanbevelingen naar de praktijk, en zich voedt met interne feedback en internationale trends. Vanuit een geïntegreerde aanpak op kwaliteitsbewaking, blijft het instituut zichzelf verbeteren.

Onderstaand wenst de consultant verschillende aanbevelingen te maken aan de verschillende stakeholders van deze evaluatie.

Aanbevelingen aan het Orpheus Instituut

1. Doe een onderbouwd voorstel aan AHOVOKS om additionele structurele financiering ten belope van € 140.000 toegekend te krijgen om de organisatorische en programmerende capaciteit en de weerbaarheid op lange termijn van het instituut te versterken. Faciliteer hiermee de additionele administratieve en organisatorische inzet gericht op capaciteitsversterking op het vlak van valorisatie, kennisoverdracht, evenementen en onderwijs. Doe daarnaast een onderbouwd voorstel aan Departement WEWIS om additionele structurele financiering ten belope van € 250.000 toegekend te krijgen om het potentieel en de aantrekkingskracht van de Ton Koopmancollectie voor excellente onderzoekers op internationaal niveau en samenwerkingen op lokaal en regionaal niveau verder te borgen. Stel in beide voorstellen de relatie tot het realiseren van maatschappelijke en economische valorisatie centraal.
Stel een medewerker aan op het gebied van valorisatie met een aanvullende coördinerende functie op het gebied van kennisoverdracht, evenementen, levenslang leren en de gedistribueerde onderwijsprogramma's. Koppel dit aan de onderbouwde voorstellen voor bijkomende financiering ten aanzien van AHOVOKS en Departement WEWIS.
2. Organiseer een passende aanpak voor veranderingen m.b.t. de bestuursstructuren in de komende periode. Stimuleer een tijdige aanpak van mogelijke wijzigingen in de managementstructuur om de duurzaamheid en stabiliteit van de organisatie te waarborgen. Besteed ook aandacht aan het

formaliseren van procedures en een structurele aanpak voor welzijnsmonitoring, en heb daarbij oog voor de werkdruk bij personeel.

3. Ontwikkel een communicatie- en valorisatiestrategie ten aanzien van het Vlaamse ecosysteem, waarmee de zichtbaarheid en impact van het Orpheus Instituut op lokaal en regionaal niveau verder vergroot kan worden, naast de al duidelijk aanwezige zichtbaarheid op internationaal niveau. Houd hierbij de inzet van de digitale communicatiekanalen tegen het licht en zet deze in op een zo sterk mogelijke zichtbaarheid voor een breder publiek en op politiek niveau. Besteed in dit kader ook aandacht aan lokale verankering en verbinding, vooral met de lokale cultuur- en muzieksector. Hierin is een goede impactmeting en monitoring van de outreach van belang.
4. Formuleer voor het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek succescriteria die, net als in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs, gezien kunnen worden als indicatoren. Treed in overleg met Departement WEWIS om deze concretiseringsslag van de doelstellingen te maken.

Verdere suggesties:

Onderwijs

1. Concretiseer de overkoepelende missie “het transformeren van het maken en begrijpen van muziek” sterker voor onderwijs. Een overkoepelende missie voor onderzoek en onderwijs in het instituut is immers een meerwaarde. Vermeld deze missie, met duiding van de betekenis ervan voor onderzoek en onderwijs, op de website van het Orpheus Instituut om helderheid te scheppen in de positionering van het instituut voor mensen die er niet mee bekend zijn.
2. Zorg dat alle drie de pijlers ten aanzien van onderwijs (1. Postgraduaats- en derdecyclus-onderwijs; 2. Levenslang leren; 3. Gedistribueerde onderwijsprogramma's), naast het docARTES-programma, voldoende ruimte krijgen in de beschikbare fysieke en organisatorische infrastructuur. Programma's zoals de Visiting Researcher residencies en de Orpheus Futures Fellowship sluiten sterk aan op de beleidsambities, onder andere op het gebied van levenslang leren (AHOVOKS/WEWIS) en het aantrekken van wetenschappelijk talent en internationale excellentie (WEWIS), en bieden mogelijkheden voor innovatie, kennisuitwisseling en peer communities. Houd daarom minimaal elke twee jaar de open oproepen voor de Visiting Researcher residencies in het kader van het bieden van een plek aan peer communities. Maak ook het Orpheus Futures Fellowship meer zichtbaar, met name rondom zijn doel om de toekomst van artistiek onderzoek te reflecteren.
3. Zet de beoogde inzet in reactie op de aanbeveling uit de vorige evaluatie voort inzake de activering van het alumninetwerk vanuit docARTES. Terwijl deze was uitgesteld in de afgelopen periode, is het Orpheus Instituut er wel in geslaagd stappen te zetten om alumni actiever te betrekken in de werking van het instituut, dit door hun betrokkenheid te verhogen als gastdocenten, beoordelaars en deelnemers aan onderzoek en outreachactiviteiten. Blijf hierop inzetten en zorg voor een verdere versterking van de zichtbaarheid van het Orpheus Instituut via het alumninetwerk.
4. Monitor de nieuwe samenwerkingsstructuur met de docARTES-partners, waarbij er meer verantwoordelijkheid ligt bij elk van de partnerinstellingen. Versterk in dit kader de collegiale relatie tussen het docARTES-team en de individuele promotoren in universiteiten en conservatoria. Overweeg het opzetten van een regelmatig overleg of een 'Supervisory Council' waarin

promotoren en academici hun ervaringen en bredere methodologische en pedagogische vragen inzake artistiek promotie-onderzoek kunnen delen en bespreken buiten de directe context van het beoordelen van de studenten.

Onderzoeksimpact en valorisatie

5. Maak, op basis van de suggesties van het expertenpanel, nog concreter extern zichtbaar waar iedere cluster voor staat in het kader van valorisatie, zonder dat hiermee de transversale onderzoeksaanpak uit het oog verloren wordt.
6. Benut het potentieel van het Koetshuis verder om contacten en zichtbaarheid binnen de stad Gent te versterken. Stel in het kader van valorisatie, de historische identiteit van de unieke gebouwen van het Orpheus Instituut (het Koetshuis en het hoofdgebouw), en de wijze waarop mensen de omgeving beleven, centraal in de publieke ervaring.
7. Onderzoek de mogelijkheden voor het realiseren van onderzoek om de transversale samenwerking met industriële partners (bedrijven) verder te ontwikkelen. Mogelijke samenwerkingen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit samenwerkingsprojecten rondom muziekinstrumenten (uit de 'maker space') of kennisuitwisseling via Open Data.
8. Voer kleine kwalitatieve onderzoeken uit voor wat betreft de impact van evenementen of conferenties, zoals in de vorm van open enquêtes en/of kleine interviews, om meer inzicht te krijgen in het publieksbereik en de effecten van deze evenementen.
9. Zorg voor een concretere meting en monitoring van de economische waarde van het instituut. Houd daarbij rekening met zowel directe economische waarde van cultuur (inclusief meetbare financiële opbrengsten) als indirecte economische waarden (via de effecten op andere sectoren zoals toerisme).

Financiële middelen en infrastructuur

10. Bekijk kritisch of de huidige fysieke infrastructuur afdoende is en onderzoek waar eventuele samenwerkingen met partners in de stad Gent van toepassing kunnen zijn om de beschikbare ruimtes uit te breiden.
11. Ontwikkel een fondsenwervingsstrategie als instrument om zowel te reflecteren en vooruit te kijken, alsmede om alle mogelijkheden voor externe financiering die het instituut overweegt te tonen.
12. Maak een overzicht van de inschrijvingsgelden van de verschillende onderwijsprogramma's en publiceer deze op de website met het oog op potentiële deelnemers en de overheidsadministraties. Blijf hierin de financiële toegankelijkheid van de onderwijsprogramma's borgen door ook in de komende periode maatwerk en/of gereduceerde tarieven te bieden.

Governance en gelijkheid, diversiteit, inclusie

13. Ga in alle documentatie en op de website na welke termen worden gebruikt voor bestuursorganen, organisatiestructuren en de vermelding van bijbehorende medewerkers, en zorg voor harmonisering.

14. Blijf aandacht besteden aan gelijkheid, diversiteit, inclusie in alle relevante processen, zoals interne structuren, onderzoeksoutput, educatieve processen en communicatie.
15. Herzien de Good Governance Charter elke twee jaar (vanaf 2027) en neem in de volgende versie een verwijzing naar billijke, transparante en gepaste verloning mee.

Aanbevelingen aan het Departement WEWIS

1. Hernieuw het convenant met het Orpheus Instituut, op basis van de excellente output en kwaliteit, de zeer relevante ambities voor 2027-2031, de excellente kwaliteitscultuur van het instituut, de hardwerkende en gepassioneerde werknemers, de manier waarop het instituut permanent in staat is om zichzelf opnieuw uit te vinden, de mate waarin het in staat is geweest om in toenemende mate externe financiering te verwerven, en de wijze waarop het heeft gewerkt aan het verbeteren van de externe communicatie. In diverse hoofdstukken van dit rapport is aangetoond dat het Orpheus Instituut substantieel is gegroeid, excellentie heeft getoond en competitieve financiering heeft aangetrokken.
2. Verhoog de structurele subsidie met € 250.000 om het potentieel en de aantrekkingskracht van de Ton Koopmancollectie voor excellente onderzoekers op internationaal niveau en samenwerkingen op lokaal en regionaal niveau verder te borgen en om de gemeenschappelijke basis voor onderzoek, artistieke experiment, kennisontwikkeling en publieke betrokkenheid binnen het hele instituut te versterken. Stel hierin het realiseren van maatschappelijke en economische valorisatie centraal.
3. Concretiseer in het nieuwe convenant de doelstellingen uit het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek, en formuleer – gezamenlijk met het Orpheus Instituut – succescriteria die net als in het Strategisch plan 2027-2031 onderwijs, gezien kunnen worden als indicatoren.
4. Maak de KPI's meer generiek en pas ze toe in een meer algemeen kader. In plaats van met een percentage te werken, zou KPI 5 m.b.t. het verwerven van externe financiering, meer een stimulans moeten vormen om externe financiering aan te vragen. Zorg daarnaast voor een eenduidige, billijke en gedragen berekeningswijze van het hefboomeffect van de structurele subsidie (KPI 5) in afstemming met het Orpheus Instituut en in lijn met de praktijk binnen andere convenanten van het Departement. Ga hierbij uit van het effectieve bedrag van de subsidie na begrotingsaanpassing in het MB. Indien niet alle KPI's behaald worden en niet het volledige saldo uitbetaald wordt, is aangeraden om het effectief uitgekeerde subsidiebedrag te hanteren. Ook is het wenselijk om de KPI's ten aanzien van de Ton Koopmancollectie op het gebied van wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening te integreren in de andere KPI's, zoals bv. in de KPI's over kennisuitwisseling met partners en het uitlenen van items voor exposities. Echter, als de streefwaarde van deze KPI's wordt verhoogd, moet worden nagegaan of de financiering dan nog in verhouding staat tot de mogelijkheid om de verhoogde KPI's te bereiken, of dat de hoogte van de financiering daardoor moet worden aangepast. Blijf daarbij uitgaan van twee aparte overeenkomsten (één vanuit Departement WEWIS en één vanuit AHOVOKS) met het Orpheus Instituut.

Aanbevelingen aan AHOVOKS

1. Hernieuw de beheersovereenkomst met het Orpheus Instituut, rekening houdend met de volledige omvang van de educatieve processen, die verder gaan dan de postacademische opleidingen die nu gefinancierd worden. Zorg dat levenslang leren en gedistribueerde programma's ingepast worden in de voorwaarden van de overeenkomst en de financieringsstructuren. Blijf daarbij uitgaan van twee aparte overeenkomsten (één vanuit Departement WEWIS en één vanuit AHOVOKS) met het Orpheus Instituut.
2. Verhoog de structurele subsidie met € 140.000 om de organisatorische en programmerende capaciteit en de weerbaarheid op lange termijn van het instituut te versterken. Faciliteer hiermee de additionele administratieve en organisatorische inzet gericht op capaciteitsversterking op het vlak van valorisatie, kennisoverdracht, evenementen, levenslang leren en de gedistribueerde onderwijsprogramma's.
3. Voeg het thema Diversiteit & Inclusie expliciet toe aan de beheersovereenkomst.

Bijlagen

Bijlage A: Aanbevelingen aan het Orpheus Instituut in de evaluatie van 2021 en opvolging in 2022-2026

Aanbeveling nr.	(Sub-)aanbeveling	Opvolging vanuit het Orpheus Instituut in de periode 2022-2026
1.	De onderwerpen gelijkheid, diversiteit en inclusie verdienen de onverdeelde aandacht van het Orpheus Instituut. De consultant constateert dat het instituut een beperkte opvatting heeft van deze begrippen, en raadt het instituut allereerst aan om een coachingtraject te starten om de gedachtevorming binnen de organisatie geïnformeerd te voeden.	In 2023 werd een werkgroep voor gelijkheid, diversiteit en inclusie (EDI) opgericht. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende lagen en soorten onderzoekers binnen de organisatie. De werkgroep wordt geleid door de Project Manager van het Orpheus Instituut, die ten behoeve van de oprichting van deze werkgroep extra coaching heeft gevolgd over het onderwerp. Het diversiteitsbeleid werd opgesteld op basis van de Unia Gids, de Online tool voor een divers en inclusief werkomgeving Ediv, en de resultaten van de AEC SMS werkgroep over Diversiteit, Identiteit en Inclusiviteit.
	Daarnaast beveelt de consultant het instituut aan om een KPI over dit onderwerp te formuleren (als onderdeel van het convenant met het departement EWI), en het onderwerp in meer detail te verwerken in Strategic Goal 1: Institutional Development (onderdeel van het Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs).	De voortgang op deze thema's wordt niet gemonitord door middel van KPI's, zoals is aangeraden in de evaluatie van 2021. In plaats daarvan is een interne werkgroep voor gelijkheid, diversiteit en inclusie opgericht en wordt de voortgang op deze aspecten gemonitord binnen bestaande kwaliteits- en evaluatiestructuren. Daarnaast zijn gelijkheid, diversiteit en inclusie geïntegreerd in artikel 8 van het convenant met Departement WEWIS. In strategische doelstelling 1 van het beleidsplan van afgelopen periode, heeft het Orpheus Instituut opgenomen dat de uitdaging van diversiteit expliciet erkend wordt in de wervingsprocessen. Dit is o.a. in de structuur van de RAC toegepast middels de volgende drie principes: 1. Disciplinaire balans

		2. Geografische balans 3. Diversiteit, gelijkheid en inclusie Ook benoemt het Orpheus Instituut in strategische doelstelling 2 de diversiteit van artistieke interesses en de intentie om nieuwe wegen naar gedeelde thema's en waarden voor te stellen, hetgeen ook is uitgevoerd.
	Tot slot zou de consultant ervoor willen pleiten om de onderwerpen gelijkheid, diversiteit en inclusie ook binnen docARTES een plek te geven, en als zodanig onderdeel te maken van de beheersovereenkomst met het departement OV.	De onderwerpen diversiteit en inclusie zijn als thema opgenomen in de beheersovereenkomst maar niet expliciet uitgewerkt hoe AHOVOKS dit onderwerp graag uiteengezet ziet worden. Een van de docARTES-studenten is onderdeel van de werkgroep voor gelijkheid, diversiteit en inclusie, en ook hebben de docARTES coördinatoren aangegeven dat de onderwerpen meegenomen zijn in de reflectie op het curriculum.
2.	De consultant raadt het Orpheus Instituut aan om alle kansen aan te grijpen voor communicatie met de Vlaamse overheid, en in overleg te treden over:	
	de kennisbehoefte van de overheid;	De interviews met beide overheidsinstanties, de regeringscommissaris en het bevestigen dat er voldoende contact is tussen de Vlaamse overheid en het instituut. De rapportages zijn adequaat en op tijd aangeleverd, en wanneer extra informatie wordt gevraagd door één van de instanties, is het instituut responsief en transparant.
	de manier waarop het instituut kan bijdragen aan beleidsdoelstellingen;	Het Orpheus Instituut is vertegenwoordigd in het Vlaamse Open Science Board (FOSB) en is actief betrokken bij de Research Data Management & Open Science werkgroep. Daarnaast dragen ze bij aan de beleidsdoelstelling om op internationaal niveau te excelleren in thematische wetenschapsdomeinen, namelijk in artistiek onderzoek. Het Orpheus

		Instituut voert excellent onderzoek uit dat internationaal erkend wordt.
	de prioriteitsstelling op het gebied van maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening;	De maatschappelijke dienstverlening zit vooral ingebed in de diensten rond Open Data en Open Science en de publieke betrokkenheid rondom de Ton Koopmancollectie. Wetenschappelijke dienstverlening heeft plaatsgevonden richting diverse stakeholders, maar het instituut vermeldt in de jaarverslagen dat het besluit om geen structurele overheidsfinanciering te bieden aan de Ton Koopmancollectie vanaf 2022 heeft geleid tot een gedwongen vermindering van de wetenschappelijke diensten en valorisatie in 2023 en 2024.
	de mogelijkheden voor het verhogen van de semi-structurele financiering voor de basistaken van het instituut, waarmee ook de noodzakelijke verlichting van de werkdruk van staf en onderzoekers kan plaatsvinden;	Tijdens deze periode (2022–2026) werd er geen (semi-)structurele financiering toegekend voor de ondersteuning van de Ton Koopmancollectie, terwijl financiering was voorzien voor de periode 2022–2026. Een nieuwe budgettaire en politieke realiteit lijkt de uiteindelijke resultaten te hebben beïnvloed. Het instituut kreeg echter een investeringssubsidie in de jaren 2023–2024. De KPI's waren, volgens het Orpheus Instituut, opgesteld en gebaseerd op de verwachte voortzetting van deze subsidie in de volgende jaren. Een verlichting van de werkdruk op dit onderdeel heeft daarmee niet plaatsgevonden.
	de mogelijkheden voor competitieve financiering voor specifieke (tijdelijke) onderzoeksprojecten, bijvoorbeeld via een geoormerkt fonds voor artistiek onderzoek.	In de komende periode zal het Orpheus Instituut zelfstandig toegang hebben tot Vlaamse competitieve onderzoeksfinanciering voor fundamenteel onderzoek via het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) en zal het formeel toegevoegd worden aan de lijst van hoofdonthaalinstellingen. Er is reeds toegang evenwel niet om zelfstandig deel te nemen aan fundamenteel onderzoek. Hiertoe wordt de regelgeving aangepast.

		Deze wijziging geldt ook voor de postdocmandaten bij het FWO. Voor aspirantenmandaten dient nog steeds samengewerkt te worden met een Vlaamse universiteit aangezien enkel universiteiten in Vlaanderen doctoraten mogen uitreiken. Deze aanpassingen in de regelgeving zullen voor gelijke concurrentievoorwaarden zorgen zonder het volume aan aanvragen fors te verhogen, aangezien de groep bijkomende ontvankelijke aanvragers beperkt is t.o.v. de huidige potentiële groep aanvragers. Deze mogelijkheid zorgt ervoor dat het Orpheus Instituut deze kansen verder kan benutten en hopelijk bijkomende de externe financiering kan verwerven.
3.	De onderzoeksuitkomsten van het Orpheus Instituut hebben een waarde op zichzelf, maar ook in verbinding met, bijvoorbeeld, aspecten van de bredere cultuur in de samenleving. De consultant beveelt het instituut aan dergelijke reeds bestaande verbindingen met de buitenwereld meer expliciet te maken. De consultant koppelt dit aan de noodzaak voor het instituut om zich bewust te blijven van de lokale, regionale en nationale omgeving waarin het opereert, en hierin te zoeken naar verbindingen.	Het instituut heeft vier brede, overkoepelende onderzoeksthema's ontwikkeld: <i>Music and Societal Change</i>, <i>Music and Technological Development</i>, <i>The Musical Past in the Musical Future</i>, en <i>Knowledge through Music</i>. Op grond van het gemeenschappelijke principe van transversaliteit vormen deze thema's samen een onderzoeksomgeving met nieuwe verbindingen, kennis en mogelijkheden voor onderzoek, gericht op diverse maatschappelijke en culturele contexten.
4.	De consultant ziet veel kansen en mogelijkheden in de nieuwe Valorisation Unit. Zij raadt het instituut aan om een duidelijke opdracht en duidelijke doelstellingen te formuleren met betrekking tot deze unit. Daarnaast raadt zij het instituut aan om een voorzet te doen voor het formuleren van een KPI over de unit.	In tegenstelling tot hun voorstel in 2021, heeft het Orpheus Instituut geen aparte valorisatie-eenheid opgericht, zoals aangeraden werd door de RAC en MusiQuE in 2021, ook vanwege financiële beperkingen. Er werd op dit onderdeel geen additionele financiële middelen beschikbaar gesteld vanuit de subsidie door Departement WEWIS. Daarom heeft het Orpheus Instituut gekozen voor een organische integratie van valorisatie in onderzoek, onderwijs en artistieke praktijk. Valorisatie is ingebed in bestaande onderzoeks- en onderwijsprocessen en wordt uiteengezet via activiteiten en

		platformen zoals Orpheus Sounds (podcastreeks) en het SONUS-platform.
5.	DocARTES-alumni zijn overal ter wereld werkzaam en vormen een belangrijk onderdeel van het netwerk van het Orpheus Instituut. De consultant raadt het instituut aan om alumni op een meer formele, structurele en systematische manier te betrekken bij zijn onderwijsactiviteiten.	In overeenstemming met Departement WEWIS en AHOVOKS is het Orpheus Instituut de formele stappen om alumni te betrekken tot aan de periode 2027–2031 uitgesteld. Toch heeft het instituut concrete maatregelen genomen om alumni actiever in de processen van het instituut te betrekken, zoals het uitnodigen van alumni als gastdocenten, evaluatoren en deelnemers aan onderzoeksprojecten en outreach activiteiten. Ook wordt de zichtbaarheid van de alumni vergroot via de docARTES-website en sociale media-kanalen. Bovendien is de activatie van het alumni netwerk een van de strategische doelen van het Strategisch plan 2027-2031 onderzoek.
6.	Het doctoraatscurriculum docARTES is de grootste en belangrijkste onderwijstaak die het Orpheus Instituut biedt. De consultant raadt het instituut aan om docARTES daarom centraal te plaatsen in zijn communicatie over onderwijs.	Er is voor gekozen om juist de onderwijsactiviteiten in de volle breedte te communiceren, onder andere omdat het aanbod in de afgelopen periode uitgebreid is en de strategie zich meer is gaan richten op de actualiteiten en ontwikkelingen van alle betrokken onderzoekers uit de diverse lagen van de organisatie. De consultant begrijpt en ondersteunt deze keuze.

Bijlage B: Rapport door het expertenpanel naar aanleiding van het plaatsbezoek

Evaluation of the Orpheus Instituut

Evaluation by the panel of international experts
conducted on 18 & 19 May 2026

Panel Report

27 MAY 2026

Table of content

1.	Introduction	3
1.1.	Short introduction to the Orpheus Instituut	3
1.2.	The 2026 evaluation in a nutshell	3
2.	Evaluation of the Orpheus Instituut by the panel of experts	3
3.	Composition of the panel of experts	4
4.	Report by the panel	5
5.	Annexes	16
5.1.	Annex 1 – Overview of the evaluation questions provided to the expert panel to use as a guide for their assignment	16
5.2.	Annex 2 – Programme of the site visit	20

1. Introduction

1.1. Short introduction to the Orpheus Instituut

The Orpheus Institute provides both post-academic education and facilitates, as well as conducts research in the field of music (including supervising doctoral students with the aim of obtaining a PhD degree at a Flemish or foreign university). Therefore, the institute falls under the authority of both the policy fields Science and Innovation, and the policy fields Education and Training of the Flemish authorities. Both the Department of Work, Economy, Science, Innovation and Social Economy (WEWIS), for science and innovation and the Agency for Higher Education, Adult Education, Qualifications and Student Grants (AHOVOKS), for education and training, provide an annual grant to the Orpheus Institute to support its objectives and tasks as outlined in the respective agreements between each policy domain and the institute. Both agreements span the period 2022-2026.

In accordance with the regulations outlined in both agreements, an evaluation of the Orpheus Instituut – covering both agreements - is currently being carried out. **The evaluation takes place in the first half of 2026. An essential part of this evaluation is an assessment by a panel of (international) experts.**

1.2. The 2026 evaluation in a nutshell

The 2026 evaluation of the Orpheus Institute encompasses all objectives and tasks of the institute (i.e. both education and training as well as research) and looks back (ex-post perspective) as well as ahead, to the future of the institute (ex-ante perspective).

The ex-post evaluation assesses the overall functioning of the institute – education, training and research management, output, achievements, etc. – over the five-year period (2022-2026) of the current agreements regulating the government funding of the institute. The educational, scientific, economic and societal impact of the institute is assessed in a broader timeframe. The ex-ante evaluation assesses the policy plans of the Orpheus Institute for the next five-year period as well as the policy intentions of the Flemish authorities regarding the institute.

The evaluation is mainly carried out by a consultant. Several evaluation methods are used: a self-evaluation compiled by (the representatives of) the Orpheus Instituut, interviews with actors and stakeholders, a benchlearning analysis, an assessment by a panel of international experts, etc.

2. Evaluation of the Orpheus Instituut by the panel of experts

The panel of (international) experts for the evaluation of the Orpheus Instituut has been engaged by both the WEWIS Department and AHOVOKS and was asked to conduct an independent assessment, based on the information provided to the panel before and during the panel sessions.

The information sent or made available to the panel to prepare their assignment, consisted of:

- **an intermediary report** compiled by the consultant;
- **a briefing note** by the consultant including the assignment of the panel and the programme of the panel meeting;
- the **self-evaluation report** (ex post and ex ante) compiled by (the representatives of) the Orpheus Instituut.
- Background and policy documents, such as the coalition agreements of the Government of Flanders.

The evaluation by the panel of experts took place on Monday 18 and Tuesday 19 May 2026¹ in Ghent. During their evaluation and the panel sessions, the experts spoke to and discussed with different stakeholders, including representatives of the WEWIS Department and AHOVOKS, and of the Orpheus Instituut.

3. Composition of the panel of experts

The panel of international experts engaged by the WEWIS Department and AHOVOKS to contribute to the 2026 evaluation of the Orpheus Instituut, consisted of:

- Kitty Zijlmans, Leiden University Centre for Arts in Society (NL)
- Barbara Nestola, Centre de musique baroque de Versailles (FR)
- Lina Navickaitė-Martinelli, Lithuanian Academy of Music and Theatre (LT)
- Peter Nelson, Edinburgh College of Art (UK)
- Georg Hajdu, Hochschule für Musik und Theater Hamburg (DE)

The panel report is the joint effort of all panel members.

¹ See panel programme in 5.2.

4. Report by the panel

This report is structured under seven broad headings (subsections 4.1-4.7), chosen to address but also to consolidate the evaluation questions proposed as a guide to the expert panel, preceded by a broad overview of the panel's impression of the functioning of the Orpheus Instituut both ex-post (2022-2026) and ex-ante (2027-2031), and followed by a SWOT analysis (subsection 4.8) and a summary of the main conclusions (subsection 4.9). Each heading indicates the range of evaluation questions consolidated within that subsection.

4.0 Overall Evaluation

Based on the panel's assessment of the information gathered through meetings with representatives of the institute and a broad range of stakeholders, as well as the materials provided in the self-evaluation report and strategic plan 2027-2031, the panel concludes that the Orpheus Instituut continues to make excellent substantive and strategic choices in education, research and service provision, fully aligned with its mission and objectives.

The panel regards the Orpheus Instituut as a foundational and internationally leading institute within the field of artistic research in music. It functions as an outstanding ambassador for both Flanders and the city of Ghent within the international research and cultural landscape. Through its sustained excellence and capacity for innovation, the institute has played a decisive role in establishing Flanders as one of the central international locations for artistic research.

The institute's achievements during the evaluation period are exceptional. These include the awarding of a second European Research Council grant – an ERC Advanced Grant, among the most prestigious and competitive forms of European research funding – as well as an impressive and diverse range of research outputs. Together, these achievements have further consolidated the institute's position as a major actor within both national and international research and educational contexts.

The docARTES programme continues to be widely regarded by stakeholders as the 'gold standard' in postgraduate research-focused education in music. At the same time, the institute has significantly expanded its modes of knowledge dissemination and public engagement through initiatives such as the MOOC programme, innovative publishing formats, documentaries, blogs, podcasts and the highly successful Sound Arguments series. Collectively, these activities provide a wide range of educational and intellectual opportunities for a diverse and inclusive audience.

The acquisition of the Ton Koopman Collection, together with its installation within the renovated Koetshuis, represents a major strategic achievement for the institute. Despite the financial challenges associated with maintaining and developing the collection, it already constitutes an extraordinary resource that supports activities ranging from doctoral research to public programming. In the panel's view, the full research, educational and societal potential of this infrastructure has not yet been fully realised.

The broader impact of the Orpheus Instituut became particularly evident through discussions with stakeholders during the evaluation process. The panel notes, among others, the following examples:

- Collaboration with the Orpheus Instituut was identified as a key factor in the validation process of Gustav Mahler Privatuniversität für Musik with the Austrian Ministry for Higher Education.
- Professorial staff in Germany, Italy and Estonia are actively using pedagogical and research models developed at Orpheus Instituut as frameworks and exemplars for the development of innovative programmes within their own institutions.
- Numerous researchers and academic staff members indicated that their association with the Orpheus Instituut played a significant role in securing appointments within an increasingly competitive international academic environment.

- The institute serves as an important partner for a wide range of educational and research collaborations, both internationally and within Flanders.
- The Orpheus Instituut is widely regarded as one of the principal pioneers shaping the conceptual and methodological agendas of artistic research, a field that continues to develop rapidly across multiple disciplines internationally.

During its meetings, the panel encountered an exceptionally committed and intellectually vibrant community of staff members, researchers, advisors, students and alumni. The enthusiasm, dedication and shared sense of purpose demonstrated throughout these interactions testify not only to the quality and effectiveness of the institute's programmes, but also to the stimulating and inspiring intellectual environment that Orpheus Instituut has succeeded in creating.

The panel considers the institute to be very well positioned to continue producing excellent outcomes across its full range of activities during the next strategic period. The strategic plan 2027-2031 provides a strong and coherent framework for future development. While certain challenges remain, and these are addressed below, the panel is confident that the Orpheus Instituut will continue to distinguish itself through innovative and imaginative approaches to both research and education.

The panel further notes that the impact of artistic research and advanced educational initiatives often unfolds over extended periods of time. Research publications, conceptual frameworks and pedagogical approaches may only reveal their full influence years later, once they are absorbed, interpreted and further developed by subsequent researchers, artists and institutions. The panel observes that many of the institute's earlier initiatives are now beginning to demonstrate precisely this longer-term impact, with clear and continuing connections back to the Orpheus Instituut itself.

This growing international recognition is also reflected in the increasing demand for participation in the institute's residency and fellowship programmes. The panel notes, for example, that a recent call for a single Orpheus Fellowship generated approximately seventy applications, demonstrating the strong international desire among researchers to work within the Orpheus environment.

A particularly significant indicator of the institute's international standing is the decision of Paulo de Assis to remain at Orpheus Instituut with his ERC grant. As ERC grants are awarded directly to researchers and are explicitly designed to encourage mobility, the recipient could readily relocate to a larger or more traditionally prestigious institution. That De Assis has chosen to remain at Orpheus Instituut reflects the exceptional intellectual and research environment the institute provides.

Taken together, these factors strongly indicate that the Orpheus Instituut is well positioned not only to maintain but also to further strengthen its international standing in the years ahead. In the panel's view, it is clearly in the interest of Flanders to retain and support an institute capable of attracting and sustaining research excellence of this level.

4.1 Broad Policy for Research and Education

The panel was impressed by the degree to which research and education are structurally interwoven within the broad policy framework of the Orpheus Instituut. Rather than functioning as separate domains, educational activities emerge directly from active research environments, while research itself is continuously informed and strengthened by pedagogical exchange, doctoral supervision and the participation of students and visiting researchers. The panel considers this close integration to be one of the defining strengths of the institute and is convinced that the intellectual culture, governance structures and staffing currently in place provide a strong basis for its continuation.

The docARTES programme has become a central component of the institute's identity and international standing. The panel agrees that the programme deserves even greater visibility, both within Flanders and internationally, and will return to this issue later in the report. The collaborative structure of docARTES, with partner institutes contributing supervision and formally awarding doctoral degrees, generates important synergies while also producing inevitable structural tensions. The panel welcomes the recent development toward greater autonomy among the partners within the programme. At the same time, it recommends further strengthening the collegial relationship between the docARTES team and individual supervisors in universities and conservatoires. In particular, the panel sees value in establishing a regular forum or 'Supervisory Council' in which supervisors and academic staff could exchange experiences and discuss broader methodological and pedagogical questions outside the immediate context of student assessment.

More broadly, the panel notes that international collaboration is not merely an additional feature of the institute's activities, but lies at the core of its policy and operational model. Orpheus Instituut functions as a highly connected international node within the ecosystem of artistic research, bringing together researchers, institutions and networks across Europe and beyond. The institute's educational and research activities are deeply embedded within international mobility structures, collaborative frameworks, distributed supervision models and shared methodological development. This role significantly enhances the international visibility of Flanders in the field of artistic research and contributes to the institute's strong international reputation.

The panel also recognises the institute's capacity to identify and engage with emerging areas of artistic research and interdisciplinary inquiry. The integration of artistic practice with technological innovation, digital dissemination, open research practice and evolving methodological approaches demonstrates a policy environment that remains intellectually dynamic and future-oriented. In this regard, the panel considers the institute particularly successful in maintaining a balance between disciplinary depth and openness toward new research directions.

At the same time, policy ambitions necessarily depend upon material and organisational conditions. The panel observed that both research and support staff appear to be working at, and in some cases beyond, sustainable capacity. Physical accommodation and infrastructure for teaching, research and artistic practice are similarly stretched, with limited possibilities for accommodating additional or visiting researchers. In particular, the pressure on available space appears increasingly to affect the practical and performative dimensions of artistic research in music, which are fundamental to the institute's mission and methodology. The panel therefore notes that the Orpheus Instituut is approaching the limits of its current physical capacity and should actively consider possibilities for expanding or diversifying its available spaces for research, teaching, artistic practice, meetings and public-facing activities.

Alongside physical infrastructure, the panel also notes the growing importance of digital infrastructure for the institute's future development. The increasing emphasis on digital dissemination, open-access publishing, research data management and technologically mediated research practices will require continued investment in robust digital systems and support structures. The panel considers this especially important given the institute's increasingly international and network-based mode of operation.

The panel is acutely aware of the pressures generated within a relatively small institution by the sustained pursuit of excellence across research, education, dissemination and public engagement. The remarkable success of the Orpheus Instituut has created a situation in which its international role and visibility now exceed the scale for which its infrastructure and staffing were originally designed. Nevertheless, the panel is persuaded that the institute's strength lies precisely in its focused, agile and intellectually concentrated character. The panel therefore does not advocate radical expansion, but rather carefully managed and sustainable growth that preserves the institute's distinctive culture and flexibility, while providing the additional structural support necessary for long-term stability.

In this context, the possibility of obtaining access to FWO funding without the formal requirement of a partner institute represents a potentially significant development. The panel strongly supports and encourages this possibility. Given the creativity, energy and international standing evident within the Orpheus Instituut, the panel considers the institute exceptionally well positioned to compete successfully for this funding stream. Such developments would not only strengthen the institute's research capacity, but also further consolidate its role within the broader educational, research and cultural ecosystems of Flanders.

4.2 Research Processes

The panel considers the research processes of the Orpheus Instituut to be exceptionally well developed, coherent and appropriate to the institute's mission and scale. Research activities are organised through a cluster structure that provides both intellectual focus and sufficient flexibility to accommodate evolving research agendas and interdisciplinary exchange. The panel was particularly impressed by the extent to which the institute has succeeded in fostering productive transversal communication between the clusters through the development of overarching thematic strands. This strengthening of connections across the research environment represents one of the major achievements of the review period.

The panel notes that the institute has succeeded in maintaining a research culture that is simultaneously highly specialised and strongly interconnected. The cluster structure supports focused expertise and methodological depth, while the transversal thematic framework encourages dialogue across disciplines, practices and research methodologies. This balance between concentration and openness appears especially important in the rapidly evolving field of artistic research, where intellectual flexibility and responsiveness to emerging developments are essential.

The panel further observes that the institute demonstrates a remarkable capacity to adapt its research agendas to changing artistic, technological and societal contexts while remaining firmly grounded in its long-standing commitment to artistic research in music. In particular, the integration of artistic practice, theoretical reflection, technological experimentation and innovative dissemination formats reflects a mature and sophisticated understanding of contemporary artistic research processes.

At the operational level, the panel found the institute's research environment to be highly collaborative and internationally oriented. The regular interaction between researchers, doctoral candidates, visiting fellows and external partners contributes to a vibrant intellectual atmosphere and supports the development of shared methodological and conceptual frameworks. The panel also notes positively the institute's strong culture of internal reflection, peer exchange and ongoing critical evaluation, which together contribute to the overall quality and coherence of the research environment.

The panel is impressed by both the quantity and quality of the institute's research outputs, which are highly visible and well regarded within the international artistic research community. These outputs demonstrate considerable diversity in format and methodology, ranging from scholarly publications and artistic productions to digital platforms, public dissemination formats and technologically mediated research infrastructures. The panel considers this diversity to be one of the strengths of the institute's research culture.

At the same time, the panel was not fully convinced that the significance of these achievements is equally visible across the broader range of the institute's stakeholders and publics. This raises important questions concerning valorisation, communication and the wider societal articulation of research outcomes. While the institute has clearly made substantial progress in these areas, the panel considers this to remain an important field for future strategic development. This issue will be addressed further later in the report.

The panel also notes that the increasing conceptual integration of the research clusters through overarching thematic strands may have somewhat reduced the individual visibility and identity of particular clusters. During discussions, the suggestion was raised that clearer articulations of the distinctive aims and profiles of individual clusters, for example through concise statements or 'manifestos', might further strengthen both internal

coherence and external visibility. The panel considers this suggestion worthy of consideration, provided that it does not undermine the productive transversal relationships that have recently been developed.

A highly significant component of the institute's research environment is the Ton Koopman Collection and its associated infrastructure. The panel regards this as an exceptional and internationally significant research resource within the fields of Baroque music, performance practice and cultural heritage research. The collection also exemplifies the institute's ability to connect archival resources, artistic research, digital humanities, public engagement and technological innovation within a single research framework.

At the same time, the panel recognises that the long-term sustainability and full exploitation of the collection require continued investment. While the Ton Koopman Collection formally belongs within the institute's research structure and budget, its preservation, digitisation, accessibility and public activation generate demands that exceed the resources currently available. The panel therefore understands the institute's concerns regarding the need for additional structural support to secure the long-term development and accessibility of this important asset.

More broadly, the panel is aware that the institute's remarkable level of productivity is achieved within the context of a relatively small organisation operating under significant capacity pressures. Despite limitations in staffing and infrastructure, the Orpheus Instituut performs at an exceptionally high level relative to its scale. The panel considers the institute exemplary in its ability to sustain research excellence, respond dynamically to changing research environments and continuously renew its activities while maintaining a coherent institutional identity.

4.3 Educational Processes – Perspective of Students, Staff and Researchers

The panel had the opportunity to engage with a representative range of staff members, researchers, current doctoral candidates and alumni. Across all of these groups, the panel encountered a consistently high level of enthusiasm, commitment and intellectual engagement. It was evident that the Orpheus Instituut provides an educational environment that is stimulating, challenging, supportive and responsive to the needs of its participants.

Doctoral candidates identified a number of factors that attracted them to the programme and continue to define the quality of their experience. These included the institute's distinctive international research profile, the inspiring and accessible faculty members, the strong introduction to research methodologies, particularly during the first year of the programme, the breadth of theoretical perspectives offered, the openness of the research environment, the clarity of the programme structure and the presence of a vibrant and intellectually diverse community. The panel was particularly struck by the degree of enthusiasm expressed not only by current students, but also by alumni, many of whom continue to maintain strong intellectual and professional connections to the institute.

The panel also observed a strong culture of dialogue and mutual respect within the educational environment. In response to specific questioning, students consistently expressed the view that they are genuinely heard within the institutional processes of the Orpheus Instituut and that their opinions and concerns are taken seriously. This sense of participation and empowerment appears to contribute significantly to the overall quality of the educational experience and reflects positively on the institute's internal culture.

Although the panel noted elsewhere in this report that the collaborative structure of the docARTES programme inevitably generates certain organisational tensions alongside its many strengths, these tensions did not appear to negatively affect the educational experience of doctoral candidates. On the contrary, both current students and alumni spoke very positively about the relationship between the Orpheus Instituut and their degree-awarding institutes. The complementary relationship between the Orpheus environment and local academic supervision was consistently regarded as one of the programme's major strengths.

The panel further notes that the educational processes of the institute benefit greatly from the close integration of education and active research culture. Students are not only recipients of instruction, but are embedded within a broader international research environment that includes research clusters, visiting researchers, fellows, public events and ongoing artistic and intellectual exchange. This integration contributes to a particularly dynamic educational atmosphere and allows doctoral candidates to encounter a wide range of artistic, methodological and theoretical perspectives.

A notable feature of the Orpheus educational environment is the exceptional diversity of research domains represented among the doctoral candidates. Several respondents explicitly identified this diversity as one of the programme's defining strengths, since it creates intellectual and artistic encounters that would be difficult to replicate within more narrowly specialised institutional contexts. The shared commitment to artistic research provides sufficient coherence to allow this diversity to function productively and to enrich the educational experience of the community as a whole.

At the same time, the panel observed some differences in the degree to which students felt directly connected to the institute's research clusters. Students whose projects were more closely aligned with particular clusters sometimes appeared to experience a stronger sense of integration within the institute's research environment. While the panel notes this difference, it does not regard it as problematic. Rather, it appears to be a natural consequence of the institute's highly active research culture and of the close relationship between research and education that characterises the Orpheus model. Indeed, the panel considers this to demonstrate one of the institute's distinctive strengths: its ability to combine advanced research activity with educational processes in ways that are mutually beneficial to both.

More broadly, the panel considers the educational environment at the Orpheus Instituut to be exemplary in its capacity to combine intellectual rigour, artistic openness, methodological plurality and a strong sense of community. The institute has succeeded in creating an educational culture that is both internationally oriented and individually supportive, and which prepares doctoral candidates not only to complete research projects successfully, but also to become active contributors to the evolving international field of artistic research.

4.4 Communication and Collaboration

The panel was impressed by the effectiveness of internal communication processes within the Orpheus Instituut. Across discussions with a wide range of stakeholders, there was a strong and consistent sense that individuals felt able to contribute to institutional dialogue and that their perspectives were listened to and taken seriously within both the specific areas and the broader structures of the institute. This culture of openness and collegiality appears to be one of the institution's notable strengths. As noted previously in section 4.1, this level of communicative integration does not always extend equally to relationships with external institutional collaborators, and the panel hopes that the recommendations outlined there may help to strengthen these connections further.

The panel also welcomes the appointment of a Social Media & Communication Coordinator, which represents an important and positive step toward the development of a more structured communication framework. Prior to this appointment, communication activities appear to have been relatively fragmented and without an overarching strategic approach. The panel recognises that significant progress has already been made in a relatively short period of time. Nevertheless, there is still the observable lack of a clear strategic direction as to how the multiple and excellent activities of the Orpheus Instituut should be communicated. This lack of strategy is particularly important because the panel formed the clear impression that, despite the exceptional quality and international significance of its activities, the Orpheus Instituut lacks optimal visibility across the full spectrum of its stakeholders. This is especially evident within the broader public sphere and at the political level, where the institute continues to occupy a relatively modest position within the Flemish cultural and research ecosystem when compared to the scale of its international achievements.

The panel further notes that communication activities currently take place predominantly in English. While this is understandable given the institute's strong international orientation, it may also limit the institute's ability to engage more effectively with local and regional audiences and stakeholders within Flanders. Similarly, the panel questions whether an overreliance on social media platforms alone represents the most effective communication strategy for an institute of this character and ambition. Although the institute's social media presence and engagement have improved noticeably since 2025, these figures remain relatively modest in comparison with comparable internationally oriented research institutions.²

The panel therefore considers that communication and valorisation should be approached more strategically and through a broader range of channels and formats. In addition to further developing digital and social-media strategies, greater engagement with press platforms, cultural media, policy-oriented communication and other more traditional dissemination channels may help to increase the institute's visibility and societal impact.

More fundamentally, however, the panel believes that the institute would benefit from a more comprehensive and institutionally embedded valorisation strategy. In the panel's view, this issue is not merely one of publicity, but of long-term institutional sustainability and visibility within the broader policy and public landscape. The panel therefore suggests that the Orpheus Instituut considers seeking additional support from AHOVOKS and WEWIS to strengthen its capacity in the area of impact, communication, knowledge translation and valorisation. The panel notes that previous attempts in this direction have encountered difficulties, but regards the issue as sufficiently important to merit renewed attention.

A strengthened valorisation strategy should help to establish clearer processes of translation between the institute's highly specialised research activities and wider public, cultural and political discourse. Such an approach would not require compromising the intellectual depth or specialised nature of the institute's programmes. Rather, it would make more visible the broader significance, innovation and societal value of the work undertaken at the Orpheus Instituut. A stronger public engagement profile would also help to embed the institute more visibly within the Flemish ecosystem and demonstrate more clearly its contribution to the wider policy ambitions and cultural identity of the region.

4.5 Financial Resources

As noted throughout this report, the Orpheus Instituut remains a relatively small institution within the broader research and higher education landscape of Flanders. The panel does not consider large-scale institutional expansion to be either necessary or desirable. Indeed, many of the institute's strengths derive precisely from its focused scale, intellectual concentration and organisational agility. At the same time, however, the panel believes there to be a growing disparity between the scale of the institute's international role and the level of structural resources currently available to sustain it.

The panel wishes to emphasise that the Orpheus Instituut generates an exceptional level of international visibility, research excellence and cultural impact relative to its size. The institute has established itself as one of the leading

² Orpheus Institute has the following number of followers on: Facebook – 3,710, LinkedIn – 696, Instagram – 2,996.

For comparison -

Lithuanian Culture Research Institute has only Facebook with 4,369 followers.

The Institute of Lithuanian Literature and Folklore – FB with 11,139 followers and a non-active Instagram with 244.

Institute of International Relations and Political Science at Vilnius University: Facebook – 11,204, LinkedIn – 4,021, Instagram – 2,807.

The Warburg Institute, University of London: Facebook – 16,629, LinkedIn – 4,256, Instagram – 26,800.

The Fryderyk Chopin Institute: Facebook – 190,953, Instagram – 123,000.

Arvo Pärt Centre: Facebook – 22,681, Instagram – 22,500.

Flanders Art Institute: Facebook – 7,443, Instagram – 8,019.

international centres for artistic research in music, while simultaneously contributing significantly to the visibility and reputation of Flanders within international research and cultural networks. The panel therefore considers the institute to represent a highly effective and strategically valuable investment within the Flemish research ecosystem.

In this context, the panel thinks it appropriate for both AHOVOKS and WEWIS to reflect carefully on whether the current level of structural support adequately corresponds to the institute's demonstrated achievements, strategic importance and future potential. This question is particularly significant given the institute's proven ability to leverage relatively modest core funding into substantial additional resources through highly competitive international funding schemes, including prestigious European Research Council grants and other European funding programmes.

The panel further notes that such internationally competitive grants are explicitly designed to encourage researcher mobility. The continued success of the Orpheus Instituut in attracting and retaining internationally recognised researchers therefore cannot be taken for granted. Sustaining this level of excellence will require not only continued project-based success, but also a sufficiently robust structural funding environment capable of supporting long-term institutional stability, research continuity and international competitiveness within Flanders.

The funding situation surrounding the Ton Koopman Collection represents a particularly important strategic issue. The panel wishes to express its strong support for the allocation of the financial resources necessary to ensure the sustainable operation, accessibility, preservation and further development of the collection. In the panel's view, the Ton Koopman Collection constitutes an internationally significant research and cultural infrastructure whose potential extends well beyond the immediate activities of the Orpheus Instituut itself.

The panel further considers that the substantial public and institutional investment already made in acquiring and housing the collection can only be fully justified if adequate long-term operational support is secured. Without sufficient structural funding for staffing, conservation, digitisation, accessibility and public activation, the full research, educational and societal value of the collection risks remaining underrealized. The panel therefore regards sustained investment in the Ton Koopman Collection not as an optional enhancement, but as an essential condition for the successful realisation of its strategic potential within the Flemish and international research landscape.

4.6 Institutional Policies and Governance

The panel was impressed by the effectiveness and maturity of the governance culture within the Orpheus Instituut. Across discussions with management, advisory bodies, staff members, researchers, students and other stakeholders, the panel consistently encountered an institutional environment characterised by openness, transparency, collegiality and a strong sense of shared responsibility. Stakeholders indicated that they are able to contribute meaningfully to institutional processes, that critical perspectives can be voiced freely and that decision-making procedures are generally well understood throughout the organisation.

The panel further notes that the institute has developed a governance structure that is notably sophisticated relative to its size. The Orpheus Instituut operates within a particularly complex institutional environment situated simultaneously across higher education, artistic research, international collaboration and European research frameworks. In the panel's view, the institute has succeeded in coordinating these overlapping responsibilities with considerable effectiveness through a combination of strong leadership, committed staff, advisory expertise and a culture of continuous dialogue and reflection.

The panel was also impressed by the evident level of expertise, dedication and strategic awareness across the institute's various management, advisory and oversight structures. The governance model appears to benefit substantially from the close interaction between internal leadership and external expertise, allowing the institute

to remain both intellectually dynamic and strategically responsive within a rapidly evolving international research environment.

At the same time, the panel recognises that, as is often the case in relatively small institutions, the successful operation of the institute depends significantly upon a limited number of key individuals. While this creates a degree of structural vulnerability and limited redundancy within certain areas of the organisation, the panel notes positively that these issues are clearly recognised within the institute itself and are being addressed through ongoing institutional planning and governance discussions.

In particular, the panel notes that questions of leadership continuity and institutional succession are being approached in a considered and proactive manner. The forthcoming retirement of the current Director represents an important moment in the institute's development, but this transition already appears to be integrated into broader long-term planning for institutional continuity. The recent appointment of a new Director of Research was viewed by the panel as evidence that such transition processes can be managed successfully and constructively within the existing governance framework.

The panel further observes that the administrative infrastructure of the Orpheus Instituut operates under considerable pressure relative to the scale and complexity of the institute's activities. A comparatively small administrative team supports a remarkably broad range of educational, research, financial, organisational and international coordination processes. Given the institute's growing international role and increasing operational complexity, the panel considers administrative capacity and institutional resilience to be important strategic issues for the future.

More broadly, the panel notes that the Orpheus Instituut increasingly functions less as a small specialist institute and more as a compact international research infrastructure. This evolution represents one of the institute's major achievements, but it also generates corresponding pressures on governance, administration and institutional sustainability. In the panel's view, maintaining the institute's distinctive intellectual culture while strengthening its long-term organisational resilience will be one of the key governance challenges of the coming period.

4.7 Quality Enhancement

The panel formed the clear impression that quality enhancement is well embedded within the institutional culture of the Orpheus Instituut. Across discussions with management, staff, researchers, students, alumni and advisory bodies, the panel encountered an organisation characterised by reflection, responsiveness and a clear commitment to maintaining high standards in both research and education.

The panel notes that the institute has established a coherent framework for the ongoing monitoring and development of its activities. Regular interaction between the Research Advisory Council, Editorial Board, Steering Committee and General Assembly provides a clear structure for quality assurance and institutional reflection. These mechanisms appear to support not only oversight, but also the continued development of research and educational priorities.

The panel was particularly impressed by the clarity and speed with which the Orpheus Instituut responds to changes in the research environment and to evolving educational needs. This responsiveness is one of the institute's strengths and contributes significantly to its continued relevance.

The panel also notes that questions of equality, diversity and inclusion appear to be well understood within the institute. Students, researchers and alumni expressed confidence that these matters are taken seriously and addressed thoughtfully. At the same time, the panel is aware that questions of gender balance and ethnic diversity remain active within the institute, and encourages Orpheus Instituut to continue working toward the resolution of existing imbalances.

4.8 SWOT

Strengths

- Internationally leading position in artistic research in music.
- Strong integration of research and education, especially through docARTES.
- Exceptional international reputation and network connectivity.
- High research output and visibility relative to institutional size.
- Proven success in attracting prestigious competitive funding (e.g. ERC grants).
- Agile and intellectually dynamic institutional culture.
- Strong collegial governance and participatory internal communication.
- Innovative dissemination formats (MOOCs, podcasts, documentaries, Sound Arguments, digital publishing).
- Highly motivated staff, researchers, students and alumni.
- Ton Koopman Collection as a unique research and cultural asset.

Weaknesses

- Small institutional scale with limited administrative redundancy.
- Strong dependence on key individuals and institutional memory.
- Physical infrastructure and workspace operating near capacity.
- Communication and valorisation strategy not yet sufficiently developed.
- International achievements insufficiently visible within broader Flemish public and political spheres.
- Limited structural funding relative to the institute's international role and workload.
- Long-term operational sustainability of the Ton Koopman Collection remains unresolved.

Opportunities

- Expansion of FWO eligibility and direct access to additional research funding.
- Further development of international research partnerships and fellowships.
- Increased visibility through stronger communication and public engagement strategies.
- Growing international recognition and institutional attractiveness.
- Expansion of digital infrastructure, open research practices and technological research formats.
- Greater policy recognition of artistic research within European research ecosystems.
- Potential to strengthen Orpheus Instituut's role as a central international node for artistic research.

Threats

- Structural overextension caused by mismatch between institutional scale and international responsibilities.
- Risk of staff overload and burnout due to limited capacity.
- Vulnerability associated with leadership transition and reliance on key personnel.
- Continued underfunding may limit long-term institutional sustainability.
- Competition for internationally recognised researchers and grant holders.
- Insufficient operational funding could prevent the Ton Koopman Collection from reaching its full potential.
- Limited public and political visibility within Flanders may weaken long-term strategic support.

4.9 Summary of Conclusions and Recommendations

For Orpheus Instituut

- Develop a comprehensive communication, valorisation and public engagement strategy that further strengthens the visibility and embedding of the Orpheus Instituut within the cultural and public spheres of Ghent and Flanders, alongside its already strong international profile.
- Consider the appointment of additional staff support in the area of valorisation, knowledge translation, communication and public outreach.
- Reestablish and secure long-term structural funding for the Ton Koopman Collection.
- Consider the creation of a Supervisory Council for the docARTES programme involving representatives of all partner institutions.
- Consider ways to expand or diversify the physical space available for research, artistic practice, meetings and visiting researchers.
- Strengthen administrative and organisational capacity in order to improve long-term institutional resilience.
- Consolidate and formalise procedures relating to annual staff reviews and institutional continuity planning.
- Continue efforts toward the effective resolution of remaining imbalances relating to equality, diversity and inclusion.
- Continue to strengthen digital research and dissemination infrastructures in support of the institute's international activities and network-based research environment.

For AHOVOKS and WEWIS

- Consider whether the current level of structural funding adequately reflects the institute's international role, research performance, educational function and strategic importance within the Flemish research ecosystem.
- Consider the support of additional staffing for Orpheus Instituut in the area of valorisation, knowledge translation, communication and public outreach.

5. Annexes

5.1. Annex 1 – Overview of the evaluation questions provided to the expert panel to use as a guide for their assignment

1. In what way does the Orpheus Instituut (OI) formulate its mission, vision, and policy regarding its educational and research activities?

1.1 How has OI conceived its policy for the period 2022-2026 and aimed it at the relevant target groups and stakeholders (in particular Flemish policy actors)? To what extent were both the Flemish policies in the field of education and research and (inter)national developments in this area taken into account?

1.2 How has OI conceived its policy for the period 2027-2031 and aimed it at the relevant target groups and stakeholders (in particular Flemish policy actors) and how will it continue to do this in the future? To what extent are both the Flemish policies in the field of education and research and (inter)national developments in this area taken into account? How does OI plan to respond to these policy evolutions?

1.3 How is the research and education policy set out within OI? How is valorisation policy set out within OI? (procedure)

2. How are the mission, vision, and policy of OI linked to local, Flemish, and international policy?

2.1 Are changes to be expected in the Flemish policy objectives that will influence the possible new covenant and management agreement (2027-2031) with the OI, and if so which ones?

3. What unique position does OI hold with regard to local, Flemish, and international policy?

3.1 To what extent does OI fulfil a unique role in local, national and - if applicable - international policies and why?

4. What is the importance and impact of OI and its activities?

4.1 What interaction is there between education and research at OI?

4.2 What is the scientific and societal added value of OI. How can this be evolving?

4.3 In what respect are education and research at OI relevant to music practice, both in Flanders and beyond? To what extent does OI contribute to the artistic performance practices specific to the professional music sector?

4.4 In what ways does OI's scientific mission contribute to the development of artistic research in music and to academic research in the broadest sense? To what extent does the research conducted by OI contribute to improving the further academic understanding of the themes studied?

4.5 How can OI's impact on research and education be increased? To what extent will a valorisation-unit contribute to that?

5. Which mechanisms and structures does OI have to ensure that governance and decision-making processes are optimal?

5.1 How is the internal organisation of OI structured and focused on the main tasks (education and research)? Are any changes foreseen in the future? If so, why and in what way could this change?

- 5.2 What management processes and/or bodies have been established to ensure and maintain the efficient implementation of the policy planning? Are any changes anticipated in the future? If so, why and how might this change?
- 5.3 To what extent are students, researchers, and staff involved in decision-making? Are there any expected changes in this regard? If so, why, and how could this change?
- 5.4 In what way is attention to equality, diversity, and inclusion built into the decision-making process? Are changes foreseen in this regard in the future? If so, why and in what way could this change?
- 5.5 To what extent is attention paid to the integration of the Ton Koopmans Collection from a governance perspective?
6. How does OI collaborate with the Flemish authorities (AHOVOKS and WEWIS Department) and how can this be improved?
- 6.1 What advantages and/or bottlenecks does OI detect / acknowledges arising as a result of the regulatory framework (including the covenant, the management agreement, and the relevant decrees), and how can these be used and/or eliminated?
- 6.2 What is the reporting like towards the Flemish authorities and other important stakeholders? Is it sufficiently transparent and substantiated and does it allow for follow-up of OI? Also, how does OI perceive the communication and burden surrounding monitoring and follow-up by the Flemish authorities (partly in relation to the recommendations from the previous evaluation)?
- 6.3 How do the current KPIs appear to be evolving? Do they need to be adjusted, and if so, in what way? Additionally, has a KPI regarding the valorisation unit been formulated in line with the recommendation from the previous evaluation? Explain why this recommendation has or has not been followed.
- 6.4 What adjustments to the reporting are possibly necessary for a possible new covenant and a new management agreement? Is there room for administrative simplification in reporting? If so, is this desirable?
- 6.5 Covenant: will OI achieve the KPIs by the end of 2026 and why (not)?
- 6.6 How does OI experience the collaboration with AHOVOKS regarding the follow-up of its account? To what extent does OI notice changes since the change of the department acting as account holder?
7. To what extent are the financial resources at OI's disposal sufficient?
- 7.1 Which resources are used for the realization of the educational and scientific tasks of OI and how are these used?
- 7.2 What income does OI have for its research function other than the basic funding and how do these sources of income develop?
- 7.3 Did the Flemish subsidies have a leverage effect for OI in the period 2022-2025 / 2026?
- 7.4 To what extent are the resources from the Flemish authorities (both from the WEWIS Department and AHOVOKS) necessary for OI to achieve the desired results/impact? If (part of) this funding were to cease, what would OI no longer be able to do? Which specific aspects would potentially be lost?
- 7.5 Does OI have sufficient critical mass to fulfil its scientific and educational mission?
- 7.6 Does OI have sufficient financial and personnel resources to make the Ton Koopman Collection further accessible?

- 7.7 To what extent has the recommendation of the previous evaluation been followed to grant OI access to competitive research funding? Explain why this recommendation was or was not followed. To what extent does OI's access to competitive research funding still differ from that of other higher education institutions?
8. How do OI's activities and evaluation procedures guarantee that its mission and vision are realised?
- 8.1 How are students and researchers recruited and selected?
- 8.2 What are some of the advantages of studying at/through the OI?
- 8.3 What are some of the strong and weak points of the programmes (incl. docARTES)?
- 8.4 To what extent has the recommendation from the previous evaluation regarding the involvement of docARTES alumni in OI's educational activities been followed up? Explain why this was or was not followed up.
- 8.5 How is the quality of teaching staff and researchers ensured? How are they appointed or selected, and how is their progress monitored? How are the final education and research results evaluated to ensure quality?
- 8.6 What is the quality of the researchers that OI is able to attract (as shown by qualifications, publications, research experience)? How can this be strengthened?
- 8.7 How does OI commit to retaining researchers and teaching staff? How is staff turnover handled? In what way does it collaborate with partners in the ecosystem in this regard?
- 8.8 In what way have OI's main activities been affected by Covid-19, what measures have been taken, and did this affect the quality of the activities in long-term? If so, in what way?
9. How is OI active in Flemish education, research, and cultural environments, how does OI collaborate with players in the Flemish ecosystem, and how does it anchor its activities in broader (societal and political) contexts?
- 9.1 How is OI's position in the Flemish cultural, educational and research landscape assessed and valued, and how can this position be improved (if necessary)?
- 9.2 How is the collaboration/consultation with other stakeholders in the Flemish Culture & Research & Innovation ecosystem? This includes other educational and research institutions, local and regional stakeholders, such as municipalities, libraries, cultural institutions, businesses, etc. How are connections being sought, and can these be strengthened?
- 9.3 What benefits does support for OI yield for Flanders, in terms of scientific excellence, visibility in the scientific field, international prestige, etc.
10. How is the institution active in the international education and research context? How does it anchor its activities in a broader (societal and political) context?
- 10.1 What is the international position of OI as a teaching and research centre in the field of artistic research in music, and how can this be strengthened?
- 10.2 How is collaboration with international stakeholders proceeding and how can this be improved (if necessary)?
- 10.3 To what extent does OI participate in international research programmes? With what result? Are there any bottlenecks here, if so, which ones?

- 10.4 In what way does OI evaluate its research results in an international context and how this is improved (if necessary)?
11. Does OI have adequate resources to carry out its educational and research activities?
- 11.1 How would OI describe the status of its facilities and support staff, and how will this develop in the short-term and long-term? (Including Ton Koopman-library)
- 11.2 To what extent do the facilities, particularly the Ton Koopman Library in the Koetshuis, contribute to the appeal of OI for students and researchers? How can this be strengthened?
- 11.3 Has the acquisition and (digital) accessibility of the Ton Koopman collection created new opportunities for local, regional, national, or international collaboration? Are there any suggestions for strengthening these opportunities?
- 11.4 In what way would OI describe the quality of its scientific and support staff and management? How can this be strengthened?
12. How does OI communicate with internal and external stakeholders?
- 12.1 What resources and delivery systems are used for internal communication?
- 12.2 What resources and delivery systems are used to convey information to the public, and how does the institution monitor its effectiveness?
- 12.3 What resources and delivery systems are used to share research outputs? (Including FRIS)
- 12.4 To what extent has the recommendation from the previous evaluation regarding placing the docARTES at the centre of its communication about education been followed? Explain why this has or has not been followed.
13. How does OI safeguard and strengthen its internal quality culture?
- 13.1 In what way does OI apply the various evaluation results (regular evaluations of OI's assignments, benchmarks, internal questionnaires, etc.)? Specifically address the results of the 2021 evaluation (including specifically the recommendation regarding equality, diversity and inclusion).
- 13.2 How have OI's own operations and governance evolved?
compared to the previous (management) period
- 13.3 How does OI's internal organisation strive to achieve the desired quality of its artistic research results?
- 13.4 How do partnerships with external partners from music education and the broader sector strengthen the realization of high-quality research, and how can this be improved?
14. How are the aspects of the SWOT interpreted by OI stakeholders?
- 14.1. What are the strengths of OI?
- 14.2. What are the weaknesses of OI?
- 14.3 What are the opportunities to OI?
- 14.4. What are the threats to OI?

5.2. Annex 2 – Programme of the site visit

Monday 18 May 2026

Time (in CET)	Meeting
08:45 – 09:00	Preparatory panel session Arrival at the Orpheus Instituut and final work arrangements
09:00 – 10:15	Meeting with the policymakers of the Flemish authorities 1. The Orpheus Instituut in both policy domains: presentation of the Flanders policy landscape with respect to Orpheus Instituut, past results as well as expectations about the future 2. Q&A and discussion
10:30 – 11:30	Meeting with (representatives of) the Orpheus Instituut Steering Committee
11:30 – 12:30	Meeting with (representatives of) the Board of Directors
13.15 – 13.45	Panel meeting: recap session among the experts
13:45 – 14:30	Meeting with docARTES coordinators
14:30 – 15:45	Visit of the premises and introduction to the research work conducted by the Orpheus Instituut
16:00 – 17:00	Meeting with the researchers (except PIs) <i>(Some participants will join digitally)</i>
17:00 – 18:00	Panel meeting: Recap session among the experts

Tuesday 19 May 2026

Time (in CET)	Meeting
08:45 – 09:00	Preparatory panel session Arrival at the Orpheus Instituut and final work arrangements.
09:00 – 10:00	Meeting with the Office Team
10:15 – 11:15	Meeting with approximately 5 students of docARTES and other education programmes <i>(This meeting will take place digitally)</i>
11:15 – 12:15	Meeting with the Research Advisory Council (RAC) <i>(This meeting will take place digitally)</i>
12:15 - 12:45	Panel meeting: Recap session among experts
13:30 – 14:30	Meeting with alumni and representatives from the profession <i>(This meeting will take place digitally)</i>
14:30 - 16:00	Panel meeting: Recap session among experts
16:00 – 16:45	Feedback to the evaluation to the Orpheus Instituut
17:00 – 17:45	Feedback to the evaluation to the evaluation steering committee
17:45 – 18:00	Closing of the panel meeting

Bijlage C: Benchlearning analyse

Introduction

As part of the evaluation of the Orpheus Instituut 2026, a benchlearning exercise has been executed by the consultant to compare important information and data of the Orpheus Instituut with those of the three following research institutions in Europe:

- The ligeti centre Hamburg-Harburg (ligeti centre), Germany
- The Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md), Aveiro, Portugal
- The Research & Engagement Directorate (RED) of the Royal Conservatoire of Scotland (RCS), Glasgow, Scotland

Information was collected on each of these institutions during an introductory meeting and through their website and sent to them for a final check.

The following themes were covered for each institution:

- 1 Unique role, relevance and impact
- 2 Funding and personnel policy
- 3 Research and research output
- 4 Education and Lifelong Learning
- 5 Partnerships
- 6 Diversity, equity and inclusion; sustainability

The most significant information from these topics was regarded and analysed in comparison with each other and with the Orpheus Instituut.

The benchlearning exercise closes with some observations and conclusions. The analysis presented hereafter is complemented by the information collected on each individual institution.

Disclaimer

A comparison needs to be put into perspective, as naturally not everything can be compared. A lot depends on the role and position of the institution, is it a stand-alone institution as the Orpheus Instituut is, or is it for instance part of a university? Also funding situations can be totally different. In brief, comparisons are not one-dimensional, and not everything can be compared. Nonetheless, a benchlearning exercise may bring issues to the fore, which can give different perspectives and offer inspiration or widen views, as to learn from.

Analysis

On the four institutions

The four institutions are all differently embedded: ligeti centre is a kind of 'spider in the web' of four institutions (where research responsibilities are also divided across the four partner institutions, with each institution having its disciplinary profile), INET-md is part of a university, RED is part of a conservatoire and collaborates with a university. The Orpheus Instituut is a stand-alone institution with partners for third-cycle education (docARTES).

1 Unique role, relevance and impact

All four institutions have a particular role in their own right. All four focus strongly on interdisciplinarity, on outreach activities, dissemination and impact and try to reach that through a.o. embeddedness in the regional cultural system. This will be unpacked below.

Interdisciplinary collaboration

Interdisciplinarity is not only fundamental for the Orpheus Instituut, but for all three other institutions that have been explored within this benchlearning exercise. Moreover, the institutions aim, especially with the use of their interdisciplinary approach, for an increased societal relevance. Ligeti centre's interdisciplinary collaboration (between arts, science, health and technology) is translated into outcomes that benefit both the academic community and the broader public, while making use of innovative forms of public engagement.

INET-md embraces transdisciplinary research which is integrating the arts, humanities and sciences in the studies of music and dance and INET-md's mission is strongly embedded in societal relevance.

Research at RCS is also highly interdisciplinary (RCS emphasises to be the only conservatoire in Europe with expertise spanning all the performing arts); it delivers new insights and innovation in dance, drama, music, education, production and film. In RED, interdisciplinarity also comes to the fore in the fact that doctoral students are not only musicians but also researchers in other arts such as dance and theatre production.

The Orpheus Instituut is visionary in the realm of interdisciplinarity: for the Orpheus Instituut interdisciplinarity means more than merely combining disciplines; interdisciplinarity is for the Orpheus Instituut a totally integrated concept, a key organisational principle where diverse disciplines such as philosophy, performance studies, media studies, digital humanities and computational analysis function as a driver for innovation and contribute to the societal positioning of artistic research.

Outreach activities, dissemination and impact

Within ligeti centre, a strong relationship of (the outcomes of) all four participating institutions with society can be observed, where creating impact and connecting to society at large through the relevance of research projects is at the core. Instruments for outreach and dissemination that are utilised are often tailor-made.

Interesting for instance is Ligeti's 'transfer strategy' (see the section on the individual Benchlearning Institutions), emerging from their cluster for idea, knowledge and technology, which is convincingly bringing together interdisciplinarity and outreach through participation on different levels within innovative formats. The centre's Agency for Outreach and Social Participation is responsible for making the diverse projects originating at the Ligeti centre accessible to a wider public. It disseminates research findings and results to the public through various event formats, aiming for cultural education and minimising potential barriers to access. Through targeted collaborations with regional and national stakeholders from politics, culture, and business, the agency promotes exchange between science and society.

Also INET-md pays a lot of attention to outreach and societally relevant dissemination. This happens through the organisation of artistic and academic events, both nationally and internationally; through online and digital communication resources; collaborative curation; editorial work at regular open-access publications; the open access to research data; and the participation of citizens, artists, and communities in research.

RED describes its research as 'diverse', and as being a catalyst for far-reaching cultural and socio-economic impact. RED argues that, "Our focus is on inspiring innovative directions for our art forms, injecting fresh insights into their processes and practices, and creating new perspectives on their role in our economies, cultures and ecologies." Several projects conducted by RED students combine practice with a societal orientation, e.g. *Disordering Dance: neuroqueering a choreographic practice*, which explores dyspraxia in dance, or developing dance methodologies for multiple sclerosis patients, thus creating societal impact. Small-scale societal impact also comes about where doctoral students often study parttime, as RED observes in an interview "[The doctoral students] go back into their career changed, with more and different skills." Lastly, the Orpheus Instituut sees knowledge sharing as a public responsibility. In its Strategic Plan 2022-2026 research the Orpheus Instituut argues, related to the importance of artistic research that, "Music sheds light on the major societal, cultural, technological, and economic changes and challenges of our time. Musical practice continuously adapts to the rapidly evolving technological, informational, and cultural aspects of society." The Orpheus Instituut considers their platforms Sound Arguments and Orpheus Sounds as significant formats for valorisation, public engagement and international knowledge sharing. See further the section on output in this document.

Embeddedness in the regional cultural system

The example of RED above is comparable to one of INET-md's central strategic aims, which consists of reaching broader audiences beyond academia. That includes work with migrant communities, music projects in prisons, educational outreach initiatives, and performance-based projects addressing themes such as environment and livelihood. The unit actively seeks formats that translate research into accessible cultural and social engagement.

Ligeti centre deepens its embeddedness with their direct environment through for instance its deliberate choice of location (see the section on the individual Benchlearning Institutions) and their 'open days'. Audience surveys which Ligeti held showed strong public interest in themes such as music and health (e.g., the "Healing Soundscapes"), which has also opened funding and media opportunities.

In the case of the Orpheus Instituut, public engagement is reached through open days, concerts, as well as online courses. The institute has managed to reach a broad audience and involve them in artistic research,

for example as a result of entering partnerships with Flemish cultural partners, such as the Davidsfonds, Festival van Vlaanderen, and Art Cinema OFF-off.

2 Funding and personnel policy

Funding

In terms of funding, all the institutions explored in the benchlearning exercise including the Orpheus Instituut are comparable: they get a regular basic funding by the government and try to find additional funding through international programmes, private funding and the like.

The Ligeti centre is funded by the Federal Ministry of Education and Research and the City of Hamburg as part of the federal-state program 'Innovative University'. Ligeti's funding period, with an overall budget of 3 million euros runs from 2023 until 2027, and negotiations for renewal are ongoing. Today, the broader German funding landscape shows declines affecting universities and research centres. As a result, Ligeti centre must become increasingly imaginative in securing resources. Current strategies include negotiations with the Ministry and exploring private foundations. Structural downsizing will come in sight if this will not have sufficient results.

INET-md operates within a five-year funding cycle (currently until the end of 2029), with approximately €1 million allocated for that period by the Foundation of Science and Technology, the national public agency that support research in science, technology and innovation in all areas of knowledge. It is a special public institute overseen by the Ministry of Education, Science and Innovation. Additional project-based funding comes from the Ministry of Culture and the FCT's project funding programmes. Traditionally, applications for additional funding have been discipline-specific and for research into music it is difficult to obtain. Also therefore, the unit is now shifting towards interdisciplinary applications, and looking at international calls (e.g., Creative Europe, Horizon Europe) and cross-disciplinary collaboration, especially with departments in design and communication technologies.

Regarding the funding of RED, the Scottish Funding Council (SFC) funds both research and higher education in Scottish higher education institutions. There is no strict watershed between the two departments (RCS and RED). The Royal Conservatoire is also dependent on The Arts and Humanities Research Council (AHRC) in the UK, which has radically cut the funding for research in the arts. This has critically altered the nature of the Scottish Graduate School for Arts and Humanities. The Conservatoire deploys significant funding for Knowledge Exchange and Innovation to support research and innovation, including the work of staff, students and graduates. It also collaborates with other institutions to provide support. For example, the Creative and Social Futures Fund is a joint innovation fund for early-stage projects in the arts, humanities and social sciences and it is open to researchers and academics from the Royal Conservatoire of Scotland.

The Orpheus Instituut receives structural grants from the ministry, and succeeds in obtaining additional external funding (ERC, Marie Curie). In the last four years, the Orpheus Instituut obtained an external funding share of 27-31% and earned an ERC Advanced Grant. Recently the Orpheus Instituut obtained access to FWO (Foundation Scientific Research) funding, which is important as it opens doors for additional funding. Notwithstanding the various financial possibilities, for all institutions it can be observed

that they are stretched quite thin, and the relatively brief funding periods make it quite challenging to look far ahead.

Personnel policy

As said, the Orpheus Instituut is a stand-alone institution and therefore has its own personnel policy. All other benchlearning institutions are part of a larger institution (cluster of universities, a university; a conservatoire). Nonetheless, something can be said about their personnel policies.

The Ligeti centre holds 22,31 FTE in terms of research staff, where teachers from the partner institutions can receive teaching load reductions to allow stronger research engagement. This is comparable to INET-md, where all full-time teachers are required to be affiliated with a research unit. In the Aveiro branch 40 researchers out of a total of 100 in total, are based. Most are teaching staff; only a small number hold stable research-only contracts (six in 2026). In Portugal, full teaching loads are contractually mandatory, which means that research is conducted in addition to teaching responsibilities. This is a tough given. INET-md however aims to stabilise the professional situation of its research team, while creating opportunities for early-career researchers and PhD students.

RED has research fellows, researchers and staff researchers. In addition, there are researchers across the whole institution (belonging to the School of Music, the School of Stage and Screen, the School of Dance). Academic staff in the conservatoire are not required to do research: of a total of ca. 100 FTE in RCS, 20 FTE (i.e. 35 people) in 2025 have research time in their contract and must do research.

Residencies

All four benchlearning institutions have possibilities for residencies; Ligeti has a programme for 'Artists and Scientists in Residence' (see the document Benchlearning Institutions), INET-md hosts Marie Curie fellows and other international postdoctoral researchers. RED has research fellows, and the Orpheus Instituut welcomes new researchers in a visiting researchers programme (Futures Fellowship Programme, launched in 2026), enabling experienced artists-researchers to deepen their research over a period of time, and vice versa, bring in their ideas and expertise. The Orpheus Instituut also creates space for internships, offering an introduction to artistic research through tailored trajectories, for support and knowledge development closely connected to the Orpheus Instituut's research clusters.

3 Research and research output

Research groups, clusters and themes

Ligeti's research work is organised in specialised labs and (overarching) thematic clusters (see the section on the individual Benchlearning Institutions). The overarching clusters are in music and health, and a cluster for 'idea, knowledge and technology transfer'.

Ongoing projects cover for example:

- Research into new forms of making and reading music in hybrid networks
- Synaesthesia and interactive installation in virtual space

- Interactive hybrid instruments
- Interactive sound and music synthesis with AI and in virtual space the Orpheus Instituut

For some interesting examples of artistic research labs see the section on the individual Benchlearning Institutions.

INET-md has research groups, which are grouped according to types of research, and since 2025 these are also held together by joint themes (strategic approach 2025-2029), consisting of: Heritage(s); Archives and Museums; Studies on Women, Gender and Sexuality; Power, Politics and Activism; Digital and Technological Performativities. The project work often transcends these divisions. This is something we also find regularly in the Orpheus Instituut's research, in particular since the four overarching themes. Also RED works, like the Orpheus Instituut INET-md and ligeti, with Research Clusters (i.e. themes). However, unlike the Orpheus Instituut, these clusters are not strategically determined but rather pragmatically defined by the research that was going on (see the section on the individual Benchlearning Institutions). The largest artistic research cluster explores questions that arise from practice, using artistic practice as a method, and frequently (though not always) producing results in the form of artistic works. Within this cluster exists a rich programme of New Work and Improvisation in music, dance and theatre-making. Artistic research approaches also inform RED's work in Creative Health, Art-making in the Anthropocene, and much of their Musicology.

The Orpheus Instituut's research model is transversal and highly interdisciplinary, structured in an integrated form around four overarching research themes, being Music and Societal Change, Music and Technological Development, The Musical Past in the Musical Future, and Knowledge through Music. Research at the Orpheus Instituut takes place within seven clusters, which address themes from different disciplines; philosophy, performance studies, media studies, digital humanities and computational analysis. the Orpheus Instituut regards its research groups that form the clusters as research groups with a common fundamental ethos but distinctive expertise and approaches.

the Orpheus Instituut's seven research clusters are:

- Declassifying the Classics
- HIPEX
- MetamusicX
- Music, Thought and Technology
- Performance and Embodiment
- Resounding Libraries; unfolding knowledge through Artistic Research
- Fragment: Accordance - Enactments

Each cluster consists of several researchers, and every cluster is led by a principal investigator. Cross-group collaboration takes place not only in the Orpheus Instituut, but also in INET-md and RED. Common denominators of research in every benchlearning institution are furthermore the interdisciplinary approaches, and the research work around fixed and innovative themes, with an eye for innovation within societal and cultural contexts. In terms of a totally integrated model and approach, the Orpheus Instituut can be considered forward thinking, as it considers that structural cross-fertilisation in research (internally

and externally) functions as a driver for innovation and contributes to the societal positioning of artistic research.

Output and types of output

All four institutions have a variety of types of output which are peer-reviewed.

Ligeti centre produces scientific output within the disciplinary profiles of its four partner institutions, which can range from shipbuilding and international computer music conferences to book publications and output from research initiatives around AI. Publications listed are 18 in 2023, 10 in 2024, and 15 in 2025.

Also INET-md produces highly varied output, like

- Artistic productions
- Documentaries and multimedia products
- Peer-reviewed journal articles and book chapters
- Digitally oriented research (e.g., virtual reality)
- Education-through-the-arts projects with youth, communities, and migrants
- Contributions to UNESCO-classified projects

In 2025, INET-md produced 51 publications, consisting of 21 articles, 6 books, 6 CDs, 12 bookchapters, 1 conference proceedings, 3 reviews, and 2 Thematic Issues.

International publishing in indexed, peer-reviewed journals has become a priority over the past three years. Furthermore, INET-md has its own digital resources and journals (see an overview in the document *Benchlearning Institutions*).

Research output of RED consists of compositions, performances, peer reviewed books, TV programs, CDs, and (peer-reviewed) articles. An interesting given is that the output can be mapped to the UN Sustainable Development Goal (SDGs). In the research and engagement portal: <https://pure.rcs.ac.uk/en/> - all RED's research output can be filtered by type, year, language, link to RCS Strategic Plan's objectives, as well as indeed by SDG. See for further details the section on the individual *Benchlearning Institutions*.

The Orpheus Instituut opened during the last years open-access platforms, for further accessibility, visibility and sustainability of research output. For example, the digital and open-access dissemination of research was strengthened through the consolidation of *ECHO*, an internationally peer-reviewed open-access journal with room for multimodal and experimental formats. In addition, further visibility was realised through the launch of the (open access and peer-reviewed) online *SONUS-platform*. *SONUS* is a digital platform, which caters for the hybrid nature of artistic research, as sound, performativity, multimodality and process-oriented knowledge production are central. Developed formats like podcasts, video interviews, installations and digital series depart from research questions and contexts and make the impact of artistic research visible for non-academic audiences.

All in all, the varied types of research output of all four institutions contribute to an increased visibility and accessibility of research results. All institutions have dissemination of output beyond classical publication forms, which aligns with both the collaborative content of the research and its themes and can create a broad impact.

Evaluation/Quality assurance

Evaluation and Quality assurance is for ligeti centre, INET-md and RED in all cases part of the overall QA system of the schools or universities they are part of. The Orpheus Instituut obviously has its stand-alone QA policy.

Ligeti's quality assurance is part of the cyclical evaluations within HfMT, under responsibility of the QA assurance Committee. In INET-md, external consultants provide annual feedback to support evaluation processes.

For RED, the quality of the research is measured every few years in the Research Excellence Framework (REF), a UK-wide exercise covering all research institutions in all disciplines. The REF uses expert panels and allows presentations and concerts to count fully alongside more conservative methods. RED also has a research and ethical practice plan, setting ambitions on how research will be conducted and for the ethos of the research. Following the research ethics policy, there is a practice in the UK that any member of staff and researchers need to get an ethical approval of their work (to be given by the conservatoires). Thus, RED staff members review all works, not just from the researchers but also the professional ones. This practice helps to draw research and education together in a structured way and introduces the ethos of care.

In the Orpheus Instituut, the Research Advisory Council (RAC), plays a pivotal role in the quality assurance framework. Like in INET-md, a group of external experts conduct rigorous audits of the Orpheus Instituut's research activities each year. The RAC evaluates the quality and innovation of research output but also gives strategic advice for research impact and direction. There is attention for a balance between disciplines, geography, and Diversity, Equality and Inclusivity.

4 Education and Lifelong Learning

In Scotland, RED has a distinctive role through its involvement (as smallest member) in the Scottish Graduate School for Arts & Humanities, a shared doctoral school which provides training opportunities for doctoral researchers in Scotland. This can be compared with the Orpheus Instituut's docARTES program for PhD students, which is executed in collaboration with a number of partner institutions.

The ligeti centre does not run independent degree programs but is structurally linked to the third-cycle programs of its four partner institutions. The HfMT Hamburg's doctoral program Dr. sc. mus. (Doctor of Musicology) offers the opportunity to pursue either a scientific or an artistic-scientific doctorate. In contrast to the purely scientific dissertation, the artistic-scientific doctorate consists of an artistic project and a written dissertation. See here the list of doctoral projects.

The Hamburg University of Music and Drama has a strong multimedia department and is deeply engaged in artistic research, through e.g.:

- The Contemporary Performance & Composition (CoPeCo) programme (in collaboration with music universities in Estonia, Sweden, and France). This is a two-year joint Masters programme in Contemporary Performance and Composition offering the students an open platform for experimental artistic practice within a European setting. It unites composition, interpretation,

improvisation and new technologies. The students, who are both composers and performers in one, study every semester in another institution of the partnership.

- A large number of larger and smaller research projects based at the HfMT. The HfMT is a pioneer in the German-speaking world with the possibility of artistic-scientific doctorates.

In INET-md, the research unit itself cannot provide formal teaching; this is the responsibility of the university. However: PhD students from the University (currently around 80) may join the research unit and supervisors are unit researchers. The unit also organises workshops framed as capacity-building initiatives for the university.

RED offers two types of third cycle programmes: a PhD programme and a DPerf with a professional orientation; in practice there is a degree of overlap between these two. The PhD at RED is not exclusively on topics of artistic research, but many students will conduct artistic research or at least research in a largely artistic context. As said earlier on above, the Conservatoire's doctoral programmes are run in partnership with the University of St Andrews (validating partner), this concerns the PhD/MPhil programme and the Doctorate of Performing Arts (DPerf). The collaboration with the university is very satisfactory. The cohort of doctoral researchers currently comprises around 50 students who are working on a diverse range of projects and topics, making an original and significant contribution to knowledge (PhD) or to a particular artistic field (DPerf). As with all conservatoire studies, performance and/or creation is central to the doctoral degrees often through multi- or interdisciplinary means.

Concerning the DPerf: it is meant for the contribution of the candidates' work to the profession (and not to research). The DPerf is a more structured degree, with a programme which students have to follow.

RED's specific areas for research degrees are:

- The processes and methodologies of developing new performance work (music/drama/music theatre), including collaborative and devised performance
- Performance
- Musical composition, in all genres, for live, electro-acoustic and mixed media
- Scottish music
- Methodologies of specialist performance training, including the use of IT
- Socio-cultural studies of performance
- Performance education and pedagogy

Information on PhD: <https://www.rcs.ac.uk/courses/phd-mphil/>

Information on DPerf: <https://www.rcs.ac.uk/courses/doctor-of-performing-arts/>

The Orpheus Instituut, lastly, conducts since years the docARTES program, an international curriculum in artistic research in music. The programme is described as integrating artistic practice and academic reflection within a single coherent research process, in which artistic creation functions as a fully recognised form of knowledge production. The programme docARTES is for experienced musicians and composers and is executed in collaboration with some Flemish and Dutch conservatoires and universities. The programme has a stable annual intake of 40-60 participants, among which are 20-60 international students.

All in all, all benchmark institutions collaborate with other conservatoires and universities within education. Obviously this makes a lot of sense as thus a connection to both musical practice and learning about science is ensured and broadened.

Interaction between education and research

For RED, the practice of research ethics policy (see above under QA) helps to draw research and education together in a structured way. RED developed a model to unfold the connection between research and teaching and to assist teachers, as is shown in the section on the individual Benchlearning Institutions. At the conservatoire, research is also included on BA and MA level. All BA students conduct research projects in their final year. Many PhD graduates work in various roles in the conservatoire, and learning and teaching is infused by research perspectives. This is a significant step, and RED feels that artistic research has been moving from the margins of higher education to being infiltrated throughout the whole learning and teaching area. This can, compared to many other European institutions, be considered an important milestone.

Also the Orpheus Instituut has set a step into further integration, elucidating a visionary principle at the core of education for their new policy period 2027-2031, termed 'an Integrated learning and research ecosystem'. For the institute, it is crucial that education, artistic practice and research form a single and coherent research environment. Students, researchers and teachers work in all programmes within the same research culture, on shared themes, contributing to collective knowledge development. Doctoral students work in the research clusters. The docARTES program is an integral part of this. Education is not conceived by the institute as preparation for research, but as an active research practice. And similarly, these research practices inform the development of curricula, supervision and collaboration. At the Orpheus Instituut, INET-md and RED we see the situation that PHD students join the research units, groups of clusters and that unit leaders, or principal investigators can serve as supervisors.

Lifelong Learning

Lifelong learning is of course a container concept, where learning is considered a lifelong and lifewide process and it is interesting to observe the various initiatives, policies and strategies of the benchlearning institutions, as well as where they are at.

The ligeti centre is offering workshops for children (e.g., synthesizer workshops). It is currently exploring the feasibility to establish an academy to bring the centre's expertise in artistic research and in the use of technology to communities, teachers, and researchers. Talent development is obviously an important component of lifelong learning. However, financing structures are complex.

INET-md does not provide lifelong learning opportunities. However, it has third party duties, such as organising conferences, acting as scientific editors, patent-related activities, as well as responding to service requests from municipalities (e.g. documentation projects mentioned above for museums). Lifelong learning is for RED not a particular policy, however, it is organically interwoven into some activities and strategies. A very interesting example is the possibility to obtain a "retrospective PhD", i.e. by presenting one's portfolio and research results throughout the years as a professional.

The consultant recognises that Orpheus Instituut has been thinking over its Lifelong Learning policy and intends to set important steps in the years ahead. It considers Lifelong Learning as instrumental to making

artistic research accessible to musicians beyond formal educational pathways. The Orpheus Instituut aims at an offer that is flexible and enables participation by professionals at different career stages and in international contexts. Intensive programmes, workshops, study days and professional development formats provide flexible research-led learning environments that respond to current artistic, societal and technological developments. As such Lifelong Learning contributes to sustainable knowledge development.

5 Partnerships

All benchlearning institutions have partnerships on local, regional, national and international level, although the focus might slightly differ here and there. The ligeti centre's funding scheme emphasises regional impact, knowledge translation, and collaboration with regional industries. Thus, local partnerships are numerous and include concert halls, galleries, local ensembles, cultural associations, foundations and cultural spaces, as well as for example the Hamburg Public Libraries and the Harburg Public Health Department. At national level, the partnership is mainly with universities and companies helping to develop some projects (HfBK Dresden, Leibniz University Hannover, Lübeck Academy of Music, University of Cologne, Institute of Musicology).

International collaborations extend to Austria, the USA, China, Italy, and the CoPeCo programme network. INET-md has national and international partnerships. National partnerships include schools, museums and festivals. Internationally, the unit is, like all other benchlearning institutions, member of the European Association of Conservatoires (AEC) and the unit also maintains strong ties with the International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), including with partners in Brazil and African Portuguese-speaking countries (resulting in projects and co-authored articles). These partnerships reflect a balanced and post-colonial approach to collaboration, resulting in joint projects and co-authored publications. INET-md regularly hosts international and national events and the unit is also active in Blended Intensive Programmes (BIPs).

RCS has broad collaborations with industry and academia. This includes long-standing and strategic partnerships with Scottish Ballet, St. Andrews University, Drake Music Scotland, and the Glasgow School of Art. Other key collaborators include higher education institutions in the UK and abroad, the BBC Scottish Symphony Orchestra, the National Theatre Scotland and Chamber Music Scotland.

The Orpheus Instituut has extended partnerships, across Flanders and the Netherlands, through the docARTES program, and much international collaboration with several institutions throughout the world. The benchlearning institutions and notably the Orpheus Instituut see international cooperation as instrumental for quality development, international positioning and continuing renewal of education and research. The Orpheus Instituut's public engagement manifests itself in public-private partnerships with f.i. the city of Ghent, the Flemish Government, private funds and academic partners, where a cooperation model has been constituted in which heritage operations, research and public accessibility mutually reinforce each other.

In sum, partnerships in all four benchlearning institutions can be considered strong, highly varied and connected to society at large.

6 Diversity, Equity and Inclusion - Sustainability

Much in this area has already been described under 1 Unique role, relevance and impact. All benchlearning institutions pay serious attention to Diversity, Equity and Inclusion (DEI) and Sustainability. Attention to DEI happens in various ways.

The Ligeti Centre has a Vice President for Diversity at the University of Music and Drama Hamburg and has signed formal codes of conduct. The centre deliberately relocated to a less privileged district of Hamburg to engage with migrant communities (see also the section on the individual Benchlearning Institutions).

However, Ligeti's audience remains predominantly white and academic, which is indicating to the institution the need for further outreach strategies. Also, conference formats (e.g., ICMC) are being opened to public spaces to reduce institutional barriers.

Gender balance is an important given within DEI and INET-md considers it in their institution as being satisfactory in general, however inclusion remains more complex.

RCS has a DEI policy and a place where DEI issues are discussed - the Equality and Diversity Forum.

There is a larger and more diverse community of students thanks to the flexibility to stop and start studies again and thus adapt to student's life events (such as childbirth, wedding, etc). Small scholarship funds help cover the fees.

The Orpheus Instituut has DEI institutionally anchored through the Gender Equality Plan (GEP) and the EDI (Equality, diversity and inclusion) working group. This permeates the whole organisation with a structurally planned and monitored approach. It leads to a.o. inclusive recruitment, attention to representation in governing and advisory bodies, gender-neutral and inclusive communication, training and coaching on diversity, a checklist for inclusive events and targeted measures regarding physical and digital accessibility.

Sustainability

The Ligeti Centre follows the university-level sustainability guidelines. In addition, it has established a Sustainable Theatre Lab with three to four researchers exploring:

- Sustainability in a metaphorical sense (art as a means of transforming mentalities), and
- Practical measures (reducing environmental footprint in artistic production)

INET-md follows, like Ligeti, university-level sustainability guidelines. Portugal's peripheral geographic position presents additional sustainability challenges, making digital and online collaboration increasingly important.

RCS (RED) aims to integrate environmentally responsible practices across all areas of its operations.

RCS's sustainability goals centre on:

- People: Cultivate a community that is informed, engaged, and proactive in promoting sustainability
- Place: Reducing the environmental impact of facilities and operations
- Promise: Driving continuous improvement and accountability in sustainability efforts

Like RED, the Orpheus Instituut aims at integrating environmental-friendly practices in its programmes and activities and encourages its workers to become active participants in the climate transition. The Orpheus

Instituut takes measures for environmental implications of travel, e.g. through a conscious choice for means of transport and encouraging hybrid working forms. Like in the example of INET-md and the Orpheus Instituut, sustainability is also increased when digital and online collaboration expand. The pandemic Covid-19 was of course an eye-opener to everybody involved and led to an increase and further development of blended learning and online platforms. This goes for all benchlearning institutions.

7 Some further observations and conclusions

In sum, according to the consultant, these four institutions are strong and complementary, where they strengthen each other in their thinking. Together with what has already been mentioned in this document, a few other common denominators between these four institutions can be observed, like for instance:

- The responsibility for research that benefits society at large, based on profound values.
- Interdisciplinarity and transdisciplinarity are at the core of the research, societal values stand out, and research benefits highly the education of informed musicians.
- Interdisciplinarity in education is important in all four institutions.
- In all institutions emergences of a Community of Practice (described by Wenger, 1998), can be observed, where young researchers move in collaboration from a peripheral position more to the centre of the group (in terms of a CoP: 'oldtimers and newcomers')
- Outreach to the direct community.
- A variety of output and forms and formats of output geared to the content.
- Much international collaboration and increasingly cross-sectoral collaboration.

Information on each benchlearning organisation

The ligeti centre Hamburg-Harburg (ligeti centre)

The ligeti centre Hamburg-Harburg (ligeti centre) is a recently founded interdisciplinary research and innovation centre in Hamburg-Harburg, established in 2023 in honour of the composer György Ligeti and his early vision for a computing-music research hub.

It is a collaborative venture between four Hamburg institutions:

- Hochschule für Musik und Theater Hamburg (HfMT)
- Hamburg University of Technology (TUHH)
- Hamburg University of Applied Sciences (HAW)
- Universitätsklinikum Hamburg-Eppendorf (UKE) (i.e. a medical centre)

Vision and Mission

The centre's mission is to bridge arts, science, health, and technology, translating research and ideas into structures that benefit both the academic community and the broader public. It encourages interdisciplinary collaboration and public engagement through creative formats, interactive installations, workshops, and open events.

The name *ligeti* also serves as an acronym — *Laboratories for Innovation and General-audience Edification through the Transfer of Ideas* — highlighting its emphasis on knowledge transfer and public accessibility.

Labs and Research Clusters

The ligeti centre's work is organised into specialised labs and thematic clusters that bring together artistic, scientific, and technological research.

There are two overarching clusters:

- the cluster for music and health
- the cluster for idea, knowledge, and technology transfer

There is also a number of specialised Labs with the following content:

- *Production Lab* – high-end audio and multimedia production facilities
- *Haptics Lab* – research on physical interaction and sensor systems
- *Artistic Research Lab* – focusing on creative processes and performance innovation
- *XR Lab* – extended reality and immersive environments
- *InnoLab and Sustainable Theater Lab* – experimentation at the intersection of technology, art, and sustainability

Projects of the ligeti centre range from multimedia performances and immersive installations to therapeutic sound environments and robotics.

Within the cluster for idea, knowledge, and technology transfer, the ligeti centre pursues a transfer strategy coordinated by the transfer office, with the following goals and areas of activity:

1. Interdisciplinary project work in inter-university labs (applied both across the centre as a whole and within individual projects)
2. Spaces for collaboration and communication
3. Joint events to make the interdisciplinary projects accessible to the public (a wide range of multimedia events, in-person events supplemented by online and hybrid possibilities)
4. Shared infrastructure between the participating universities
5. Low-threshold participation, i.e. to reach a broad audience outside the academic context and to inspire them for artistic-technical research and its potential
6. (Further) development of technical solutions, from the artistic and scientific projects of the ligeti centre to other, potentially unrelated areas of application
7. Interdisciplinary spin-offs
8. Joint publications and media presence including jointly authored conference papers, publications, image, audio and video contributions to interdisciplinary projects, the ligeti centre's website, social media presence, and multimedia reports in external media.
9. Promoting the visibility of artistic and scientific research in Hamburg

1 Unique role, relevance and impact

The ligeti centre supports international and interdisciplinary exchange through its artists' and scientists' residency programme, providing access to research infrastructure and encouraging innovative projects that culminate in public presentations and interactive outcomes; the labs regularly open their doors to visiting artists and scientists, enabling them to realise their own artistic and scientific projects using technologies developed at the ligeti centre. The 'Artists and Scientists in Residence' are closely involved in the interdisciplinary exchange between scientists, artists, students, and citizens around the ligeti centre. The finalisation of each residency includes a lecture and a presentation of the project carried out at the ligeti centre.

Its work has also gained public visibility through open lab days and outreach events that draw diverse audiences — from community members to students — reinforcing the centre's commitment to inclusive participation and experiential learning.

In addition to technology-driven research, the ligeti centre builds on Hamburg's tradition of music scholarship and performance, connecting historical legacies (like György Ligeti's early work in computer music and composition) with forward-looking collaborative research practices.

The ligeti centre places strong emphasis on outreach and knowledge transfer. One particularly successful format has been its open doors day, combining music and science and receiving very positive public feedback.

The centre is highly active in immersive audio-visual projects, including advanced audio systems and visual media research. Collaborations with local cultural institutions—such as the Kunsthalle—and plans to launch a local gallery illustrate its embeddedness in the regional cultural ecosystem.

"In its pursuit of social inclusion and the removal of barriers to scientific, cultural, and artistic opportunities, the ligeti centre aims to make a statement with its deliberate choice of location in

Hamburg-Harburg. On the one hand, it seeks to find and define its place within Harburg's existing cultural landscape, and on the other, to contribute to strengthening a culturally diverse district that, with only one large concert and event hall, has often been overshadowed by the more nationally and internationally renowned cultural institutions of Hamburg's city centre. Networking with local artists and cultural institutions is just as important as creating new meeting places and spaces for art, cultural, and informational events, as well as fostering exchange on equal footing" (website).

An example of an interesting event is the "Off" conference running in parallel to the International Computer Music Conference (ICMC) which will take place in Hamburg-Harburg in May 2026: Off-ICMC is a free accompanying festival for people of all ages, organized by the ligeti centre.

Audience surveys have highlighted strong public interest in themes such as music and health (e.g., "Healing Soundscapes"), which has also opened funding and media opportunities.

2 Funding and personnel policy

The ligeti centre is funded by the Federal Ministry of Education and Research and the City of Hamburg as part of the federal-state program 'Innovative University'. It has been since 2023 one of 55 selected projects nationwide. The funding period runs until 2027, and negotiations for renewal are ongoing. Its overall budget is 3 million euros per year and ligeti has a research staff engaged for 22.31 FTE.

The ligeti centre initially benefited from a comfortable funding environment. However, the broader German funding landscape has shifted, with continuous declines affecting universities and research centres. As a result, the centre must become increasingly imaginative in securing resources.

Current strategies include:

- Negotiations with the Ministry of Commerce
- Exploring private foundations (although access is limited and often insufficient for structural funding)
- Considering structural downsizing if necessary

3 Research and research output

At ligeti centre, research responsibilities are distributed across the four partner institutions. Each institution maintains its own disciplinary profile. For example, the Technical University focuses on robotics and engineering-related research (including shipbuilding and aerospace contexts), producing peer-reviewed scientific outputs.

In the collaboration with the HfMT, technological development with a focus on music is a key characteristic and results in international computer music conferences, peer-reviewed proceedings, book publications, and new graduate research initiatives focusing on artistic intelligence. These initiatives involve architects, media scientists, researchers, and composers.

Publications listed (see <https://ligeti-zentrum.de/publikationen/>):

- 18 in 2023

- 10 in 2024
- 15 in 2025

Ongoing projects cover for example:

- Research into new forms of making and reading music in hybrid networks
- Synaesthesia and interactive installation in virtual space
- Interactive hybrid instruments
- Interactive sound and music synthesis with AI and in virtual space

Examples of the Artistic Research Lab

The ligeti centre explains that, “Artistic research positions itself as a potential interface between the arts and sciences. It thus offers space for research-oriented artists and artistically active scientists to position themselves within society. This results in the possibility of interdisciplinarity. This interdisciplinarity manifests itself in the ArtSearch Lab in two ways: As a workshop for artistic research, the Lab unites interdisciplinary projects as well as the diverse disciplines and perspectives of the various partner institutions within the ligeti centre.” Some examples:

- Selected artistic and academic projects within the HfMT doctoral program Dr. sc. mus. receive financial support to realize innovative stage formats.
- The project "SPIIC+" (Social Performance, Interdisciplinary Improvisation & Creativity) involves the SPIIC + Ensemble, comprised of students from various degree programs founded in 2018, using artistic improvisation as a tool for shaping social interaction and a universal creative method.
- The ArtSearch Lab also provides space and application for new concepts, such as the ‘Music City Hamburg’ project, dedicated to exploring the city as a vibrant, sonic, and social space. By shifting musical theatre from the traditional stage space to the public urban space – and back again – a dialogue emerges between art and everyday life. This exchange enables innovative forms of performance, participation, and encounter. The city thus becomes the stage and resonating chamber for an artistic process that intertwines social and aesthetic dimensions and opens new avenues for cultural participation.

Dissemination

The Agency for Outreach and Social Participation is tasked with making the diverse projects originating at the ligeti centre accessible to a wider public. It disseminates research findings and results to the public through various event formats, aiming to promote cultural education and to explore and minimize potential barriers to access.

The formats developed by the agency take place in person, online, and via multimedia. Tailor-made programmes cater to a wide range of target groups, from sound walks through Harburg's city centre and children's painting competitions with robots to first encounters with electronic musical instruments. Through targeted collaborations with regional and national stakeholders from politics, culture, and business, the agency promotes exchange between science and society. It initiates and supports projects in

cooperation with cultural institutions, companies, schools, socio-cultural centres, and community initiatives. The Agency will develop sound installations that will introduce visitors to the ligeti centre's various labs through auditory formats.

4 Education and Lifelong Learning

The ligeti centre is a center for knowledge translation. Its employees do not actively pursue doctoral degrees as they in most cases already are in post doc positions. There is a post-graduate research project closely connected with the ligeti centre which has about 3.5 FTE for 4 doctoral students, 1 post doc and a research coordinator.

The ligeti centre does not run independent degree programmes but is structurally linked to the programmes of its four partner institutions. Thus, the Hamburg University of Music and Drama has a strong multimedia department and is deeply engaged in artistic research, through e.g.:

- The Contemporary Performance & Composition (CoPeCo) programme (in collaboration with music universities in Estonia, Sweden, and France). This is a two-year joint Masters programme in Contemporary Performance and Composition offering the students an open platform for experimental artistic practice within a European setting. It unites composition, interpretation, improvisation and new technologies. The students, who are both composers and performers in one, study every semester in another institution of the partnership.
- The HfMT Hamburg's doctoral program Dr. sc. mus. (Doctor of Musicology). It offers the opportunity to pursue either a scientific or an artistic-scientific doctorate. In contrast to the purely scientific dissertation, the artistic-scientific doctorate consists of an artistic project and a written dissertation. See [here the list of doctoral projects](#). The students of the Dr. sc. mus. doctoral program come to the ligeti centre for seminars and colloquia but aren't supervised or guided by the ligeti personnel
- A large number of larger and smaller research projects based at the HfMT. The HfMT is a pioneer in the German-speaking world with the possibility of artistic-scientific doctorates.

Lifelong Learning

The ligeti centre is offering workshops for children (e.g., synthesizer workshops). It is currently exploring the feasibility to establish an academy to bring the centre's expertise in artistic research and in the use of technology to communities, teachers, and researchers (although financing structures are complex).

5 Partnerships

The ligeti centre's funding scheme emphasises regional impact, knowledge translation, and collaboration with regional industries. Thus, local partnerships are numerous and include concert halls, galleries, local ensembles, cultural associations, foundations and cultural spaces, museums and fairs, as well as for example the Harburg District Office, the Hamburg Public Libraries, Harburg Public Health Department, or Harburg Marketing eV.

At national level, the partnership is mainly with universities and companies helping to develop some projects (HfBK Dresden, Leibniz University Hannover, Lübeck Academy of Music, University of Cologne, Institute of Musicology).

International collaborations extend to Austria, the USA, China, Italy, and the CoPeCo programme network.

6 Diversity, equity and inclusion - sustainability

The Ligeti centre has a Vice President for Diversity at the University of Music and Drama Hamburg and has signed formal codes of conduct. The centre deliberately relocated to a less privileged district of Hamburg to engage with migrant communities (see more in section 1 above). However, the audience remains predominantly white and academic, indicating the need for further outreach strategies.

Conference formats (e.g., ICMC) are being opened to public spaces to reduce institutional barriers.

Sustainability

The Ligeti centre follows the university-level sustainability guidelines. In addition, it has established a Sustainable Theatre Lab with three to four researchers exploring:

- Sustainability in a metaphorical sense (art as a means of transforming mentalities)
- Practical measures (reducing environmental footprint in artistic production)

Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md), Aveiro

The Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md) is a transdisciplinary research unit that integrates the arts, humanities, and sciences in the study of music and dance. Founded in 1995, it was the first Portuguese research unit dedicated to music and dance and has grown into a multi-site organisation headquartered at NOVA University Lisbon (FCSH) with branches at the University of Aveiro (DeCA-UA), University of Lisbon (FMH-ULisboa), and Polytechnic of Porto (ESE-P.Porto), with another branch forming at Polytechnic University of Lisbon (IPL).

Mission and Goals

INET-md's mission extends beyond traditional musicological inquiry to include:

- Transdisciplinary research on music and dance across cultural, historical, and performative contexts.
- Collaborative partnerships with communities, artists, policymakers, and both academic and non-academic institutions in pursuit of a democratic and decolonial construction of knowledge.
- Research addressing colonial pasts and post-colonial contexts, especially in regions historically connected to Portugal.
- Practice-based artistic research in performance and composition.
- Expansion of research in sound production and perception, including psychoacoustics.
- Development of archiving and open access dissemination of audiovisual research sources.

Structure and Research Focus

INET-md organises its work through six dedicated research groups, each coordinated by senior researchers.

1. Ethnomusicology and Popular Music Studies
2. Dance Studies
3. Historical and Cultural Studies in Music
4. Creation, Performance and Artistic Research
5. Education, Music, and Theatre in the Community
6. Musical Acoustics and Sound Studies

Strategic Approach 2025-2029

The Institute for Ethnomusicology – Centre of Studies in Music and Dance (INET-md) aims to consolidate the work being developed in the past three decades, investing in emerging lines of research to address new transdisciplinary research challenges, which, in addition to the academic community, involve national and international institutions and communities, artists and policymakers. The interdisciplinary profile of the six research groups will now be emphasised by the Thematic Lines, recently created to articulate synergies in strategic areas, namely:

- Heritage(s), Archives and Museums
- Studies on Women, Gender and Sexuality

• Power, Politics and Activism • Digital and Technological Performativities

This reflects INET-md's commitment to socially relevant and critically informed research.

INET-md aims to:

- stabilise the professional situation of its research team, while creating opportunities for early-career researchers and PhD students.
- contribute to several Sustainable Development Goals and the four thematic indicators of UNESCO Agenda.
- continue to promote open access and collaborative and transdisciplinary research practices, reaffirming principles of social responsibility in terms of equity and diversity in knowledge production about music and dance.
- focus on expanding its international networks, contributing to the dissemination of publications and other research results.

1 Unique role, relevance and impact

Impact and measuring impact

The nature and visibility of the impact vary significantly depending on the work of the research groups. A central strategic aim of INET-md is reaching broader audiences beyond academia. This includes work with migrant communities, music projects in prisons, educational outreach initiatives, and performance-based projects addressing themes such as environment and livelihood. The unit actively seeks formats that translate research into accessible cultural and social engagement.

The unit received an excellent evaluation grade in the most recent national assessment, reinforcing its commitment to making research meaningful both academically and socially. A defining characteristic which makes this happen is its strong network of local and national partnerships.

Really measuring impact is of course difficult. Quantitative indicators consisting of numbers of participants to the various events, citation metrics and questionnaire feedback from audiences can be helpful but qualitative exploration of impact remains more difficult to assess, as questions such as long-term community transformation or personal life impact are challenging if not impossible to measure.

2 Funding and personnel policy

INET-md operates within a five-year funding cycle (currently until the end of 2029), with approximately €4 million allocated by the Foundation for Science and Technology (FCT) - the national public agency that supports research in science, technology, and innovation in all areas of knowledge. It is a special public institute under the supervision and oversight of the Ministry of Education, Science, and Innovation. for the period (1.3 million for the UA branch).

Additional funding comes from the Ministry of Culture and FCT's project funding programmes.

However, success rates of applications for music-related projects are extremely low (around 0.5%).

Traditionally, funding approaches have been discipline-specific. However, the unit is now strategically shifting towards:

- Interdisciplinary applications
- International calls (e.g., Creative Europe, Horizon Europe)
- Cross-disciplinary collaboration, especially with departments in design and communication technologies
- Exploring research areas such as AI and virtual reality

Diversification is a clear priority of INET-md.

Staff

All full-time teachers are required to be affiliated with a research unit. In 2024, the unit included 113 PhD researchers across four branches (40 based in Aveiro). Most are teaching staff; only a small number hold stable research-only contracts (in 2026 this number improved: currently 6).

External consultants provide annual feedback to support evaluation processes.

3 Research and research output

A notable feature of INET-md researchers is cross-group collaboration. Although researchers are organised into thematic groups (ethnomusicology, performance, music education, historical studies), project work often transcends these divisions.

Early-career researchers are gradually integrated into project-based work, sometimes beginning as performers and progressively assuming broader research responsibilities.

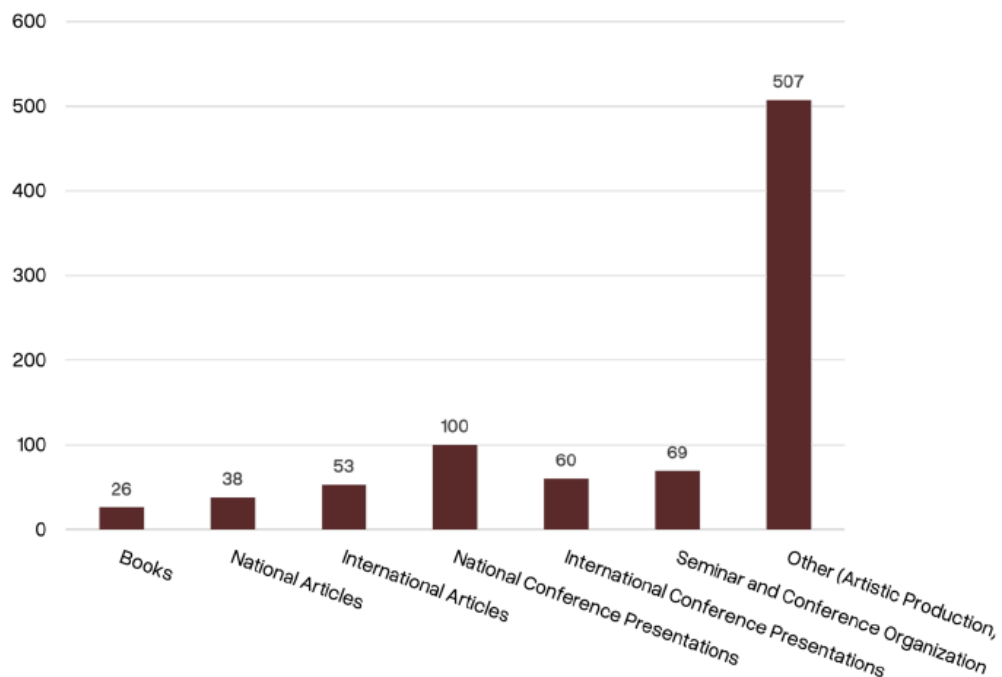
Research outputs are highly varied:

- Artistic productions
- Documentaries and multimedia products
- Peer-reviewed journal articles and book chapters
- Digitally oriented research (e.g., virtual reality)
- Education-through-the-arts projects with youth, communities, and migrants
- Contributions to UNESCO-classified projects

The tables below present the outputs produced by INET-md in 2025:

Scientific Production by Output Type

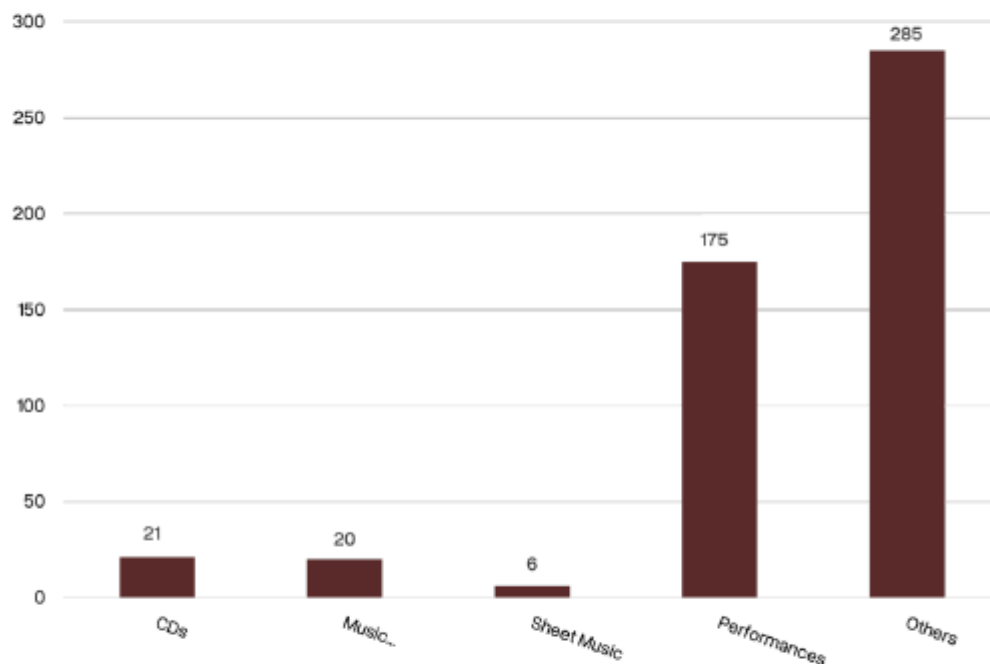
The following chart presents the overall distribution of INET-md's scientific and artistic outputs reported for the reference date, aggregated according to the main categories defined in the FCT reporting framework.

The distribution illustrates the breadth of the Unit's production, combining conventional academic outputs with a significant volume of conference-related activities and organised scientific events.

Breakdown of the “Other / Artistic Production” Category

Given the diversity of outputs included in the category “Other / Artistic Production”, the following chart presents its internal composition by type of activity.

The distribution highlights the centrality of artistic creation and practice-based outputs within INET-md's overall production, while also clarifying how these activities are framed within the reporting system. Artistic Production refers specifically to outputs such as CDs, musical composition, sheet music, and performances (music and dance).

The remaining outputs correspond to other categories within the reporting framework, including consultancy, editorial work, exhibitions, recordings, interpretation, participation in juries, masterclasses, organisational roles, technical outputs (software and websites), translation, and other forms of knowledge transfer and dissemination.

International publishing in indexed, peer-reviewed journals has become a priority over the past three years.

INET-md has had its own journals, reference publications that highlight innovative and in-depth research in the areas of ethnomusicology, music and dance, contributing to the advancement of knowledge and academic exchange at national and international level:

- ÍMPAR Online Journal for artistic research (2017-2023), a peer-reviewed journal that was published twice a year by the IMPAR group of researchers of INET-md.
- Journal of Music, Psychology, and Education
- Portuguese Journal of Musicology
- Post-IP - Journal of the International Forum of Studies in Music and Dance (2009-2019)
- Revista Estud(i)os de Dança (RED)

INET-md provides to its team, the scientific community and the general public several digital resources, including the Data Bases resulting from the research it undertakes. (See <http://inetbase.pt/s/site/page/home>)

Dissemination of output happens through the organisation of artistic and academic events, both nationally and internationally; through online and digital communication resources; collaborative curation; editorial work at regular open-access publications; the open access to research data; and the participation of citizens, artists, and communities in research.

4 Education and Lifelong Learning

The research unit itself cannot provide formal teaching; this is the responsibility of the university. However:

- PhD students from all branches (currently around 140) may join the research unit
- Supervisors are unit researchers
- The unit organizes workshops framed as capacity-building initiatives for the university
- Marie Curie fellows and other international postdoctoral researchers are hosted

In Portugal, full teaching loads are contractually mandatory, meaning research is conducted in addition to teaching responsibilities.

Third mission duties

INET-md does not provide lifelong learning opportunities. However it has third mission duties, such as organizing conferences, acting as scientific editors, patent-related activities, as well as responding to service requests from municipalities (e.g. documentation projects mentioned above for museums).

5 Partnerships

National partnerships include schools, museums (notably the National Music Museum), on exhibitions and other projects such as *Performigrations: People are the Territory*, and cultural hubs, such as Festival Dias da Música Electroacústica, organised since 2006 with the Conservatório de Música de Seia. INET-md was the main consultant to the Ministry of Culture for the formation of a National Sound Archive installed in the Museu Nacional da Música, and collaborated with Museu Nacional do Teatro e da Dança for a project Inventorying, digitising and processing historical phonograms (78 rpm) of fado and other popular music genres and musical theatre repertoire scores.

Internationally, the unit collaborates with the European Association of Conservatoires (AEC) and maintains strong ties with the International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), including with partners in Brazil and African Portuguese-speaking countries (resulting in projects and co-authored articles). These partnerships reflect a balanced and post-colonial approach to collaboration, resulting in joint projects and co-authored publications.

INET-md regularly hosts international and national events such as the European Seminar in Ethnomusicology (ESEM) and international postgraduate forums, reinforcing its role as a hub for scholarly exchange and early-career development.

The unit is also active in Blended Intensive Programmes (BIPs).

6 Diversity, equity and inclusion - sustainability

Much on this topic has already been said in section 1.

The gender balance at INET-md is generally satisfactory but inclusion remains more complex according to the institution.

INET-md follows university-level sustainability guidelines. Portugal's peripheral geographic position however presents additional sustainability challenges, making digital and online collaboration increasingly important.

The Research & Engagement Directorate (RED) of the Royal Conservatoire of Scotland (RCS), Glasgow, Scotland

The Research & Engagement Directorate (RED) is part of the Royal Conservatoire of Scotland (RCS), "a World Top Ten institution for music and performing arts education" (QS World Rankings 2026).

RED's research mission is part of the overall institutional mission:

We create diverse, world-leading, and internationally excellent research that is a catalyst for far-reaching cultural and socio-economic impact.

Our focus is on inspiring innovative directions for our art forms, injecting fresh insights into their processes and practices, and creating new perspectives on their role in our economies, cultures and ecologies.

Research at RCS is highly interdisciplinary (we are the only conservatoire in Europe with expertise spanning all the performing arts), delivering new insights and innovation in dance, drama, music, education, production and film.

RED has a distinctive role in artistic research (not a unique role, RED emphasises - as it has partners and colleagues working on similar matters in UK, Europe and beyond).

The distinctive feature is its interdisciplinarity: doctoral students are not only musicians but also researchers in other arts such as dance and theatre production. R&E-RCS brings them together and treats them as a single cohort.

Within Scotland, RED also has a distinctive role through its involvement (as smallest member) in the [Scottish Graduate School for Arts & Humanities](#), a shared doctoral school which provides training opportunities for doctoral researchers in Scotland.

RED offers two types of programmes: a PhD programme and a DPerf with a professional orientation - though in practice there is a degree of overlap between these two. The PhD at RED is not exclusively on topics of artistic research, but a large number of students conduct artistic research and those who don't will usually have some connection with artistic research and at the very least conduct their own research in a largely artistic context.

RED works structurally with one university for granting PHD's, the University of St. Andrews.

1 Unique role, relevance and impact

Impact

The impact of the RCS doctoral programme on higher music education in Scotland happens in the first place through RED graduates changing the teaching profession: many PhD graduates work in various roles in the conservatoire and learning and teaching are infused by research perspectives. Artistic research has been moving from the edge of higher education to being infiltrated throughout the whole learning and teaching area.

The doctoral programme's impact on society in a broader sense can be observed in an indirect way. For example: many doctoral students are already professionals when embarking on research, they study part-

time at RCS while continuing their careers: thus, they gain both practical skills (such as communication skills, skills to apply for funding, etc.) and deeper insights into their artistic practices.

In terms of traditional societal impact, several projects conducted by RED students combine practice with a societal orientation, e.g. [*Disordering dance : neuroqueering a choreographic practice*](#) exploring dyspraxia in dance, or [*developing dance methodologies for multiple sclerosis patients*](#).

2 Funding and personnel policy

The Scottish Funding Council (SFC) funds both research and higher education in Scottish higher education institutions. The collaboration between the Royal Conservatoire and the SFC is highly effective. Important is that the SFC is aware of the fact that the acquisition of knowledge and valorisation in artistic research takes different paths than in the traditional sciences and in the humanities. The SFC is in regular contact with the Royal Conservatoire. It also helps that there is only one conservatoire in Scotland.

The Research Councils UK, and in particular the Arts and Humanities Research Council (AHRC) has radically cut the funding for research in the arts, and this has critically altered the nature of the Scottish Graduate School for Arts and Humanities. Whereas previously there was an open competition for doctoral funding, which the Conservatoire took part in, now, only the larger institutions in the consortia receive studentship – and only three each. However, as only four to five Conservatoire students were funded through the Scottish Graduate School competition, the impact of this cut is not too big for the Conservatoire.

The Conservatoire deploys significant funding for Knowledge Exchange and Innovation to support research and innovation, including the work of staff, students and graduates. It also collaborates with other institutions to provide support. For example, the Creative and Social Futures Fund is a joint innovation fund for early-stage projects in the arts, humanities and social sciences. It is funded by the Shared Prosperity Fund and the University of Glasgow's Innovation Fund, and open to researchers and academics from the Royal Conservatoire of Scotland, the University of Glasgow, the Glasgow School of Art and Glasgow Caledonian University.

Staff

RED has research fellows, researchers and staff researchers. In addition, there are researchers across the whole institution (belonging to the School of Music, the School of Stage and Screen, the School of Dance). Academic staff at the conservatoire are not required to do research: of a total of around 100 FTE in RCS, 20 FTE (i.e. 35 people) in 2025 have research time in their contract and must do research.

3 Research and research output

There are Research Clusters (i.e. themes) which were not strategically determined but rather emerged from the research that was going on.

Artistic Research
Art-making in the Anthropocene
Creative Health
Musicology
New Work and Improvisation
Performing Arts Education
Science, Humanities and Arts Research Exchange (SHARE)

This structure results in a strong community: researchers generally belong to one or more research cluster. RED also leads on the Conservatoire's a Research and Ethical Practice plan, setting ambitions on how research will be conducted and for the ethos of the research across the institution.

Information on research clusters can be found on <https://www.rcs.ac.uk/research/#research-in-focus>

Output

Research output consists of compositions, performances, peer reviewed books, TV, CDs, peer-reviewed articles. An interesting feature is that they can be mapped to the UN Sustainable Development Goal (SDGs). In the research and engagement portal: <https://pure.rcs.ac.uk/en/> - all research output can be filtered by type, year, language, link to RCS Strategic Plan's objectives, as well as indeed by SDG.

For 2025, 120 research outputs are listed, as follows

Type

- ☐ Performance (38)
- ☐ Article (22)
- ☐ Composition (20)
- ☐ Chapter (12)
- ☐ Book (6)
- ☐ Paper (5)
- ☐ CD/DVD/other digital output (5)
- ☐ Article (3)
- ☐ Book/Film/Article review (2)
- ☐ Other contribution (2)
- ☐ Commissioned report (1)
- ☐ Other report (1)
- ☐ Other (1)
- ☐ Letter (1)
- ☐ Special issue (1)

The Conservatoire is a signatory of the San Francisco Declaration on Research Assessment and, as such, the scientific output of the conservatoire is not measured by bibliometrics. The quality of the research is externally reviewed every few years in the Research Excellence Framework (REF). The REF, which is a UK-wide exercise covering all research institutions in all disciplines, uses Expert Panels and allows presentations and concerts to count fully alongside more conservative methods. The REF 2021 judged that “100% of [RCS] submitted research impact [as] outstanding or very considerable in terms of its reach and significance.”

4 Education and Lifelong Learning

The Conservatoire’s doctoral programmes are run in partnership with the University of St Andrews (validating partner): the PhD/MPhil programme and Doctor of Performing Arts (DPerf). RED is very pleased with the relationship with the University which is highly effective from its perspective.

The cohort of doctoral researchers currently comprises around 50 students who are working on a diverse range of projects and topics, making an original and significant contribution to knowledge (PhD) or a particular artistic field (DPerf). As with all conservatoire studies, performance and/or creation is central to the doctoral degrees often through multi- or interdisciplinary means.

Concerning the regulations for a PhD in artistic research: the permitted formats of submission, which may include portfolios of original creative work and ‘live’ assessed elements such as performances, are formally considered by the University to be variation of, or equivalent to, the standard PhD of c.80000 words: there is no formal restriction on the subjects or approaches that may be taken within the programme, so long as the supervisory expertise is present. “the university is happy to support anything they feel we have the intellectual capacity to support”, RED states. The DPerf is not considered by RED to be a research degree: rather, the award is on the contribution of their work to the profession. However, in practice, many DPerf submissions include an element of artistic research.

The DPerf is a more structured degree, with a programme which students have to follow.

The specific areas for research degrees are:

- The processes and methodologies of developing new performance work (music/drama/music theatre), including collaborative and devised performance
- Performance
- Musical composition, in all genres, for live, electro-acoustic and mixed media
- Scottish music
- Methodologies of specialist performance training, including the use of IT
- Socio-cultural studies of performance
- Performance education and pedagogy

Information on PhD: <https://www.rcs.ac.uk/courses/phd-mphil/>

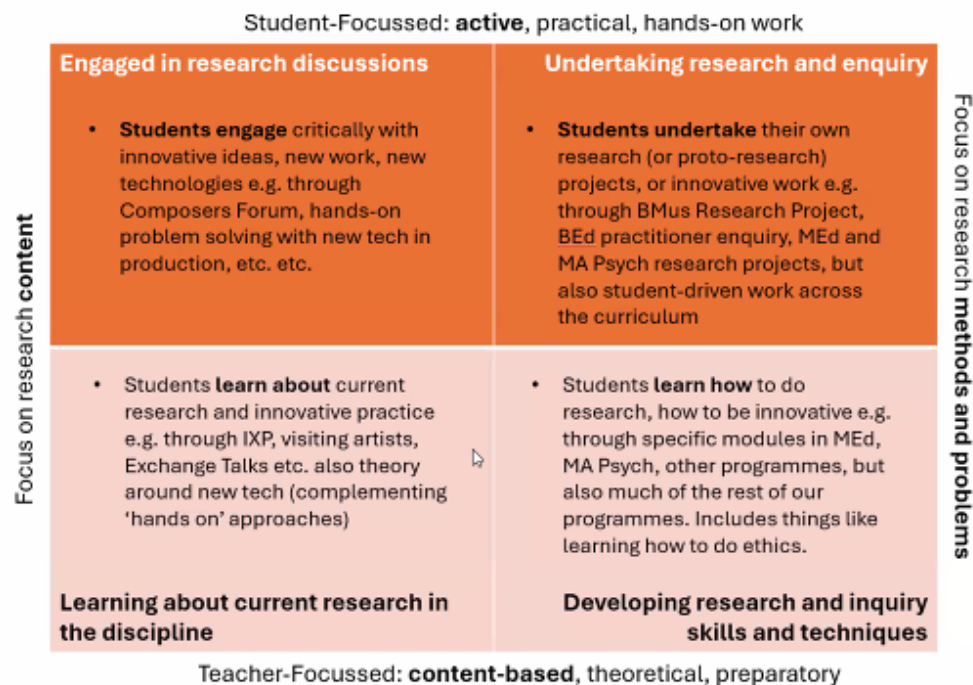
Information on DPerf: <https://www.rcs.ac.uk/courses/doctor-of-performing-arts/>

Interaction between education and research

At the conservatoire, research is also included at BA and MA level. All BA students conduct research projects in their final year.

The Conservatoire has a research ethics policy, and there is an expectation in the UK that institutions have appropriate process in place to assure the ethical standards of their researchers' work, including students. The Director of RE is the designated person with responsibility for ethical practice and the Ethics Committee (overseen by RED) reviews all research, including the research at BA and MA levels. This practice helps to draw research and education together in a structured way and introduces the ethos of care.

RED developed a model (after Healey) to illustrate the connections between research and teaching at the Conservatoire and to assist teachers as is shown below:

Lifelong Learning

RED does not have a specific LL policy, however it is possible to obtain a "retrospective PhD", i.e. by presenting one's portfolio and research results for consideration. This option is supported by St Andrews, with an 'artistic research' option developed in partnership with the Conservatoire.

5 Partnerships

RCS has broad collaborations with industry and academia, accelerating innovation, uptake and the practical application of our work. This includes long-standing and strategic partnerships with Scottish Ballet, St. Andrews University, Drake Music Scotland, and the Glasgow School of Art.

Other key collaborators include:

- HEIs within Scotland and across the UK
- HEIs abroad: Paris Conservatoire, Royal College of Music in London, Peabody Conservatory in Baltimore, University of Colorado, Monash University in Australia, Köln International School of Design
- BBC Scottish Symphony Orchestra
- The Work Room (as part of the AHRC funded 'Future Ecologies: Producing Dance Network')
- National Theatre Scotland
- Chamber Music Scotland
- Canadian Clay and Glass Gallery
- Museum of Motherhood in Florida

6 Diversity, equity and inclusion - sustainability

RCS has a DEI policy and a place where issues are discussed - the Equality and Diversity Forum. There is a larger and more diverse community of doctoral students thanks to the flexibility to stop and start studies again and thus adapt to student life events (such as child birth, wedding, etc). Small scholarship funds provide assistance to cover the fees.

Sustainability

RCS aims to integrate environmentally responsible practices across all areas of its operations, fostering a community that nurtures, supports, and celebrates sustainable and inclusive art making, from grassroots to world-leading performance and production. RCS's sustainability goals centre on:

- People: Cultivate a community that is informed, engaged, and proactive in promoting sustainability
- Place: Reducing the environmental impact of our facilities and operations
- Promise: Driving continuous improvement and accountability in our sustainability efforts.

The work of the research cluster Art-making in the Anthropocene often translates critical debates around sustainability into the artistic research context.

Bijlage D: Analyse gebaseerd op het Culturele Waardenmodel

Het 'Culturele Waardenmodel' is een instrument dat wordt gebruikt om de waarde van cultuur in een bredere context te analyseren. Dit model is ontwikkeld om een meerdimensionaal kwaliteitsbegrip te hanteren, waarbij niet alleen de artistieke waarde centraal staat, maar ook de maatschappelijke, economische en ruimtelijke-historische waarde. Het wordt gebruikt om de impact van cultuur in kaart te brengen in het kader van overheids- en subsidiebeleid. Het Culturele Waardenmodel van Berenschot¹²⁸ is een doorontwikkeling van het Waardenmodel van Claartje Bunnik dat wordt beschreven in het boek 'Naar waarde gewogen', uitgegeven door de Boekmanstichting (2016).

In de analyse op basis van het Culturele Waardenmodel onderzocht de consultant het ex-postluik vanuit het perspectief van de vier waarden uit het model. Op basis van beleidsdocumenten, jaarverslagen, interviews en het rapport van het expertenpanel wordt een conclusie geformuleerd over waar het Orpheus Instituut na de periode 2022-2026 staat. De vier waarden die in dit model onderscheiden worden zijn:

1. De artistieke-inhoudelijke waarde gaat over de artistieke betekenis van het instituut waarbij onder andere de kwaliteit van het aanbod, de artistieke reputatie en de positie in de culturele keten gemeten worden.
2. De maatschappelijke waarde kijkt naar de educatieve en participatieve werking van het aanbod en of deze aansluit bij de gemeenschap, of het bijdraagt aan sociale cohesie en ontmoeting, verbinding en inclusie.
3. De economische waarde kijkt naar het rendement voor de sector zoals de eigen inkomsten, werkgelegenheid en bijdragen uit private bronnen, en tevens indirecte economische spin-off voor andere sectoren.
4. De ruimtelijke - historische waarde gaat over identiteit van een gebied en om de wijze waarop mensen de omgeving beleven en hier bewust mee omgaan.

1. Artistiek-inhoudelijke waarde

De *kwaliteit van het aanbod* wordt geborgd en getoond door:

- een hoog internationaal kwaliteitsniveau van zijn onderzoeksoutput. Het Orpheus Instituut staat voor een kwaliteitslabel. Dit blijkt onder andere uit de interviews, analyse van output, de rapportage van het expertenpanel.
- strenge kwaliteitswaarborging door diverse adviesraden, zoals de *Research Advisory Council* en het *Editorial Board* (zie hoofdstuk 3.1.2 Adviesorganen)
- constante reflectie op processen door alle bestuursorganen, van *Steering Committee* tot *Board of Directors*, dit verhoogt de kwaliteit.
- structurele duurzame samenwerkingen met o.a. Vlaamse, Nederlandse en Italiaanse conservatoria en betrokkenheid in internationale netwerken als EPARM en ConNext die de internationale uitwisseling van kennis en methodologieën bevorderen, alsook de kwaliteit en relevantie van artistiek onderzoek versterken.

¹²⁸ Kunst en cultuurbeleid in waardenperspectief, Bastiaan Vinkenburg en Cor Wijn

- het tweede eredoctoraat dat aan de Directeur Peter Dejans werd toegekend in 2022 door Estonian Academy of Music and Theatre (Tallinn), onder andere door zijn hoge kwaliteitsnormen en zijn volharding voor het instituut. Zijn eerste eredoctoraat werd toegekend door de Hochschule für Musik Freiburg.

De *positie van het Orpheus Instituut in de culturele keten* wordt door de consultant gedefinieerd als:

- een leidende positie op internationaal niveau binnen een gespecialiseerd veld van artistiek onderzoek. Het is een expertisecentrum en koploper op het vlak van artistiek onderzoek.
- een sinds 2025 (nog) sterkere positionering door middel van toekenning van de ERC Advanced Grant, waardoor niet alleen het Orpheus Instituut maar ook Vlaanderen op de voorgrond van grensverleggend onderzoek wordt geplaatst.
- een knooppunt binnen diverse (inter)nationale netwerken die verbonden zijn aan muziek en aanverwante onderzoeksdomeinen.
- een centrale positie in de ontwikkeling van artistiek onderzoek van het hoger onderwijs in muziek, met name via het doctoraatsprogramma, samenwerkingsprojecten en relaties met hogere muziekonderwijsinstellingen in Europa en overkoepelend voor Vlaanderen.

De *artistiek-inhoudelijke reputatie* van het instituut wordt door de consultant gezien als:

- een innovatief onderzoekscentrum binnen een breed internationaal netwerk.
- een plek met hoge productiviteit aan onderzoeksoutput en activiteiten.
- een instituut met sterke aantrekkingskracht voor toonaangevende internationale onderzoekers.

Conclusie: De kwaliteit van het aanbod vanuit het culturele perspectief, positie in de culturele (onderwijs)keten en artistiek-inhoudelijke reputatie zijn zeer sterk aanwezig bij het instituut. Dit laat dan evenwel vanuit evaluatie-oogpunt weinig mogelijkheden om aanbevelingen te doen om de artistieke-inhoudelijke waarde van het Orpheus Instituut (bijkomend) te versterken. Niettemin is het veld van artistiek onderzoek in verandering en groeiende (zie hoofdstuk 6.1.2 Transdisciplinaire, transversale en transformatieve aanpak), wat ook in de interviews werd bevestigd. Daarom is het voor het Orpheus Instituut van belang om zichzelf en de positie in de keten blijvend in vraag te stellen.

2. Maatschappelijke waarde

De *participatieve en educatieve werking van het aanbod* wordt onder andere ingevuld door:

- de participatie van doctoraatsstudenten in lopende onderzoeksprojecten van senior onderzoekers.
- online omgevingen die nieuwe vormen van participatie bieden, waarbij onderzoekers, kunstenaars en publieken wereldwijd interageren.
- het organiseren van hybride seminars, workshops en performances waarin live en online deelnemers gelijkwaardig participeren.
- de Erasmus+ Strategische Partnerships die het verwerven van nieuwe kennis door reflectie en kritisch denken stimuleren wat studenten, afgestudeerden en docenten helpt om nieuwe

economische, wetenschappelijke, educatieve en culturele rollen te ontwikkelen en daarmee de toekomstige culturele en maatschappelijke participatie en productiviteit van musici te vergroten.

De *aansluiting van het aanbod bij de gemeenschap* wordt gerealiseerd door:

- het voortdurend verkennen van nieuwe samenwerkingen met andere disciplines en kunstvormen, gericht op maatschappelijke thema's, noden en trends (op basis van de analyse van output).
- het ingaan op specifieke (technologische) ontwikkelingen die aansluiten bij wat er in de gemeenschap speelt, zoals de connectie tussen muziek, AI en Blockchain.
- het herdefiniëren van oude muziek in academische, artistieke en maatschappelijke context met als doel de verbetering van beleid, arbeidsmarkt en institutionele kaders (COST-actie¹²⁹).

Sociale cohesie en ontmoeting worden aangejaagd door:

- de onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur waarbij een gemeenschappelijke aanpak centraal staat, zoals bij de *General Assembly* en *Orpheus Commons*.
- de conferenties die het Orpheus Instituut organiseert.
- Concert- en seminarserie "Orpheus Live" (vanaf 2024) waar de focus ligt op ontmoeting en reflectie tussen onderzoekers, kunstenaars, collega-onderzoekers en het brede publiek.
- de podcastreeks "Orpheus Sounds" (vanaf 2024) die ontmoetingen verkent met onderzoekers (intern en extern), musici en componisten.

Verbinding en inclusie wordt ingevuld door het Orpheus Instituut middels:

- inhoudelijke verbindingen tussen onderzoeksthema's en onderzoeksclusters, zowel door de overkoepelende thema's als door de rol van research fellow / PI van het cluster *Fragment: Accordances*
- de geïntegreerde vorm van het valorisatiebeleid in het instituut. (zie hoofdstuk 6.6 Valorisatie)
- de verbinding van artistiek onderzoek met andere disciplines en praktijkvelden. Clusters zoeken bewust de grenzen van het muzikale domein op en leggen verbindingen met technologie, filosofie en media- en erfgoedstudies.
- samenwerkingen met externe partners binnen regionale en internationale netwerken.
- een modulair ecosysteem dat bibliotheekdata, digitale beelden en kennis verbindt via open-source platformen. Zo worden o.a. digitale beelden, zowel intern als extern gegenereerd, ontsloten via het International Image Interoperability Framework (IIIF) van de Universiteit Gent (Shared Canvas) en gekoppeld aan de Koha-catalogus.

Conclusie: De maatschappelijke waarde is sterk aanwezig op het vlak van inhoud en in het interne en internationale netwerk van artistiek onderzoek, maar het ontbreekt nog in zekere mate aan een zichtbare verbinding met de lokale en/of regionale gemeenschap.

¹²⁹ COST staat voor 'European Cooperation in Science and Technology' en is een EU gefinancierd interdisciplinair onderzoeksnetwerk.

3. Economische waarde

Rendement wordt door het Orpheus Instituut nagestreefd onder andere door:

- inschrijfgeld van evenementen, conferenties, postdoc onderwijs en levenslang leren programma's. Dit zijn directe inkomsten.
- gratis toegang tot concertreeksen stimuleert deelname van bezoekers. Deze zichtbaarheid levert in eerste instantie een andere soort rendement op, waaronder maatschappelijk rendement en naamsbekendheid.
- externe financiering via Europese programma's — verhoogt het rendement van onderzoek en duurzaamheid.
- Europese mobiliteitsfinanciering — zorgt voor economische waarde bezoekers vanuit van andere EU-instituten aan te trekken voor conferenties, residenties, e.d.

De *werkgelegenheid* wordt gerealiseerd door:

- jaarlijkse open calls voor nieuwe doctoraatsonderzoekers (sinds 2023).
- de nieuwe call for visiting future fellowship researchers (sinds 2025).
- de groei in het aantal *associate* en *visiting researchers* in de periode 2022-2025.
- toegekende projectaanvragen bij externe financieringsbronnen zorgen voor mogelijkheden om meerdere onderzoekers voor een project aan te trekken.

De *inkomsten uit private bronnen* worden aangejaagd door middel van:

- het Orpheus Instituut dat een stabiel en duurzaam platform biedt voor PI's om externe financiering te verwerven. Zo zijn er in de periode 2022-2024 vier projectaanvragen per jaar gedaan.
- financiering uit private bronnen: Fonds Baillet Latour en Désiré Collen Stichting — zorgt voor directe inkomsten.
- Europese financiering via Erasmus+ Strategic Partnerships en Erasmus+ mobiliteit die het mogelijk maakt om kennis uit te wisselen met diverse Europese partners en die faciliteert dat onderzoekers en medewerkers andere Europese Hoger Onderwijs Instellingen en kennisinstellingen kunnen bezoeken.

De *Indirecte economische effecten voor andere sectoren* is aanwezig in:

- de groei in het aantal binnenkomende bezoeken in het kader van ERASMUS+ die hotel en horeca bezoek in Gent stimuleert.
- de internationale conferenties die zorgen voor economische activiteit in Gent.
- de samenwerking met het bedrijfsleven, zoals met Piano's Maene inzake de productie van door artistiek onderzoek-geïnformeerde klavieren.

Conclusie: De economische waarde is zeker aanwezig, maar kan concreter gemeten en gemonitord worden door het Orpheus instituut. Daarbij moet zowel rekening gehouden worden met directe economische waarde van cultuur (inclusief meetbare financiële opbrengsten) als indirecte economische waarden (via de effecten op andere sectoren zoals toerisme). Daarom is de consultant van mening dat het

belangrijk is om het Orpheus Instituut de benodigde middelen te bieden om zijn economische waarde te vergroten, te meten en te monitoren.

4. Ruimtelijk-historische waarde

Het Orpheus Instituut vult deze waarde op het gebied van de *onroerende infrastructuur en historie* in middels:

- het gerenoveerde 19^e-eeuwse gebouw waarin het Orpheus Instituut zich huisvest en een concertzaal aanbiedt.
- het historische Koetshuis van d'Hane Steenhuyse dat de Stad Gent gratis ter beschikking heeft gesteld
- de historische meerwaarde die de Ton Koopmancollectie als erfgoedbibliotheek aan de onroerende infrastructuur biedt.
- het onder de aandacht brengen van de historische infrastructuur middels diverse publieksformats in de concertzaal en het Koetshuis. Bijvoorbeeld zijn er de "After work concerten" waarin publiek na een werkdag in het historische Koetshuis uitgenodigd worden en waar vergeten of vernieuwende muzikale praktijken uit de 18de eeuw op historische instrumenten worden belicht.

Het instituut besteed aandacht aan *duurzaamheid* door middel van:

- het streven naar een bewustzijn over duurzaamheid en integrale integratie van duurzame praktijken in alle activiteiten, onder andere door middel van het aanjagen duurzaam *open science* beleid, het aanbieden van nieuwe (hybride) vormen van participatie en een verantwoorde aanpak voor gegevensbeheer en onderzoeksdata.
- milieuvriendelijke mobiliteitsmaatregelen voor een verlaagde ecologische voetafdruk, bijvoorbeeld door het aanmoedigen van vervoersmiddelen als de trein en hybride conferenties.
- aandacht voor een duurzaam, transparant en herbruikbaar databeheer door middel van ORCID-registratie, FAIR-standaarden en gebruik van 'trusted depositories'.
- nieuwe duurzame vormen van grensoverschrijdend artistiek onderzoek zoals (1) het gebruik van digitale platforms voor het delen van onderzoeksdata, klankmateriaal en reflecties (ook in real time), (2) de ontwikkeling van internationale co-creatie projecten waarbij kunstenaars en onderzoekers op verschillende locaties simultaan werken en performen en (3) het organiseren van hybride seminars, workshops en performances, waarin live en online deelnemers gelijkwaardig participeren.

Conclusie: De ruimtelijk-historische waarde is zeker aanwezig bij het Koetshuis en het 19^e-eeuwse pand waarin het Orpheus Instituut zich huisvest. Deze waarde kan nog verder versterkt worden door de historische identiteit van het unieke gebouw, en de wijze waarop mensen de omgeving beleven, centraal te stellen in de publieke ervaring. Ook is er voldoende aandacht voor duurzaamheid en omgevingsbewustzijn.

Bijlage E: Een overzicht van de KPI's, Strategische en Operationele Doelstellingen

Departement WEWIS

Key Performance Indicators (KPIs) voor de periode 2022-2026

A. Algemene KPIs

KPI 1: Wetenschappelijk Onderzoek

- Publicaties van artikelen in internationaal erkende wetenschappelijke tijdschriften en hoofdstukken in boeken (peer-reviewed). Substantiële monografieën worden hierbij beschouwd als twee items, om zo een balans te vinden tussen deze verschillende vormen van schriftelijke output.

Aantal publicaties per jaar: 8

- Productie van artistiek-wetenschappelijke output in zowel multimediale als hybride vormen.

Aantal vormen van artistiek-wetenschappelijke output per jaar: 4

- Nieuwe internationale onderzoeksprojecten dienen opgezet te worden (incl. meerjarenprojecten).

Aantal internationale onderzoeksprojecten per jaar: 2

KPI 2: Wetenschappelijke bijeenkomsten: organiseren van internationale conferenties

- Internationale academische conferenties (peer-reviewed) met artistiek-wetenschappelijke output in zowel multimediale als hybride vormen.

Aantal internationale conferenties per jaar: 4

KPI 3: Externe presentaties door onderzoekers (nationaal en internationaal)

- Externe presentaties (peer-reviewed) door onderzoekers van het Orpheus Research Centre (nationaal en internationaal).

Aantal externe presentaties per jaar: 12

KPI 4: Doctoraatsprojecten ondersteund, o.a. in de volgende vormen en structuren:

- a) volledige integratie van een doctoraatsproject in één van de onderzoekclusters van het Orpheus Research Centre;
- b) supervisie/co-supervisie van een cluster-gerelateerd doctoraatsproject door onderzoekers van het Orpheus Research Centre;
- c) een doctoraatsproject dat, onafhankelijk van een onderzoekscluster, onderdak vindt bij het Orpheus Instituut;

Aantal doctoraatsprojecten per jaar: 5

KPI 5: (Permanente) externe financiering

- Het Orpheus Research Centre zal over de periode 2022-2026 een externe jaarlijkse financiering aantrekken van minstens 25% van de jaarlijkse EWI-werkingssubsidie. Hiervoor wordt de EWI

werkingssubsidie voor de Ton Koopmancollectie buiten beschouwing gelaten wegens de reeds verworven externe financiering van 2,2 M. euro. Deze KPI zal met een gemiddelde van 25% over telkens de drie laatste jaren voortschrijdend beoordeeld worden. Bijgevolg zal de eerste beoordeling ervan dus plaatsvinden na 2024 over de periode 2022-2024.

KPI 6: Initiatieven rond disseminatie van onderzoeksoutput voor een breder publiek

- Het Orpheus Research Centre zal werken aan de ontwikkeling van nieuwe vormen van disseminatie die inzichten genereren in de resultaten, impact en relevantie van artistiek onderzoek gevoerd aan het Orpheus Instituut, waarbij ook relaties met andere disciplines gelegd worden

Aantal bovenvermelde initiatieven per jaar: 1

B. Specifieke KPI's inzake de verdere integratie van de Ton Koopmancollectie.

KPI 7: Ontsluiting

a) Digitaal:

- Transcriberen: 30% dekking handgeschreven trefwoorden Ton Koopman: eind 2026.
- Verrijken catalogusrecords met open onderzoeksdata: jaarlijks

b) Fysiek:

- Dienstverlening: terbeschikkingstelling van de collectie en van optimale studiefaciliteiten (studie- en werkplekken) aan de Vlaamse onderzoeksgemeenschap en preferentiële partners: eind 2022.
- Kennisdeling met nationale en internationale partnerinstellingen: jaarlijks.
- Uitlenen van stukken aan tentoonstellingen met significante zichtbaarheid: jaarlijks.

KPI 8: Onderzoek

- Domeinspecifieke en transversale onderzoeksprojecten met nationale en internationale partners: universiteiten, conservatoria, bibliotheken, culturele partners.

Aantal onderzoeksprojecten: Minstens 2 per jaar vanaf 2023

KPI 9: Publiekswerking

- Koetshuis uitbouwen tot een prestigieuze presentatieplek en een vitrine voor het Orpheus Instituut en zijn artistiek onderzoek in het hart van Gent: eind 2022.

Presentaties en evenementen: minstens 4 per jaar vanaf 2022

Strategische en Operationele Doelstellingen (Strategisch Plan 2022-2026 onderzoek)

Strategische doelstelling 1: Institutionele ontwikkeling

Operationele doelstellingen:

- a. De huidige projectfinanciering integreren in de reguliere overeenkomst
- b. Behoud van een cultuur van inschrijven op competitieve onderzoeksfinanciering in Vlaanderen en daarbuiten

- c. De interne samenwerking verbeteren ten behoeve van capaciteitsopbouw
- d. De voortdurende kritische institutionele evaluatie verder ontwikkelen
- e. Online gedistribueerd muziek maken en hybride co-onderzoek
- f. Nieuwe valorisatie-eenheid

Strategische doelstelling 2: Connectiviteit opbouwen

Operationele doelstellingen:

- a. Transversale projecten
- b. Onderzoeksprojecten met andere praktijken, disciplines en kunstvormen
- c. Delen van het Orpheus e-publishing platform.
- d. Samenwerking met culturele aanbieders bij de uitbreiding van de communicatie
- e. Optreden als bijdragende partner van de Belgische gemeenschap van digitale geesteswetenschappen
- f. Verbreding van de communicatie met het publiek

Strategische doelstelling 3: Digitale transformatie

Operationele doelstellingen:

- a. Digitale ontwikkeling van onderzoeksmiddelen
- b. Nieuwe vormen van productie, publicatie en verspreiding
- c. Gegevensbeheer
- d. Technische infrastructuur

Strategische doelstelling 4: Onderzoek en innovatie in het hoger onderwijs

Operationele doelstellingen:

- a. Uitbreiding van het onderwijs in artistiek onderzoek
- b. Massale online open cursussen.
- c. Grotere integratie van Orpheus-onderzoekers in het docARTES programme.
- d. Intensievere samenwerking met Instellingen voor Hoger Onderwijs (HOI) in Vlaanderen en daarbuiten

KPI's uit het projectplan 'Ontwikkeling van de Ton Koopmancollectie tot een open knowledge cloud' (2023-2024)

- KPI 1: Transcriptie en vertaling van Koopmans trefwoorden naar linked open data
- KPI 2: Digitalisering van de erfgoedbibliotheek en ontsluiting via IIIF (International Image Interoperability Format)¹³⁰
- KPI 3: Ontwerp van een API voor data mining, deep learning en collectiepresentatie

¹³⁰ Een internationale standaard waarmee diverse soorten digitale objecten (onder meer audio, video, 3D, foto) uitgewisseld kunnen worden tussen verschillende systemen.

AHOVOKS

Strategische doelstellingen – Strategisch Beleidsplan 2022-2026 onderwijs

Strategische doelstelling 1: Postacademisch onderwijs en doctoraatsopleiding

Het Orpheus Instituut biedt een onderzoeksomgeving waarin jonge getalenteerde musici, zowel uitvoerders als componisten, artistiek-wetenschappelijke projecten kunnen ontwikkelen. Deze projecten dragen bij aan hun artistieke ontwikkeling en aan het onderzoeksdiscours in het hoger muziekonderwijs.

Strategische doelstelling 2: Onderzoek

Het instituut streeft ernaar een inspirerende en leidende rol te vervullen in artistiek onderzoek en wil dit zowel lokaal als internationaal verder ontwikkelen en verspreiden. De strategische doelen zijn het creëren van een gespecialiseerde onderzoeksomgeving, het delen van nieuwe kennis op zowel lokale als internationale platforms, en een sleutelrol spelen in de internationale ontwikkeling van artistiek onderzoek in muziek.

Strategische doelstelling 3: Maatschappelijke dienstverlening

Het Orpheus Instituut verstrekt maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening en ondersteunt de academisering van hoger muziekonderwijs in Vlaanderen. De strategische doelen zijn het creëren van een platform voor artistiek onderzoek, het delen van expertise met Vlaamse partners, en het betrekken van zowel het brede als het lokale publiek bij de activiteiten van het instituut.

Strategische doelstelling 4: Kwaliteitsbewaking

Het Orpheus Instituut streeft naar voortdurende kwaliteitsbewaking en verbetering van onderwijs en onderzoek door middel van interne en externe evaluaties. De strategische doelen zijn het bereiken van de hoogste kwaliteit, het uitvoeren van regelmatige externe beoordelingen en het jaarlijks gedetailleerd rapporteren aan de overheid over de kwaliteitsbewaking.

Strategische doelstelling 5: (Inter)nationale samenwerking

Het Orpheus Instituut zet zich in voor het bevorderen van internationale samenwerkingen en uitwisselingen en voor het versterken van samenwerkingen met Vlaamse partners. De strategische doelen zijn het aangaan van nieuwe partnerschappen, het stimuleren van netwerkinitiatieven, en het bijdragen aan de ontwikkeling van artistiek onderzoek op internationaal niveau.

Bijlage F: Totale onderzoeksoutput

Tabel 20: Totale Onderzoeksoutput Orpheus Instituut, in de periode 2022 – 2025, op basis van de jaarverslagen (in het Engels)

Categories	2022	2023	2024	2025	Total 2022 - 2025
Publications in internationally recognised, peer-reviewed scholarly journals and book chapters	13	19	15	16	63
Total Publications Not Peer-Reviewed	0	2	1	2	5
Production of artistic-scientific output in multimedia and hybrid formats (non-written output) - Performances, blogs, tours, audiovisual performances	6	32	21	25	84
External peer-reviewed presentations including keynotes, by Orpheus researchers (national and international) including conference and seminar presentations, lecture-performances and related formats	13	42	42	36	133
External and Internal non peer-reviewed presentations including keynotes, by Orpheus researchers (national and international) including conference and seminar presentations, lecture-performances and related formats	0	25	46	49	120
Internal peer-reviewed presentations including keynotes, by Orpheus researchers (national and international) including conference and seminar	0	14	5	12	31

Bijlage G: Overzicht van partners (nationaal en internationaal)

Vlaamse partners

- *Instellingen voor hoger muziekonderwijs (5):*
 - Koninklijk Conservatorium Antwerpen
 - Koninklijk Conservatorium Brussel
 - Koninklijk Conservatorium Gent
 - LUCA Lemmens Leuven
 - P.A.R.T.S. Brussel
- *Universitaire associaties (4):*
 - Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA)
 - Associatie Universiteit Gent (AUGent)
 - Associatie KU Leuven
 - Universitaire Associatie Brussel
- *Concertzalen en theaters (4):*
 - Bozar (Brussel)
 - Concertgebouw Brugge
 - Muziektheater LOD, Gent
 - Muziekcentrum De Bijloke Gent
- *Onderzoeksinstituten (5):*
 - International Opera Academy, Gent
 - IPEM (Instituut voor Psychoakoestiek en Elektronische Muziek - Universiteit Gent), Gent
 - MATRIX (Centrum voor Nieuwe Muziek), Leuven
 - Stichting Logos, Gent
 - Antwerp Research Institute for the Arts (ARIA), Universiteit Antwerpen, Antwerpen
- *Festivals (1):* Gent Festival van Vlaanderen
- *Universitaire uitgeverij (1):* Uitgeverij Universitaire Pers Leuven, Leuven
- *Andere onderwijsinstellingen (1):* RITCS, Brussel
- *Culturele en erfgoedpartners (19):*
 - Royal Literary Society (Club Falligan), Gent
 - Evil Penguin, Gent
 - Art Cinema OFFoff, Gent
 - Fotomuseum Antwerpen (FOMU), Antwerpen
 - DIVA, Antwerpen
 - MoMu - ModeMuseum Antwerpen, Antwerpen
 - Koninklijke Bibliotheek van België (KBR), Brussel
 - meemoo, Vlaams instituut voor het archief
 - publiq
 - Catalogus Gentse Wetenschappelijke Bibliotheken (CaGeWeB)
 - Studie- en Documentatiecentrum van de Belgische Vrijmetselarij (CEDOM), Brussel

- Italiaans Cultureel Instituut, Brussel
- Vlaamse Erfgoedbibliotheeken
- FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed
- CEMPER, Centrum voor Muziek- en Podiumerfgoed
- Border Buda
- Werkplaats Immaterieel Erfgoed
- Technologische en gespecialiseerde dienstverleners (1):
 - iGuana

Internationale partners

- *Instellingen voor hoger muziekonderwijs (46):*
 - Queensland Conservatorium - Griffith University, Brisbane (Australië)
 - Schulich School of Music - McGill University, Montreal (Canada)
 - Hochschule für Musik und Tanz Köln (Duitsland)
 - Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (Estland)
 - Sibelius Academy Helsinki - University of the Arts (Finland)
 - Conservatorio di Musica "Giuseppe Verdi", Milano (Italië)
 - Conservatorio di Musica "Luigi Cherubini", Firenze (Italië)
 - Conservatorio di Musica "Santa Cecilia", Roma (Italië)
 - Academy of Creative and Performing Arts, Leiden University (Nederland)
 - Conservatorium van Amsterdam (Nederland)
 - Koninklijk Conservatorium Den Haag (Nederland)
 - Norges musikkhøgskole (Noorwegen)
 - Kunstuniversität Graz (Oostenrijk)
 - Universität für Musik und darstellende Kunst Wien (Oostenrijk)
 - Yong Siew Toh Conservatory of Music - National University of Singapore (Singapore)
 - Princess Galyani Vadhana Institute of Music (Thailand)
 - Department of Music, Royal Holloway, University of London, London (Verenigd Koninkrijk)
 - Faculty of Music, University of Oxford (Verenigd Koninkrijk)
 - Middlesex University London (Verenigd Koninkrijk)
 - Robert Gordon University, Aberdeen (Verenigd Koninkrijk)
 - Royal Academy of Arts, London (Verenigd Koninkrijk)
 - Royal Academy of Music, London (Verenigd Koninkrijk)
 - Royal College of Music London (Verenigd Koninkrijk)
 - Royal Conservatoire of Scotland, Glasgow (Verenigd Koninkrijk)
 - University of York (Verenigd Koninkrijk)
 - USC Thornton School of Music, Los Angeles (Verenigde Staten)
 - Malmö Academy of Music, Lund University, Malmö (Zweden)
 - Conservatorio della Svizzera Italiana, Lugano (Zwitserland)
 - Haute École de Musique Genève (Zwitserland)

- Durham University (Verenigd Koninkrijk)
- Conservatorio di Musica "Luisa D'Annunzio", Pescara (Italië)
- Conservatorio di Musica "A. Casella", L'Aquila (Italië)
- Hochschule für Musik Karlsruhe (Duitsland)
- University of the Arts Iceland (IJsland)
- University of the Arts London (Verenigd Koninkrijk)
- Istituto Superiore di Studi Musicali "Giuseppe Verdi", Ravenna (Italië)
- Conservatorio di Musica "Girolamo Frescobaldi", Ferrara (Italië)
- Royal Irish Academy of Music, Dublin (Ierland)
- LASALLE University of the Arts, Singapore (Singapore)
- University of Melbourne (Australië)
- Peabody Institute of the Johns Hopkins University, Maryland (Verenigde Staten)
- University of Limerick (Ierland)
- University of Huddersfield (Verenigd Koninkrijk)
- Escola Superior de Música e Artes do Espetáculo, Politécnico do Porto (Portugal)
- Western Australian Academy of Performing Arts (WAAPA), Edith Cowan University (Australië)
- Zurich University of the Arts (ZHdK) (Zwitserland)
- *Andere onderzoeks- en onderwijsinstellingen (17):*
 - Associazione per la Ricerca Artistica Musicale in Italia "RAMI" (Italië)
 - Edinburgh Napier University (Verenigd Koninkrijk)
 - Center for Computer Research in Music and Acoustics (CCRMA), Stanford University, California (Verenigde Staten)
 - Institute for Advanced Computational Science (IACS), Stony Brook University, New York (Verenigde Staten)
 - Université Grenoble Alpes (Frankrijk)
 - Centre de Musique Baroque de Versailles (Frankrijk)
 - The Learning Environments Virtual Reality Lab (Singapore)
 - JackTrip Foundation (Verenigde Staten)
 - Sonic Arts Research Centre, Queen's University Belfast (Verenigd Koninkrijk)
 - Freie Universität Berlin (Duitsland)
 - Stanford University (Verenigde Staten)
 - University of Dundee (Verenigd Koninkrijk)
 - Abertay University (Verenigd Koninkrijk)
 - Cornell University en Cornell Center for Historical Keyboards (Verenigde Staten)
 - University of Klagenfurt (Oostenrijk)
 - Universidade de Aveiro (Portugal)
 - Naturalis Biodiversity Center, Leiden (Nederland)
- *Andere culturele partners (7):*
 - Fondazione Giorgio Cini (Italië)

- MusikFabrik (Duitsland)
- Institut de Recherche et Coordination Acoustique/Musique (IRCAM), Parijs (Frankrijk)
- Fondation Kubach-Wilmsen (Duitsland)
- EPFL Pavilions, Lausanne (Zwitserland)
- Phileas, The Austrian Office for Contemporary Art (Oostenrijk)
- BibLibre (Frankrijk)
- *Internationale festivals (3):*
 - Festival Duni, Matera (Italië)
 - LINZ FMR Festival (Oostenrijk)
 - Collision Points Festival (Zweden)
- *Internationale netwerken (11):*
 - AEC – Association Européenne des Conservatoires
 - EAIE – European Association for International Education
 - ELIA – European League of Institutes of the Arts
 - EPARM - European Platform Artistic Research in Music
 - REMA - European Early Music Network
 - SAR – Society of Artistic Research
 - Vereniging voor Muziektheorie
 - International Computer Music Association (ICMA)
 - EarlyMuse, COST Action CA21161
 - European Piano Teachers Association (EPTA)
- *Musea (3):*
 - Beethovenhaus, Bonn (Duitsland)
 - Comenius Museum, Naarden (Nederland)
 - Rijksmuseum Amsterdam (Nederland)

Bijlage H: Overzicht van de evaluatievragen

Hoofdvragen	Subvragen
1. Op welke manier formuleert het Orpheus Instituut (OI) zijn missie, visie en beleid met betrekking tot zijn onderwijs- en onderzoeksactiviteiten.	1.1 Hoe heeft OI zijn beleid voor de periode 2022-2026 opgezet en afgestemd op de relevante doelgroepen en belanghebbenden (in het bijzonder Vlaamse beleidsactoren)? In hoeverre werd rekening gehouden met zowel het Vlaamse beleid op het gebied van onderwijs en onderzoek als met Vlaamse ontwikkelingen op dit gebied?
	1.2 Hoe heeft OI zijn beleid voor de periode 2027-2031 opgezet en afgestemd op de relevante doelgroepen en belanghebbenden (in het bijzonder Vlaamse beleidsactoren) en hoe zal OI dit verder doen in de toekomst? In hoeverre wordt rekening gehouden met zowel het Vlaamse beleid op het gebied van onderwijs en onderzoek als met (internationale) ontwikkelingen op dit gebied? Hoe voorziet OI om in te spelen op eventuele beleidsevoluties?
	1.3 Hoe wordt het onderwijs- en onderzoeksbeleid inclusief het valorisatiebeleid binnen OI vastgesteld? (procedure)
2. Hoe zijn de missie, visie en het beleid van OI gekoppeld aan lokaal, Vlaams en internationaal beleid?	2.1 Zijn er wijzigingen te verwachten in de Vlaamse beleidsdoelstellingen die een invloed kunnen hebben op het mogelijke nieuwe convenant en de beheersovereenkomst (2027-2031) met OI, en zo ja, welke?
3. Welke (unieke) positie neemt OI in met betrekking tot lokaal, Vlaams en internationaal beleid?	3.1 In hoeverre vervult OI een unieke rol in het lokale, Vlaams en – indien van toepassing – internationale beleid en waarom?
4. Wat is het belang en de impact van OI en zijn activiteiten?	4.1 Welke interactie bestaat er tussen onderwijs en onderzoek bij OI?
	4.2 Wat is de wetenschappelijke en maatschappelijke toegevoegde waarde van OI? Kan dit verder ontwikkeld worden?
	4.3 In welk opzicht zijn onderwijs en onderzoek aan OI relevant voor de muziekpraktijk, zowel in Vlaanderen als daarbuiten? In welke mate draagt OI bij aan de artistieke uitvoeringspraktijken die eigen zijn aan de professionele muzieksector?

	4.4 Op welke punten draagt de wetenschappelijke missie van Ol bij aan de ontwikkeling van artistiek onderzoek in de muziek en aan academisch onderzoek in de breedste zin van het woord? In welke mate draagt het door Ol geleverde onderzoek bij tot de verbetering van de verdere academische doorgronding van de onderzochte thema's?
	4.5 Hoe kan de impact op het vlak van onderzoek en onderwijs van Ol worden vergroot? In welke mate kan het opzetten van een valorisatie-unit hieraan bijdragen?
5. Over welke mechanismen en structuren beschikt Ol om ervoor te zorgen dat de governance en besluitvormingsprocessen optimaal zijn?	5.1 Hoe is de interne organisatie van Ol gestructureerd en toegespitst op de belangrijkste taken (onderwijs en onderzoek)? Worden hier in de toekomst wijzigingen in voorzien? Zo ja, waarom en op welke manier zou dit kunnen veranderen?
	5.2 Welke managementprocessen en/of organen zijn opgezet om de efficiënte uitvoering van de beleidsplanning te garanderen en handhaven? Worden hier in de toekomst wijzigingen in voorzien? Zo ja, waarom en op welke manier zou dit kunnen veranderen? Geef daarbij specifieke aandacht aan processen en organen die relevant zijn voor de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten.
	5.3 Op welke manier worden studenten, onderzoekers en medewerkers betrokken bij de besluitvorming? Hoe wordt dit georganiseerd bij het formuleren van toekomstig beleid? Worden hier in de toekomst wijzigingen in voorzien? Zo ja, waarom en op welke manier zou dit kunnen veranderen?
	5.4 Op welke manier is de aandacht voor gelijkheid, diversiteit en inclusie ingebouwd in de besluitvorming? Worden hier in de toekomst wijzigingen in voorzien? Zo ja, waarom en op welke manier zou dit kunnen veranderen?
	5.5 In welke mate is er vanuit governance perspectief aandacht voor de integratie van de Ton Koopmancollectie?

6. Hoe werkt OI samen met de Vlaamse overheid (AHOVOKS en WEWIS) en hoe kan dit worden verbeterd?	6.1 Welke pluspunten en/of knelpunten ervaart of signaleert OI die voortvloeien uit het regelgevend kader (o.a. het convenant, de beheersovereenkomst en de betreffende decreten) en hoe kunnen deze worden benut en/of weggenomen?
	6.2 Hoe verloopt de rapportage aan de Vlaamse overheid? Is deze voldoende transparant en onderbouwd, en maakt deze de monitoring en opvolging van OI voldoende mogelijk? Alsook, hoe ervaart OI de communicatie en belasting rondom monitoring en opvolging door de Vlaamse overheid (mede ten aanzien van de aanbevelingen uit de vorige evaluatie)?
	6.3 Hoe ziet men de huidige KPI's evolueren? Moeten deze aangepast worden, en indien ja, in welke zin? Alsook, is er in lijn met de aanbeveling uit de vorige evaluatie een KPI met betrekking tot de valorisatie-unit geformuleerd? Licht toe waarom deze aanbeveling wel of niet is opgevolgd.
	6.4 Welke aanpassingen aan de rapportage, of diens vorm, zijn potentieel nodig voor een eventueel nieuw convenant en een nieuwe beheersovereenkomst? Is er ruimte voor administratieve vereenvoudiging in de rapportering? Zo ja, is dit wenselijk?
	6.5 Convenant: zal OI de KPI's tegen eind 2026 behalen en waarom (niet)? De rapportering over 2025 zal in de loop van de evaluatieperiode (april/mei) worden ontwikkeld en vastgesteld.
	6.6 Hoe ervaart OI de samenwerking met AHOVOKS ten aanzien van de opvolging van zijn dossier? In welke mate merkt OI veranderingen op sinds de wijziging van het departement dat als accounthouder fungeert.
7. In welke mate zijn de financiële middelen waarover OI beschikt toereikend?	7.1 Welke bronnen/middelen worden aangewend voor de uitvoering van de educatieve en wetenschappelijke taken van OI en op welke manier worden financiële en personele middelen ingezet?
	7.2 Over welke inkomsten beschikt OI voor zijn onderzoeksactiviteiten naast de basisfinanciering en hoe ontwikkelen deze inkomstenbronnen zich?

	7.3 Hebben de Vlaamse subsidies een hefboomeffect gehad voor OI in de periode 2022-2025/2026?
	7.4 In hoeverre zijn de middelen van de Vlaamse overheid (zowel vanuit WEWIS als AHOVOKS) noodzakelijk voor OI om de gewenste resultaten/impact te bereiken? Indien (een deel van) deze financiering zou wegvallen, wat zou OI dan niet meer kunnen doen? Welke specifieke taken vallen dan potentieel weg?
	7.5 Beschikt OI over voldoende kritische massa voor de uitvoering van zijn wetenschappelijke en onderwijs opdracht?
	7.6 Beschikt OI over voldoende financiële en personele middelen om de collectie van Ton Koopman verder toegankelijk te maken?
	7.7 In welke mate is de aanbeveling van de vorige evaluatie opgevolgd om OI toegang te geven tot competitieve onderzoeksfinanciering? Licht toe waarom deze wel of niet is opgevolgd. In welke mate verschilt de toegang van OI tot competitieve onderzoeksfinanciering nog ten opzichte van andere Hoger Onderwijs Instellingen?
	Dit wordt vanuit diverse beleidsaspecten bekeken (onderzoeksfinanciering via FWO, vrijstelling bedrijfsvoorheffing voor O&O, enz.)
8. Hoe garanderen de activiteiten en evaluatieprocedures van OI dat zijn missie en visie worden gerealiseerd?	8.1 Hoe worden studenten geworven en geselecteerd?
	8.2 Wat zijn de voordelen van studeren aan OI?
	8.3 Wat zijn de sterke en zwakke punten van de programma's (o.a. docARTES)?
	8.4 In welke mate is de aanbeveling vanuit de vorige evaluatie opgevolgd over het betrekken van docARTES-alumni bij de onderwijsactiviteiten van OI? Licht toe waarom deze wel of niet is opgevolgd.
	8.5 Hoe wordt de kwaliteit van het onderwijzend personeel en de onderzoekers gewaarborgd? Hoe worden zij aangesteld of geselecteerd en hoe wordt hun voortgang gecontroleerd? Hoe worden de uiteindelijke onderwijs- en onderzoeksresultaten geëvalueerd om kwaliteit te waarborgen?
	8.6 Wat is de kwaliteit van de onderzoekers die OI kan aantrekken (zoals blijkt uit kwalificaties, publicaties, ervaring). Op welke manier kan dit worden versterkt?

	8.7 Hoe zet OI zich in om onderzoekers en onderwijzend personeel te behouden? Op welke manier wordt er omgegaan met het verloop van personeel? Op welke manier wordt hierin samengewerkt met partners in het ecosysteem?
	8.8 Op welke manier zijn de belangrijkste activiteiten van OI beïnvloed door Covid-19, welke maatregelen zijn er genomen en heeft dit invloed gehad op de kwaliteit van de activiteiten op de langere termijn? Zo ja, op welke manier?
9. Hoe is OI actief in het Vlaamse onderwijs, onderzoek en culturele omgevingen, hoe werkt OI samen met spelers in het Vlaamse ecosysteem en hoe verankert zij zijn activiteiten in bredere (sociale en politieke) contexten?	9.1 Hoe wordt de positie van OI in het Vlaamse cultuur-, onderwijs- en onderzoekslandschap beoordeeld en gewaardeerd, en hoe kan deze positie (indien nodig) worden verbeterd?
	9.2 Hoe verloopt de samenwerking/overleg met andere spelers in het Vlaamse C&O&I-ecosysteem? Denkend aan andere onderwijs- en onderzoeksinstituten, lokale en regionale belanghebbenden, zoals gemeenten, bibliotheken, culturele instellingen, bedrijven, enz. Op welke manier wordt naar verbinding gezocht en kan dit versterkt worden?
	9.3 Welke voordelen levert de steun aan OI op voor Vlaanderen, in termen van wetenschappelijke excellentie, zichtbaarheid op o.a. wetenschappelijk vlak, internationale prestige, enz.
10. Hoe is de instelling actief in de internationale onderwijs en onderzoeks-context? Hoe verankert zij zijn activiteiten in bredere (sociale en politieke) context?	10.1 Wat is de internationale positie van OI als onderwijs- en onderzoeksinstituut op het gebied van artistiek onderzoek in muziek, en hoe kan deze worden versterkt?
	10.2 Hoe verloopt de samenwerking en/of het overleg met internationale belanghebbenden en hoe kan dit (indien nodig) worden verbeterd?
	10.3 In hoeverre neemt OI deel aan internationale onderzoeksprogramma's? Met welk resultaat? Zijn er knelpunten, en zo ja, welke?
	10.4 Op welke manier evalueert OI zijn onderzoeksresultaten in een internationale context en hoe kan dit (indien nodig) worden verbeterd?

11. Beschikt OI over adequate middelen om zijn onderwijs- en onderzoeks-activiteiten te realiseren?	11.1 Hoe zou OI de status van zijn infrastructuur omschrijven voorzieningen en hoe zal dit zich op korte en lange(re) termijn ontwikkelen? (inclusief de Ton Koopmancollectie)
	11.2 In welke mate dragen de voorzieningen, met name de Ton Koopmancollectie in het Koetshuis, bij aan de aantrekkingskracht van OI voor studenten en onderzoekers? Op welke manier kan dit versterkt worden?
	11.3 Heeft de verwerving en (digitale) ontsluiting van de Ton Koopmancollectie nieuwe mogelijkheden voor lokale, regionale, nationale of internationale samenwerking geboden? Zijn er suggestie voor het versterken van de mogelijkheden?
	11.4 Op welke manier zou OI de kwaliteit van zijn wetenschappelijk en ondersteunend personeel en management omschrijven? Op welke manier kan dit versterkt worden?
12. Hoe communiceert OI met interne en externe belanghebbenden?	12.1 Welke middelen en systemen worden gebruikt voor interne communicatie?
	12.2 Welke middelen en systemen worden gebruikt om informatie aan het externe publiek en belanghebbenden over te brengen, en hoe houdt OI de doeltreffendheid daarvan in de gaten?
	12.3 Welke middelen en distributiekkanalen worden gebruikt om onderzoeksresultaten te delen? (inclusief FRIS-onderzoeksportaal)
	12.4 In welke mate is de aanbeveling vanuit de vorige evaluatie opgevolgd over het centraal plaatsen van docARTES in zijn communicatie over onderwijs? Licht toe waarom deze wel of niet is opgevolgd.
13. Hoe waarborgt en versterkt OI zijn interne kwaliteits-cultuur?	13.1 Op welke manier maakt OI gebruik van de verschillende evaluatieresultaten (reguliere evaluaties van de opdrachten van OI, benchmarks, interne vragenlijsten enz.)? Geef specifieke aandacht aan de resultaten van de evaluatie uit 2021 (waaronder specifiek de aanbeveling rondom gelijkheid, diversiteit en inclusie).
	13.2 Hoe hebben de eigen activiteiten en de governance van OI zich verder ontwikkeld?

	13.3 Op welke manier ambieert de interne organisatie van OI de beoogde kwaliteit van zijn artistiek onderzoeksresultaten te verwezenlijken?
	13.4 Hoe versterken samenwerkingsverbanden met externe partners uit het muziekonderwijs en de bredere sector de realisatie van kwalitatief hoogstaand onderzoek en hoe kan dit worden verbeterd?
14. Hoe worden de aspecten van de SWOT door de belanghebbenden van OI geduid?	14.1 Wat zijn de sterke punten van OI?
	14.2 Wat zijn de zwakke punten van OI?
	14.3 Wat zijn de belangrijkste kansen voor OI?
	14.4 Wat zijn de belangrijkste bedreigingen voor OI?

Bijlage I: Overzicht van de geïnterviewden

Categorie	Positie / instelling	Naam
Orpheus Instituut	- Directeur - Director of Research - Project manager - Stuurgroep lid / PI - Stuurgroep lid / PI - docARTES coördinator - Voorzitter Research Advisory Council	- Peter Dejans - Jonathan Impett - Kathleen Snyers - Bruno Forment - Arabella Pare - Joost Vanmaele - Jo Bury
Vlaamse overheid	Regeringscommissaris	- Karla Van Lint
Vlaamse overheid: AHOVOKS, Departement WEWIS	- Dossierbehandelaar Departement WEWIS - Dossierbehandelaar AHOVOKS	- Els Vermander - Axelie De Ryck
docARTES-partners	Representatives of - Universiteit Leiden, Academie der Kunsten - Koninklijk Conservatorium Den Haag - Conservatorium van Amsterdam - Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen - Associatie KU Leuven	- Marcel Cobussen - Paul Craenen - Michiel Schuijjer - Kevin Voets - Pieter Schuermans
Vlaamse Hoger Onderwijs Instellingen	Vertegenwoordigers van - Koninklijk Conservatorium Brussel - Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen - Associatie KU Leuven - Universiteit Gent (IPEM - Instituut for Psychoacustica and Elektronische Muziek)	- Kurt Bertels - Pieter Schuermans - Kevin Voets - Pieter-Jan Maes
Internationale stakeholders (excl. docARTES-partners)	- Algemeen Directeur van de Society for Artistic Research (SAR) - Voorzitter van de EPARM werkgroep - Vertegenwoordiger van de ELIA werkgroep voor artistiek onderzoek - Vertegenwoordiger van ConNext & Directeur van de Yong Siew Toh Conservatory of Music	- Johan Haarberg - Stephen Broad - Ellen J Røed - Peter Tornquist
Benchmarking instellingen	Vertegenwoordigers van - Royal Conservatoire of Scotland (RCS) - University of Aveiro, of The Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance (INET-md) - Ligeti centre, Hochschule für Musik und Theater Hamburg	- Stephen Broad - Helena Marinho - Georg Hadju